

Conferința Națională a partidului

„Construim un socialism al belșugului, al bunăstării poporului”

— iată strălucita și mobilizatoarea concluzie formulată de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la încheierea rodnicelor lucrări ale marelui forum al comuniștilor!

Credem în noi înșine !

Acum, la câteva zile după ce la București s-au încheiat lucrările Conferinței Naționale a partidului, când conștiința națiunii întregi deosebeste și alege între responsabilitățile sale pe acelea care sînt prioritare și urgente, aflăm ca pe o virtute pe care în parte am atins-o și pe care în parte rămîne să o descoperim, acest adevăr al credinței în noi înșine, întărită de marele forum al comuniștilor, de magistrarele luări de cuvînt ale tovarășului Nicolae Ceaușescu. Și, prin aceasta, nu vrem să spunem decît că noi înțelegem acum, ori că trebuie să înțelegem cu mai multă limpezime, că avem nevole în primul rînd de noi înșine, de puterea noastră de a înfăptui tot ceea ce decurge din întrebarea cu care ne sîntem datorî și cu care sîntem datorî celor ce vor face istoria de mîine a României : așm, aici, ce bine putem face ?

Și tocmai de aceea, tocmai pentru că înainte de toate nu am uitat că noi reprezentăm numai patria la un moment dat, că noi sîntem numai clipa unei patrii eterne, este necesar să vedem în hotărîrile adoptate de forumul comuniștilor români semnificația unei astfel de interogații tulburătoare și plină de promisiuni totodată, fiindcă prin ea clipa se investește cu dimensiune istorică iar responsabilitățile pe care noi le-am definit acum urgente și prioritare se însumează firesc responsabilităților fundamentale pe care poporul român, în expresia lui umană de astăzi, le datorează viitorului lui. Căci numai astfel, numai dacă în referirile noastre frecvente la el nu vom concepe viitorul ca pe o abstracțiune, ci ca pe viața însăși a copiilor născuți, poate, chiar în zilele cînd se desfășura Conferința Națională, vom avea de înțeles mai grabnic că nici misiunea noastră nu poate să fie mai puțin concretă.

Modalitățile prin care urmează să stăruim a exprima prin faptă amploarea acestei misiuni de importanță istorică le-am aflat cu claritate în magistralul Raport prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, în acest document programatic care analizează în mod științific, cu excepțională clarviziune, stadiul construcției socialiste pe pămîntul românesc, prefigurează în mod strălucit viitorul luminos spre care înaintează poporul nostru și reprezintă, în același timp, o contribuție de cea mai mare însemnătate la dezvoltarea teoriei și practicii construcției socialiste și comuniste, la îmbogățirea gîndirii revoluționare contemporane.

Obiectivele și sarcinile formulate de secretarul general al partidului se constituie într-un amplu program de acțiune pentru toți comuniștii, pentru toți făuritorii bunurilor materiale și spirituale din țara noastră. Iar țara a ascultat cu emoție, cu încredere, cu neabătută hotărîre de a-și urma conducătorul, într-o apreciere deplină și recunoaștere a rolului determinant al secretarului general al partidului în elaborarea și fundamentarea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, politică al cărei caracter științific, profund realist, este reflectat în mod convingător de marile izbînzii obținute de poporul nos-

(Continuare în pagina 9)

Opinia unui alegător

A fi bogat

Nimeni nu poate nega faptul de o evidentă categorică și anume că fără efortul, aș spune dramatic, de industrializare intensivă nu se putea discuta azi în România despre sansa socialismului de a asigura condițiile belșugului pe care ni-l dorim cu toții și cu atît mai mult acum cînd efectele crizei nu ne ocolesc deloc. Fără o industrie puternică, nu se putea construi cît s-a construit în România în ultimele decenii și mai ales în ultimele aproape două decenii, nu se puteau ridica nici orașele noi, nici asfalta șoselele, nici electrifica satele, nici scolile, nici magazinele nu se puteau construi, nici flota nu se putea dezvolta, nici căile ferate, nu se puteau construi locomotivele, vagoanele, fabricile de mobilă, de ciment, de camioane, de automobile, de mașini de cusut, și iau totul la împlinire pentru că, de fapt, toate acestea se știu. Mai sînt cite unii grăbiți care cred că am accelerat prea mult

(Continuare în pag. 2)

DINU SARARU ■

Biblioteca Jud. Huned. Dev.
SALA DE LECTURA

Biblioteca Jud. Huned. Dev.
SALA DE LECTURA

51

ANUL XXXI (1437)

Vineri, 24 decembrie 1982

MICILE AȘEZĂRI ÎN MAREA STRATEGIE

A DEZVOLTĂRII
(pagina 10)

Atelierul de creație al Irăciil
(pagina 18)

Întâlnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Iuri Andropov

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a participat, în fruntea unei delegații de partid și de stat, la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, a Prezidiului Sovietului Suprem al Uniunii Sovietice și a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., la festivitățile prilejuite de cea de-a 60-a aniversare a creării Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste. Din delegație au făcut parte tovarășii Constantin Dăscălescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al guvernului, Ștefan Andrei, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ministru al afacerilor externe.

La Moscova, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întâlnit cu tovarășul Iuri Andropov, secretar general al C.C. al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice. În cadrul întâlnirii a avut loc un schimb de păreri asupra problemelor privind relațiile româno-sovietice, colaborarea în cadrul Tratatului de la Varșovia și în C.A.E.R., precum și asupra unor probleme actuale ale politicii externe. A fost reafirmat interesul reciproc al celor două țări pentru dezvoltarea în continuare a colaborării dintre România și Uniunea Sovietică, inclusiv pe linie de partid.

Luând cuvântul la adunarea festivă de la Kremlin, conducătorul partidului și statului nostru a arătat că în perioada care a trecut de la victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și în cei 60 de ani

de la crearea Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, popoarele sovietice au obținut, sub conducerea Partidului Comunist, realizări remarcabile în dezvoltarea lor economică-socială, în toate domeniile de activitate, făurind cu succes societatea socialistă. În această perioadă, noi state au trecut pe calea socialismului, iar astăzi tot mai multe popoare se pronunță pentru calea socialistă de dezvoltare. Subliniind că țara noastră, Partidul Comunist Român, întregul nostru popor dau o înaltă apreciere rezultatelor obținute în construcția socialistă, activității internaționale a Uniunii Sovietice, rolului ei deosebit de important în soluționarea marilor probleme ale epocii noastre, luptei pentru pace și colaborare pe care o desfășoară pe arena mondială, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Doresc să subliniez și cu acest prilej că, în spiritul tradiționalelor legături de prietenie și colaborare statornicite între partidele, țările și popoarele noastre, relațiile româno-sovietice cunosc o dezvoltare continuă — pe tărîm politic, economic, tehnico-științific și în alte domenii de activitate — și consider că există toate condițiile ca ele să se dezvolte și mai puternic în viitor, în interesul popoarelor noastre, al cauzei generale a socialismului și păcii”.

În cuvîntarea secretarului general al partidului au fost evidențiate succesele importante obținute de poporul nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român, în construcția socialismului în România, în dezvoltarea țării noastre pe

calea progresului economic și social. S-a arătat că recent a avut loc Conferința Națională a partidului, care a analizat stadiul actual al societății socialiste românești și a trasat căile dezvoltării ei în continuare, a adoptat programe și hotărâri de cea mai mare însemnătate pentru asigurarea progresului multilateral al întregii țări. În anii socialismului, a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, România s-a transformat într-o țară cu o industrie dezvoltată, care realizează în prezent o producție de peste 50 de ori mai mare decât în perioada vechiului regim burghez-moșieresc, cu o agricultură modernă, în plin progres, cu realizări importante în toate domeniile de activitate. Întregul popor român, strins unit în jurul partidului, acționează pentru realizarea obiectivelor trasate de cel de-al XII-lea Congres și de Conferința Națională, pentru consolidarea și dezvoltarea realizărilor de până acum, hotărît să înlăture neabătut Programul edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintării spre comunism.

Referindu-se la situația internațională, secretarul general al partidului a reafirmat principiile politicii externe ale partidului și statului nostru. După cum se relevă în cuvîntare, pornind de la faptul că în viața internațională s-a ajuns la o înțelegere deosebită, ca rezultat al politicii de forță și de amenințare cu forța, de încălcare a independenței și suveranității popoarelor, al adîncirii crizei economice mondiale, al intensificării cursei înarmă-

rilor, de la faptul că nivelul actual al înarmărilor, îndeosebi uriașul arsenal nuclear care s-a acumulat, pun în pericol însăși existența societății omenesci, a civilizației, a vieții pe planeta noastră, România consideră că problema fundamentală a epocii noastre este preîntîmpinarea războiului și asigurarea păcii. Legat de aceasta, cuvîntarea salută propunerile Uniunii Sovietice în direcția opririi cursei înarmărilor, a dezarmării, și în primul rînd a dezarmării nucleare. În cuvîntare se relevă importanța deosebită a activității Comitetului pentru dezarmare de la Geneva, a negocierilor dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii în problema armamentelor nucleare strategice și a armamentelor nucleare cu rază medie de acțiune.

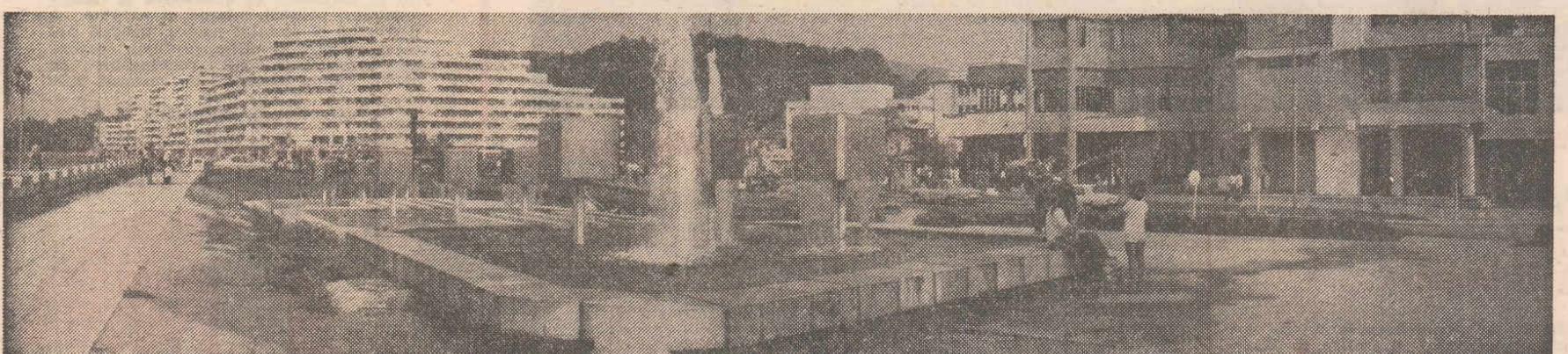
În legătură cu problema relațiilor dintre state, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că România dezvoltă larg relațiile cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu statele capitaliste dezvoltate, cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială, situînd la baza acestor raporturi principiile egalității, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale renunțării la forță și la amenințarea cu forța. România a pus, și va pune neabătut și în viitor, un accent deosebit pe întărirea prieteniei și colaborării cu toate țările socialiste, în primul rînd cu statele vecine. În acest cadru, țara noastră acordă o mare însemnătate relațiilor tradiționale cu Uniunea Sovietică. Cuvîntarea se referă, de asemenea, la problema înlăptuirii securității și cooperării în Europa, la necesitatea soluționării tuturor conflictelor dintre state exclusiv pe cale pașnică, prin tratative, pentru eliminarea definitivă a politicii de forță din viața internațională, la imperativul lichidării subdezvoltării, a marilor decalaje dintre state și la alte probleme internaționale actuale.

Cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la ședința festivă din sala Palatului Congreselor din Kremlin, consacrată celei de-a 60-a aniversări a constituirii U.R.S.S., a fost urmărită cu deosebită atenție și viu interes de cei prezenți, fiind subliniată în repetate rînduri cu aplauze puternice, îndelungate.

În timpul prezenței sale la Moscova, delegația de partid și de stat a Republicii Socialiste România, condusă de secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a deposedat coroane și o jerbă de flori la Mausoleul lui V.I. Lenin din Piața Roșie, la mormîntul lui L.I. Brejnev de lângă zidul Kremlinului și la mormîntul soldatului necunoscut de lângă Kremlin.

În telegrama trimisă de conducătorul partidului și statului nostru, împreună cu primul ministru al guvernului, conducătorilor sovietici, cu prilejul aniversării U.R.S.S., se spune, printre altele: „Ne exprimăm ferma convingere că și în viitor, în spiritul înțelegerii convenite la cel mai înalt nivel, pe baza principiilor înscrise în Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală din 1970, în Declarația comună din 1976, se vor amplifica prietenia tradițională și colaborarea româno-sovietică în interesul bunăstării, progresului economic și social al popoarelor noastre vecine și prietene și se va extinde conlucrarea dintre partidele și țările noastre pe arena internațională în lupta pentru pace și dezarmare, pentru destindere și independență națională, pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice în lume și pentru înlăptuirea aspirațiilor fundamentale ale popoarelor noastre, a cauzei generale a păcii, democrației și socialismului”.

ION D. GOIA

(Urmare din pag. 1)

Industrializarea dar uită în ce stare ne aflăm noi totuși la sfîrșitul războiului. E limpede că dacă vrei să faci ceva pe lume trebuie să faci și unele sacrificii. Am văzut de curînd casa unei familii tinere din Vidra de Giurgiu, o minune, și i-am întrebat cum au făcut-o.

— Dacă ați ști cîte sacrificii am făcut! mi-a spus soția, dar era mîndră, casa era demnă de toată lauda, și copiii copiilor lor se vor mîndri cu ea și, firește, cu cei care au ridicat-o. Sigur, acum e inutil să vedem dacă fiecare cărămidă a fost pusă la timp sau dacă nu se mai putea aștepta o zi, două pînă se usca bine în cuptor. Sintem azi posesorii unei industrii serioase, și chiar dacă întîmpinăm greutăți în domeniul ținînd de materia primă, pînă la urmă ne vom descurca; industria e a noastră, va da, sigur, rezultatele scontate și acea ramură a ei mai puțin sigură pe energia necesară. Trebuie să

mergem înainte, nu ne putem vîicări și mai ales nu e nevoie să ne vîicărim. Fără o industrie atît de puternică n-am fi putut, acesta e adevărul, să recuperăm nici rîmînerea în urmă a agriculturii, rîmînere în urmă față de cerințele mari ale unei populații aproape

vine să fie bogăți și că e imperios necesar să fie încurajați să fie bogăți dacă bogăția se realizează prin muncă proprie și nu prin exploatare pentru că socialismul nu bogăția individuală și-a propus să lichideze, ci exploatarea omului de către om. Și președintele a

pentru pămînt și existența certitudinii că pămîntul este forța sa morală l-au ținut pe țaran la coarnele plugului și l-au făcut să se scoale înaintea luca-fărului de ziua. Modul cum a fost abordată la recenta Conferința Națională a P.C.R. chestiunea țărănească este de natură să ne dea tuturor mari speranțe în mai binele țării și în ziua de mîine a țării.

Modul cum a fost abordată chestiunea bogăției și a bogăției personale în socialism este și ea de natură să ne sporească orgoliul de a fi constructorii societății celei mai favorabile bunăstării și fericirii omului.

O mare înțelepciune românească a fost repusă în drepturile ei: nu există țară bogată cu cetățeni săraci. Cu cît fiecare cetățean al unei țări e mai bogat, cu atît țara este bogată!

Socialismul e al beșugului, el a lichidat, cum am mai spus, exploatarea, nu bogăția.

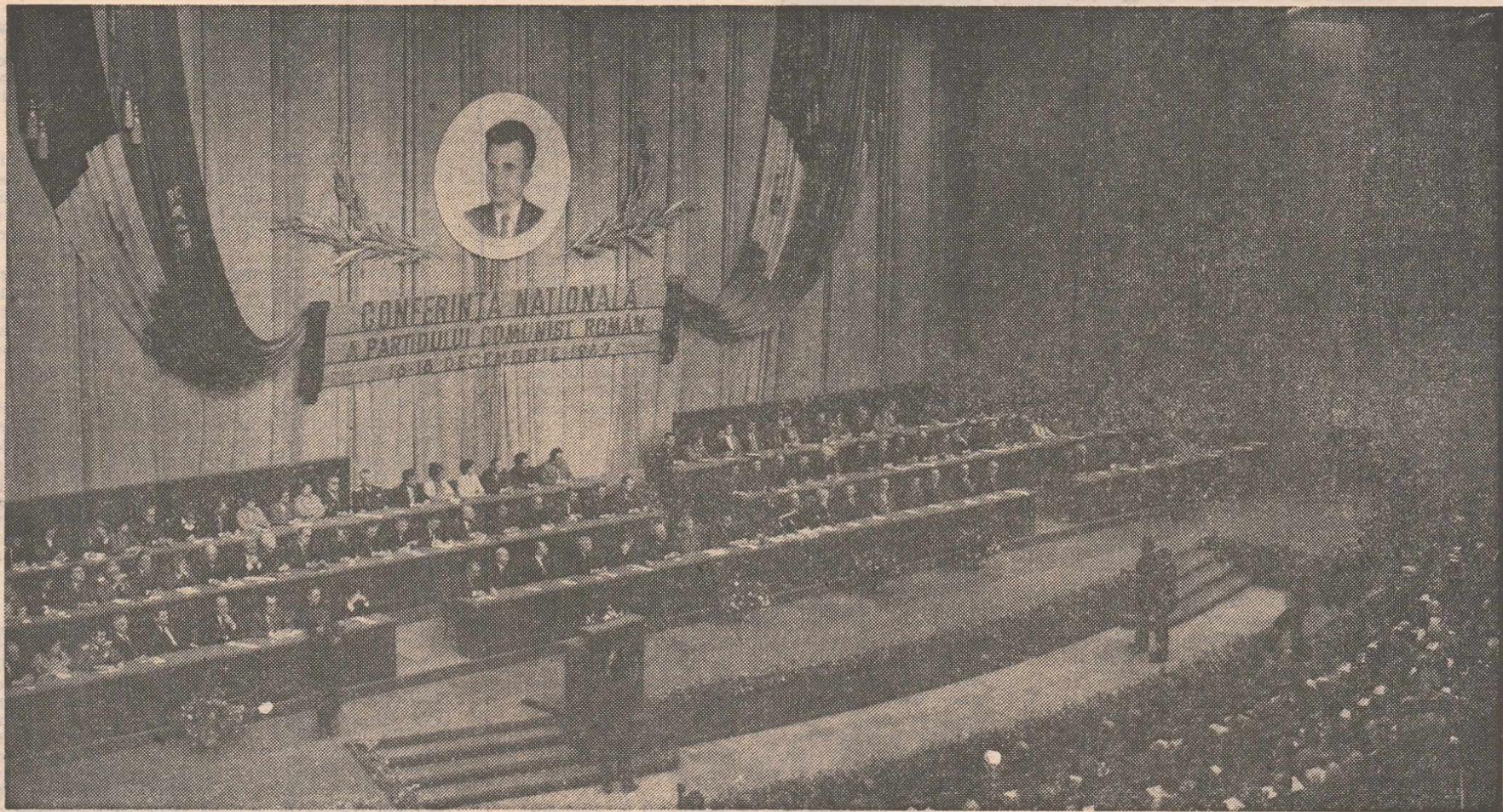
A fi bogat

dublă față de cea din 1939, căci și aceasta se uită.

Iată însă că la recenta Conferința Națională a partidului, șeful statului nostru atrage atenția că noi trebuie să construim un socialism al beșugului și vorbește răsădit pentru prima dată în lumea socialistă despre fireasca împrejurare că în socialism oamenii se cu-

adus în discuție foarte lucid, din nou, chestiunea țărănească, cerînd să se înlăture vechile mentalități după care e periculos ca țaranul să se îmbogățească. Periculos ar fi ca țaranul să sărăcească și se vede bine ce înseamnă ca țaranul să nu mai fie interesat să muncească pămîntul cu patima cu care a făcut-o două mii de ani. Dragostea

Cuprinzător program de acțiune concretă pentru întregul nostru popor, magistrală elaborare teoretică ce îmbogățește gândirea revoluționară contemporană

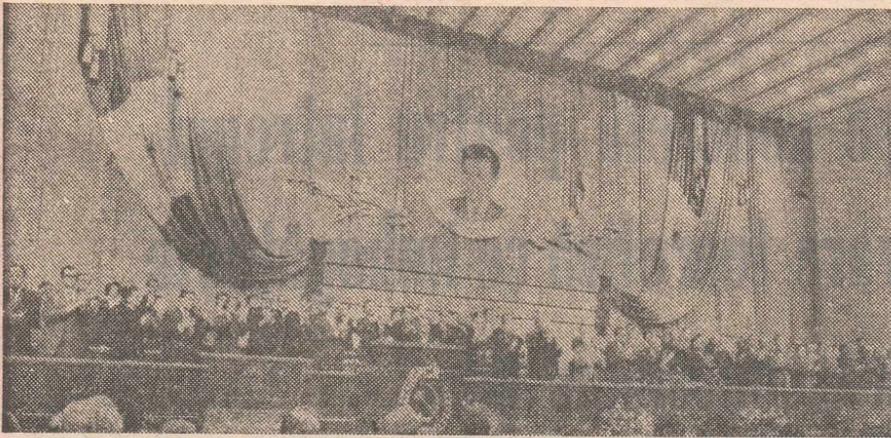
RAPORTUL

cu privire la stadiul actual al edificării socialismului, la realizarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială, la programele speciale și la măsurile pentru îndeplinirea cu succes a cincinalului, a hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului

prezentat de tovarășul

NICOLAE CEAUȘESCU

„Am deplina convingere că dezbaterile și hotărîrile Conferinței Naționale vor da o orientare și perspectivă clare pentru munca partidului, a întregului nostru popor, în vederea ridicării continue a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, întăririi independenței și suveranității patriei și conlucrării cu toate statele lumii pentru o politică de destindere, independență și de pace.“

Trepte ale dezvoltării armonioase a României pe drumul făuririi comunismului

(Din capitolul „Obiectivele și liniile directe ale activității viitoare a partidului și poporului pentru consolidarea realizărilor de până acum, pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor sectoarelor economiei naționale și vieții sociale“).

În următorii trei ani vom acționa cu toată hotărârea pentru realizarea programelor privind dezvoltarea mai rapidă a bazei energetice și de materii prime, prin punerea în producție a resurselor naturale de care dispunem, chiar a unor minereuri cu conținuturi mai sărace de substanțe utile, prin utilizarea pe scară largă a tehnologiilor avansate în domeniul petrolier și minier, valorificarea mai completă a tuturor resurselor de materii prime minerale interne. Trebuie să subliniez de altfel că, încă în 1983, peste 90 la sută din consumul de energie primară îl vom asigura cu forțele proprii, ceea ce dă posibilitatea să afirmăm că vom putea realiza chiar mai devreme prevederile Congresului al XII-lea privind asigurarea deplinei independențe energetice.

Sînt necesare măsuri hotărîte pentru înlăptuirea neabătută a programelor de creștere mai puternică a producției de cărbune, de țitei și gaze, a substanțelor minerale utile, metalifere și nemetalifere. Industria noastră este astăzi în stare să asigure toate utilajele și mașinile necesare industriei extractive, realizarea programelor supuse Conferinței Naționale.

În domeniul construcțiilor de mașini — așa cum am subliniat — am creat o industrie puternică, dotată cu mașini și utilaje moderne, în stare să soluționeze orice probleme tehnice. Acum, în fața industriei construcțiilor de mașini se pune problema de a valorifica, pe deplin, dotarea tehnică de care dispunem, de a satisface necesitățile economiei naționale cu tot ce este necesar și de a participa, mai activ, la realizarea exportului, a cooperării și valorificarea superioară a materiilor prime și a materialelor, a muncii clasei muncitoare, a poporului nostru.

Pentru industria noastră constructoare de mașini, pe primul plan se pune realizarea unei producții de înalt nivel tehnic și calitativ, competitive cu cele mai bune produse similare pe plan internațional.

Trebuie să acționăm astfel încît produsele industriei noastre ușoare și a materialelor de construcții să fie competitive din toate punctele de vedere, îndeosebi calitativ și estetic, cu cele mai bune produse similare pe plan mondial.

Comitetul Central a elaborat o serie de programe care asigură dezvoltarea puternică și modernizarea industriei alimentare, astfel încît pînă în 1985 această ramură să poată satisface pe deplin cerințele poporului nostru. Se va dubla, de exemplu, capacitatea de prelucrare a sfeclii de zahăr față de 1980. Vom dezvolta prelucrarea uleiului, a cărnii, a laptelui și a altor produse, industria alimentară putînd astfel răspunde, în întregime, cerințelor maselor populare, asigurării unei alimentații raționale.

În domeniul agriculturii, Comitetul Central al partidului a stabilit o serie de măsuri pentru realizarea în bune condiții a prevederilor Congresului al XII-lea al partidului. Au fost elaborate programe speciale în vederea sporirii producției de cereale, dezvoltării producției de legume, fructe și struguri, extinderii altor ramuri ce asigură materii prime necesare industriei ușoare.

Pe baza programului de autoaprovizionare, s-au adus unele îmbunătățiri în domeniul creșterii animalelor, îndeosebi a efectivelor de ovine și bovine. Considerăm că realizarea prevederilor programului de autoaprovizionare asigură pe deplin creșterea efectivelor la toate speciile, buna aprovizionare a populației cu carne, lapte, ouă și alte produse. Este necesar să se facă totul pentru realizarea unei baze furajere corespunzătoare, asigurîndu-se punerea în valoare a celor peste 4 milioane de hectare de pășuni și folosirea a circa 3 milioane de hectare din păduri pentru pășunat. Astfel se vor crea condițiile necesare unei bune furajări a animalelor și realizării producțiilor stabilite.

Pentru realizarea programelor de dezvoltare a agriculturii se impune să folosim, cît mai rațional, fondul funciar, astfel ca fiecare metru pătrat de pămînt să fie lucrat în mod corespunzător. Trebuie făcut totul pentru creșterea rapidă a producțiilor la hectar, la toate culturile, satisfăcînd în acest fel pe deplin economia națională și creștînd disponibilități de export.

Pe baza măsurilor luate, pînă în 1985 vom rezolva complet problema mecanizării agriculturii, inclusiv a recoltării porumbului și furajelor. Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini trebuie să ia măsuri pentru producerea unor mașini complexe și agregate în vederea executării unor lucrări simultane în agricultură și reducerii consumului de carburanți. În același timp, sectorul mecanizării, stațiunile de mecanizare a agriculturii trebuie să asigure buna exploatare și îngrijire a tractoarelor și mașinilor, executarea la timp și de bună calitate a tuturor lucrărilor agricole.

În ce privește transporturile, trebuie spus că transportul pe calea ferată și transportul auto satisfac acum, în întregime, nevoile economiei, asigurînd și unele rezerve; trebuie să facem totul pentru folosirea economică a transporturilor, reducînd, totodată, consumurile mari de combustibil și energie din acest sector. Este necesar să acordăm mai multă atenție dezvoltării transportului fluvial, și în acest scop folosirii mai intense a Dunării și a altor ape interioare. În același timp, va trebui să asigurăm realizarea în întregime a programului privind dezvoltarea transportului maritim, extinzînd transportul cu mijloace proprii, creînd condiții ca, într-o perioadă scurtă, să transportăm produsele importate sau exportate cu nave românești. În general, doresc să atrag atenția asupra necesității unor măsuri hotărîte pentru mai buna folosire a mijloacelor de transport în toate domeniile, pentru a se pune capăt risipei, pentru creșterea eficienței economice în transporturi.

Realizarea sarcinilor de mare răspundere din următorii ani, dezvoltarea economico-socială a țării cer o activitate susținută în domeniul cercetării științifice și învățămîntului, o concentrare mai puternică a forțelor din institutele de cercetare în vederea soluționării problemelor tehnice și tehnologice ce se pun în fața întreprinderilor și economiei naționale, a perfecționării tehnologiilor, reducerii consumurilor, ridicării nivelului tehnic și calitativ al produselor. Dispunem de forțe puternice în toate sectoarele de cercetare. Este necesar să unim aceste forțe pe baza unor programe complexe și să acționăm cu toată hotărârea în vederea soluționării mai rapide a problemelor ce revin fiecărui sector de activitate. Să aplicăm ferm hotărîrile partidului de realizare a unei strînse unități între cercetare, învățămînt și producție.

Trebuie, de asemenea, să înlăptuim perseverent măsurile de ridicare și mai puternică a nivelului învățămîntului nostru de toate gradele, îmbunătățînd pregătirea profesională, tehnico-științifică a elevilor și studenților în pas cu noile cereri ale cunoașterii actuale din toate domeniile, asigurînd cadre de înaltă competență în toate sectoarele de activitate.

În înlăptuirea obiectivului trasat de Congresul al XII-lea privind realizarea unei noi calități a muncii și vieții, este necesar să acordăm o atenție deosebită creșterii productivității muncii sociale. Pe baza bunei organizări a producției și muncii, a mecanizării și automatizării, a folosirii metodelor moderne în toate sectoarele de activitate, trebuie să obținem o creștere substanțială a productivității muncii, propunîndu-ne ca pînă la sfîrșitul acestui cincinal să ajungem din urmă cîteva din țările dezvoltate. Este necesar să înțelegem că nu putem vorbi de făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, de înaintarea spre comunism, de ridicarea continuă a nivelului de trai al poporului fără a realiza o înaltă productivitate a muncii. Trebuie să facem astfel încît economia noastră socialistă să realizeze o productivitate superioară, devenind competitivă și din acest punct de vedere cu orice economie dezvoltată.

Perfecționarea noului mecanism economic are drept scop așezarea întregii activități economico-sociale pe principiile autoconducerii și autogestunii. Va crește răspunderea fiecărui colectiv de oameni ai muncii, a adunărilor generale și a consiliilor de conducere în stabilirea și realizarea planului. Se vor așeza pe norme juridice noi relațiile de proprietate, crescînd răspunderea fiecărui colectiv de oameni ai muncii în administrarea și dezvoltarea proprietății socialiste. Pe lîngă calitatea de proprietari colectivi ai unei părți din proprietatea întregului popor, oamenii muncii vor putea avea în proprietate directă, prin participarea cu părți sociale pînă la 50 000 lei, o parte din proprietatea unității în care lucrează. Deținerea unei părți sociale din proprietatea întreprinderii va crește și mai mult sentimentul de stăpîn al proprietății socialiste, preocuparea pentru apărarea și dezvoltarea unităților economice, pentru creșterea rentabilității și eficienței în toate domeniile activității sociale. În cadrul acestor noi relații de proprietate se vor lega și mai strîns veniturile individuale ale fiecărui om al muncii de realizarea producției, de productivitatea muncii și eficiența economică, de valorificarea superioară a materiilor prime și a forței de muncă. Se va îmbunătăți sistemul de participare la beneficii și de acordare a primelor, atît prin creșterea ponderii acestora în totalul veniturilor, cît și prin acordarea lor diferențiată, în raport cu munca fiecăruia. Vom aplica mai ferm principiul socialist de repartiție în raport cu munca depusă. Retribuția și veniturile fiecărui om al muncii trebuie să reflecte mai bine munca depusă, contribuția adusă la realizarea planului de producție.

Să extindem în toate sectoarele munca în acord și acordul global. Veniturile oamenilor muncii trebuie să fie dimensionate în raport cu cantitatea și calitatea muncii.

Dezvoltarea unei largi colaborări economice internaționale, a schimburilor economice cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, constituie o necesitate obiectivă pentru buna desfășurare a activității economico-sociale a patriei noastre.

România se pronunță ferm împotriva oricăror măsuri de restricție și îngîrdire a schimburilor economice internaționale. Considerăm că în actualele împrejurări ale crizei economice este necesară nu o restrîngere, ci intensificarea și dezvoltarea schimburilor, a colaborării și cooperării în producție.

Pornind de la aceasta, în 1983 și în anii următori vom intensifica comerțul exterior. În ce privește balanța de plăți, vom pune un accent deosebit pe reducerea în continuare a importurilor și pe creșterea exporturilor, pentru a crea condițiile necesare achitării treptate a datoriei externe. Avem în vedere ca pînă la sfîrșitul anului 1985 să reducem cel puțin la jumătate nivelul datoriei externe, iar în următorii 2—3 ani ai cincinalului 1986—1990 să o lichidăm complet.

Înlăptuirea prevederilor planului cincinal de dezvoltare economico-socială, a programelor prezentate Conferinței Naționale va crea condițiile necesare pentru ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului în conformitate cu programul de autoaprovizionare. Pentru aceasta însă, repet, încă o dată, este necesar să asigurăm înlăptuirea neabătută a planului de dezvoltare economico-socială, creșterea venitului național, a eficienței economice, a productivității muncii. Numai pe această bază vom dispune de mijloacele necesare înlăptuirii prevederilor de ridicare în continuare a bunăstării materiale și spirituale.

Avem în vedere ca anul viitor, în condițiile înlăptuirii prevederilor planului cincinal, să trecem la măsuri de sporire a retribuției, astfel încît la sfîrșitul anului 1983 retribuția reală să crească cu 4 la sută. Pe ansamblu, considerăm că pe întregul cincinal putem asigura, în condițiile realizării prevederilor planului, o creștere a retribuției de circa 8—10 la sută — ceva mai redusă decît prevederile planului cincinal, datorită faptului că și ritmul general de dezvoltare este mai redus. De asemenea, vor crește cu circa 12 la sută veniturile țărănimii.

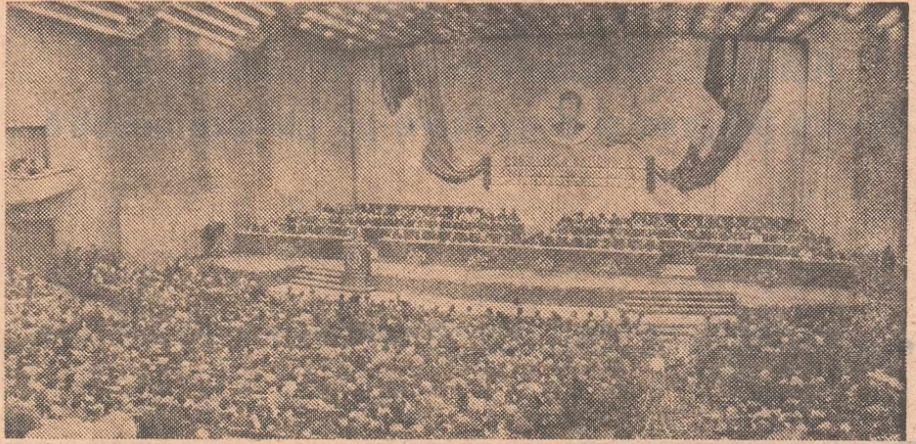
Programul de autoconducere și autoaprovizionare are în vedere întărirea răspunderii comunelor, orașelor și județelor în realizarea bunurilor de consum agroalimentare și industriale necesare unei bune aprovizionări, în raport cu prevederile planului și criteriile alimentației raționale, științifice. Buna aprovizionare impune luarea tuturor măsurilor pentru realizarea producțiilor stabilite. Va trebui să asigurăm în întregime fondul de stat și fondul de autoaprovizionare cu produse agricole. Autoconducerea și autoaprovizionarea cer creșterea răspunderii pentru fondul de stat, de care depinde satisfacerea necesităților generale ale țării. Să se combată cu fermitate tendințele de autoconsum și de neglijare a realizării fondului de stat. Predarea obligațiilor către stat constituie o îndatorire de prim ordin pentru toate unitățile și toți producătorii, pentru comune, orașe și județe. Numai după predarea obligațiilor la fondul de stat, pe baza unor producții mai mari, se poate consuma mai mult, în conformitate cu prevederile legilor. Să se înțeleagă bine că fiecare județ trebuie să-și asigure producția pentru autoaprovizionare, că nimeni nu mai poate apela la fondul central.

În vederea bunei aprovizionări a comunelor necerealiere, am prevăzut asigurarea în mod organizat a cerealelor necesare în schimbul altor produse care se realizează în localitățile respective, în primul rînd cartofi. Sînt bine cunoscute prevederile programului de autoaprovizionare și de aceea nu voi insista asupra lor. Doresc să subliniez doar, încă o dată, necesitatea de a se acționa cu toată fermitatea și răspunderea pentru realizarea producțiilor stabilite, pentru buna aprovizionare a populației.

Toți cetățenii care dețin, sub o formă sau alta, pămînt trebuie să-l muncească și să producă. În cadrul diviziunii sociale a muncii, țărani, toți oamenii muncii din agricultură trebuie să producă, să asigure produse agroalimentare. Alianța dintre clasa muncitoare și țărănimie, dintre sat și oraș trebuie să se manifeste, în primul rînd, în producție, în realizarea schimbului de produse agroalimentare și industriale.

Statul democrației muncitorești, revoluționare

(Din capitolele: „Cresterea rolului statului democrației muncitorești, revoluționare, în conducerea întregii vieți economico-sociale, conlucrarea armonioasă dintre organele statului și organismele democratice în cadrul sistemului unitar al democrației socialiste”, „Afirmarea partidului nostru ca centru vital al societății socialiste, înaltele răspunderi ale organizațiilor de partid, ale cadrelor, ale tuturor comunistilor” și „Activitatea ideologică, politico-educativă pentru educația materialist-dialectică, patriotică a oamenilor muncii, pentru afirmarea umanismului nou, revoluționar, pentru întărirea unității întregului popor în jurul partidului”)

Este necesar ca în noua etapă de dezvoltare a societății noastre să tragem concluzii cu privire la o serie de teze. Așa cum se subliniază în documentele plenarei din iunie a Comitetului Central — să pornim cu hotărâre de la necesitatea înlăturării a tot ce este vechi, perimat și nu mai corespunde noii etape de dezvoltare, să facem drum noului, înlăturând concepțiile dogmatice, ideile preconcepționate, tezele care, așa cum se spune, și-au trăit traiul.

Se impune deci să înțelegem că dezvoltarea societății socialiste este nemijlocit legată de existența unui larg cadru democratic care să asigure participarea tuturor categoriilor sociale, a maselor largi populare, fără deosebire de naționalitate, a întregului popor, la conducerea diferitelor sectoare de activitate. Trebuie să pornim de la faptul că socialismul este opera maselor populare, că el se înfăptuiește cu poporul și pentru popor, că democrația socialistă constituie o necesitate obiectivă pentru afirmarea conștiinței a maselor populare în conducerea tuturor sectoarelor de activitate. Trebuie să demonstrăm în practică superioritatea democrației socialiste, a participării directe a maselor populare la conducerea societății, față de orice formă a democrației burgheze.

În această privință putem spune că am creat un sistem de organisme larg democratice, de la unitățile de bază economico-sociale pînă la organele cu caracter național. Avem consiliile de conducere și adunările generale ale oamenilor muncii, congresele și diferitele consilii naționale de conducere pe plan central care asigură un vast cadru democratic de participare a maselor, a poporului la conducerea societății, care dau noi dimensiuni democratice edificării socialiste a patriei noastre.

Se poate afirma că am realizat o concordanță corespunzătoare între dezvoltarea forțelor de producție, a societății socialiste românești în general și cadrul democratic de participare la conducere. Acum este necesar să acționăm pentru buna funcționare și perfecționarea continuă a formelor democratice de conducere a societății.

În acest cadru, statul ocupă un loc important. El trebuie să asigure conducerea unitară, planificată a întregii activități economico-sociale, a tuturor sectoarelor, realizarea echilibrului, a dezvoltării armonioase a societății, a concordanței cit mai depline între forțele de producție și relațiile sociale. Este necesar să acționăm cu toată hotărârea pentru perfecționarea activității organelor de stat în toate sectoarele de activitate, pentru întărirea controlului maselor populare asupra tuturor organelor de stat, pentru întărirea ordinii și disciplinei în toate domeniile. Să nu uităm nici un moment că dezvoltarea democrației socialiste, participarea maselor populare la conducere presupun așezarea fermă a întregii vieți sociale pe bază de legi și norme care să stabilească cu precizie direcțiile de activitate, că respectarea legilor țării constituie o necesitate obiectivă pentru dezvoltarea societății. Să veghem să se asigure un echilibru și o concordanță corespunzătoare între organismele democratice și organismele de stat care nu se contrapun, ci trebuie să conlucreze în mod armonios formînd sistemul unitar al democrației socialiste, al statului democratic socialist, al statului democrației muncitorești, revoluționare.

Consider că trebuie să ne însușim pe deplin hotărârea plenarei cu privire la renunțarea cu desăvîrșire la teza dictaturii proletarietului ca necorespunzătoare pentru România și să adoptăm teza statului democrației muncitorești, revoluționare, care dă o perspectivă nouă, superioară dezvoltării societății omenești.

Documentele supuse dezbaterii Conferinței noastre Naționale subliniază că întărirea rolului de forță politică conducătoare al partidului în toate sectoarele de activitate nu trebuie să ducă în nici un moment la diminuarea rolului statului socialist ca organ unitar de conducere a activității poporului în construirea socialismului și comunismului. Rolul de forță politică conducătoare al partidului impune o acțiune permanentă pentru creșterea răspunderii organelor de stat și a organismelor democratice de conducere a societății. Partidului îi revine misiunea de a acționa permanent pentru perfecționarea și creșterea rolului statului, a tuturor organismelor democratice, în toate sectoarele de activitate.

Comuniștii care lucrează în aparatul de stat, în diferite organisme democratice au sarcina de a face totul pentru funcționarea în cele mai bune condiții a organelor și organismelor respective. Ei au răspunderea în fața partidului și poporului de a face totul ca statul și organismele democratice de conducere a societății să-și îndeplinească la un nivel tot mai înalt rolul ce le revine în

toate domeniile de activitate. Cu cit activitatea acestora se va desfășura mai bine, cu atît se va asigura și creșterea rolului partidului nostru de forță politică conducătoare. Partidul nu trebuie să înlocuiască, ci să asigure buna funcționare a organelor de stat, a organismelor democratice de conducere a societății. Aceasta constituie misiunea istorică a partidului nostru în etapa actuală.

Organele și organizațiile de partid din toate sectoarele, comitetele județene, Comitetul Central trebuie să acționeze cu toată energia pentru unirea eforturilor maselor populare, pentru buna funcționare a organelor de stat și a organismelor democratice, a organelor centrale și organismelor naționale de conducere, veghind permanent la întărirea ordinii și disciplinei, la realizarea concordanței cit mai depline în dezvoltarea generală a societății noastre socialiste.

Îndeplinirea misiunii istorice a partidului, a rolului său de forță politică conducătoare, de centru vital al societății noastre socialiste impune îmbunătățirea continuă a activității organelor și organizațiilor de partid.

În sistemul democrației muncitorești, în activitatea economico-socială, sindicatele, organizațiile de tineret, de femei, celelalte organizații de masă și obștești au sarcina și rolul de a uni masele populare în direcția înfăptuirii neabătute a planului de dezvoltare economico-socială și a măsurilor de ridicare continuă a bunăstării materiale și spirituale a poporului.

În buna funcționare a democrației noastre socialiste, în unirea eforturilor întregului popor, un rol important revine Frontului Democrației și Unității Socialiste, care, sub conducerea politică a partidului comunist, reunește toate organizațiile de masă și obștești, toate categoriile sociale, toate forțele sociale ale României într-un front unic, asigurînd participarea activă și permanentă a întregului popor la realizarea conștiinței a propriului său viitor, a viitorului socialist și comunist, la afirmarea cu putere a independenței și suveranității României.

În întreaga operă de dezvoltare economică-socială și de construcție socialistă un rol de importanță deosebită revine activității teoretice, educative, muncii politice de formare a conștiinței socialiste a maselor populare, a omului nou. După cum am menționat, în comparație cu dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție, a economiei și societății noastre, se manifestă o anumită rămînere în urmă a activității teoretico-ideologice, a muncii politico-educative de formare a conștiinței socialiste.

Așa cum se subliniază în documentele prezentate spre dezbateri Conferinței Naționale, este necesar să acordăm mai multă atenție acestui domeniu, să desfășurăm o activitate mai susținută pentru clarificarea diferitelor probleme teoretice și ideologice în raport cu stadiul de dezvoltare al societății noastre, precum și cu situația mondială, cu transformările revoluționare ce au loc în lume, cu problemele noi care apar în epoca noastră. Este necesar să ajutăm oamenii muncii să înțeleagă evenimentele, sensul evoluției sociale, faptul că întreaga dezvoltare internă și internațională confirmă cu putere justetea concepției materialist-dialectice despre lume și viață, că organizarea socialistă constituie singura cale de înlăturare a inegalităților, a asupririi unui popor de către altul, a exploatării și asupririi maselor populare, de realizare a unei societăți mai umane, mai drepte, mai bune, care să asigure tuturor cetățenilor condiții egale de muncă și viață, care să permită afirmarea plenară a personalității umane, a fiecărei națiuni.

Subliniind permanent, în activitatea politico-educativă de formare a omului nou, superioritatea socialismului, a umanismului revoluționar, a relațiilor de producție socialiste și a repartiției produsului social și național în spiritul eticii și echității socialiste, să veghem, totodată, la afirmarea neabătută în viață a acestor principii în toate domeniile de activitate.

În întreaga activitate politico-educativă trebuie să subliniem necesitatea grijii și răspunderii fiecărui membru al societății, fiecărui cetățean, indiferent de locul de muncă și cu atît mai mult răspunderea mare ce revine cadrelor de conducere din toate sectoarele pentru dezvoltarea continuă a proprietății socialiste. Să nu uităm nici un moment că întreaga dezvoltare socială, bunăstarea poporului, independența patriei sînt condiționate de întărirea bazei tehnico-materiale a societății socialiste, ca factor fundamental, hotărîtor al dezvoltării avuției naționale, a întregii societăți. Activitatea de educație politică, de formare a omului nou, cu o conștiință înaltă trebuie să pună un accent deosebit pe creșterea răspunderii față de proprietatea socialistă, față de apărarea și dezvoltarea sa.

Munca politico-ideologică trebuie să cultive mîndria patriotică a oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, față de trecutul glorios de luptă al poporului nostru, față de minunatele realizări în fîurirea socialismului, să dezvolte puternic sentimentul de dragoste față de popor, de patrie, față de partid, hotărîrea de a fi gata în orice împrejurări să servească interesele țării, cauza socialismului.

O atenție deosebită trebuie acordată educației tineretului, pregătirii sale pentru muncă și viață. Să sîdăm în conștiința tineretului spiritul revoluționar, dorința de a-și însuși cele mai noi cuceriri ale științei și cunoașterii umane, voința de a acționa în toate împrejurările ca revoluționari, ca patrioți, de a-și servi întotdeauna poporul, cauza socialismului, pacea.

Este necesar, de asemenea, să acționăm cu toată hotărîrea pentru demascarea și combaterea diferitelor concepții ale vechii societăți, a teoriilor imperialiste, colonialiste, a ideologiei capitalismului, punînd în evidență superioritatea concepției noastre despre lume și viață, a relațiilor socialiste, a umanismului socialist, a libertăților și drepturilor omului în societatea socialistă.

Să subliniem permanent că umanismul nostru revoluționar, întreaga noastră societate pun pe primul plan omul, bunăstarea și fericirea lui, afirmarea personalității umane, realizarea condițiilor de manifestare și afirmare egală a fiecărui cetățean, fără deosebire de naționalitate. Trebuie să acționăm cu hotărîre ca în toate domeniile se manifeste cu putere aceste principii, combătînd, luînd poziție hotărîtă împotriva oricăror tendințe de nesocotire sau încălcare a lor.

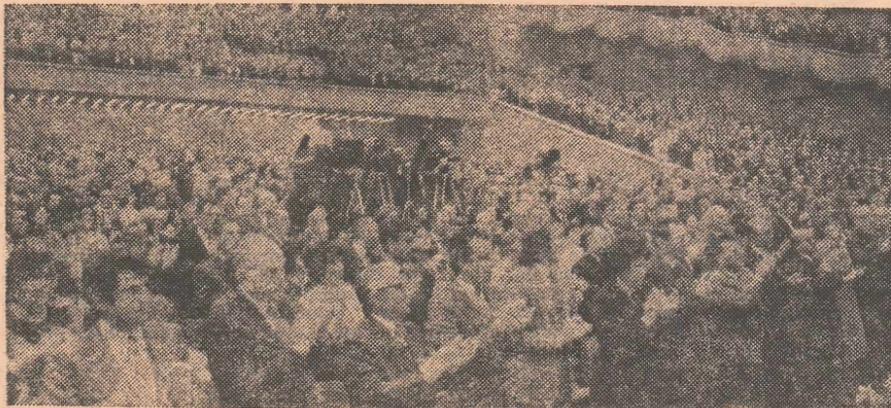
În întreaga activitate politico-educativă de formare a conștiinței noi să pornim de la concepția revoluționară, materialist-dialectică despre lume și viață, de la principiile socialismului științific. Aceasta necesită o înțelegere aprofundată și lămurirea continuă a marilor transformări din societate, a direcțiilor obiective ale dezvoltării, a legităților evoluției sociale, a cuceririlor științei și cunoașterii universale, care confirmă zi de zi justetea concepției materialist-dialectice despre lume și viață, materialitatea lumii inconjurătoare.

Este necesar să combatem cu hotărîre și să demascăm toate mentalitățile retrograde, mistice, să desfășurăm o luptă ascutită împotriva influențelor burgheze în conștiința și viața oamenilor, să luăm atitudine hotărîtă împotriva naționalismului, șovinismului, rasismului, antisemitismului, a oricăror încercări de învrăjpire și înjosire a omului, ca manifestări ale forțelor reacționare care, în actualele împrejurări internaționale, apelează din nou la metodele și practicile vechi pentru a slăbi coeziunea și unitatea forțelor progresiste, a maselor populare, în lupta împotriva imperialismului și colonialismului, împotriva războiului, pentru o politică de pace și independență națională. Partidului nostru, societății noastre socialiste le-a fost și le este străină atitudinea de pasivitate față de asemenea manifestări. Partidul, societatea noastră au acționat și vor acționa cu consecvență în direcția unei înțelegeri științifice de către toți oamenii muncii a principiilor socialismului, a legităților dezvoltării economico-sociale, precum și pentru creșterea răspunderii și participării conștiente a întregului popor la conducerea tuturor sectoarelor de activitate.

Sarcini de mare răspundere revin partidului, organizațiilor de masă și obștești, uniunilor de creație, presei, radioteleviziunii, tuturor organismelor educative din societatea noastră. Sub conducerea partidului, ele trebuie să desfășoare o activitate susținută în vederea ridicării nivelului politico-ideologic al cadrelor, formării conștiinței revoluționare, socialiste a maselor, înarmării întregului nostru popor cu arma revoluționară de luptă pentru socialism, pentru comunism, pentru o societate a dreptății și egalității sociale. Presa, radioteleviziunea, toate mijloacele de informare în masă, literatura, teatrul, cinematografia, celelalte arte, care se adresează maselor de milioane de oameni, trebuie să abordeze, în spiritul ideologiei partidului, problemele existente în societatea noastră, să ia poziție fermă față de diferitele aspecte negative, să pună pe primul plan propagarea principiilor și concepțiilor revoluționare ale partidului nostru despre lume și viață. Ele trebuie să înarmeze tineretul patriei, întregul popor cu teoria luptei revoluționare, dezvoltîndu-le hotărîrea fermă de a învinge orice greutăți, de a asigura mersul neabătut înainte al patriei noastre pe cele mai înalte culmi de progres și civilizație.

Activitate susținută pentru triumful păcii, pentru progres și dezvoltare pe planeta noastră

(Din capitolul „Activitatea internațională a partidului și statului nostru, obiectivele și orientările politicii externe a României”)

În perioada care a trecut de la Congresul al XII-lea al partidului, în viața internațională au avut loc profunde prefaceri revoluționare, naționale și sociale. S-au produs noi schimbări și continuă modificarea raportului de forțe între diferite state și grupări de state pe arena mondială. Au continuat să se manifeste și s-au accentuat contradicțiile dintre diferite state și grupări de state. Așa cum am menționat, se dezvoltă cu putere noua contradicție dintre țările bogate și țările sărace, care devine cea mai importantă contradicție a epocii contemporane.

Am asistat la o serie de manifestări ale politicii de forță, de amestec în treburile altor state; s-au produs noi conflicte militare, s-a intensificat cursa înarmărilor, ceea ce a dus la o agravare considerabilă a relațiilor internaționale, la creșterea pericolului unor conflicte militare, unor războaie, inclusiv al unui război mondial atomic-nuclear.

Pornind de la marile schimbări produse în viața internațională și de la raportul de forțe în continuă transformare, se poate afirma cu deplină temei că își păstrează în continuare valabilitatea teza posibilității preîntâmpinării unui nou război mondial. În același timp, evenimentele, viața demonstrează pericolul pe care-l prezintă unele teze și iluzii despre ireversibilitatea destinului, despre dispariția pericolului de război. Considerăm necesar să avem în vedere și să pornim de la faptul că popoarele pot, acționând unite, să împiedice noi războaie, să împiedice un nou război mondial, să asigure reluarea și continuarea politicii de destindere, dar trebuie, în același timp, să fim conștienți că în lume se menține pericolul de războaie, pericolul unui război mondial și că politica de destindere nu a devenit ireversibilă, nu a triumfat pe deplin.

Omenirea a ajuns într-un stadiu când nivelul înarmărilor, îndeosebi arsenalul nuclear, pune în pericol însăși civilizația, existența societății omenesti. De aceea, problema fundamentală a epocii noastre este problema preîntâmpinării războiului și asigurarea păcii. Mai mult ca oricând trebuie să facem totul pentru a bara calea războiului, pentru a asigura pacea. Nu există țel mai înalt decât dezarmarea, în primul rând dezarmarea nucleară, asigurarea securității fiecărei națiuni, a păcii mondiale. Este necesar să se acționeze cu întreaga răspundere pentru oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare sub un strict control internațional. România a prezentat în această direcție o serie de propuneri care exprimă voința de pace a poporului nostru. Există, de asemenea, propuneri importante făcute de multe alte state. Considerăm că toate propunerile trebuie luate în considerație de conferința pentru dezarmare, urmând să se elaboreze, pe baza lor, programul dezarmării sub control internațional.

O altă problemă de importanță fundamentală a epocii noastre este aceea a subdezvoltării, a accentuării continue a decalajelor dintre țările bogate și sărace și a necesității instaurării unor relații noi între state, a creării unei noi ordini economice și politice mondiale. Situația gravă creată ca urmare a crizei economice, a politicii dobânzilor înalte, necesită măsuri ferme pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare și crearea condițiilor progresului lor economico-social, prin realizarea unor înțelegeri corespunzătoare între țările bogate și țările sărace.

Apare necesar să se abordeze într-un spirit nou problema creditelor acordate țărilor în curs de dezvoltare. Considerăm că trebuie să se aibă în vedere anularea completă a datoriei țărilor sărace, o reducere generală a acestora pentru țările mai puțin dezvoltate, o limitare a dobânzilor și acordarea în continuare de sprijin țărilor sărace în dezvoltarea lor economico-socială.

Un rol important considerăm că trebuie să-l aibă în această privință colaborarea mai activă între țările în curs de dezvoltare. Se impune întărirea solidarității și colaborării lor, atât pentru soluționarea cu forțe proprii a unor probleme ale dezvoltării, cât și pentru a trata cu rezultate mai bune cu țările dezvoltate, în vederea realizării unor înțelegeri corespunzătoare și trecerii la înfăptuirea noului ordin economic internațional.

Considerăm necesar să se treacă, în cadrul Organizației Națiunilor Unite, la elaborarea unui cod, a unei carte privind principiile relațiilor internaționale. Vechea ordine, bazată pe inegalitate, pe asuprirea unor popoare, pe supremația monopolurilor și a capitalului financiar, nu mai corespunde situației actuale, a devenit un obstacol în dezvoltarea economiei mondiale și trebuie înlăturată cu desăvârșire. Se impune să se realizeze o nouă ordine economică mondială, bazată pe principii noi, de egalitate și echitate, de avantaj reciproc. Noua ordine trebuie să asigure o colaborare economică internațională și schimburi comerciale echitabile.

În acest cadru este necesar să se asigure un raport corespunzător între prețurile materiilor prime și ale produselor industriale. Lichidarea subdezvoltării necesită accesul, în condiții avantajoase, la tehnologiile moderne ale tuturor statelor. Țările bogate trebuie să înțeleagă că au o răspundere directă pentru actuala situație și pentru ajutoarele țărilor în curs de dezvoltare. Însăși propria lor dezvoltare, ca și stabilitatea economiei mondiale în ansamblu sunt condiționate de o soluție realistă, îndrăznească în problemele subdezvoltării, de realizarea unor relații economice și de schimb bazate pe echitate, egalitate și avantaj reciproc.

Având în vedere existența diferitelor zone de încordare, România s-a pronunțat și se pronunță cu hotărâre pentru încetarea conflictelor militare dintre state, pentru trecerea la soluționarea problemelor numai pe calea tratativilor. Oricât de grele și îndelungate vor fi tratativele, ele sînt incomparabil mai bune decât orice conflict militar. Este în interesul fiecărui popor, cât și al cauzei generale a colaborării și păcii, să se renunțe la calea armelor, să se treacă la tratative pentru soluționarea tuturor problemelor dintre state. România consideră că se impune ca organismele internaționale, și în primul rând Organizația Națiunilor Unite, să adopte o poziție mai fermă pentru a determina soluționarea în acest spirit a tuturor conflictelor. Se impune ca o necesitate imperioasă lichidarea cu desăvârșire a politicii zonelor de influență și de interese.

Trebuie să se pună capăt politicii de mare putere, de hegemonie și de amestec sub orice formă în treburile interne ale țărilor mici și mijlocii. Interesele colaborării mondiale cer să se pună capăt presiunilor și sancțiunilor economice, să se respecte neabătut principiile egalității și echității în relațiile dintre state.

Nimeni, nici un stat, oricât de mare ar fi, nu-și poate aroga dreptul de a dicta ce trebuie să facă sau să nu facă un alt stat.

Este necesar să se pună capăt cu desăvârșire politicii de forță și dictat. Să se respecte neabătut dreptul fiecărui popor de a-și alege calea dezvoltării economico-sociale pe care o dorește.

Toate statele, și în primul rând marile puteri, trebuie să-și asume obligația solemnă de a se călăuzi în relațiile internaționale și de a respecta principiile depline egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

România a acționat și acționează cu toată fermitatea pentru înfăptuirea securității europene, pornind de la faptul că pe continentul european s-au acumulat uriașe forțe militare, un puternic arsenal de arme atomice și clasice, care reprezintă un pericol de moarte pentru toate popoarele, pentru existența civilizației, a vieții însăși pe continentul nostru și în întreaga lume. De aceea considerăm necesar să se ajungă la încheierea cât mai grabnică a reuniunii de la Madrid, care să dea noi perspective dezvoltării cooperării, încrederii și securității în Europa.

Ne pronunțăm pentru organizarea unei conferințe de securitate și încredere pe continentul nostru, pentru continuitatea reuniunilor începute la Helsinki, care asigură dezbaterile problemelor complexe ale vieții contemporane din Europa și din lume de către statele europene, pentru depășirea încordării și întărirea colaborării.

În relațiile internaționale, România a acționat și acționează pentru dezvoltarea continuă a colaborării cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Pornim în întreaga noastră activitate de la necesitatea așezării relațiilor dintre state pe baza principiilor egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, renunțării la forță și la amenințarea cu forță.

Dezvoltăm puternic raporturile cu țările socialiste și, în acest cadru, acordăm o atenție deosebită prieteniei și colaborării cu țările vecine. Considerăm necesar să dezvoltăm colaborarea și solidaritatea cu toate țările socialiste, acționând pentru întărirea solidarității și unității lor. După părerea noastră, a sosit timpul să se întreprindă acțiuni mai hotărâte în direcția depășirii unor divergențe, întăririi solidarității și colaborării, aceasta fiind în interesul fiecărei țări socialiste, al tuturor statelor socialiste, al cauzei păcii și colaborării internaționale.

Acordăm o mare însemnătate și dezvoltăm larg relațiile cu țările în curs de dezvoltare. Considerăm că aceasta constituie un factor important în lupta împotriva imperialismului și colonialismului, pentru o nouă ordine economică, pentru o politică de pace.

În spiritul principiilor coexistenței pașnice, dez-

voltăm, de asemenea, relațiile cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. În raporturile noastre cu toate statele lumii pornim de la faptul că diferența de orînduire socială, de concepții politice sau filozofice nu trebuie să constituie un obstacol în calea unei largi colaborări internaționale bazate pe egalitate, pe respect și avantaj reciproc.

Considerăm că orice țară, fie ea mai mare sau mai mică, trebuie să-și asume răspunderea pentru soluționarea problemelor internaționale și să participe activ, cu drepturi depline, la găsirea soluțiilor care să corespundă intereselor fiecărei națiuni.

Dăm o mare însemnătate rolului mișcării țărilor nealiniate. Considerăm necesar să se facă totul pentru depășirea unor divergențe, astfel încît reuniunea din primăvara anului 1933, de la New Delhi, să constituie o puternică manifestare a unității și solidarității acestor țări, o expresie a hotărârii lor de a-și uni eforturile în soluționarea problemelor complexe ale vieții internaționale, în asigurarea păcii și independenței popoarelor.

Este necesar să se asigure un rol mai important Organizației Națiunilor Unite, altor organisme internaționale în soluționarea democratică a tuturor problemelor vieții politice mondiale.

Acordăm o mare însemnătate colaborării și solidarității cu partidele comuniste și muncitorești. Diversitatea de condiții istorice, sociale, naționale în care își desfășoară activitatea aceste partide, faptul că multe partide comuniste au devenit partide de guvernămînt determină ca în abordarea unor probleme să existe și o serie de deosebiri de păreri, să apară câteodată divergențe. Considerăm însă că trebuie să acționăm în direcția întăririi solidarității și unității partidelor comuniste și muncitorești, în direcția realizării unității noi, bazate pe respectul independenței fiecărui partid, al dreptului său de a-și elabora linia politică, strategia și tactica de sine stătător, corespunzător condițiilor în care își desfășoară activitatea. Abordarea diferită a unor probleme, diversitatea căilor de dezvoltare socialistă nu trebuie să constituie o piedică, ci, dimpotrivă, trebuie să ducă la întărirea și mai puternică a colaborării și solidarității. Partidele comuniste și muncitorești au astăzi un rol de importanță deosebită în viața mondială, în marea luptă desfășurată de popoare în direcția păcii, independenței și progresului economico-social.

Ne pronunțăm ferm și dezvoltăm larg relațiile cu partidele socialiste și social-democrate pentru întărirea solidarității și colaborării în probleme fundamentale ale contemporaneității.

Dezvoltăm, de asemenea, ample relațiile cu mișcările de eliberare, cu partidele de guvernămînt din țările în curs de dezvoltare, cu partidele democratice din toate țările, considerînd că întărirea colaborării tuturor acestor forțe constituie o necesitate a epocii contemporane, un factor de întărire a relațiilor între popoare, a luptei pentru independență și pace.

Evenimentele din ultimii ani demonstrează cu și mai multă putere creșterea rolului maselor populare, al popoarelor în viața internațională. Marile manifestări din acești ani, în Europa și pe alte continente, inclusiv în Statele Unite ale Americii, pentru pace, manifestări la care poporul nostru s-a alăturat cu întreaga forță, demonstrează convingător rolul crescînd al maselor populare, al popoarelor în lupta pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru dezarmare și pace.

Considerăm necesar să dăm un nou impuls activității și manifestării poporului nostru în direcția păcii, să întărim colaborarea și solidaritatea cu popoarele din Europa și de pe alte continente, avînd convingerea că, prin acțiunea lor fermă, popoarele pot determina oprirea cursului spre catastrofă în viața internațională, pot determina reluarea politicii de destindere, asigurarea triumfului rațiunii, promovării unei politici de pace.

Pentru dezvoltarea prieteniei și încrederii între popoare trebuie intensificate contactele între masele populare, colaborarea în domeniul științei și culturii. Un rol de seamă revine în această privință mijloacelor de informare în masă, presei, radioteleviziunii, care, în spiritul rezoluțiilor Organizației Națiunilor Unite, trebuie să acționeze pentru cunoașterea și apropierea popoarelor, pentru educarea popoarelor, îndeosebi a tineretului, în spiritul principiilor de pace, de prietenie, de colaborare.

De la tribuna Conferinței Naționale, doresc să reaffirm, încă o dată, hotărârea poporului român de a acționa cu toată consecvența în direcția dezvoltării relațiilor internaționale, a colaborării cu toate statele lumii, de a-și aduce contribuția activă la soluționarea marilor probleme mondiale, la asigurarea independenței fiecărui popor, a dreptului la dezvoltare liberă, la triumful politicii de colaborare internațională, de dezarmare, de pace pe planeta noastră.

Cuvîntul tovarăsei Elena Ceaușescu

Stimați tovarăși,

Conferința Națională a partidului analizează activitatea depusă de partid, de întregul nostru popor pentru înfăptuirea hotărârilor Congresului al XII-lea și dezbate probleme și programe de cea mai mare însemnătate pentru dezvoltarea economico-socială a țării în etapa actuală, pentru ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activități de înfăptuire a Programului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate în România.

Cuprinzătoarea analiză științifică, materialist-dialectică, prezentată în cadrul Conferinței Naționale de secretarul general al partidului cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, precum și celelalte documente prezentate spre dezbateri Conferinței Naționale, partidului, întregului popor, prevederile și orientările cuprinse în ele asigură consolidarea realizărilor obținute până în prezent în toate domeniile de activitate și, totodată, accentuează puternic laturile intensive ale dezvoltării țării în vederea realizării unei calități noi a muncii și vieții întregului popor.

Îmi exprim deplin acord cu raportul și toate documentele de la ordinea de zi, având convingerea că hotărârile Conferinței Naționale vor deschide noi orizonturi societății socialiste românești, vor asigura mersul neabătut înainte al patriei noastre pe calea progresului și bunăstării, a civilizației socialiste.

Stimați tovarăși,

În primii doi ani ai cincinalului, poporul nostru a obținut noi realizări în dezvoltarea economico-socială a țării, în toate domeniile de activitate. Succese importante au fost obținute și în dezvoltarea științei, învățămîntului și culturii care au un rol de mare însemnătate în progresul general. În acest cadru, cercetarea științifică și tehnologică a pus în centrul activității creșterea și modernizarea producției materiale, valorificarea mai bună a materiilor prime și materialelor, ridicarea calității și diversificarea produselor, în anii 1981-1982 ponderea produselor noi și modernizate reprezentând peste 20 la sută din producția-marfă industrială.

Potrivit orientărilor Conferinței Naționale, în cadrul programului general de dezvoltare economică și socială a țării, în următorii ani va trebui să se pună un accent deosebit pe lărgirea bazei proprii de materii prime și energetice, pe înfăptuirea unui amplu proces de dezvoltare a agriculturii, promovarea unei politici ferme de economisire și valorificare superioară a tuturor resurselor, creșterea substanțială a productivității și ridicarea calității produselor, sporirea eficienței economice în toate domeniile de activitate.

În perioada următoare cercetarea științifică este chemată să rezolve probleme deosebit de importante legate de producerea de noi materiale și noi tehnologii, de asimilarea unor noi produse, mașini și utilaje cu caracteristici tehnico-economice superioare, necesare economiei naționale. Programele pe care le avem în aceste domenii prevăd, pentru anul viitor, asimilarea a peste 800 de produse noi și modernizate, aplicarea a peste 400 de tehnologii noi și perfecționare, precum și realizarea unei microproducții în unitățile de cercetare științifică și inginerie tehnologică în valoare de circa 3,6 miliarde lei.

În mod deosebit, cercetarea trebuie să-și concentreze activitatea pentru creșterea mai rapidă a bazei proprii energetice și de materii prime. În acest scop se impun intensificarea și perfecționarea activității de cercetare geologică pentru descoperirea și punerea în valoare de noi substanțe minerale și resurse energetice, sporirea eficienței lucrărilor de prospecțiuni și explorări, scurtarea perioadei de trecere de la faza de cercetare la punerea în producție a rezervelor descoperite. Totodată, cercetarea științifică trebuie să asigure creșterea de noi tehnologii și perfecționarea continuă a tehnologiilor existente privind extracția și prepararea substanțelor minerale, accentuarea valorificării complexe și complete a potențialului de rezerve, inclusiv a celor situate la mare adâncime sau cu conținuturi mai sărace de substanțe utile.

Interesele economiei naționale cer ca cercetarea să-și intensifice eforturile și să soluționeze mai rapid problemele legate de folosirea practică a surselor noi de energie — energia vântului și a valurilor, biomasa energetică, energia geotermică. În mod deosebit va trebui să se acționeze mai hotărât pentru soluționarea problemelor privind folosirea energiei solare în diferitele ei forme, inclusiv problema conversiei energiei solare, a hidrogenului și altele.

Cercetarea științifică trebuie să acorde o atenție mai mare soluționării tuturor problemelor legate de folosirea energiei nucleare în scopuri pașnice, inclusiv în domeniul reactorilor rapizi, al materialelor și echipamentelor pentru centrale nucleare-electrice, în vederea realizării în cele mai bune condiții a programului nuclear.

O atenție deosebită trebuie acordată, totodată, perfecționării tehnologiilor și reproiectării unor produse în vederea reducerii substanțiale a consumurilor de energie și combustibili, îndeosebi în ramurile mari consumatoare de energie. Totodată, cercetarea va trebui să aibă un rol mai activ în elaborarea și aplicarea în practică a unor soluții de recuperare și refolosire a energiei utilizate în procesele de producție.

De asemenea, activitatea de cercetare trebuie să realizeze noi tehnologii care să ducă la creșterea gradului de utilizare a fiecărei tone de materie primă și material, la valorificarea tuturor subproduselor tehnologice, la diminuarea greutateii fizice a produselor, la reducerea substanțială a consumurilor de materii prime și materiale. Va trebui intensificată activitatea privind elaborarea tehnologiilor necesare recuperării și refolosirii materialelor.

În toate ramurile economiei naționale trebuie să se acționeze cu mai multă hotărâre pentru promovarea susținută a progresului tehnico-științific, asimilarea, modernizarea și înnoirea producției, creșterea de noi materiale, mașini și utilaje de înaltă productivitate, acordându-se în același timp o atenție deosebită creșterii productivității muncii, tipizării, normării consumurilor și sporirii eficienței economice.

În domeniul chimiei, cercetarea trebuie să soluționeze mai rapid problemele privind asigurarea economiei naționale cu toate produsele și materialele chimice necesare. În acest sens, pe primul plan trebuie pusă valorificarea superioară a petrolului și gazului metan, realizarea de noi produse petrochimice, îndeosebi de noi polimeri, înlocuitori de metale și metale neferoase. Chimia anorganică trebuie să asigure o valorificare a substanțelor utile și creșterea de noi monocristale și policristale. O atenție deosebită este necesară să se acorde asigurării materialelor și dezvoltării industriei de medicamente, catalizatori, intermediari, pesticide și alte produse chimice.

În general, în următorii ani trebuie realizate în întregime programele privind asigurarea materialelor necesare industriei nucleare, electronicii, aviației și altor sectoare de activitate.

Cercetarea metalurgică trebuie să asigure realizarea de noi metale, oțeluri speciale, aliate și înalt aliate, noi mărci de oțel și diferite aliaje pentru asigurarea materialelor necesare construcțiilor de mașini și altor ramuri ale economiei naționale.

Cercetarea în domeniul construcțiilor de mașini trebuie să-și concentreze forțele în dezvoltarea mai puternică a electronicii și microelectronicii, în realizarea de noi motoare, compresoare cu un consum redus de combustibil, de noi mașini și utilaje de înaltă productivitate, cu caracteristici superioare, competitive cu cele mai bune produse realizate pe plan mondial.

În agricultură, cercetarea trebuie să asigure înfăptuirea programelor privind ameliorarea solurilor slab productive, creșterea de noi soiuri de semințe și material săditor cu caracteristici superioare, de mare productivitate, rezistente la temperaturi scăzute, la secetă, boli și dăunători.

În mod deosebit, cercetarea zootehnică trebuie să acționeze în direcția îmbunătățirii și creșterii de noi rase de animale. O atenție deosebită trebuie acordată cercetării în domeniul prevenirii și combaterii bolilor la animale.

Știința trebuie să asigure tehnologiile corespunzătoare privind valorificarea integrală a materiilor prime agricole, realizarea de produse bogate în proteine, vitamine, săruri minerale în concordanță cu cerințele unei alimentații raționale.

În același timp, este necesară intensificarea activității de cercetare în domeniul științelor fundamentale, al chimiei, fizicii, matematicii, biologiei și în alte discipline științifice care să deschidă noi căi cunoașterii, promovării largi a cuceririlor revoluției tehnico-științifice moderne. În actuala etapă de dezvoltare, cînd știința are un rol hotărîtor în progresul general al societății, în soluționarea și depășirea problemelor care confruntă omenirea contemporană, știința românească trebuie să acționeze cu cea mai înaltă răspundere, unind mai puternic toate forțele în direcțiile hotărîtoare pentru progresul economico-social al patriei, pentru rezolvarea cu succes a oricăror probleme, asigurînd creșterea rolului și mai puternic al științei în dezvoltarea generală a societății socialiste, contribuția ei la cuceririle științei mondiale.

Este necesar ca puternicul detașament de peste 220 000 de cercetători și alți oameni ai muncii care lucrează în cercetarea științifică să acționeze într-un spirit nou, revoluționar, să realizeze noi descoperiri, să asigure, împreună cu toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, cu întregul popor participarea tot mai activă la înfăptuirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare spre comunism.

• Trebuie să spunem deschis că în instituțiile și unitățile noastre de cercetare nu sînt încă folosite pe deplin toate forțele și mijloacele de care dispunem. Nici Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie nu a asigurat cea mai bună organizare și controlul corespunzător în buna desfășurare a activității de cercetare. Este necesar să luăm toate măsurile pentru îmbunătățirea activității în domeniul cercetării, pentru o mai bună organizare și unirea tuturor forțelor în vederea soluționării mai rapide a problemelor din programele prioritare.

Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie va lua toate măsurile în organizarea de colective multidisciplinare, ținînd seama de complexitatea și interdependența tot mai strînsă între diferite sectoare ale activității de cercetare.

În același timp, va trebui să dezvoltăm o largă colaborare internațională cu institutele de cercetare din țările C.A.E.R., din toate țările socialiste, precum și cu institute din alte state, fără deosebire de orînduire socială.

În promovarea progresului tehnic în întreaga economie trebuie să acordăm o atenție sporită dezvoltării învățămîntului, formării și pregătirii cadrelor pe baza a tot ceea ce este mai nou, mai înaintat în știință și tehnică, în cunoașterea umană, asigurînd astfel țării cadre cu temeinică pregătire teoretică și practică, în deplină concordanță cu cerințele actuale.

Va trebui, totodată, să fie mai bine organizat procesul de reciclare și perfecționare a cadrelor, astfel încît acestea să fie în permanență la curent cu tot ce este mai înaintat în gîndirea și practica științifică și tehnică modernă. Este necesar să fie adîncit în continuare procesul de integrare tot mai strînsă a școlii cu producția și cercetarea, în soluționarea diferitelor probleme tehnico-științifice legate de dezvoltarea economico-socială a țării. Dispunem de forțe umane puternice, de o puternică bază de cercetare, avem toate condițiile ca cercetarea românească să-și îndeplinească în cele mai bune condiții rolul de mare răspundere în realizarea unei noi calități a muncii și vieții, în trecerea patriei noastre la un nou stadiu de dezvoltare, în asigurarea dezvoltării economico-sociale și ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a poporului.

Stimați tovarăși,

Pe ordinea de zi a Conferinței Naționale se află, de asemenea, problemele activității teoretice și muncii politico-ideologice, în vederea înțelegerii mai bune a fenomenelor noi care apar odată cu înaintarea noastră pe calea socialismului și comunismului și cu transformările revoluționare în viața internațională. Aceasta impune să acordăm o atenție deosebită intensificării cercetării științifice în domeniul științelor sociale și a activității ideologice — domenii de cea mai mare însemnătate pentru formarea și educarea omului nou pe baza materialismului dialectic și istoric, a concepției revoluționare a partidului. Să dezvoltăm și să îmbogățim cu noi generalizări teoretice tezaurul de experiență și gîndire în domeniul edificării noii orînduirii! Să asigurăm toate condițiile pentru ca oamenii muncii, toți constructorii socialismului din patria noastră să posede un larg orizont de cunoaștere și înțelegere, să acționeze, în toate privințele, conștient — ca adevărați făuritori ai orînduirii noi, ai destinului socialist și comunist al României.

Cuvîntul tovarășului Petru Enache

Mult stimați și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu,

Stimați tovarăși și tovarășe,

Conferința Națională a partidului — prin documentele și orientările menite să asigure progresul multilateral al patriei, prin dezbaterile profundă, constructivă a problemelor fundamentale ce privesc dezvoltarea societății noastre socialiste și așezarea și mai hotărîtă a întregii activități pe temeiuri științifice — se înscrie ca un eveniment politic de excepțională însemnătate în viața partidului și a țării. În spiritul autenticei noastre democrații, Conferința Națională are istorica îndatorire de a stabili, în contextul actual al realităților noastre interne și al evoluției vieții internaționale, noi măsuri pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XII-lea, de natură să dea impulsuri și mai viguroase creației materiale și spirituale a poporului.

Din perspectiva profund dialectică din care sînt abordate problemele complexe ale construcției socialiste, este pe deplin firesc ca, odată cu dezbaterile în Conferința Națională a programului economic al țării, să ne preocupăm și de analiza problemelor muncii politico-ideologice și cultural-educative, căreia, prin ideile înnoitoare, revoluționare, cuprinse în documentul-programatic al plenarei din iunie a partidului, i s-au conferit răspunderi deosebite în opera de educare socialistă a maselor. Ideile, orientările luminoase, cuprinse în excepțională expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la plenara partidului din iunie, au fost studiate temeinic în întregul nostru sistem de învățămînt politico-ideologic, au fost supuse unei largi dezbateri în mijloacele de informare în masă, în întregul nostru partid. În cadrul acestor dezbateri, comuniștii, întregul nostru popor au dat o înaltă apreciere rolului excepțional al tovarășului Nicolae Ceaușescu în desfășurarea și perfecționarea activităților generale de edificare a noii societăți, muncii sale necobosite, inestimabile contribuții, teoretice și practice, la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și internaționale a partidului și statului nostru, a strategiei și tacticii făuririi în România a societății socialiste multilaterale dezvoltate și a înaintării spre comunism.

Totodată, comuniștii, toți oamenii muncii au subliniat contribuția de seamă a tovarășei Elena Ceaușescu în conducerea partidului și statului, aportul său strălucit la dezvoltarea științei românești și universale. Raportez cu satisfacție conferinței că întregul popor și-a exprimat unanimitate și plin și cu acest prilej adevărată la politica partidului nostru comunist și hotărîrea sa nestrămutată de a face totul pentru a o traduce în viață.

Așa cum s-a subliniat în ampla analiză prezentată Conferinței Naționale, în condițiile actuale, cînd în viața internațională s-a ajuns la o agravare deosebită, s-au acumulat multă neîncredere și multe primejdii la adresa libertății și independenței popoarelor, a păcii și vieții întregii omeniri, este mai necesar ca orînduirea să fie întărită conlucrarea dintre popoare, pentru a opri cursul periculos al evenimentelor spre confruntare și război, pentru a promova ferm o politică de destindere, de respect al independenței și suveranității fiecărei națiuni, de colaborare și pace. Viața, realitățile lumii contemporane cer să se facă totul pentru a se renunța la politica de forță și de amenințare cu forța, pentru soluționarea tuturor problemelor dintre state numai și numai pe calea tratativilor, pentru securitate și încredere în Europa și în lume, pentru dezarmare, pentru o nouă ordine economică internațională, pentru o lume mai bună și mai dreaptă pe planeta noastră.

Pe plan mondial se desfășoară o amplă mișcare a popoarelor împotriva războiului, a politicii de înarmări — în primul rînd a înarmărilor nucleare —, pentru apărarea dreptului tuturor națiunilor la existență liberă și demnă, la pace. Oamenii de știință și cultură din diferite țări ale lumii participă activ la aceste mișcări de masă, conștienți de marile pericole pe care le generează politica de înarmări.

În acest cadru, Comitetul Național „Oamenii de știință și pacea” va trebui să inițieze și să desfășoare în continuare largi acțiuni, să se alăture și să sprijine susținut toate inițiativele îndreptate spre dezarmare, spre oprirea cursului periculos al evenimentelor spre încordare și război. Trebuie să facem totul pentru ca, împreună cu întregul popor, știința și cultura românească să participe tot mai larg la eforturile pentru înfăptuirea acestor deziderate vitale ale omenirii, pentru promovarea idealurilor colaborării și păcii, a cauzei destinderii și înțelegerii între popoare.

În încheiere, doresc să asigur Conferința Națională că puternicul detașament al oamenilor de știință și cultură din țara noastră, conștienți de înaltele răspunderi ce le revin în înfăptuirea întregii politici interne și externe a partidului și statului nostru, vor face totul pentru a se ridica la înălțimea acestor răspunderi, pentru a-și spori și mai mult contribuția la dezvoltarea economică și socială a țării, la înfăptuirea istoricelor hotărîri pe care le va adopta Conferința Națională, la desfășurarea neabătută a întregii opere de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

În spiritul concepției revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, între dezvoltarea economică și făurirea conștiinței socialiste a maselor există o intercondiționare permanentă, reciprocă. Dacă baza materială determină, potrivit tezei marxiste, conștiința, în același timp — așa cum a subliniat în repetate rânduri secretarul general al partidului nostru — conștiința înaintată poate și trebuie să devină un factor însemnat de accelerare a dezvoltării materiale. În lumina acestor teze revoluționare, munca politică, activitatea de formare a omului nou, cu o conștiință înaintată, sînt chemate să aibă un rol deosebit de însemnat în viitor. Făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate înseamnă, deopotrivă, făurirea unei economii moderne, puternice, dar și edificarea unui om superior, cu un nivel politic larg cuprinzător, cu un vast orizont cultural, înarmat temeinic cu ideologia clasei muncitoare, cu principiile moralei noastre comuniste, capabil să înțeleagă și să asimileze adînc tezele și orientările teoretice elaborate de partidul nostru, esența profund dialectică a operei științifice revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Însăși eficiența muncii noastre educative trebuie apreciată după rezultatele ce se obțin în economie, în fiecare unitate de muncă a societății noastre.

Perfecționarea activității politice, a întregii munci de educație și propagandă, devine cu atît mai necesară în condițiile în care — așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — are loc în prezent o intensificare a propagandei burgheze, a încercărilor ei de a denigra realitățile socialiste, însăși legitimitatea istorică a socialismului științific.

Se desfășoară în prezent, după cum este cunoscut, o puternică ofensivă anticomunistă, o adevărată „cruciadă modernă împotriva comunismului”, cu intenția, nedisimulată de nici un fel de precauții, de a discreditat socialismul ca soluție socială istorică, de a întina marile realizări obținute de popoarele libere de orice fel de aspirare și exploatare. Mai mult, apologetii capitalismului, imbecilați cu arme și bagaje pe o navă propagandistică sortită eşuării în mlaui neiertător al denigratorilor, nu se dau în lături de la a-și declara intenția de a impune cu orice chip, drept model unic, generalizant, democrația burgheză, făcînd în acest scop mare caz de sloganele demult demonetizate ale libertății individuale, ale așa-ziselor drepturi ale omului. Iar toate acestea le agită zgomotos tocmai cei care nesocotesc drepturile fundamentale ale omului: dreptul la muncă și la împărțirea echitabilă a produsului muncii, la educație, la sănătate, la conducerea treburilor în stat etc.

(Continuare în pag. 8)

(Urmare din pagina 7)

Mai nou — deși și în această privință practica este destul de veche — aceste cercuri se arată foarte interesate în a stârni zarvă în ceea ce privește modul în care s-a soluționat în țările socialiste, implicit în țara noastră, problema națională. Agitarea problemei naționale — așa cum s-a relevat în raportul prezentat conferinței — a fost nu o dată în istorie folosită ca o eficace armă de diversione. Misiții de azi ai discordiei sînt încurajați, în aceleași scopuri, în a lansa tot felul de apeluri panicarde, fără nici un temei real. În a se face purtători de cuvînt ai unor cercuri reacționare, ai defunctelor practici sovine, asiste, ai unor aberante pretenții iredentiste. După cum aceleași forțe retrgrade, ostile progresului, acordă, în ultimul timp, o atenție deosebită activizării propagandei mistico-religioase și diferitelor secte, ignorând cu cinism rolul nefast pe care acestea îl joacă în pervertirea gravă a conștiinței umane, în deturnarea atenției omenirii de la problemele fundamentale ale lumii de azi; urmărindu-se, în fond, folosirea sectelor ca mijloace de îndoctrinare, ca arme politice pentru desfășurarea unor acțiuni diversioniste și de spionaj, pentru stricarea — sub pavăza străvezie a libertății cultelor — a unor materiale de calomniere a realităților din țările socialiste.

Iată de ce consider necesar să subliniez, în cadrul dezbaterilor din Conferința partidului nostru, că față de toate aceste inversunse eforturi propagandistice, față de această campanie de calomniere a socialismului, la care se dedau în mod sfruntat curentele reacționare, în ura lor oarbă față de socialism, se impune să participăm mai energic, mai activ la mobilizarea conștiințelor responsabile ale întregii lumi. În aceste condiții este necesar ca toți cei care activăm pe frontul propagandei, al muncii politice, să acționăm cu mai multă hotărîre pentru a ridica activitatea teoretică, ideologică, politico-educativă la nivelul complexității problematiceii cu care ne confruntăm, să conferim o mai puternică forță de convingere și argumentare activității în acest domeniu, să dezvoltăm capacitatea de a da răspunsuri viabile, competente celor mai complexe probleme ale contemporaneității, aflîndu-ne mereu în prima linie a luptei de idei, demascînd cu fermitate caracterul apologetic, reacționar al ideologiei burgheze, punînd în lumină a putere superioaritate ideologică noastră comuniste, a politicii partidului nostru. În același timp, se impune să realizăm o îmbunătățire generală a activității presei noastre, a radioteleviziunii, a tuturor mijloacelor de informare în masă, chemate ca — într-o viziune de perspectivă — să dezbătă convingător și amplu, de pe poziții militante, problemele care privesc dezvoltarea continuă a societății noastre, formarea omului nou, să se afirme cu mai multă combativitate și intransigență revoluționară în confruntarea contemporană de idei.

Un obiectiv esențial al activității noastre viitoare îl constituie educarea tuturor cetățenilor în spiritul dragostei față de patrie, partid și popor, al solidarității militante internaționale. Așa cum s-a afirmat cu limpezime și în actuala conferință a partidului, ca să poți fi un patriot adevărat, să-ți iubești cu ardoare pămîntul natal, să dai țării tot ce ai mai bun în ființa ta, trebuie să cunoști tradițiile glorioase de luptă, istoria poporului, așa cum s-a plămădit ea de-a lungul veacurilor, prin jertfele și gândirea cutăzătoare a zeci și zeci de generații, a unor neînfricabili luptători pentru libertate și neatințare. În acest scop, pentru activitatea de formare a conștiinței socialiste înaintate, consider că este de excepțională valoare concepția promovată de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu privire la caracterul unic al istoriei noastre.

Avem toate condițiile ca istoricii, cercetătorii noștri, să realizeze — în spiritul acestei generoase concepții științifice asupra istoriei — opere de valoare, de larg răsănet în conștiințele țării, în conștiințele întregii lumi, punînd istoria la locul de cinste pe care îl merită, demonstrînd practic că o considerăm bunul cel mai de preț al poporului, că sîntem profund pătrunși de cuvintele profetice ale marelui Bălcescu, potrivit căruia „Istoria este cea dintîi carte a unei nații. Într-nsa ea își vede trecutul, prezentul și viitorul”.

Desigur, în cursul implacabilă a timpului, au existat momente grele, încercări dramatice prin care a trecut poporul. Tocmai în aceste momente de restriște s-a afirmat deosebit de puternic adevărul că nimic nu poate fi mai presus de numele patriei, în astfel de momente s-au săvîrșit marile, memorabile acte de eroism care au pus în lumină puternică a istoriei perenitatea sentimentului patriotic.

Cuvîntul tovarășului Dumitru Radu Popescu

Mult stimată și iubite tovarășe secretar general,

Mult stimată tovarășă Elena Ceaușescu,

Stimați tovarășii,

Voi începe cuvîntul meu printr-o afirmație clară și de principiu: scriitorii, oamenii ai muncii, alături de toți oamenii muncii din această țară, consideră politica Partidului Comunist Român drept

Cit de străine sînt de aceste lecții sublimale ale istoriei faptele celor care își trădează patria în care s-au născut și au trăit, care — lăsîndu-se amăgiți de promisiuni mincinoase — își abandonează cu ușurință țara în care părinții și strămoșii lor au luptat și s-au jertfit pentru a o apăra, pentru a o ridica spre lumina civilizației, pentru înfăptuirea unității naționale și asigurarea viitorului liber și independent. Cit de potrivnice lecțiilor profunde ale istoriei sînt, totodată, acele jalnice încercări de mistificare a adevărurilor ei, de răstălmăcire a lor în scopuri meschine, diversioniste, pentru a justifica ceea ce nu se poate justifica: perpetuarea situației de inegalitate între popoare, păstrarea anacronicele pretenții de împărțire a lumii în zone de influență, învrăjbirea, în acest scop, a popoarelor. Istoria poporului, istoria unică a țării — așa cum magistrul ne-a redat-o prin concepția sa înaltă patriotică, revoluționară, tovarășul Nicolae Ceaușescu — este o mare carte de învățătură deschisă pentru generațiile de azi și generațiile viitoare.

Iată de ce consider că avem datoria de a îmbunătăți modalitățile de cunoaștere și însușire a istoriei patriei, în strînsă legătură cu istoria umanității, acționînd pentru îmbunătățirea manualelor de istorie și a predării acesteia în școli, pentru perfecționarea activității rețelei noastre muzeistice și reorganizarea în continuare, a acestora, pentru mai buna valorificare în munca de educație, a monumentelor istorice, a evenimentelor fundamentale ale istoriei, pentru educarea în spiritul patriotismului socialist a tuturor fiilor patriei, fără deosebire de naționalitate, înfrății de ideal comun al înfloririi și propășirii continue a României socialiste.

În procesul de formare a omului nou, de forjare a caracterelor, de educare în cultul muncii, al respectului față de tot ce a creat valoros gândirea umană, al voinței de a înfăptui, al încrederii optimiste în viitorul comunist al patriei, un rol deosebit revine literaturii și artei, care, în anii ce au trecut de la Congresul al XII-lea al partidului, s-a îmbogățit cu opere reprezentative, cu opere îndrăgite și apreciate de public. Desigur, evidențiînd asemenea realizări, nu trebuie să pierdem din vedere faptul că, alături de lucrări reprezentative, continuă să apară încă numeroase lucrări mediocre, lipsite de valoare, și, din păcate, cîteodată chiar lucrări deficitare sub raportul viziunii ideologice. Consider că stă în puterea oamenilor de artă și cultură de a înlătura neajunsurile ce mai există în acest domeniu, de a-și îndeplini misiunea de mare răspundere ca, într-un front de creație unitar, bazat pe asumarea profundă de către fiecare creator a țelurilor nobile ale culturii noastre socialiste, să creeze o cultură unitară, viguroasă, să făurească noi opere de valoare, pe măsura așteptărilor legitime, pline de încredere ale poporului — opere care să păstreze nealterată și să dăruiască cu noi și nepieritoare izbînză artistică limba noastră românească, lăsată moștenire de înaintași, cu indemnul testamentar de a o cinși mereu și de a-i asigura creșterea neîncetată, dînd și astfel dovezi de prețuire a patriei, căreia îi aparținem cu întreaga noastră ființă.

Sînt toate acestea cîteva din inepuizabilele argumente care pledează pentru adevărul, scump partidului și poporului nostru, că ideile, orientările de profundă semnificație politică, revoluționară, propunerile, menite să materializeze eficient și amplu aceste idei, cuprinse în expunerea programatică de la Plenara din iunie, în magistrul Raport prezentat Conferinței Naționale a partidului de tovarășul Nicolae Ceaușescu, sînt hotărîtoare, constituie un tezaur, teoretic și practic, inestimabil pentru formarea și educarea comunistă, patriotică a maselor.

Fiînd profund convins și hotărît să acționez pentru perfecționarea radicală a activității în domeniile de care, din însărcinarea conducerei partidului, mă ocup, îngăduiți-mi ca, în încheiere, să dau încă o dată expresie deplină — mele aprobări față de documentele prezentate Conferinței, să-mi declar adeziunea totală față de politica internă și externă a partidului și statului nostru. Mă simt, în același timp, dator și onorat să mă alătur tuturor tovarășilor care în cadrul conferinței au dat expresie sentimentelor de stimă și devotație ale întregii noastre națiuni pentru cel mai iubit fiu al partidului și poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personalitate proeminentă a vieții politice internaționale, înflăcărat patriot și militant revoluționar, căruia, îi adresăm din adîncul inimii și conștiinței, aleasa noastră prețuire, cele mai vii urări de sănătate și fericire, pentru a conduce multă vreme de aici înainte, cu aceeași clarviziune și dăruire patriotică, revoluționară, destinele patriei și ale partidului, spre gloria nepieritoare a minunatului nostru popor.

propria lor politică, o slujesc și o apăr, prin mijloacele lor specifice, și în primul rînd prin carte, prin cartea scrisă și semnată. Ei slujesc idealurile comuniste nu numai pentru că sînt cele mai nobile și mai înțelepte, ci și pentru că politica partidului nostru respectă și favorizează literatura și artele, pentru că în condițiile socialismului românesc scriitorii au toată libertatea și înalta datorie de a da răspunsuri marilor întrebări ale timpului. Această ideologie oferă punctul de sprijin necesar și este steaua polară a con-

științei noastre angajate fără șovăire în efortul comun al națiunii socialiste spre Marele Miine. Toate aceste idei reies cu pregnanță din Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara largită a Comitetului Central al partidului din 1-2 iunie a.c., din magistrul Raport prezentat acestei Conferințe Naționale istorice. Noutățile teoretice cuprinse în cele două documente, perspectivele pe care le deschid gândirii, curajul de a căuta, de a descoperi și de a afirma sarcinile concrete încredințate scriitorilor, de a sluji Patria, istoria patriei, limba, fără de care n-am exista, prin pregnante probleme legate de necesitatea unei calități superioare în literatură și artă, toate aceste adevăruri și țeluri s-au constituit într-un adevărat program pentru Uniunea scriitorilor, pentru fiecare scriitor în parte.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a redat încrederea și siguranța că pămîntul și cerul nostru sînt ale noastre, că toate dătinile și visele, literale și istoriile scrise și nescrise de noi ne aparțin. Domnia sa ne-a făcut să înțelegem că libertatea de gândire înseamnă o majoră angajare patriotică și că socialismul este și trebuie să fie, pe lingă împlinirea în patrie a unor zări văzate de înaintași, o potențare superioară a conștiinței umane. Cărțile de versuri, de proză, piesele de teatru, cărțile clasice reeditate, cărțile reeditate ale unor mari valori contemporane contribuie la unitatea limbii naționale, la unitatea poporului român, la unitatea idealurilor noastre socialiste, la autenticitatea națională, la specificul nostru inconfundabil. Literatura se relevă, astfel, drept un factor de seamă al patriei, la fel de importantă fiind această nobilă creație ca munca nobilă a muncitorilor și țărănilor, cei care și-au făurit, prin fiili lor, scriitorii pe care și-i merită.

Așa cum s-a apreciat deseori în documentele de partid, în istoricul Raport prezentat la Congresul al XII-lea al partidului, ne putem mîndri cu cărțile bune, cu o literatură bună și în intenție, și în realizare, ne putem mîndri cu cărțile care au devenit bunuri ale societății socialiste. Urmind îndemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu, Uniunea scriitorilor a organizat largi întîlniri cu cititorii, astfel că putem spune că nu a existat colț al țării în care să nu fie prezenți slujitorii condeiului — români, maghiari, germani, sirbi. Dimensiunea patriotică a literaturii, spiritul partinic, răspunderea față de istorie, de viitor, apărarea limbii, formarea omului nou, întoarcerea către apa vie a izvoarelor — sînt idei generoase ce stau permanente în atenția noastră. Indemnul secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu de a merge, mereu la apa vie a izvoarelor nu se adresează numai creatorilor, desigur, el este un îndemn către întreaga națiune, către toți oamenii muncii de a nu-și uita izvoarele, satele în care s-au ivit pe lume, orașele în care s-au împlinit ca oameni, istoria, trecutul aflat și el ca un izvor în locurile marilor bătălii pentru neatințare și în locurile marilor cititorii ale făuririi României. În fiecare condei mai există însă o carte pe care n-ați putut s-o cunoașteți și s-o apreciați, pentru că încă

nu s-a scris. Sinceritatea ne obligă să spunem că această carte nescrisă e însăși cartea societății noastre, cartea vieții noastre, cartea zilelor noastre, cartea muncii noastre, de la strung și semănat pînă la halatul alb și laser, cartea atitor energii care se varsă ca niște riuri într-un uriaș fluviu, cartea eroismului neobișnuit, cartea eroismului cotidian. Poate că insist prea mult asupra aspectelor pozitive și sănatoase ale vieții și societății noastre, asupra ideii omului nou pe care-l vrem și-l dorim în societatea noastră, dar nu mă gîndesc prin aceasta să fac pledoarie pentru o carte idilică, pentru o lume idilică. Adevărurile se divulgă în cadrul unor procese dialectice, nu se oferă simplu, prin proclamații. Cartea despre adevăr este cartea unor convulsii, neliniști și căutări, cartea unor dureri, speranțe, eșecuri și reușite. Adevărul nu este numai rezultatul unor afirmații, ci și al unor negații și, ceea ce este iarăși foarte important, el nu se poate confunda întotdeauna cu veșnicia. Avem însă cîteva adevăruri fundamentale: patria, poporul, socialismul, partidul și abnegația lui, epoca aceasta și făuritorii ei, vă avem pe dumneavoastră, cei care lucrați și îmbogățiți această lume.

Minusurile ce apar și în socialism apar atunci și acolo unde nu se muncește din plin, acolo unde nu se gîndește din plin, acolo unde există, cum fericit se exprima tovarășul Nicolae Ceaușescu, prea puțin socialism, nu acolo unde există prea puțin socialism! Aceste crize de climat și de producție, ca să le zicem astfel, mai apar și în viața scriitoricească. De aceea, trebuie să milităm pentru un climat sănătos, al dezbaterilor principiale, nu al ghionturilor și al privirilor șasi. Dar aceste izbucniri ce nu ne aduc decît prejudicii nu pot umbri statutul major al scriiturii românești contemporane. Avem o literatură bună, o Uniune a scriitorilor puternică, avem mari personalități, traduse în multe limbi străine, recunoscute și premiate și pe plan mondial, personalități în marea lor majoritate ivite și sjunse la maturitate în ultimele două decenii, în anii de cînd la cirna patriei se află tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Aș vrea să spun cîteva cuvinte despre un adevăr înalt și necesar, fără de care nu poate exista nici o carte și mai ales nu poate exista cel care o scrie și cel care o citește, a spus în încheiere vorbitorul. E vorba de pacea pe care o dorim și o visăm toți, de această condiție supremă a existenței. Alianța definitivă cu ideea păcii constituie unul din cele mai puternice adevăruri ale României, ale socialismului nostru, ale conducătorului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Opera de căpătîi a președintelui țării noastre este chiar țara de azi, cu uzinele, hidrocentralele, cărțile zilelor de azi, cu steagul alb al păcii larg desfășurat peste meridianele globului. „Fericit de acela — scria Iorga — care înfățișează nația așa cum este, dar mai fericit de acela în care se poate ghici cum va fi nația es urmînd pe calea însemnată de dînsul cu singele viu al inimii sale”. Putem spune că noi, toți, mergem azi pe drumul călăuzit de pulsația vie a inimii tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Cuvîntul tovarășei Maricica Țipirigan

Mult stimată tovarășe secretar general Nicolae Ceaușescu,

Stimate tovarășe și stimați tovarășii,

Avînd deosebita cinste de a fi purtătoare gîndurilor celor ce muncesc și trăiesc pe plaiurile cu rezonanță de cronică ale Sucevei, exprim sentimentele de cea mai aleasă prețuire față de acest for de importanță fundamentală pentru destinele României moderne, față de magistrul Raport prezentat Conferinței Naționale de secretarul general al Partidului Comunist Român — tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Ca reprezentantă a comunistilor, a oamenilor muncii de pe plaiurile munților Dornei și Obcinile Cimpulungului Moldovenesc, unde străbunii noștri, chiar în vremuri de restriște, înfrății cu codrii, își afirmău cu tărie credința că:

Românașului îi place,
Sus la munte, la izvor,
Liber și să fie-n pace,
Al naturii domnitor,

afirm, stimați tovarășii, că viața și munca noastră, asemenea întregii țări, a cunoscut, cu deosebire în ultimii 17 ani, profunde transformări innoitoare.

Cele 40 000 de gospodării ale producătorilor agricoli din zona de munte a județului Suceava dețin peste 139 000 hectare, în majoritate pășuni și fînețe. Aplicînd în practică indicațiile date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la valorificarea acestei mari avuții naționale, organizațiile de partid din județul nostru au pus în centrul activității lor mobilizarea tuturor locuitorilor din sate pentru executarea lucrărilor de îmbunătățire și exploatare rațională a pășunilor, pentru ca pășunile și fînețele noastre să producă la nivelul potențialului real, creînd condițiile necesare dezvoltării puternice a zootehniei.

Dovedînd dragoste și pasiune față de frumoasa tradiție pe care ne-au lăsat-o strămoșii noștri, aceea de a crește un număr cît mai mare de animale, tradiție pe care ne preocupăm s-o transmitem, în continuare, urmașilor noștri, gospodarii din comuna Sadova, unde îmi desfășor activitatea, au contractat și vîndut statului în acest an peste 180 tone carne taurine, 6 tone carne ovine, peste 3 tone carne de porc, peste 5 000 litri lapte de vacă, precum și importante cantități de lînă, lapte de

oale, carne de pasăre, cartofi și fructe. În felul acesta consider că ne îndeplinim îndatorirea patriotică de a contribui la sporierea bunăstării generale a țării, asigurînd buna aprovizionare a orașelor, așa cum oamenii muncii de la orașe contribuie, zi de zi, la aprovizionarea noastră cu mărfuri și produse industriale.

Înțelegem bine, mult stimată tovarășe secretar general Nicolae Ceaușescu, ce rință, subliniată de dumneavoastră în Raportul prezentat în fața Conferinței Naționale, ca fiecare județ să-și asigure producția pentru aprovizionare, ca nimeni să nu mai apeleze la fondul central. Răspunzînd acestei sarcini, noi, cei care locuim în comuna Sadova, vom pune un și mai mare accent pe creșterea animalelor, pe sporierea producțiilor acestora, pe cultivarea cartofilor și a pomilor fructiferi, pe care să le oferim la fondul central al statului în schimbul unor produse cerealiere.

Vom folosi mai bine cadrul organizatoric creat prin constituirea la Cimpulung Moldovenesc a unor stațiuni pentru mecanizarea agriculturii, în vederea executării mecanizate a lucrărilor agricole din zona neocooperativizată a județului, înființarea comisiilor producătorilor agricoli în fiecare localitate de munte, a asociațiilor crescătorilor de bovine și ovine, ne vom preocupa ca toți locuitorii comunei noastre să-și intensifice eforturile pentru sporierea producțiilor vegetale și animale, pentru mai buna aprovizionare a populației.

Pentru că rezultatele cu care ne prezentăm acum nu sînt încă pe măsura posibilităților noastre și a eforturilor pe care le face statul nostru pentru ridicarea necontenită a nivelului de trai material și spiritual al poporului, vom acționa cu fermitate pentru ca fiecare gospodărie țărănească să devină o adevărată unitate de producție, să joace un rol tot mai mare în dezvoltarea social-economică a patriei.

Aprobind din toată inima Raportul prezentat, celelalte documente supuse dezbaterii, asigur Conferința Națională a partidului că locuitorii comunei Sadova, alături de producătorii agricoli din zona de munte a județului Suceava, de toți oamenii muncii de la sate, vor acționa cu și mai multă hotărîre pentru sporierea producției agricole, contribuînd cu toate forțele la înfăptuirea noii revoluții în agricultură, la buna aprovizionare a populației, la ridicarea nivelului de trai al poporului.

Cuvîntul tovarășului Ion Popescu-Puțuri

Mult stimată tovarășe secretar general,
Stimați tovarăși,

Participăm la actuala Conferință Națională a partidului cu sentimentul, de legitimă bucurie, că acest eveniment are loc în atmosfera de muncă și responsabilitate care caracterizează întregul nostru partid, întregul nostru popor. Ascultînd Raportul pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, l-a prezentat în fața Conferinței Naționale, document programatic care reflectă marile realizări obținute de poporul român în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, nu putem să nu fim mîndri că toate aceste importante înfăptuiri au fost dobîndite într-o lume bîntuită de crize și convulsii, de provocări și destabilizări. Datorăm acest climat sănătos, de muncă, de creație, de rodnice înfăptuiri, maturității partidului nostru conducător, cu o experiență de aproape un secol, înțelepciunii secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu — călăt în suși de cinci decenii la focul luptei revoluționare —, care ține în mînă eu fermitate cîrma destinului poporului, a României socialiste.

Relevînd rolul experienței trecutului, al istoriei în aprecierea corectă a prezentului și, firește, al drumului spre viitor, aș vrea să subliniez importanța tezei formulate de secretarul general al partidului la Plenara din 1-2 iunie a.c. cu privire la necesitatea cunoașterii istoriei ca fundament al muncii ideologice, educative, ce o desfășoară partidul nostru. Pentru tineri, îndeosebi, cunoașterea istoriei este un mijloc de a se orienta în viața socială, deoarece, cunoscînd ce a fost mai înainte, ei vor înțelege mai ușor relațiile sociale în care sînt chemați să se integreze. Lecția de istorie a României moderne oferă o cheie sigură a înțelegerii realităților prezentului socialist, a profundelor transformări revoluționare, sociale, politice, economice, spirituale ce au avut loc în viața patriei noastre în anii

de după cel de-al IX-lea Congres al partidului. Prin cunoașterea trecutului, a muncii și luptei înaintașilor, care nu de puține ori au sfințit cu sîngele lor apărarea libertății și ființei naționale, se cimentează o legătură afectivă cu țara, cu oamenii și pămîntul ei.

Ați cerut, mult stimată tovarășe Nicolae Ceaușescu, adresîndu-vă partidului, întregului nostru popor, de la înalta tribună a Conferinței Naționale, să muncim cu toții în așa fel încît să demonstrăm forța și trîncia societății noastre socialiste, să asigurăm ridicarea patriei pe culmi noi de progres și civilizație. Desigur, ne buzim, în înfăptuirea acestei cuceritoare cerințe, pe capacitatea partidului de a conduce patria și poporul spre noi victorii, pe hotărîrea neștrămutată a tuturor oamenilor muncii din patria noastră de a îndeplini exemplar prevederile Programului partidului. Dați-mi voie să afirm, cu justificată mîndrie, că un rol important în acest proces constructiv revine istoriei. Din paginile de glorie ale istoriei României desprindem luminoase fapte de eroism, de dăruire patriotică ce vin să insuflească generațiile de azi, să contribuie la dezvoltarea dragostei lor față de patrie, la întărirea hotărîrii de a face totul pentru continua ei înălțare.

În această ordine de idei, permiteți-mi, stimați tovarăși delegați, ca, referîndu-mă pe scurt la unele probleme ale istoriei poporului român, să subliniez cit de actuale, cit de necesare și cit de fundamentate, din punct de vedere științific și politic, sînt tezele privitoare la unitatea acestei istorii, la adoptarea unei concepții și metodologii care să asigure o tratare unitară a dezvoltării poporului român, în mileniară sa istorie, pe care le datorăm secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Îmi este deosebit de plăcut să informez Conferința Națională, pe tovarășul secretar general al partidului, că, în cadrul dezbaterilor care au avut loc după Plenara din 1-2 iunie, istoricii noștri au îmbrățișat cu căldură

noua orientare dată de conducerea partidului celor care cercetează, scriu și predau istoria poporului român.

Ne aducem aminte, totodată, de sfatul înțelept pe care secretarul general al partidului l-a dat reprezentanților oamenilor de știință din domeniul istoriei la consătuirea din mai 1980, de a nu ne pripi cu tipărirea primelor volume din Tratatul de istorie, deoarece multe probleme importante de concepție și metodologie nu erau încă pe deplin lămurite.

Cînd conducerea partidului a cerut istoricilor să elaboreze un nou tratat de istorie a României, nu a cerut o altă ediție îmbunătățită a celui precedent, ci o nouă carte, în care să se afle cuceririle gîndirii istorice și politice ale partidului nostru, în etapa actuală, cu privire la trecutul poporului român și, desigur, cu privire la trecutul însuși al partidului nostru. Această nouă carte, în mai multe volume, va trebui să fie unitară și consecventă, de la primul pînă la ultimul volum. Nu este, firește, în intenția noastră să acuzăm pe cineva din trecut că istoria noastră nu a fost scrisă așa cum o înțelegem și cum o simțim că trebuie scrisă astăzi. Dimpotrivă, ne folosim de acest prilej ca să omagiem pe marii istorici din trecut, care, cu mare dragoste și sîrguință, s-au ostenit și au alcătuit cărți de istorie de mare folos la timpul respectiv. Dar noi, adepții al filozofiei materialist-dialectice, știm că fiecare epocă istorică își are propria ei filozofie, în care se înscriu și limitele ei, în raport cu dezvoltarea continuă a societății și a gîndirii umane. Din această cauză — și nu numai din aceasta — vechea istoriografie n-a reușit să prezinte istoria poporului român într-o viziune unitară, la scara întregii patrii, a daco-romanilor în spațiul geografic carpato-danubiano-pontic pe care îl ocupă de mii de ani.

Unitatea poporului nostru este mileniară, ea vine din trecutul îndepărtat al statului dac centralizat și independent condus de Burebista. Această unitate a supraviețuit tuturor vicisitudinilor timpului, poporul, indiferent în ce formațiune statală s-a aflat și ce nume a purtat, și-a păstrat limba, obiceiurile și întreaga sa spiritualitate. Moldovenii, muntenii, dobrogenii, ardelenii, bănățenii au știut totdeauna că aparțin aceluiași neam, colaboratori din traco-daci și care au fost denumiți mai tirziu valahi sau vlahi. În evul mediu nu numai cronicarii noștri, ci

și numeroși cărturari ai Europei vorbeau despre Valahia, Transilvania și Moldova ca țări locuite de același popor. Se știe prea bine, de altfel, că însuși existența mai multor state feudale românești a fost o modalitate de rezistență și de apărare a poporului, de afirmare a libertății și neatinării în confruntarea cu tot felul de pericole, specifice epocii.

De o mare însemnătate pentru afirmarea acestei concepții este tratarea unitară a istoriei moderne, adică necesitatea integrării istoriei partidului în istoria generală a țării.

Frontul nostru istoric, urmînd indicațiile documentelor partidului din ultimii 17 ani, îndrumările directe ale secretarului general al partidului, a elaborat o serie de lucrări care se înscriu în această orientare, de a concepe în mod unitar istoria partidului și poporului, de a avea o singură istorie, așa cum s-a arătat în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara din 1-2 iunie 1982. Această integrare corespunde adevărului istoric că partidul nostru s-a născut în mijlocul poporului român la sfîrșitul veacului trecut, s-a afirmat ca forța lui cea mai înaintată și, în ultimă instanță, s-a dovedit apărătorul principal al intereselor sale fundamentale. Călit în confruntări politice timp de mai multe decenii, partidul clasei muncitoare, aliindu-și forțele înaintate ale țărănimii și ale intelectualității, a cucerit puterea politică în anii revoluției de eliberare socială și națională declanșată după 23 August 1944, ca o consecință firească, logică a dezvoltării societății românești în epoca modernă.

Cu deplin temel, cu o netăgăduită autoritate morală, partidul nostru, prin conținutul programatic al documentelor pe care le dezbate în cadrul Conferinței Naționale, cheamă pe toți slujitorii istoriei să-și ridice calitatea muncii lor la nivelul pe care îl preinde pe drept cuvînt societatea noastră socialistă.

În încheiere, aș vrea să-mi exprim convingerea că documentele adoptate la actuala Conferință Națională a partidului, care conferă cunoașterii istoriei un loc de bază în activitatea ideologică, de educație politică și patriotică, ne vor însufleși și mai mult în elaborarea istoriei unice a poporului român, pe care o așteptăm milioanele de cititori dornici să-și regăsească înaintașii într-o lumină cit mai însuflețitoare și pe măsura exigențelor lor.

Conferința Națională a partidului

(Urmare din pag. 1)

tru în toate domeniile vieții economice și sociale, de afirmarea viguroasă a României pe plan internațional. Prezenți în sala în care aceste hotărîri au fost adoptate, în cursul unor zile ce s-au implicat lucid și curajos în desăvîrșirea însemnelor socialiste ale destinului țării, impresia noastră este de a fi fost martorii unei conștiințe care nu amină, care nu lasă pe mîne nimic din ceea ce poate întreprinde azi, care luptă să se redescopere, distanțîndu-se de prejudecăți și inerții, pentru a se identifica de fiecare dată mai liberă și mai puternică, printr-o confruntare temeinică și deschisă cu exigențele adevărului, fie el prilej de mîndrie sau de judecată critică.

O conștiință care nu lasă pe seama zilei de mîne ceea ce poate face azi și nu a lăsat pe seama zilei de azi nimic din ceea ce putea face ieri. Această constatare se impune oricărui om de bună-credință. Numai în deceniul anilor '70-'80 industria a crescut de circa 3 ori iar agricultura de 1,6 ori. Fondurile fixe reprezintă acum peste 2.000 miliarde lei, mai mult de trei sferturi din acestea fiind realizate în ultimii 15 ani. Într-adevăr, în ultimele trei cincinale, îndeosebi în deceniul trecut, am înaintat pe un front foarte larg în dezvoltarea economică, am străbătut mari distanțe istorice parcurgînd mai multe etape economico-sociale și trecînd la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Toate acestea reprezintă împlinirea unui efort și ele sînt realități, sînt fapte, nu lozinci searbăde și mortificatoare, după cum o realitate de neeludat o constituie și condițiile în care România și-a desfășurat activitatea în anii care au trecut de la Congresul al XII-lea al partidului. În acești ultimi trei ani, care înseamnă desigur o perioadă istorică foarte scurtă, în lume s-au produs noi schimbări și au avut loc evenimente ce au agravat și complicat relațiile mondiale. S-a prelungit și s-a accentuat criza economică, aceasta depășînd deja, prin proporțiile ei, marea criză dintre anii 1929-1933. Cu toate acestea, așa după cum se sublinia în Raportul prezentat Conferinței Naționale de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe ansamblu putem spune că, în condițiile grele ale crizei care s-a reflectat și se reflectă și asupra României, că și asupra tuturor statelor lumii, acționînd cu fermitate în vederea dezvoltării cu precădere a bazei energetice și de materii prime, a agriculturii, am obținut o creștere importantă a economiei naționale. Imprejurările ne-au determinat să încetinim viteza de înaintare, este adevărat, dar tot atît de sigur este că am continuat să ne apropiem de înfăptuirea obiectivului stabilit de Congresul al XII-lea, pentru trecerea României la un nou stadiu de dezvoltare și realizarea unei noi calități a muncii și vieții în toate domeniile de activitate. În Raportul prezentat Conferinței Naționale, secretarul general al partidului nostru spunea: „Ținînd seama de realizările din primii doi ani ai cincinalului, cit și de situația economică mondială, în următorii trei ani ai celui de-al VII-lea plan cincinal vom pune în

continuare accentul pe dezvoltarea intensivă a tuturor ramurilor de activitate, pe ridicarea calității producției și creșterea eficienței economice. Nu avem de gînd să încetinim mai mult viteza de înaintare sau să ne punem la adăpost pînă trece furtuna. Sîntem hotărîți să luăm toate măsurile pentru a mări viteza de înaintare, chiar în aceste condiții grele, chiar dacă nu vom putea realiza ritmurile înalte stabilite în planul cincinal, vom acționa pentru o dezvoltare mai puternică decît în primii doi ani”.

Nu întimplător aceste cuvinte au fost întimpinate cu vii aplauze, ci tocmai pentru că, desigur, mai întii ele, aceste cuvinte, au venit în întîmpinarea năzuințelor celor prezenți, în sala Conferinței naționale, și nu numai ale lor, ci ale tuturor celor prin care există toate cite există, și realitățile țării, și nădejdele ei — adică ale tuturor fiilor acestui pămînt, indiferent de naționalitate, strînsi în marele bloc de granit al națiunii noastre socialiste. Această opțiune temeinic argumentată și exprimată neted, fără ocoliș, a marcat așadar un moment de satisfacție, de bucurie, de fierbinte încredere. Se înțelege însă că ea a impus, totodată, delegaților la conferință o grijă nouă, o răspundere, un spirit mai acut al datoriei de a hotărî asupra mijloacelor de înfăptuire, de adevărate în fapt de viață a acestei aspirații prin care cu toții ne definim dorința de progres. Iar din acest punct de vedere se poate spune că, într-adevăr, Conferința Națională a partidului a fost un forum de lucru. În plen sau în secțiunile ei, delegații au dezbătut și apoi au aprobat, după cum se știe, mai multe programe speciale pentru soluționarea cu succes a problemelor esențiale ale activității în toate sectoarele economiei naționale. În următorii trei ani, de exemplu, va trebui să se acționeze pentru dezvoltarea mai rapidă a bazei energetice și de materii prime, prin intrarea în circuitul economic a resurselor naturale de care dispunem și prin utilizarea pe scară largă a tehnologiilor avansate în domeniul petrolului și minier. Sarcini deosebite revin, de altfel, tuturor ramurilor industriale, agriculturii, celorlalte sectoare economice, care sînt chemate să obțină o creștere substanțială a productivității și eficienței sociale a muncii. În această ordine de idei, în Raportul prezentat conferinței tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia pe bună dreptate: „Este necesar să înțelegem că nu putem vorbi de făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, de înaintarea spre comunism, de ridicarea continuă a nivelului de trai al poporului fără a realiza o înaltă productivitate a muncii. Trebuie să facem astfel încît economia noastră socialistă să realizeze o productivitate superioară, devenind competitivă și din acest punct de vedere cu orice economie dezvoltată”.

Pe lîngă multiplele aspecte ale problematicii economice, în strînsă legătură cu ele, Conferința Națională a analizat, într-un climat de schimburi fertile de idei, activitatea politico-ideologică și cultural-educativă pe care o desfășoară organele și organizațiile de partid, instituțiile de stat, decantînd tot ceea ce este valoros în munca de pînă acum și dînd curs larg metodelor care și-au dovedit

eficacitatea. În acest fel, conferința ne-a reamintit tuturor că formarea omului nou, constructor demn al noii orînduirii, nu este o chestiune de conjunctură sau de campanie ci un obiectiv permanent care trebuie să polarizeze interesul factorilor de răspundere și să-l convertească în acțiuni substanțiale.

O analiză, oricît de succintă, a problematicii atît de complexe inscrie pe ordinea de zi a conferinței, duce inevitabil la concluzia că după ce prin hotărîrea comunistilor români, care exprimă voința întregului popor, am avut nevoie de noi înșine pentru a ști bine ce avem de făcut, acum, după încheierea lucrărilor conferinței, avem nevoie de noi înșine pentru a duce la capăt ceea ce trebuie să facem. Stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră impune, printre altele, așa după cum a rezultat din Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, perfecționarea conducerii și planificării activității economico-sociale. „Este necesar — sublinia secretarul general al partidului nostru — să tragem concluziile necesare din contradicțiile care se manifestă în diferite domenii, în societatea noastră socialistă, și să acționăm cu hotărîre în direcția înlăturării lor rapide, restabilind un echilibru și o concordanță cit mai depline între forțele de producție și relațiile de producție, între diferitele sectoare ale activității economico-sociale”.

În această direcție, însușirea de către Conferința Națională a hotărîrii Plenarelui Comitetului Central al partidului din 1-2 iunie a.c. cu privire la renunțarea cu desăvîrșire la teza diktatorii proletariului ca necesară pentru România și adoptarea tezei statutului democrației muncitorești, revoluționare, consacra necesitatea unei conlucrări armonioase între organele statului și sistemul original de organisme larg democratice create în țara noastră, conlucrare ce urmează a se desfășura în cadrul atotcuprinzător și unitar al democrației socialiste, în Frontul Democrației și Unității Socialiste.

În acest fel devine evident că exigențele obiectivelor pe care am stabilit că le vom înfăptui în anii următori presupune perfecționarea muncii la toate nivelele, de la nivelul colectiv al statului și al întregii comunități românești pînă la răspunderea personală a fiecărui dintre noi. De aceea și spuneam că noi, astăzi, mai mult decît oricînd, avem nevoie de noi înșine.

Conferința Națională a fost actul solemn de rostire a conștiinței revoluționare a poporului român. Acum este rîndul faptelor să vorbească. Și cu toate că n-au trecut decît cîteva zile de la încheierea lucrărilor Conferinței Naționale, dacă ar fi să desprindem din paginile de ziare știrile despre aceste fapte de muncă, ele ar alcătui, încă de pe acum, o suită impresionantă de argumente ale credinței în noi înșine, în solidaritatea cu aspirațiile noastre către o lume mai bună, în forța și dreptatea adevărilor noastre prin care, strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne redescoperim de fiecare dată mai liber și mai hotărîți.

În același timp, pentru că gesturile creatoare ale țării ca și idealurile ei ne implică în viața planetei întregi, în cursul evenimentelor și în procesele și tendințele care se manifestă pe plan mondial, poporul român își afirmă cu

claritate voința de a trăi în pace cu toate națiunile lumii. În Raportul prezentat Conferinței Naționale, în cadrul căruia a fost întreprinsă o analiză temeinică a tabloului realităților mondiale și au fost exprimate mai multe propuneri și inițiative de o însemnătate deosebită, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că este necesar să dăm un impuls nou activității și manifestării poporului nostru în direcția păcii, să întărim colaborarea și solidaritatea cu popoarele din Europa și de pe alte continente, avînd convingerea că, prin acțiunea lor fermă, popoarele pot preîntîmpina pericolul unui nou război și pot determina reluarea politicii de destindere, asigurarea triumfului rațiunii în relațiile dintre state, așezarea acestor relații pe principiile unei ordini noi, mai drepte, de conlucrare mai rodnică și echitabilă.

Pentru noi, români, toate aceste dezeritate sînt vitale. Căci munca nu poate înflori decît în liniștea păcii, iar munca liberă, care constituie avuția unui popor, ne înfrățește într-un destin comun, aici și acum, pe toți fiii acestei patrii, indiferent de naționalitate, uniți mai întii prin țelurile acestui travaliu, prin generosul proiect de viitor care consemnează în cartea de istorie ridicarea la nivelul superior al edificării socialismului în România.

În înfăptuirea acestei opere, nevoia de noi înșine stă umăr la umăr cu credința în noi înșine. Iar această realitate, care este garanția progresului dorit, de noi toți și anticipat prin deciziile comunistilor reuniți în forum, dispune în România de azi de un cadru de manifestare fertil și cuprinzător, în cuprinsul căruia actul istoric poartă pecetea datoriei noastre, a tuturor, și a fiecăruia dintre noi, totodată.

„Se impune deci, să înțelegem — sublinia secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu — că dezvoltarea societății socialiste este nemîslucit legată de existența unui larg cadru democratic care să asigure participarea tuturor categoriilor sociale, a maselor largi populare, fără deosebire de naționalitate, a întregului popor, la conducerea diferitelor sectoare de activitate. Trebuie să pornim de la faptul că socialismul este opera maselor populare, că el se înfăptuiește cu poporul și pentru popor, că democrația socialistă constituie o necesitate obiectivă pentru afirmarea conștiinței a maselor populare la conducerea tuturor sectoarelor de activitate”.

Acest sistem de organisme larg democratice, reunite în Frontul Democrației și Unității Socialiste, asigură viabilitatea programelor de dezvoltare a țării, împlinirea aspirațiilor noastre pe cit de îndrăznește pe atît de realiste, finalizarea indemnului adresat de secretarul general al partidului nostru, în cuvîntarea la încheierea lucrărilor conferinței, de a construi aici, în această parte a lumii, un socialism nu al sărăciei, ci un socialism al belșugului, al bunăstării poporului.

Prin deliberările și hotărîrile sale, prin cuvintele secretarului general, Conferința Națională a reprezentat — din nou — un semn al nevoii imperioase de noi înșine, un semn al încrederii în noi înșine, un imbold de a munci mai mult și mai bine — întru binele republicii românești, al nostru și al celor ce vor veni după noi.

DUMITRU ELIADE ■

Micile aşezări în marea strategie a dezvoltării

Ceea ce-i specific dezvoltării — ca raţiune fundamentală a politicii economice româneşti — este echilibrul. Dezvoltarea Republicii Socialiste România înseamnă o teorie şi, totodată, o practică. În practica creşterii armonioase, Partidul Comunist Român are în vedere toate judeţele ţării, toate localităţile, pentru că Partidul Comunist Român are în centrul preocupărilor sale nu o abstracţiune de om, ci omul viu. Şi anume, pe fiecare om de omenie al acestei ţări. Constituirea unor noi centre urbane, ca urmare a dezvoltării pe un plan de sistematizare gândit cu prezent şi cu perspectivă, s-a hotărât în Conferinţa Naţională a partidului din anul 1972. Astăzi,

în anul 1982, o altă Conferinţă Naţională a Partidului consideră între succesele mari ale momentului procesul de orăşenizare a citorva sute de comune şi urbanizarea efectivă a unui număr semnificativ de localităţi rurale. „Zis şi făcut!”, iată o vorbă înţeleaptă a românului. Existenţa noilor centre urbane — a oraşelor agroindustriale, concept fundamentat de secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, — cu tot binele ce-l implică urbanizarea unor aşezări armonios răspândite în tot cuprinsul patriei, înseamnă o izbândă a politicii dezvoltării în echilibru.

— Stimate tovarăşe Ion Gheorghe, sinteti vicepreşedinte al Comitetului pentru problemele consiliilor populare şi, totodată, vicepreşedinte al Comisiei centrale de partid şi de stat pentru sistematizarea teritorială şi a localităţilor. Este firesc să ne adresăm dumneavoastră în chestiunea „oraşelor mici”. Vă propun, deci, să discutăm despre principiile ce-au condus la schimbarea statutului atîtor aşezări mărute, la schimbarea rosturilor şi a înfăşurării lor.

— Mai întâi să lămurim termenii discuţiei. Există municipii, există oraşe şi mai există o categorie de aşezări ce cuprinde comune urmînd a fi transformate treptat în noi centre urbane. În această categorie intră 400 de comune care, în mod treptat, prin dezvoltare economico-socială mai rapidă se transformă în noi centre urbane. În cincinalul trecut s-a acţionat pentru transformarea în centre urbane a 129 de comune şi această acţiune continuă, atît în aceste localităţi cît şi în alte 140 de comune, la care se vor adăuga în cincinalul 1986—1990 încă 131 comune.

Toate aceste acţiuni se înscriu în politica partidului şi statului nostru de dezvoltare echilibrată şi armonioasă a ţării. La Conferinţa Naţională a partidului din 1972 au fost aprobate directivele cu privire la sistematizarea localităţilor şi a teritoriului. În anul 1974, răspunzînd directivelor de partid şi de stat, a apărut Legea nr. 58 privind sistematizarea teritoriului şi a localităţilor urbane şi rurale. Principiile ce stau la baza urbanizării unui atît de mare număr de comune sînt consecinţa politicii partidului de dezvoltare armonioasă a tuturor judeţelor ţării. S-a pornit de la o realitate. În multe judeţe, lipsa unor locuri de muncă, a unor dotări şi a unor obiective care se găsesc de obicei în oraşele obliga populaţia la deplasări mari şi frecvente, de zeci de kilometri pînă la cel mai apropiat oraş.

De exemplu, în judeţul Brăila, unde se găseau doar două oraşe: Brăila şi Făurei. Primul principiu a fost acela al reparitizării mai raţionale a centrelor urbane pe teritoriul judeţelor şi al apropierii nivelurilor de urbanizare. Dacă în trecut existau judeţe cu numai două oraşe — Buzău, Brăila — dar şi judeţe cu zece, cincisprezece oraşe — Prahova, Hunedoara şi altele, cu diferenţă la indicele de urbanizare de la 1 la 8, în 1990 vom avea o diferenţă la indicii de urbanizare de numai 1 la 2,5. Va creşte însă şi numărul

de oraşe în judeţele care aveau de-acum mai multe oraşe. E vorba de un proces de nivelare, dar prin creştere, în cadrul unui proces general de dezvoltare. Al doilea principiu: mai buna repartizare în teritoriul a localităţilor urbane, astfel ca să se asigure polarizarea intereselor populaţiei pe o rază de 10—15 km. Un alt principiu: valorificare mai bună a resurselor umane şi materiale, a materiilor prime locale în condiţii de mare eficienţă economică. În noile centre urbane există în prezent circa 700 de obiective economice industriale şi 560 obiective agrozootehnice mai importante. Pe specificul zonelor, bineînţeles.

— Ce se cunoaşte acum din viitorul

nicăieri la intimplare, ci foarte atent planificată, coordonată. Trebuie să creăm peste tot condiţii optime de viaţă şi de muncă oamenilor, indiferent de partea din ţară în care locuiesc. Aceasta este esenţa politicii sistematizării localităţilor şi a teritoriului dusă de partidul nostru.

— Vă refereaţi la începutul interviului la termenul „oraş mic” şi spuneţi că el comportă nişte precizări. Totuşi, lumea aşa le spune mai tuturor acestor localităţi în curs de rapidă urbanizare.

— Lumea, de fapt, se referă la categoria „tirg devenit oraş”. Unele localităţi — numai cu numele oraş — se numeau chiar tirguri. Acum, cînd le spunem pe nume, avem imediat în minte ceva spe-

Titu, Băileşti, Bereşti, Tirgu Bujor, Bălan, Topliţa, Lupeni, Petrila, Urnicani, Vulcan — o veritabilă salbă de oraşe în Valca Jiului! — Hunedoara — care numai oraş nu era, acum are 85 000 locuitori şi ajunge din urmă Deva! — Tirgu Frumos, Baia Sprie, Orşova — un oraş strămutat, admirabil gospodărit, frunţas pe ţară — Tg. Neamţ, Plopeni, Negreşti Oaş, Cîsnădie, Copsa — care ni se pare că-i dintotdeauna oraşul Copsa, dar care s-a născut în anii noştri. Am dat roată ţării, nu-i aşa, şi putem spune că fiecare din numele spuse aici dovedeşte ideea dezvoltării echilibrate a tuturor judeţelor ţării. Sînt numele unor oraşe citate frecvent la radio, în presă, la televiziune pentru activitatea din industrie, din domeniile social şi cultural, nume cu care ne-am obişnuit, cu toate că nu de mult abia de auzeam de ele. În categoria comune în curs de a deveni oraşe sau care au căpătat în prezent caracter de oraşe trebuie să enumerăm, de asemenea, multe nume, nume care au devenit de-acum cunoscute sau încep să capete o faimă: Pecica, Teiuşi, Colibaşi, Sascut, Telciu, Hoghiz, Ianca, Flămînzii, Nehoiu, Toplet, Gilău, Breţcu, Basarabi, Lieşti şi Ivesţi — două comune ce se unesc într-un singur oraş — Poiana Mare, Praid, Mătasari, Turceni, Iliia, Amara, Căzăneşti, Podu Iloaiei, Şomeuta Mare, Cujmir, Bala, Iernut, Bălăţeşti, Scorniceşti, Filipeştii de Pădure, Odoreu, Sărmăşag, Avrig, Sălişte, Ostra, Nădrag, Mahmudia, Berbeşti, Gugeşti, Drăgăneşti Vlaşca. Am dat cite un exemplu din fiecare judeţ, deşi puteam să dau mai multe, ca să arăt că problema priveşte întreaga ţară. Aceste comune, în curs de a deveni noi centre urbane, profită de dezvoltarea generală a judeţelor, ajutînd ele însele această dezvoltare. Fapt care ilustrează în mod elocvent politica ştiinţifică şi clarvăzătoare a partidului de ridicare pe noi trepte de civilizaţie a tuturor localităţilor, de a crea condiţii de muncă şi viaţă mai bune pentru toţi locuitorii ţării, indiferent de locul din România unde trăiesc şi muncesc ei. Lucrările recente Conferinţe Naţionale a partidului, magistrala cuvîntare a tovarăşului Nicolae Ceauşescu au demonstrat cu argumentul înfăptuirilor că politica de urbanizare planificată are temeiuri în însăşi realitatea românească, în concordanţă cu interesele majore ale poporului.

TUDOR OCTAVIAN

Politica de urbanizare planificată are temeiuri în însăşi realitatea românească

acestor „noi centre urbane”? Ce se ştie despre dotări, construcţii, industrie? În ce măsură ne vorbesc schiţele de sistematizare despre chipul de miine al noilor oraşe?

— Trebuie să subliniem faptul că elaborarea schiţelor de sistematizare s-a făcut sub îndrumarea şi cu veghea permanentă a secretarului general al partidului. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu arată o grijă excepţională nu numai pentru fiecare localitate, dar şi pentru fiecare stradă din aceste localităţi. Primii secretari de judeţe au venit la Bucureşti şi au prezentat schiţele de sistematizare şi machetele, în urma analizelor, mergînd pînă la detalii, unele schiţe au fost refăcute în mai multe rînduri. Dealtfel, nu cred să mai fie multe ţări în lume în care fiecare localitate să aibă macheta dezvoltării la scara 1/2000 iar pentru zone centrale chiar la scara 1/500. Cînd a fost discutată macheta Capitalei, a fost nevoie să construim un fel de pod rulant, ca să poată fi studiată atent, strădă cu strădă. Dezvoltarea nu e

cific. Foarte frumos s-au dezvoltat Rădăuţii — un oraş bine gospodărit, curat, respectînd specificităţile Bucovinei — Alexandria, Zimnicea. Zimnicea, se ştie, e un oraş edificat nouăzeci de procente din temelii. Ce tirguri modeste erau Tulcea, Birladul, Tecuciul, Vasluiul şi ce mîndreţe de oraşe şi municipii au devenit. Deşi, aşa cum spuneţi în dumneavoastră, nu se pot numi nişte oraşe mari. Dar au toate funcţiile urbane bine reprezentate, au tot ce le trebuie, şi industriei, şi dotări social-culturale, şi străzi moderne. Rămîne ca oamenii să le facă şi mai frumoase, să le folosească bine, să le gospodărească eficient. Lista acestor tirguri devenite oraşe e lungă: unele sînt oraşele tipic agroindustriale (de pildă Costeşti-Arges, Urziceni), altele au dezvoltat felurite industrii sau au prosperat datorită mineritului şi industriilor extractive. Curtici, Lipova, Costeşti, Topoloveni, Comăneşti, Dr. Petru Groza, Năsăud, Dorohoi, Codlea, Moldova Nouă, Hirşova, Medgidia, Năvodari, Întorsura Buzăului, Fieni,

Bechetul vrea să se lege mai strîns cu Dunărea

Există o anume imagine a aşezărilor de pe Dunăre, pe care o întreagă literatură, nu prea demult, ne-o oferea ca pe o sinteză-cliseu a „locului în care nu s-a înfăptuit nimic”. Nu este vorba, desigur, de aşezări precum Brăila lui Panait Istrati, Galaţii ori Sulina lui Jean Bart, porturi febrile şi universuri exotice peste care batea „vîntul oceanului”, ci de micile porturi pierdute în colbul cîmpurilor, la care fluviul se oprea doar cînd şi cînd, în restul timpului trecînd pe lingă ele cu nepăsarea unui transatlantic pe lingă un ţărm necunoscut. Totul se reducea aici la esenţial. Un astfel de „port” însemna un ponton, o baracă de scînduri, un siloz pentru grîne. Dincolo de el, cîmpia. În faţă, şuvoiul de ape ale Dunării. Două, uneori trei luni pe an, baraca „portului” stătea pusă. Erau lunile cînd Dunărea se unea cu cîmpia, devenind şi ea un şes, un şes de gheaţă peste care zburau vînturile şi lupii. Din baracă nu ieşea fum. Însemna că „domnul căpitan” s-a mutat undeva, la Brăila sau într-un sat din preajmă, la un cumnat avut. Şi pustiul se prelungea pînă în lunile verii, cînd, brusc, micul port prindea viaţă, silozurile îşi deschideau o-bloanele, nave sub toate pavilioanele se aglomerau la ponton, ca să încarce povara de aur a cîmpului, adusă în lungi caravane de care şi căruţe. După care comandantul de nave ştergea din agendă punctul geografic efectuat, silozurile se închideau, remorcherile se îndepărtau pe fluviu chiudînd stîns, carele şi oamenii se pierdeau în infinitatea de lut... Aparatul telegrafic mură. „Domnul căpitan” îşi făcea bagajele, înforat de un frig autumnal. Trebuia să plece cît mai repede, pînă cînd şalupa mai putea face ultima-i cursă, pînă cînd Dunărea nu se închidea în gheţurile ei mortuare. Cîne pierdea, din neglijenţă sau melancolie, această ultimă secundă a ple-

cării, rămînea aici, pe „banchiză”, ca un Robinson la Polul Nord.

Reînviem această imagine în faţa lui Alexandru Bărăgan, căpitanul portului Bechet. Ne ascultă atent, dă aprobator din cap la unele amănunte, la altele are un suris discret, dar ferm, prin care desparte literatura de viaţă. Nu, zice (în timp ce surisul i-a devenit uşor ofensat), unele lucruri din această imagine nu se prea potriveşte Bechetului, care nu era, n-a fost niciodată o oarecare toponimie pe hărţile navigaţiei, ci un port serios, cu o cotă destul de înaltă în traficul de mărfuri şi de pasageri. A avut, desigur, şi momente de scădere, chiar de cădere, cînd nici o sirenă de navă nu se mai auzea chiudînd prin preajmă, cînd paznicul pontonului (care nu-i un „ponton”, ci un cheu modern) se apuca de plugărie, iar „baraca” (ce nu-i o „baracă”, ci o solidă clădire de zid) ţipa în noapte cu voce de cucuvea. Dar cartea masivă, legată în scoarţe grele, a căpităniei portului (înfiinţată în 1865), plimbă prin file, iată, nişte cifre din care nu s-ar putea deduce niciunul că portul Bechetului îşi tira viaţa ca o corabie pe uscat. Într-un singur an, 1933, de pildă, intrau aici 252 de nave, cu 491 tone de mărfuri, şi ieşeau 257 de nave, cu 40 363 de tone. Într-alt an, 1938, intrau 249 de nave, cu 1 330 de tone de mărfuri şi 452 de pasageri, iar de ieşit ieşeau 251 de nave, cu 23 772 tone şi 512 pasageri. Războiul, cu cortegiul lui de distrugeră, a însemnat începutul sfîrşitului, rupînd într-adevăr oraşul (căci Bechetul epocii era oraş, oraş încă din 1907) de freamătul apei, transformîndu-l într-un monoton tirguşor de cîmpie. Undeva a existat o defecţiune, pe care oamenii locului, mateloţi, docheri, lucrători în port, îndrăgostiţi ai apelor şi ai călătorilor, au tot sperat s-o vadă dreasă, pînă cînd, cu feţe abătute, de naufragiaţi pe un ţărm străin, şi-au pierdut încrederea şi fie că şi-au luat catrafusele şi s-au mutat în alte porturi, fie că, renunţînd la tricoul cu dungă albăstre, au îmbrăcat, de voie, de nevoie, surtucul ţărânelui sau salopeta micului meşteşugar „de uscat”. Într-un fel, zice Al. Bărăgan, imaginea porturilor despărţite de lume, sleite de viaţă şi sufocate de nemişcare, e, din nefericire, abia acum funcţionabilă la Bechet. Astăzi, portul Bechetului, cu cheul său de peste 800 de metri, deci cu 120 de metri mai lung decît cel al portului Calafat şi cu 300 mai lung decît cel al Cora-

biei, e în urma Calafatului şi a Corabiei, cedînd un loc pe care n-ar fi trebuit să-l cedeze. E vizitat de vase puţine, de nişte nave ce transportă motorină, de nişte şalande încărcate cu piatră şi cu balast, mai ancorază aici şi nişte vapoare ce iau celuloza din zonă pentru Fabrica de chibrituri de la Brăila; mai vin şi nişte vase din deltă, lepădînd pe lespezile cheului stoguri de papură trebuincioase nu ştiu cui. De prin anii '74—'75 nu s-a mai încărcat, aici, la Bechet, în tirgul-grînă al sudului oltenesc, nici un kilogram de cereale. Şi e păcat, adaugă căpitanul, fiindcă apa e ieftină, iar camioanele care fac drumul Craiovei, cărăuşînd cereale, costă scump.

Primarul Bechetului, Iulian Miulescu, martor la conversaţie, prinde momentul (s-ar zice că-l aştepta), producînd pe loc argumentul faptic care să sprijine sugestia căpitanului. Da, zice el, camioanele de la I.T.S.A.I.A. şi I.R.T.A., aflătoare în Bechet spre a transporta la Craiova produsele cîmpului, întorcîndu-se de-acolo cu îngrăşăminte chimice (uneori, mai întorcîndu-se şi goale...), consumă anual combustibil în valoare de peste 4 300 000 lei. De ce n-ar fi cărăuşite cerealele cu vapoarele, de ce îngrăşămintele chimice n-ar veni tot pe această cale, de la combinatul din Tr. Măgurele? E drept, Bechetul va fi legat de Craiova, în viitorul apropiat, printr-o cale ferată, ceea ce va mai reţeza din măcinuşul de motorină şi de benzină, deşi va dezvoltă consumurile de energie... Să nu ne înţelegem greşit, adaugă precipitat Iulian Miulescu, calea ferată e de apăsătoare trebuinţă Bechetului, ea va deschide nişte ferestre noi economiei zonei şi vieţii oamenilor. Dar şi Dunărea ar putea fi pusă mai mult la treabă, e păcat de portul acesta care trăieşte doar cu o parte a fiinţei lui.

În rest, continuă Iulian Miulescu, lucrurile nu stau chiar rău pe-aici, dimpotrivă. E drept, aşezarea şi-a pierdut nişte privilegii, a fost detronată din nişte rosturi, nu-i vorba numai de port, dar, din oraşul de altădată, a coborît (a fost coborît, pe vremea raioanelor) la treaba de jos, rurală, reluîndu-şi deci viaţa dintr-un timp pe care îl părăsise, în scriţitul domol al roţilor de care rostogolite pe vechi lespezi şi bolovani. Mă rog, era fatal să se întimplă aşa, Bechetul primise investiţiura „urbană” într-o vreme în care pretenţiile faţă de ceea ce numim, azi, „oraş” erau foarte mici. Abia acum, cu elementele

economice, sociale, culturale, arhitectonice şi edilitare de care dispune, poate aspira cu legitimare la un statut citadin. Pe care chiar îl va primi, Bechetul numărîndu-se printre localităţile rurale ce vor intra, în anii ce vin, în rîndul oraşelor agroindustriale. Comuna de azi are ce n-avea „oraşul” de ieri, chiar dacă decurul şi existenţa îi sînt mai calme, lipsindu-le acea fierbere cosmopolită a vechiului port, cea prosperitate legată de fluctuaţiile (deseori de capriciile) mişcării navelor, prosperitate ce atrăgea lume, dînd siguranţă călătorilor pe aceste drumuri de sud românesc, imbiindu-i să facă popas sau chiar să prindă rădăcini aici. Nu mai sînt zarafii de altădată, nici patronii de circumi, nici fotografi „la minut”, nici frizerii cu fesuri turceşti, nici funcţionarii diverselor agenţii străine, nici aventurierii diverselor naţii, nici misionarii diverselor secte, nici traficanţii de stupefiant, nici actorii ambulanţi, nici hoţii, nici candidaţii la parvenire. Sînt însă, la o populaţie de 4 143 de suflete, vreo 600 de oameni care constituie forţa muncitorească a aşezării, căci Bechetul de azi are industrie, o tinără dar de pe acum redutabilă platformă a noului, în cadrul căreia se afirmă un modern I.C.I.L., un S.M.A., o secţie de covoare, fabrica de conserve de legume aflată în pragul inaugurării etc. Bechetul mai are şi un C.A.P. care merge bine (care a dat anul ăsta 4 250 kg de grâu la hectar şi 4 900 kg de porumb), un complex de vaci, are şi ceva oi (nu chiar multe, căci nu prea are unde le păşte) şi, una peste alta, cel ce vor să muncească au traiul asigurat. Bechetul are asfalt, are aer modern, are rigoare arhitectonică, are şi poezie, are blocuri de locuinţe, dar şi frumoase clădiri bătrîne, colorate, parfumate, romantice, înrămate în largi grădini, are parcuri şi scuaruri, are o vastă reţea de şcoli, o stufoasă reţea de magazine şi de servicii, are un cîmin cultural de proporţii unui ateneu, un muzeu istoric-etnografic celebru în zonă, un spital cu 245 de paturi, are baze sportive, are o serie de ambiţioase proiecte urbanistic-edilitare în fază de şantier. În marea strategie a dezvoltării ţării, mica aşezare de pe Dunăre aduce o culoare a sa, investînd-o cu un indice personal. Se descurcă bine cu autoaprovizionarea, fiindcă munceşte bine, produce eficient, e cu ochii pe toate re-

sursele bune de folos. Și se frământă, în spiritul indicațiilor partidului, al cuvintelor rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la înalta tribună a Conferinței Naționale, să apese pe toate pîrghiile ce pot declanșa o energie, o valoare a noului, să închidă orice robinete din care nu curge decât apă chioară, să taie rispa de orice fel, să gospodărească cu cap și cu socoteală tot ce-i al obștii și al țării.

Viitorul oraș agroindustrial — în care, speră locuitorii, va fi și portul ceea ce se cuvine să fie — privește spre ziua de mâine cu ochi limpezi, cu firescul cu care un gospodăruș cată spre noua odaie a casei sale, la a cărei zidire asudă. Și a cărei cheie o are în buzunar.

ILIE PURCARU

Intrarea Mizilului în istorie

Mizilul a devenit oraș cu peste un veac și jumătate în urmă. Când Geo Bogza scria **O sută șaptezeci și cinci de minute în Mizil**, orașul mai păstra din trecutul lui aburit de uitare o farmă de pitoresc toponimic: Mienzilhanca, Mahalaua Poterșilor sau Grădina Mavruului. Peste încă patru sau cinci ani s-a ratat o șansă a Mizilului de a intra într-o istorie anecdotică: aici, într-o baracă din marginea aerodromului militar, s-a pus la punct o bombă artizanală, închisă într-o sticlă de șampanie Mott, menită să-l ridice spre ceruri pe păgînul numit Adolf Hitler. Dar bomba n-a explodat. Pistele de altădată au devenit între timp imăș comunal și rumegătoare se perindă în lung și în latul lor fără teama sau speranța că vor atinge vreo dată viteza de decolare. Amorțit ca un arici sub neputința de a îndrăzni mai mult, strins în sine, țigul a pătruns sub aripile unui timp nou cu o zestre umilitor de restrinsă: o moară și câteva darace, o fabricuță de oțet și o uzină electrică. Statistica anului de răsruce 1944 consemna la Mizil 1513 analfabeți. Prima cooperativă a luat ființă aici în 1949, la doi ani după ce devenise țara republică populară. Și cooperativa avea un nume de fală atunci, dar duios de ridicol astăzi: **Cizmarii progresiști...**

Comparațiile între ce a fost și ce este Mizilul nu mai sînt operante astăzi, dincolo de faptul că alături de multă căldură aduc în inimă și un val de consternare apasă. Orașul își măsoară mai degrabă prezentul cu statura unui viitor apropiat. Din 1967, când tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat aceste meleaguri, dezmoșindu-le necămintea de decenii întregi cu perspectiva unor proiecte promițătoare, a trecut doar un deceniu și jumătate. Dar în cuprinderea lui s-a edificat și s-a construit cit într-un veac și jumătate, dacă nu chiar mai mult. În primul rînd, s-a limpezit statura urbană a localității: 1500 apartamente în blocuri noi și spații comerciale întinse pe mii de metri pătrați au revigorat calitatea vieții diurne la nivelul substanței; rețelele de apă potabilă și canalizare, inexistente pînă atunci, au ridicat localitatea la orizonturile unei existențe civilizate. Și s-a conturat totodată o platformă industrială pe măsura capacității în brațe de muncă a Mizilului renăscut. Fabrica de mobilă tapitată **Relaxa** și filatura de lînă pieptănă și-au consolidat între timp prestigiul, atît în țară, cit și peste hotare, contribuind, împreună cu agricultura, la împlinirea unei producții globale anuale de 1,8 miliarde lei. În industrie sînt încadrați astăzi peste 7000 de locuitori ai Mizilului și șansele lor de acces la o calificare în consens cu aspirații firești se hotărăsc în două mari licee: unul industrial, pentru industria constructoare de mașini și ușoară, și celălalt agroindustrial. Ca și dezvoltarea edilitară a urbei, și dezvoltarea ei industrială, și dezvoltarea firească a bazei învățămîntului aferent industriei sînt procese în curs, impetuoase, deschise spre viitor. Iar de acum înainte stă în fața Mizilului și datoria de a-și statornici existența în cadrul unui profil distinct, concordant cu o realitate și nicidecum cu o himeră. Este destinul de centru urban agroindustrial.

De la șeful gării Mizilului, Ionel Alionte, la profesorii Stanca Nicolescu și Gheorghe Uruș, directorii celor două licee și, apoi, la responsabilii întreprinderilor industriale abia apărute în perimetrul orașului drumurile sînt scurte și nu intru totul esențiale. Dar primarul Mizilului, Mielu Codescu, parcă știe ce știe și nu întâmplător bate fierul pe o față a lucrurilor mult mai caldă. Avîndu-și temelii implantate în centrul unei prospere zone agricole, Mizilul și-a răscuit de la o vreme privirile spre realitatea presantă a unor îndeletniciri ancestrale, intructivă neglijate în febra urbanizării și a industrializării recente. Cooperativa agricolă de producție a Mizilului mai numără astăzi vreo 320 membri, majoritatea oameni bătrîni, ceea ce nu înseamnă decît că muncile cîmpului au cam fost uitate aici. Și orice amnezie își are scadența ei. Este adevărat, destinul Mizilului, în următoarea etapă de dezvoltare, nu s-a hotărît la Mizil, însă este de recunoscut că aici s-a acceptat clarviziunea și 17000 locuitori ai orașului, împreună cu locuitorii așezărilor rurale învecinate, traversează astăzi o nouă nădejde. Înainte de toate, este semnificativ faptul că în consiliul unic agroindustrial al Mizilului s-au statornicit în ultima vreme cele mai importante recorduri agricole ale județului Prahova. Și președintele lui, Gheorghe Joița, le enumeră cu mîndria convenită de a nu le da chiar ușor de capăt: cu 5802 kg la hectar, ferma din Mizil a I.A.S. Tohani de-

ține locul întâi pe județ la cultura grîului; cu 10200 kg la hectar, Vadul Săpat deține locul întâi pe județ la recolta de struguri; cu 8694 kg boabe la hectar, la Fîntinele s-a obținut locul întâi pe județ la cultura porumbului; cu 21000 kg la hectar, Vadul Săpat mai deține și locul întâi pe județ și la cultura cartofului; în sfîrșit, cu 2932 kg la hectar, la Fîntinele s-a obținut și locul întâi pe județ la producția de floarea-soarelui. Și cit ar fi ea de monotonă, enumerarea este de data aceasta de natură esențială. Dacă în industrie mai este uneori loc pentru jonglerie de cifre, pentru slalom între nivelele producției fizice, globale sau nete, în agricultură lucrurile stau altfel: magaziiile și silozurile sînt fie pline, fie goale. Dacă în privința dezvoltării edilitare a unui oraș același steag se mai numără uneori de două sau de trei ori, agricultura nu mai îngăduie contabilități în partidă dublă.

Și ceea ce s-a spus pînă aici încă nu este singurul argument în favoarea adevărului că Mizilul s-a reîntors cu mai multă nădejde asupra acestei componente decisive a profilului său viitor. În plus, asociația economică intercooperativă din Mizil deține în prezent 680 vaci cu lapte. În toamna aceasta a început popularea fermelor de bovine din Mizil, de fapt îngrășătorii în flux, dependente de I.A.S. Tohani și I.R.I.C. Împreună, vor atinge curînd o capacitate de 7000 capete, într-o primă etapă. Prosperă se arată a fi și o fermă de 5000 berbecuți, destinați exportului. Și abia de acum înainte producția globală amintită mai sus, de 1,8 miliarde lei, parcă începe să-și dezvăluie o altă substanță. Primarul Mielu Codescu stă în funcția de astăzi din februarie 1974 și nimeni nu se îndoiește că a meritat și merită această încredere. Fîind el însuși convins că intrarea Mizilului în istorie, ratată cînd bomba aceea nenorocită n-a explodat, abia acum se petrece. Și nu este o intrare într-o istorie de anecdote potrivite cap la cap de hazard, ci într-o istorie a bunăstării. Adică într-o istorie din care oamenii culeg un înțeles și pentru viața de toate zilele.

MIHAI PELIN

Țirgu Neamț se zorește!

De la Pașcani la Tg. Neamț, cale de nici 30 km, panglică de asfalt a șoselei leagă cele două localități în minute care nu dau jumătatea de oră, dacă ai la dispoziție un autoturism confortabil, rapid. Doctorul Birăoanu, radiolog din Tg. Neamț, a prins însă și timpurile cînd numita legătură se făcea pe un drum neasfaltat, numai gropi, cu o singură cursă auto pe zi între Pașcani și Tg. Neamț și tot una înapoi. În satul Cristești, cam la jumătatea drumului, „rata” făcea o haltă de cel puțin jumătate de oră, coborau toți pasagerii dar și șoferul, intrau la bufet, trecea tirapul, șoferul se întindea cam mult la una mică, pasagerii începeau să-și aducă aminte c-ar fi timpul să se plece, omul se supăra deodată și se burzuluia:

— Da', stai oleacă, ce te zorești așa?!

Curioasă istorie au avut locurile dimprejurul Cetății Neamțului. Țirgul este, sigur, mai vechi decît Piatra Neamț, reședința de azi a județului, dintotdeauna aflat la o importantă răscruce de drumuri dinspre și spre Bucovina și Ardeal, s-a dezvoltat negoțul și meșteșugurile au luat avînt, dar timpurile s-au schimbat mult, Țirgușorul a rămas lungă vreme adormit, tot mai prăfuit de la un an la altul, ieșind aproape complet din cercul orașelor de faimă măcar regională. Răscrucea de drumuri s-a dovedit doar aparentă, acum altele erau drumurile mai rapide și mai bune, pe cale de fier îndeosebi, iar Tg. Neamț n-a fost niciodată legat prin cale ferată de nimic. Locuitorii săi se obișnuiseră parcă în ideea că, fără cale ferată, în Țirgul lor nu poate exista industrie, iar industrie nu s-a făcut decît arareori într-un orașel care nu posedă cale ferată! Un cerc vicios, o izolare care nu putea duce la nimic bun.

Și totuși, cam din 1975 înapoi, Țirgul de sub Dealul Pleșului, de unde continuă să vegheze străvechea Cetate a Neamțului, a început să se schimbe la față radical, o dată cu dezvoltarea care a cuprins toate orașele mici de pe cuprînsul țării. „Șoseaua mare”, strada principală între alte două sau trei care forma mai tot orașul și-a schimbat înfățișarea de la un an la altul, peste 100 de blocuri zvelte în numai 7 ani, cuprinzînd vreo 2400 de apartamente, adică aproape 8000 de oameni mutați în case noi dintr-un număr de 17000, cit cuprinde toată suflarea orașului. Stînd de vorbă cu Constantin Dan, vicepreședinte al consiliului popular, humuleștean cu multă cumpătare la vorbă și gînd, aflăm o mulțime de date ce pot servi unui tabel statistic și, sigur, nu le vom putea cuprinde pe toate: casă de cultură, cinematograful, numeroase spații comerciale, poli-clinică, autogară, poștă nouă, hanul „Casa arcașului” și motelul „Plăieșu”, dispensar, 450 locuri în grădinițe și cîmine, 32 săli noi de clasă și așa mai departe, o adevărată operă de reconstrucție a orașului, pe care, ne asigură dînsul, dacă nu l-ați văzut de cîțiva ani, nici nu l-ați mai putea recunoaște. Humulești, Humuleștii Noi și Blebea au devenit localități componente. Tg. Neamț este cu adevărat un oraș industrial-agrar, realizînd circa 800 de milioane la producția industrială și vreo 3 la cea agrară, în fiecare an: „Volvatir”, întreprindere republicană producînd furnituri

pentru confecții, fabrică de mobilă avînd și sector de artă sculptată, cooperative meșteșugărești de artă populară și artizanat întinzîndu-și rețeaua spre comunele Văratec, Agapia, Bălățești și altele, prestări servicii și industrie mică, un centru de prelucrare a legumelor și fructelor, dar și două C.A.P.-uri care „n-au mers mai bine ca azi de cînd s-a făcut cooperativizarea agriculturii”, o asociație economică intercooperativă, sector pomicol și de exploatare a lemnului bine dezvoltate, mai bine de 10000 de oi, din prețioasa rasă Caracul, atît în cooperativele agricole cit și în proprietatea cetățenilor (unul dintre ei, C. Florescu, director al liceului „Stefan cel Mare”, are o sută de astfel de animale!), crescute frumos pe cele 800 de hectare de pășune aflate în proprietatea consiliului popular și încă alte asemenea, ce te fac să simți un puls nou pe malurile riului Ozana, cel cîntat de Creangă. Sigur, sînt 11000 de oameni ai muncii în industria orașului, dar țirgul de duminică a rămas un adevărat spectacol, se adună de fiecare dată între șase și șapte mii de oameni, se vînd animale frumoase și deloc ieftine, și tot astfel „consiliul” își face planul de livrări la fondul de stat, primind de la gospodăriile populației 200 de tone de carne, 1600 hl de lapte, 7000 kg lînă și așa mai departe, fără a uita cele 4 hectare transformate în grădini de legume, chiar în vecinătatea blocurilor de locuințe. „Avem încă multe, foarte multe de făcut! Hotărîrile Conferinței Naționale, marile și însuflețitoarele sarcini pe care ni le trasează secretarul general ne obligă la o regîndire profundă a muncii noastre. Anul viitor, de pildă, ne gîndim să definitivăm — în primul rînd cu forțele noastre! — și centrul orașului” — ne spune mai departe vicepreședintele Constantin Dan, plecînd de la vechea zicală după care Țirgu Neamț era oraș, dar n-avea centru! Mai mult decît atît, spuneau gurile rele, la intrarea în țirg s-ar fi instalat într-o vreme o pancartă anunțînd direct: „Țirguști, mergeți ușor, că se termină orașul!” Lucrurile, astăzi, sînt tot mai departe de această imagine. Apoi, tot Constantin Dan zice: „Iar curînd, trebuie să ne gîndim și la gară”. Gară, la Tg. Neamț? Ei bine, da, cei 28 de kilometri care separă Pașcanii de Tg. Neamț au fost deja „atacați”, în anul trecut au început lucrările, dar lucrarea nu-i deloc simplă, 900 de metri de tunel, apoi un viaduct de 400 m, trecînd peste șoseaua E 20 și pe deasupra riului Moldova, străbătînd pădurea Poverca și o cîmpie, apoi gata, locomotiva electrică intră deja în triajul gării din Tg. Neamț, imagine pe care o anticipăm cu multă plăcere, deși sigur încă ne-am grăbit, lucrul acesta nu se va petrece decît spre sfîrșitul anului 1984. Avînd legătură directă cu marile magistrale feroviare ale țării, în Tg. Neamț, într-un viitor deloc prea departat, totul devine iarăși posibil. Orașul, astăzi, se zorește spre noi zări. El știe că mai are încă multe de făcut, că, așa cum sublinia președintele țării la recentul forum al comunistilor, va trebui, pentru ce i s-a dat și i se dă, să dea la rîndu-i cu o forță mereu sporită. Mai sînt destule greutăți, dar, printre o bună gospodărire, înînd de efortul propriu al oamenilor, ele pot fi biruite. Se poate trăi și mai bine la Tg. Neamț, dacă, evident, se muncește și se gîndește tot mai bine!

DUMITRU GRAUR

Niște oameni cărora le place mersul pe jos

Stăruie ici-colo, din ce în ce mai firavă, e drept, credința că dacă într-o comună s-au ridicat câteva blocuri, evenimentul trebuie înțeles ca un certificat de naștere al unui nou oraș. La Tîndărei, primele trei blocuri au fost construite în 1965. Aveau cîte trei etaje și se numeau A. B. C. Pămîntul Bărăganului putea fi văzut, în sfîrșit, din balcon. E limpede însă că faptul acesta n-a însemnat o desprindere de promisiunile pămîntului nici mai tîrziu, după 1 martie 1968, cînd Tîndărei a fost declarat oraș, cînd blocurile s-au mai îndesit iar numărul etajelor a crescut de la trei la patru.

Venînd de pe un drum de cîmp și ieșînd, ca să zicem așa, la asfalt, noul oraș a ținut mai cu seamă să nu călătorească și să înainteze mai departe pe spezele sau pe roțile altcuiva. Dacă nu s-au aruncat în vreo mașină de ocazie ci au zis să meargă pe jos, cei din Tîndărei au fost convinși că mersul pe jos, se știe doar, face bine la sănătate. Și acesta nu e decît un fel de a spune că orașul așezat în unghiul de la vîrsarea Ialomiței în Dunăre a ținut să trăiască tot pe seama pămîntului, de fapt.

De aici nu ar mai fi decît un pas pentru a ne convinge că trebuie să ne eliberăm de prejudecăți gîndul că agricultura a fugit într-o parte a cumpenei iar industria în-cealaltă, că una și-a făcut cetate la sat iar alta și-a ridicat fortărețe la oraș, că ele sînt fețele unei monede din care alegem una numai, cîștigătoare, într-un joc destul de riscant încît să poată să ne cadă sub ochi tocmai fața cealaltă. O dovadă că nu ne-am hazardat într-un asemenea joc este, pînă la urmă, și faptul că vorbim despre Tîndărei, despre acest oraș unde chiar dacă localnicii au propus de curînd să construiască o unitate Nufărul, se știe prea bine că pămîntul nu murdărește și că petele de pămînt

de pe haine nu este nevoie să fie scoase la curățătoria chimică.

De aceea, și în primul rînd pentru că n-am venit la Tîndărei numai pentru a-l număra fabricile de pe scara trenului și cit oprește trenul în gară, vom stărui asupra înțelesului pe care l-a deprins orgoliul localnicilor și nădejile lor, de la o vreme, măcar pentru a face limpede adevărul că nimic din ceea ce produc fabricile grupate într-o margine a acestui oraș nu parvine, gîfînd, de peste mări și țări, de pe itinerare intercontinentale, ci sosește în bună parte de pe pămînturile care se vîd, cit se vîd, chiar din balcoanele celor aproape 800 de apartamente construite pînă astăzi la Tîndărei. Intre hotarele Consiliului unic agroindustrial ce-și are sediul în oraș intră cam 30000 de hectare și mai multe ferme risipite prin satele din jur, la Bucu, Valea Ciorii, Gheorghie Lazăr și Ograda. Iar Vasile Barbu, președintele acestui consiliu, un bărbat voinic și care umblă toată ziua, de la o fermă la alta, cu căciula pe ochi și cu scurta cea neagră de dimie pe el, știe că de pe pămîntul acesta industria orașului își ia materia primă ca dintr-o cămară apropiată, nu ca de dincolo de praguri pe care felurite împrejurări le fac ori prea înalte ori prea adînci.

Cît alții au de trecut asemenea praguri, cei din Tîndărei lucrează în plin. Fabrica de zahăr, de exemplu, are o capacitate de 430 tone în 24 de ore și ea chiar atît produce, 400 tone de zahăr în 24 de ore. De aceea, ne spune primarul Alexandru Culina, toate unitățile industriale ale orașului au putut raporta, în cinstea Conferinței Naționale a partidului, că au înregistrat în acest an însemnate beneficii. La fabrica unde se produce ulei din soia și în, la fabrica unde se face drojdia de bere din care citeva județe din sudul țării își plămădesc piinea zilnic ori la întreprinderea de produse ceramice, descendentă a unui vechi atelier de cărămizi și țigla, despre rentabilitate se vorbeste în termeni conveniți, corecți, adică nu se uită nici prețul plătit, dintre care desigur cel al energiei în primul rînd. Și fără îndoială că muncitorii orașului, 5000 cu toții, au dreptul de a se mîndri cu faptul că industria din Tîndărei a consumat mai puțină energie decît se stabilizează prin cele care i-au fost repartizate. Siguranța arătată de oameni în meserii de care în urmă cu nu prea mult timp doar auzișeră, ar putea fi una dintre explicații, mai cu seamă că, tineri fiind, acești muncitori sînt absolvenți ai liceului agroindustrial din oraș, deci nu au intrat să muncească în industrie numai în urma unei calificări subite și subțire. Orașul care, atunci cînd s-a numit pentru prima dată oraș, însuma o producție anuală de 47 milioane de lei, a rămas un modest consumator de energie chiar și astăzi, cînd valoarea producției lui atinge un miliard. Și nu va trece mult, ne mai spune Alexandru Culina, va trece doar un an pînă cînd valoarea producției marfă se va dubla și va ajunge să fie de aproape 2 miliarde. Cît de curînd va intra în funcțiune o fabrică de amidon și glucoză și va începe construirea unei fabrici de bere, ceea ce înseamnă că specificul industriei dezvoltate aici, în ultimii ani, va continua să rămînă un semn distinctiv și tot mai elocvent al unor decizii și opțiuni economice înțelepte.

Desprindem dintr-un material documentar despre Tîndărei, pe care l-am putut consulta în biroul primarului Alexandru Culina: „Cine își închipuia că pe cîmpurile pline cu ciulini se vor înălța adevărate citadele ale industriei?”. Însă Alexandru Culina tăiașe ultimele cuvinte și scrisese deasupra lor altele, astfel încît întrebarea să se refere la „orașul agroindustrial de azi”. Ceea ce, am zice, vîdește un bun simț invincibil, căci nu din hiperbole se naște prestigiul acestui oraș. Intre locuitorii lui, 15000, primarul se arată a fi înțitul care să știe că, mai presus de orice, nu este nevoie să privim realitatea într-o oglindă care să-i mărească dimensiunile. Realitatea acestui oraș optimist prin semnele prosperității lui și prin grija ce și-o arată sieși de a deveni mai frumos este îndeajuns de bogată, așa cum e. Această realitate sigură și plină de promisiuni în același timp, toți oamenii sînt, ca pretutindeni. Niște oameni iubii de viitor, am zice, cită vreme pămîntul din a cărui sevă ei și-au clădit industria va rodi în fiecare an. A spune chiar așa, că ei sînt niște oameni iubii de viitor, credem că, după cele arătate despre Tîndărei, nu înseamnă în nici un caz doar un fel de-a înnoada cuvintele încît să poată plesni ca un bici pe marginea unei căruțe goale.

DUMITRU ELIADE

O înțelepciune românească valabilă (mai ales) în zootehnie: să nu pui vitele în urma carului, adică la coada preocupărilor!

Dintotdeauna, bunăstarea gospodăriei țărănești s-a socotit pe numărul de vite crescute, pe laptele ce-l aveau pruncii de la vacuță, pe brânza oilor, pe stana de porc afumată spinzurind de grinda cămării și dând nădejdi de trai cuviincios în iarna cea mai grea, pe tot ce ducea la țig săteanul din primul muncii lui și al familiei lui, în vite și în păsări. Și felul de a fi al omului, la fel s-a socotit. Celui ce-i dădea mina să crească vite și nu o făcea nu i se zicea niciodată om bun.

Intru totdeauna, avutul țăranului tot în grîne și în vite se va socoti, oricite mobile și covoare va stringe ei în camerele de la față ale casei, oricite bunuri va putea să cumpere pe banii de muncitor la oraș, scoși în navete și în nopți scurte.

Bogăția țăranului — și binele țării — a fost și rămîne munca lui, la cîmp, grajdul cu vite, la zidirea casei, la grădină și vie. Bogăția din muncă și inteligență e aceea ce face rangul omului și al omeniei.

„Să nu existe nici un fel de teamă că unii țărani s-ar putea îmbogăți prea mult — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvîntarea la încheierea lucrărilor Conferinței Naționale a partidului. Prin munca lui, oricine poate să câștige — și, ca să mă exprim așa — și poate să se îmbogățească.”

„Este necesar — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, și cuvintele secretarului general al partidului au găsit un fierbinte ecou în inima poporului — ca, în cîțiva ani, să facem astfel încît fiecare gospodărie sătească să aibă cel puțin o vacă cu lapte, să-și crească porci, oi, alte animale și păsări, pentru acoperirea deplină a necesităților de consum și pentru a dispune de produse suplimentare, în vederea valorificării prin contractare cu organizațiile economice sau pe piață.”

Este necesar să înțelegem bine cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu, să privim cu realism în ograda și la lotul țăranului, în ograda cea mare a C.A.P.-urilor și I.A.S.-urilor. Și, din acest realism, să considerăm problema creșterii animalelor drept una din problemele-cheie ale bunăstării, pentru că bunăstarea se face din idei frumoase, dar mai ales din fapte, din ceea ce avem pentru trai și am mai putea să avem, considerînd tradițiile gospodăriei țăranului român drept ceea ce sînt ele: învățură și îndemn nu la vorbe, nu la planuri abstracte, ci la treabă curat țărănească.

Mai înainte de a limpezi nimicul

Gheorghe Nicolae s-a născut la Făcăeni, în capătul de răsărit al Bărăganului Ialomitei, din părinți născuți la Slobozia Moară, în județul Dimbovita. Părinții lui, Grigore și Anastasia, au fost proprietarii aici cu 5 hectare de pămînt și au crescut opt copii din care mai trăiesc șase iar cinci se află chiar în sat la Făcăeni. În '49 familia s-a înscris la G.A.C., cum se spunea pe atunci. După ce-a făcut armata la grăniceri, Gheorghe Nicolae a fost, zice, primul U.T.M.-ist din țară ales președinte de cooperativă. Apoi a urmat o școală de partid la Constanța, după care a fost trimis să ajute la încheierea cooperativizării în raionul Mizil din fosta regiune Prahova, în comuna Ciorani și Dogari. Pe acolo, zice, ar avea curajul să treacă și azi și este convins că oamenii, cei care-și mai aduc aminte de el, i-ar da bună ziua. Asta înseamnă că între metodele lui de lămurire, cum se spunea, n-au stat și acele despre care s-au scris, mai tîrziu, romane. Așa zice Gheorghe Nicolae, primar la Făcăeni de 25 de ani, de cînd s-a întors în satul lui și-a început, cum spune, „lupta cu ai noștri, cu care ne luptăm și azi. I-am cooperativizat, ei au plecat și acum le muncim pămîntul”.

Mulți au plecat la București și la Constanța. În '78 și '79, 70 de familii au plecat la Mangalia, unde au primit apartamente și s-au angajat la Șantierul Naval. Alți vreo 500 fac naveta la Tîndărei și la Fetăști. „Am vorbit cu ei, spune Gheorghe Nicolae. Ei s-ar întoarce dacă ar câștiga și aici ca-n industrie. Și sînt oameni de ispravă și harnici, au ajuns pe unde s-au dus muncitori buni, maștri, tehnicieni, ba chiar și mai înari”. În urma lor rămîn de lucrat 21 000 de hectare din care jumătate aparțin I.A.S.-ului iar jumătatea cealaltă C.A.P.-ului din satul Progresu și C.A.P.-ului „Prietenia româno-coreeană” de la Făcăeni. În cele două cooperative mai lucrează vreo 400 de oameni, cei mai mulți bătrîni. Nădejdea stă, se înțelege, în cei 139 de mecanizatori. Dar nu toate lucrările sînt mecanizate iar Gheorghe Nicolae se întreabă: „Ce fac cu legumele, cu strugurii, cu pomii?”. Cei 80 de oameni care lucrează în cooperativă, în comerț, și cei 900 de elevi și 60 de învățători și profesori ajută foarte mult, e adevărat, mai ales la cules, dar ei nu pot să se ocupe și de zootehnie, de pildă. În unele sectoare, zootehnice Făcăeni a „importat” muncitori din alte părți ale țării iar asta nu înseamnă totuși că oamenii s-au îndepărtat de indeletnicirea lor mai veche de a crește animale ci poate că au fost îndepărtați, obligați să fie mai puțin producători și mai mult consumatori. Gheorghe Nicolae nu are nici o ezitare cînd spune: „Noi i-am învățat să fie așa”. Iar ceea ce spune el este, fără îndoială, mai mult decît un simplu subiect de autocritică.

Primarul Gheorghe Nicolae își amintește că în urmă cu 25 de ani la Făcăeni erau 930 vaci cu lapte. Acum trei ani mai erau 12. În acest an sînt 100. „Am avut sarcină să creștem animale, spune el. Am cumpărat 100 de vițeii și le-am dat prin sat oamenilor să le crească. Dar noi n-avem nici o palmă de izlaz din păcate. Acum vreo 30 de ani aveam izlaz de 900 de hectare. Atunci s-a hotărît să fie arat. Așa s-a procedat și prin alte părți, unii or fi luat și prime pentru că au redat, chipurile, în circuitul agricol aceste suprafețe. Ca și cum pînă atunci ele ar fi fost în afara acestui circuit! Dar dacă prin alte părți greșelile au fost îndreptate, în ultima vreme, la noi nu s-a întimplat minunea asta. Aceasta este principialul motiv pentru care comuna avea 15 000 de oi iar acum mai are, prin gospodăriile oamenilor, 2 800. Izlaz n-avem nici pentru C.A.P.-ul Făcăeni care are 1 200 de bovine și 4 000 de oi, nici pentru C.A.P.-ul Progresu care are 1 000 de bovine și 3 200 de oi și nici pentru I.A.S.-ul care are, totuși, 12 000 de oi. Ca număr de animale, se vede, n-avem mai puține decît

altădată, ceea ce este nefiresc e doar că numărul a scăzut îngrijorător în gospodăriile populației — este și acesta un motiv pentru care oamenii au plecat din sat — și că toate animalele astea trăiesc cu ce li se aduce din cîmp, de pe suprafețele destinate furajelor. S-a zis, pe bună dreptate, că de primăvara pînă toamna vitele să fie scoase la păscut, dar unde să le ducem? Măntreb și eu și mi s-a spus că nu avem voie să intrăm cu ele nici în pădurea noastră aflată aici, la doi pași, pe malul Borcei. Izlaz ni s-a promis de vreo doi ani și așteptăm. Mult s-ar câștiga. Țărani s-au pomenit cu animale. Sînt destui care se străduiesc și-acum, măcar o oală sau două caută să crească fiecare dar asta nu înseamnă mult, nu înseamnă multumitor decît dacă ne gîndim că avînd în vedere condițiile de care dispun ar fi putut crește și mai puțin. Au semănat lucernă pe șanțuri, pentru vite, iar pentru păsări au făcut descoperirea că pînă și frunzele de sfeclă sînt bune. Dar circuli de mii de giște, cum se vedeau înainte, nu pot fi crescute în felul acesta chiar dacă ei și-au împins chibzuitul pînă unde nici un gîndul nu gîndiseră”.

Cu cîțiva ani în urmă, Gheorghe Nicolae a inventariat suprafețele tuturor drumurilor din Făcăeni. Aceste drumuri se întind pe 19 kilometri. Și oamenii le-au arat pe toate, în afară bineînțeles de șoseaua asfaltată care trece prin mijlocul comunei, lungă de 5 kilometri. Aproape că le-a părut rău că șoseaua aceasta fusese asfaltată, dar oricum n-ar fi putut trece cu plugul și de-a lungul ei pentru că ar fi întrerupt circulația între Tîndărei și Fetăști și n-ar mai fi putut veni nimeni cu mașina să-i inspecteze. Au rezultat 150 de hectare, redactate și ele, în mod neașteptat, agriculturii. Că oamenii intră mai greu spre casele lor li s-a părut mai puțin important, decamdată. Ei au dovedit însă că au învățat să prețuiască valoarea fiecărui metru pătrat de pămînt. Un metru pătrat înseamnă, orice s-ar spune, mult mai mult decît nimicul din care, se știe, nimic iese. Dar dacă viața cere, în general limpeziri, ceea ce se cuvine limpezit la Făcăeni n-ar trebui să fie, în nici un caz, nimicul, ci gîndul de mai bine al celor ce planifică, anual, cele 21 000 de hectare. Cerînd puțin, spune Gheorghe Nicolae, consătenii lui ar da mult în schimb.

„E noroi numai cînd plouă”

Nimeni nu joacă fotbal cu o minge dezumflată și asta o știu bine zootehniștii de la C.A.P.-ul Gura Ocnitei, mari amatori de fotbal, după cite ne-am dat seama, pe care meciul Craiovei cu Bordeaux l-a făcut fericiți. Cei 12 ciobani, printre care Gheorghe Samoilă, Arion Mănescu, Gheorghe Neagu și Matei Pojală or fi ascultat meciul la vreun tranzistor, fiind plecați cu oile, după ghindă, prin pădurile din Valea Costii, a Cezanului, a Voineștilor și de pe Dealul Bătrîn. Cei care îngrijesc de vaci au fost mai norocoși, ei s-au aciuat prin preajma cite unui televizor, se-nțelege că bărbații doar, femeile rămînînd pe post, la datorie. Asta neînsemnînd că ei au abdicat de la vreo muncă, fiindcă programul zilnic de lucru, întocmit de Comitetul județean de partid Dimbovita, prevede între orele 12 și 14 pauza de masă. Și dacă au întîrziat după aceea puțin, ca să vadă și repriza a doua și prelungirile, nu incapa nici o îndoială că s-au grăbit să recupereze și că următoarele operații inscrite în program, între orele 14 și 17, au fost respectate. Prezent printre ei, medicul veterinar Cornel Buzatu ne asigură că în toate zilele, cit e ziua de lungă, numai prin fermă se-nvîrte și că ține să supravegheze totul. Ceea ce, într-un fel, e bine. Într-alt fel, apare desigur întrebarea cu privire la modul cum Cornel Buzatu își găsește timp, ca medic de dispensar, să treacă și prin celelalte sate ale comunei Gura Ocnitei, la Săcuieni, Adinca și Ochiuri, unde oamenii mai țîn pe lingă casă cite o vită și ar fi nevoie citeodată de un sfat,

de un medicament sau de vreo operație chirurgicală. Cit despre rezultatele cu care se incheie zilele de lucru, pe unele le vedem singuri iar pe altele le aflăm de la el însuși. Avem de văzut, de exemplu, că în cele două grajduri în care se află vacile, 240 la număr, ale C.A.P.-ului, este într-adevăr ordine și curățenie, asta însemnînd că, neîndoielnic, oamenii sînt harnici și disciplinați. Din acest motiv cădem de acord cu primarul Mihai Cîrnaru, care el însuși exercită zilnic un control riguros asupra activității fermei, că la Gura Ocnitei nu este necesar, nici măcar săptămînal, ca locuitorii comunei să fie chemați pentru a face curățenie generală prin grajduri. Zootehniștii înțeleg să facă munca asta chiar ei, așa cum e normal. Și astfel credem că apare ca un fapt demn de reținut realitatea că la Gura Ocnitei fiecare este „mobilizat” la munca lui, nu la munca altuia. Prin aceasta nu vrem să spunem că la Gura Ocnitei toți își fac datoria, atît cit se întinde datoria fiecăruia, la fel de bine. Pînă una-alta, într-un fel arată vacile de care îngrijesc Gheorghe Gruia și logodnica lui, Gheorghita Neacsă, și într-alt fel arată cele printre care se învîrte, de la 6 dimineața pînă la 6 și jumătate seara, Paul Vasile și soția lui, Magdalena. E limpede că primii țîn mai des în miini țesala și de aceea vitele de care răspund nici nu apar, precum celelalte, cu blana zburlită ca a unor lei. Acesta fiind, la urma urmei, tot unul dintre rezultatele rămîinerii îndelung a medicului veterinar prin sectorul zootehnic al C.A.P.-ului, vom nota acum altul, pe care-l aflăm chiar de la Cornel Buzatu.

Conform programului stabilit de județ, îngrijitorii din zootehnie știu cu exactitate ce au de făcut cu începere de la ora 14 a fiecărei zile: „pregătirea furajelor pentru minimum 24 de ore, conform rețetelor de furajare”. Dar ei, chiar dacă aduc nutrețul la timp, nu sînt deloc siguri că respectă rețetele. Acesta fiind numai un fel al nostru de-a spune că, de fapt, ei sînt siguri că nici nu le pot respecta. O rație trebuie să conțină, zice Cornel Buzatu, și un anume suport de vitamine minerale-proteice, iar cum ei este primit prin repartiție cooperativa n-a avut încă onoarea de a i se fi repartizat ceea ce constituie, dealtfel, un drept al ei. Un drept câștigat prin faptul că, ne spune președintele C.A.P.-ului, Marin Dirvaru, cei de la Gura Ocnitei au trimis în această toamnă la Fabrica de nutrețuri combinate Titu exact atît cit fusese planificat să trimită, 134 tone de porumb. De unde s-ar putea ajunge la concluzia că este încă loc pentru mai multă disciplină și de la Gura Ocnitei mai la deal, pe unde probabil mai e de aflat că nu se poate juca fotbal cu mingea dezumflată și că, la urma urmei, atîta vreme cit dreptul C.A.P.-ului e înscris în textul unei legi, a-l face uitat, scăpat din vedere sau pierdut printre degete poate să atragă răspunderea disciplinară, contravențională, materială, civilă sau penală, după caz. Cazul C.A.P.-ului Gura Ocnitei fiind, adaugă medicul veterinar Cornel Buzatu, că din acest decembrie și pînă în vara viitoare ferma se va îmbogăți cu 147 de vițeii și că măcar ei trebuie hrăniți după „rețetă”.

În încheiere să mai spunem că din 1 600 hectolitri de lapte, cit fusese planificat să dea în acest an la fondul de stat, cooperativa a dat pînă acum 1 300. Ea are 240 de vaci dintre care, potrivit spuselor medicului veterinar, nu-i stearpă nici una, asta însemnînd că fiecare, la vremea ei, a dat lapte în cursul acestui an. Dar dacă în acest an producția medie „pe cap de vacă furajată” este, cum zice tot medicul veterinar, 1 300 de litri, atunci desigur cei 1 300 hectolitri predați pînă acum la fondul de stat reprezintă laptele muls de la 100 de vaci, nu de la 240. Ori au fost mulse mai multe și atunci producția medie este mai mică decît crede Cornel Buzatu, ori producția medie este într-adevăr aceasta și atunci numărul vacilor bune de lapte nu are cum să fie în nici un caz 240. Dar pentru că noi credem că adevărul trebuie să trăiască nu numai în hirtii — unde l-am fi putut descoperi cu ușurință — ci și în viul grai al tot omului care deschide gura să vorbească, ne exprimăm speranța că poate Cornel Buzatu va găsi o cale pentru a afla adevărul și a-l exprima cu aceeași remarcabilă simplitate și dezinvoltură cu care un muncitor din fermă, privind noroaiele din curtea C.A.P.-ului, spunea: e noroi numai cînd plouă.

DUMITRU ELIADE

O idee rentabilă pentru dealurile Tutovei

Ivînești este o comună risipită în 13 sate cuibărite între cîini de dealuri ori urcate de-a rîna pe coastele mai blînde și mai statornice dintr-un tînut unde demoni geologici frămîntă pămîntul și-l fac să alunece, să se desfacă în bucăți, să crape ca un aluat dospit prea tare, să ia forme ciudate peste care chiar oii îi este frică să pună piciorul. Și, cu toate acestea, coastele Racovei din tînutul Tutovei, de pe fișia de centru a bătrînei Moldove, n-au fost nicicînd părăsite de oamenii locului. Și astăzi Ivînești face parte din comuna mare ale județului Vaslui, cu 6 000 locuitori, dintre care peste 1 500 înseamnă forță de muncă activă, oameni care se luptă cu na-

tura aspră, cu veri secetoase și vînturi de stepă mai tot timpul anului, cu pămîntul ba dus la vale de ploii, ba de nevăzutele fenomene din adîncuri...

Constantin Brumă este de 19 ani primarul acestei localități cu oameni harnici, dar nu și atît de bogăți pe cit ar merita efortul și statornicia lor. Ne spune că anul trecut „au dispărut” din zestrea arabilă a comunei nu mai puțin de 284 hectare și că, în felul acesta, „n-am mai putut obține cereale de pe ele, deși au fost și în anul următor incluse (de la județ) în planul de producție”. Oamenii se zbat, fac agricultura în contra logicii, a științei, a legilor, pentru a putea domestici și a face să rodească acest pămînt. „Il arăm și îl lucrăm de la deal la vale, așa cum n-ar trebui, cîrăm în jos și plîpîndul strat fertil co-l mai are deasupra, deși știm că îi trebuie un veac ca să se formeze la loc, dar ce să facem, planul e plan! Din suprafața noastră arabilă, peste 70 la sută se află pe aceste dealuri, vedeți-le, galbene și uscate, cu pante mari, de 30—35 grade. O luăm «de-a coasta» să-l mai protejăm, dar cu mare risc pentru tractoriști, care se pot oricînd răsturna cu mașinile lor”, ne mai spune primarul.

Om al tînutului, născut și crescut într-o comună din apropiere, fiu de țăran, cu sufletul lîngă acești țărani și lîngă acest pămînt pe care nu l-au părăsit și pe care, din moși strămoși, au găsit totuși calea cum să le fie folositor, Constantin Brumă gindește, printre altele, la o idee pe care o tot vîntură, ba nu, o avansează temeinic, cu calcule, cu gravitate, cu seriozitate, fiind gata să se bată oricînd și cu oricine pentru ea. O idee însemnînd salvarea acestor pămînturi, trecerea lor într-un regim rentabil. Le-ar vrea, adică, mult mai rentabile decît cultivate cu ceea ce se cultivă acum pe ele — grîu, porumb, vii și legume. Nici chiar anul acesta, cînd s-au înregistrat producții record pentru istoria comunei — 2 600 kg grîu la hectar, 3 500 la porumb, și 7 000 la struguri — nu se poate spune că recoltele pot să mulțumească, față de cheltuielile ce se fac pentru acest mod de agricultură pe terenurile erodate și în pantă ale C.A.P.-ului. Ideea primarului este o întoarcere la tradiții, la creșterea oilor, „care altădată acopereau dealurile, coastele aspre, uscate și galbene” și unde, parcă, pămîntul fugea mai puțin. Iar oamenii rămîneau acasă. Așa s-ar putea rentabiliza nu numai cooperativa agricolă din Ivînești, slab dezvoltată, înglodată în datorii și credite, socotește cu condeiul în mînă primarul; de fapt repetă calcule de mult făcute, riguroase, cu cheltuieli și venituri, cu beneficii și avantaje multiple pentru economia națională, pentru comună, ca și pentru multe ale cooperative din zonă: crescînd oi! „Mii, sute de mii de oi, să umplem toate dealurile astea cu țirle și crescători de toate rasele și de toate tipurile — pentru lînă, pentru carne, pentru blană, pentru lapte. Avem rase locale adaptate de sute de ani. Experiența mai recentă demonstrează și la cit de propice este zona pentru o astfel de indeletnicire la nivel industrial. În cadrul Complexului de creștere a oilor de pe raza comunei s-a adaptat perfect, doar în doi ani de cînd a fost adus în țară, rasa australiană Corriedale, o oaie de talie mare care a dat, în condițiile noastre, o producție de lînă semfină de 9,800 kilograme. Deci, ar fi vorba de un bazin ovin la scară națională, cu crescătorii moderne și, dacă s-ar crea și o stațiune de cercetări în profil, rezultatele ar putea fi excepționale. Folosind tradițiile locului pentru iernat, cu saivane ușoare, ieftine, așa cum avem deja la Asociația intercooperativă de creștere a oilor și la îngrășătoria de berbecuți! În 1982, suprafața cultivată cu grîu — ca să revenim la agricultura pe care o facem în prezent — a fost răspîndită pe 97 de sole, iar cea de porumb pe 73; vă puteți închipui ce productivitate se poate realiza, cite cheltuieli sîntem siliți să facem, de la semănatul la culesul recoltelor, pe asemenea terenuri răspîndite, măruntite pe un asemenea larg teritoriu în pantă! În plus, un pămînt supus eroziunilor și alunecărilor, care necesită anual lucrări costisitoare de ameliorare și apărare. Dar eu, iată vorbesc, propun ce v-am spus și dv. cu toate preilejurile, în toate forurile județene, fără nici un rezultat. N-are nimeni, încă, răgazul și curajul să studieze planurile și calculele noastre, ca apoi să întocmească un studiu pe care să-l prezinte Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Nu înseamnă că am desființat cu totul cerealele, am reține desigur, pe suprafețele cele mai bune, culturile de porumb, grîu, vii, pomi și legume, necesare asigurării autoaprovizionării. În rest, toate aceste dealuri și coaste erodate, bine inierbate și cultivate cu nutrețuri, ar asigura nu numai — zic eu — cel mai mare bazin ovin al țării, dar ar rentabiliza multe C.A.P.-uri, ar da țăranilor de lucru și i-ar lega de sate pe cei tineri. Iar mai presus de toate, am înșănătoși astfel pămîntul, i-am consolidat stratul fertil, ar fi cea mai ieftină și sigură metodă împotriva eroziunilor și alunecărilor. I-am asigură pămîntului și un îngrășămînt natural foarte valoros. Cu alte cuvinte o viață lungă. Adică exact ceea ce ne-au cerut partidul, tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională I^o Modul în care „pune problema” președintele C. Brumă pare — nu-i așa, stimate tovarăși din organele de resort? — cel puțin interesant!

CICI IORDACHE-ADAM

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

DINA COCEA:

„Îmi pregătesc deci un nou debut și o nouă carieră“

— Ați împlinit nu demult 70 de ani, Dina Cocea. Ați vrea să vedem împreună, pentru cititorii revistei FLACĂRA, ce cuprind acești ani?

— Cu mare plăcere.
— Ați văzut lumina zilei într-o familie vestită. Bunicul dumneavoastră a fost gazetarul și poetul Constantin Mille, iar tată, celebrul pamfletar N. D. Cocea. Prezența unor asemenea personalități în familie a fost cumva un handicap pentru dumneavoastră? Sau v-a ambiționat să-l ajungeți, ba chiar să-i și depășiți?

— N-a fost nicicum un handicap. Dimpotrivă, a fost un mediu propice dezvoltării mele. Desigur, nu de la început am fost atrasă spre teatru. În special datorită bunicului meu m-a pasionat o bună bucată de vreme politică și modul cum se reflectată ea în gazetărie. Eram la curent cu ceea ce se întâmpla la ziarul Adevărul, Lupta — al căror director era Mille —, știam încă de mică multe lucruri despre Take Ionescu și mă interesau dezbaterile din Parlament susținute deseori într-o atmosferă bătaioasă.

— Cum era bunicul dumneavoastră?
— Un om deosebit de disciplinat, de sever... Foarte minuțios. Scria zilnic un articol închis în biroul lui de la Adevărul. Nu-i plăceau deloc întârzierile. Tata era mai boem și de multe ori nu-și aducea articolul la timp. Când se întâleau, se luau inevitabil la hartă pe teme politice. În fond, aveau totuși cam aceleași idei de stînga, socialiste.

— V-a impresionat ceva indeosebi în copilărie?

— În timpul războiului ne-am refugiat la Iași, iar de acolo ne-am dus la Petrograd, chiar în timpul revoluției din februarie 1917. Țin minte că stăteam într-o cameră dintr-un hotel, culcată pe podea chiar sub fereastră ca să nu mă atingă gloanțele. Se trăgea cam mult în perioada aceea. Tata lucra la un ziar. Era un mare admirator al lui Lenin, căruia i-a luat și un interviu.

— Avînd doi mari gazetari în familie nu v-a tentat să le urmați exemplul?

— Ba da. Încă de la 12 ani vroiam să fac ziaristică. Îmi notam diferitele impresii în caiete pe care, din păcate — și cit regret acumal — le-am aruncat sau le-am pierdut.

— Ce spuneau cei doi?
— Bunicul se amuza. El vroia să mă facă dansatoare. De dragul lui cîntam, dansam, recitam. Aveam un profesor, Struțeanu, deosebit de sever. Nu știu ce năzbitie am făcut — eram destul de năz-

drăvană — și m-a pus în genunchi pe coji de nucă și mi-a dat să învăț pe de rost El Zorab. A doua zi știam poezia pe dinafară, am recitat-o, i-am făcut pe toți să plîngă și am fost iertată imediat. Adevărul e că am copilărit în două case în care atmosfera era complet diferită. La bunicu înlîneam un mediu sobru, chiar sever, deși nu mă pot plînge că nu m-ar fi iubit. La tata însă era o plăcere să zăbovești și să-l ascuți cum vorbea cu oamenii ca Ion Vinea sau Păstorel Teodoranu.

— Unde vă simțeți mai bine?
— Evident, la tata. Cum aveam liber o și zbugheam acolo spre disperarea mamei care susținea că nu e un loc bun pentru mine. Pe atunci ea se despărțise de tata.

— Ce-a mai urmat?
— La 14 ani am plecat la Paris, la Alice Cocea, care îmi era mătușă. Am fost dată la un internat, la călugărițe. Simbăta și duminica mergeam la ea; acolo am cunoscut o lume diversă, colorată, plină de farmec, formată din actori, pictori, scriitori, gazetari... I-am cunoscut acolo pe

contele de La Rochefoucauld, pe Paul Morand, Edouard Bourdet. Mătușa mea stătea chiar alături de Anatole France; am și fost la el o dată. Era bătrîn, cu barba impunătoare, cu o calotă mică pe cap și în papuci. Mai tirziu, cînd l-am cunoscut pe Gala Galaction, mi-am zis că seamănă cu Anatole France.

— Dumneavoastră văd că ați oscilat între austeritatea de la Mille sau de la călugărițe, și exuberanța din casa lui N. D. Cocea sau a actriței Alice Cocea.

— Asta cam așa e. La un moment dat am început lecțiile cu o mare actriță din acel timp, Susanne Després. Am văzut multe piese: la Comedia Franceză, la Odéon. Mătușa mea m-a prezentat unui director de teatru care m-a angajat ca dublură. De jucat n-am mai jucat fiindcă în 1934 am plecat la Berlin. Acolo am fost distribuită în primul meu film.

— Cum se numea?
— O, nu mai știu! Țin minte doar că jucam rolul unei secretare de minister. Iar prima referire despre mine în presă suna cam așa: „S-a remarcat o tinără actriță cu un glas foarte pregnant și personal“.

— Apoi?
— Filmul n-a fost niciodată prieten cu mine sau poate că nu m-am înțeles cu el. M-am întors în țară. Aici a început drumul meu în teatru. M-a descoperit Pușu Iancovescu și astfel am debutat alături de Timică în Adevărul Iacob. Ca să nu-l fac de ris pe tata în cazul în care ar fi ieșit o catastrofă, mi-am luat un nume de împrumut, Dina Cerni. Văzînd că nu s-a întîmplat nici o nenorocire, am jucat în continuare cu numele meu.

— Ce s-a mai întîmplat?
— M-a văzut doamna Bulandra. Era veșnic în căutare de actori pentru compania sa. M-a angajat în cinci minute. Mi-a zis: „Da, fetișo, îmi plăci, fetișo, ai 11 000 de lei pe lună“. Mie mi s-a părut că se dărimă cerul pe mine. L-a chemat pe Toni și m-a prezentat: „Vino s-o vezi pe domnișoara Dina Cocea“. De atunci, pentru o vreme, am fost nevoită să joc roluri de cochete. Visam zadarnic la roluri de compoziție; nu mi se dădeau și din pricină că fusesem la Paris, știam să port o rochie, să discut cu eleganță și să mă mișc mai altfel decît alte colege. La doamna Bulandra am făcut ucenicie serioasă.

— Cum era?
— Nu se mai găsește așa ceva. Era de o mare vitalitate, de o autoritate născută, nu făcută. De o disciplină de fier. O adevărată animatoare de teatru. Lua avionul și pleca la Cluj ca să vadă un actor despre care auzise că e bun și dorea să-l angajeze. Ce să mai aștepte un concurs? Se spunea de către unii că n-a fost o mare actriță. Dar a fost un mare om de teatru. De o noblețe, de o prezență fantastică. Iar noi toți — Etterle, Cazaban, Maximilian, Storin — eram pieriți în fața ei. Cînd intra ea în teatru nici musca nu se mai auzea. Acolo am învățat și disciplina și ideea că pentru mine în afară de teatru nimic nu mai contează.

— Ați trăit probabil ea în transă anii aceia cînd culegeți aplauze după aplauze.

— Din păcate, în 1940 totul s-a destrămat. A venit cutremurul, au venit legionarii, a venit și războiul. Un an de zile ne-am luat bocceluțele și fiecare s-a acuiat pe unde a putut. Dar, nemîncați și amăriți, cițiva dintre noi — Marcel Angheliescu, Lungianu, Vauvrina, eu am jucat într-o comedie muzicală de Tudor Mușatescu — Un băiat iubea o fată. A fost o perioadă hazoasă. Eram tineri, cîntam cuplete, înveșteam

(Continuare în pagina 18)

GEORGE ARION ■

Sublinieri

„De aici, din provincie, lucrurile se disting mai limpede...“

Românii au avut o cultură unitară și-n momente istorice în care unitatea națională nu era înfăptuită, iar limba încă se mai căuta pre sine. Sint legitime îngrijorările privind unitatea culturii astăzi, cînd românii sînt în cea mai mare măsură viețuitori între granițele unui stat independent, iar limba națională s-a așezat, limpezit, decantat, fixat? Mă tem că nu unitatea culturii este pîdită de primejdii, ci unitatea vieții culturale și a frontului literar. Cîte dintre polemicele de altădată au fost validate de timp drept fapte de cultură? Le putem număra pe degete. Răbufnirile denigratoare nu întresează sfera culturii; ele pot, cel mult, șubrezi momentan prețuirea neavizatului față de creator și actul de creație. Polemica trece, cartea rămîne, adevărata intenție iese la lumină și toată pasărea pre limba ei pierde. Dreptul canonic posedă o prevedere demnă de interes: persoana ce ridică o piră nedovedită va suporta exact pedeapsa ce s-ar cuveni învinutului în cazul confirmării culpei. Dacă am aplica-o în viața literară, unde sumedenie de pîri se azvîrl de la unul la altul, ca la ping-pong, sub titulatura larg democratică a dreptului la replică, și unde ades parada de principialitate ascunde mărunte interese lumești, mă tem că preopinienții... s-ar mai abține. În cazul în care prin unitatea culturii înțelegem coeziunea ei, solidaritatea ei, omogenitatea ei, atunci putem fi siguri că avem o cultură profund unitară. Facem un imens serviciu polemizatorilor de profesie dacă-i circumscriem culturii.

Consider infinit mai semnificativ un alt fapt: cîtă vreme viața literară (că, nu-i așa, despre ea este vorba!) punea în evidență sumedenie de opinii, etala gusturi diverse și opera în emiteria judecării de valoare cu unități de măsură adecvate (adică, nu împărțea suprafețele în litri și volumele în metri pătrați), cîtă vreme unitatea culturii noastre se întemeia, firesc, pe un evantai larg de modalități, gusturi, apetențe, puncte de vedere, simțeam lumea literelor... mai unitară! Printr-un fenomen nu ușor de explicat, peisajul scriitoricesc de astăzi pare în primul rînd net structurat de o parte ori de alta a unui vector (convențional) și, în al doilea rînd, tot mai unit în interiorul celor două subdiviziuni. Ne place ori nu, asta-i situația, aici se află miezul chestiunii. Înainte de a se lua în discuție nuanțele, apare întrebarea netă: onorabilul, cu cine votează? Cu noi, ori cu ceilalți? Motiv pentru care putem anticipa judecata de valoare a cronicarului în funcție de publicarea ce găzduiește recenzia, motiv pentru care se propun valori „pachet“ în opoziție (de ce?) cu altele, la fel de... impachetate. Să fie vorba de o despărțenie întemeiată pe principii? Poate. Dar am serioase îndoieli. De aici, din provincie, vă asigur că lucrurile se disting mai limpede decît din vîlmășagul bucureștean. Și se mai vede că despărțenia amintită mai înainte tinde a se adînci. Nu-i bine. Nu-i deloc bine. Semnalul de alarmă datorat lui Adrian Păunescu este întemeiat. Ce-i de făcut concret și imediat? Nu știu.

MIRCEA RADU IACOBAN ■

Noua frontieră a sufletului uman Florin Zamfirescu

Teatrul ca instituție este poate una dintre cele mai totale și eterne instituții ale artei. Casă a tuturor artelor, teatrul împletește muzica, tensiunea cuvîntului, pictura și sculptura, toate la un loc, în persoana actorului. Oricît am pretinde noi că unitatea de loc, timp și spațiu este sfărîmată în teatrul modern, acest fapt nu este decît o iluzie, pentru că scena este locul, spațiul îl creează spectatorii și timpul — actorul. Un actor desăvîrșit, un actor complet mi se pare a fi Florin Zamfirescu. L-am văzut în cîteva piese de teatru, în cîteva filme și, mai presus de orice, am avut norocul să interpreteze numai pentru mine, ca prieten, cîteva monologuri strălucite.

Am avut sentimentul unei comprimări de timp, în parcursul cîtorva fraze încorporate în talentul actorului, în parcursul cîtorva minute am putut da o repede ochire asupra unui timp cu mult mai larg, condensat în cîteva replici. Ceea ce este verbul în propoziție este actorul în teatru. Acțiunea lui de emitere și de iradiere cu sensuri este atît de vie, încît atunci cînd actorul este izestrat cu har și dublat de o temeinică intelectualitate (căci, la urma urmelor, harul unit cu intelectualitatea nu sînt altceva decît inteligență) arta actorului își găsește locul ca artă de creație. Marii interpreți sînt de fapt creatori. De aceea, în ce-l privește pe Florin Zamfirescu, despre el putem spune bunăoară nu că a interpretat rolul lui Ion din Năpasta lui Caragiale, ci că el a creat rolul lui Ion.

Artist de o largă gamă interpretativă și creativă, deși astăzi Florin Zamfirescu este un actor consacrat și iubit de către

marele public și (ca să fiu sincer, aș zice mai degrabă un artist decît actor) el nu este ceea ce numim un star sau o vedetă. De multă vreme, după părerea noastră, a apus moda vedetelor, care de fapt sînt reminiscențe ale pantomimei și ale filmului mut. Actorul se transformă în propriul său personaj, recreînd gîndirea personajului cu o forță rar întîlnită și cu o dezinvolțură pe care numai noi, cei apropiați lui, știm cîte-ore de muncă asiduă îl costă. Pentru o replică nonșalantă, ore și ore de repetiție. În acest sens, aș spune că materialul prim al teatrului nu este textul, ci actorul. Actorul se supune sie însuși, se autoîmblinzește și se autoresează, cum pianistul își imblinzește și își dresează mina, cu ore și ore și ore și ore și ani de studiu, ca atunci cînd ia un acord de pian, el să fie atît de firesc, încît pianul să pară o simplă prelungire a mîinii sale.

Un astfel de artist este Florin Zamfirescu. El prelungeste teatrul prin propria sa ființă creativă. Și așa cum spuneam, deși este consacrat, încă nu i s-a încredințat acel rol în care ar putea să-și dea măsura totală. El este frumos și urît, după trebuința cuvîntului, sublim sau plat, după acțiunea verbului. Dar Florin Zamfirescu el însuși este un verb, el este acela care ne aduce nouă înșine interesul matern al artei materne a tuturor artelor — teatrul — și, cu precădere, interesul comunicării, plecînd de la dialog, căci dialogul real nu este cel dintre două personaje, ci acela dintre personaje și spectatori. Îl vom urmări în continuare cu deosebit interes pe Florin Zamfirescu și-l prevestim un viitor de aur.

NICHITA STĂNESCU ■

● Ecuatii critice ●

Un act de justiție literară

Apropierea centenarului nașterii lui Panait Istrati, scriitorul cel mai controversat de la noi, a adus, în vremea din urmă, opera acestuia în atenția editurilor. Ea vine relativ târziu, dacă ne gândim că până la centenar sînt mai puțin de doi ani, timp în care nu va fi cu puțință finalizarea ambițiosului plan al unei ediții critice bilingve — plan inițiat în 1966, vizînd întreaga operă beletristică „și încă ceva pe deasupra” — împotmolită la volumul al VI-lea.

De-abia în 1980 editura craioveană „Serisul românesc” lansează volumul Cum am devenit scriitor, cuprinzînd o selecție din textele autobiografice ale prozatorului brăilean, inegalabile mărturii ale devenirii sale scriitoricești. În sfîrșit, și mai aproape de zilele noastre, în 1982, la Editura „Minerva” apare primul tom*, din cele două proiectate, cu operele traduse ori re-create de autor în limba română.

După cum este știut, în mod spectaculos Panait Istrati a devenit „scriitor” în Franța, cunoscînd aproape concomitent un succes fulgerător în întreaga Europă. Cel care primea certificatul gloriei literare prin constituirea numelui și opere sale pe o întindere geografică atît de mare, fusese cu un deceniu înainte un remarcabil publicist în presa noastră socialistă. Apoi, după ce Romain Rolland a publicat faimosul articol despre Istrati (Un Gorki balcanic, „Europe”, aug., 1923), scriitorul a fost primit în cetele literelor românești și a început a se bucura de considerația cititorilor și a criticii. Cît privește „cetățenia sa literară”, titlul de scriitor român i-a fost refuzat ades. Și asta împotriva memorabililor (dar vai!, cît de puțin invocate) cuvinte: Înainte de a fi „prozator francez contemporan, eu am fost scriitor român înnașcut”.

Un alt aspect „delicat” îl reprezintă faptul că, după consacrară venită din afară, scriitorul a fost cu grăbire tradus în românește, provocînd reacția aspră a lui Istrati față de unele traduceri considerate de el infidele originalului. Din acest motiv a luat hotărîrea, nedefinitivă din cauza numeroaselor aventuri sociale în care s-a implicat și a subrezirii sănătății sale, de a-și traduce, pentru unele cazuri, de a-și re-crea (Chira-Chiralina) opera. În cartea Trecut și viitor (1925), apărută în românește și netradusă încă în franceză, scriitorul exprima, în această ordine de idei, o părere ce ar fi trebuit să avertizeze pe eventualii săi traducători asupra unor riscuri — care oricum s-ar fi lîvit — și să-l orienteze, cu trecerea timpului, numai asupra lucrărilor lipsite de o versiune a autorului. S-a tradus totuși și din bucățile literare redate în limba română de Istrati, într-un efort laudabil de a-l cunoaște mai bine, și nu ne indoim, din stimă pentru el, dar opiniile sînt împărțite (facem o trimitere la prefață) și lasă deschise discuțiile referitoare la această stare de fapte. De aceea, ca o chestiune de principiu, toți cei care vorbesc despre Istrati într-un demers critic privind opera în articulațiile ei esențiale, trebuie să-și precizeze poziția. Intre opinia lui Al. Talex, partizan al păstrării variantelor de autor (vezi Chirurgie estetică în... literatură, „Contemporanul”, nr. 3, 15 ian., 1965) și cea a lui Al. Oprea, care propunea tălmăcirea opere prin-un scriitor „înruștat estetic” și chiar temperamental cu Panait Istrati, urmînd să nu fie „neglijate, aruncate în negura uitării ș.a.m.d. propriile traduceri ale lui Istrati” (Argumentul din prefața la ediția de Opere alese, 1966), ne situăm pe aceea a respectării în primul rînd a traducerilor proprii, ale autorului, reprezentînd viziunea unică a faptelor născute în mintea și simțirea sa, neînsemnînd că „vor fi neglijate, aruncate în negura uitării ș.a.m.d.” traducerile celorlalți.

La o astfel de ediție ne referim în rîndurile următoare, înnoștată de harul genialității sale creatoare, la fel de relevantă și în cuprinsul literelor române.

Volumul de față apare sub îngrijirea competentă a lui Al. Talex, ca și Al. Oprea, autoritate de necontestat în „Istratologie”, care a avut avantajul de a-l fi cunoscut personal pe scriitor și meritul, de ce să n-o spunem, de a fi fost prietenul sincer și singur al ultimilor luni din viața acestuia. Ediția — cuprinzînd prozele Chira-Chiralina, Moș Anghel, Codin, Pescuitorul de bureți, Tața Minca — beneficiază de aportul critic al unei lucrări de înaltă finută și oferă cititorilor din generațiile tinere numeroase informații despre geneza operelor, despre variante și adăugiri (cum e cazul Post-scriptumului din O noapte în bălți), completînd imaginea succesului literar din străinătate și din România, cu referințe critice, alese din ambii versanți ai luptelor literare, laudative sau negatoare.

Spațiul românesc este la Panait Istrati mult extins, motiv pentru care prozatorul român a fost deseori apropiat de autori aparținînd altor literaturi. Partea de adevăr care există aici a trecut în umbră caracterul specific românesc al opere, mergîndu-se chiar pînă la ignorarea că unele dintre bucățile literare istratiene ar fi putut fi în-globate unei literaturi de călătorii (constituită în litera-

Imperfecțiune

Mă bucur azi de-un fel de-a fi, primese amenzii în fiecare zi, că merg la teatru singură în blugi, și mă tot mir de ce atîtea slugi, că un control la medic, preventiv, îi dă femeii spirit posesiv, că-s pătimașă, tainică-n iubire, doar marea mă întrece-n hohotire, că Ioana e prenume ce-nlănțuie vocale, pămînt ierbos umplînd ulcioare goale, că piatra morii suieră-n viltoare și dă lumină cît o luminare. De mă îngini nevrednic adjectiv, naivitatea lasă-mi-o motiv, și împăcarea-nfrîngere tirzie păstrînd un timp acea anomalie a fulgerului reintors spre casă cînd gunoierii tipă „e frumoasă”, mașinile cînd trec mă claxonează indiferent că-i toamnă sau amiază și-n echilibrul meu necum perfect iubirea noastră fie alt defect.

IOANA PROCA ■

tura română printr-o tentă jurnalier-memorialistică). Există asemănări cu Orientul, făcute din punctul de vedere al vocației de povestitor a autorului, însă ni se pare că din Șeherezada e mai degrabă fondul decît povestirea, pentru că Istrati nu urmărește aventura ca pe o cale de subtile pilde și învățături, ci ca pe o constrîngere a vieții de la gurile Dunării împotriva stărilor sociale și, desigur, ca un miraj utopic al unor orizonturi îndepărtate ce-l cheamă pe om tocmai din această perspectivă a căutării unei lumi mai bune. Trebuie, de asemenea, admis că happy-endul, caracteristic autorilor cu care Istrati ar putea fi asemuit, cu Dickens bunăoară pentru capacitatea lui de a demonstra uriașele rezerve de umanitate existente în cei săraci și disprețuiți, lipsește cu desăvîrșire la autorul român, care nu se vrea, în acest sens teoretic, finalitatea opereii lui fiind, ca tip artistic, confundabilă cu adevărul. Un adevăr care l-a îndreptățit pe G. Ibrăileanu să spună: „el scrie din viață, dacă se poate spune astfel, din mijlocul vieții, din afară de artă”.

Dar dincolo de aceste probleme strict tipologice, drumul prozatorului prin materia aspră din care urmează să creeze opera este unul al scrutării atente a mediului. De obicei el preia impresiile pe care mediul social le transmite făcînd o neutră descriere a lor. În Codin spre exemplu, roman inspirat din realitatea sordidului cartier Comorofca în care a trăit un individ, Călina, foarte asemănător pînă la un punct cu eroul cărții, aflăm că e bine să eviți o brută de o hidoșenie neomenească, cu un palmares de bătaș înrăit. Dar individul ale cărui manifestări umane pare că s-au coborît în forța colosală a pumnilor nu e un nesimțitor. Aici intervine scriitorul (al doilea plan al scrutării aparține micului Adrian Zografii), care înlătură poșhgia realității imediate cu cea a realității profunde. Descoperirile sînt multe și răstornă toate planurile. Scriitorul înțelege dramatic cum o lume ocolită de civilizație, neinteresanță, trăiește plenar, că hidoșenia, vulgaritatea, rezultate ale opresiunii sociale văzute sau nevăzute, pot fi înlocuite de o frumoasă și autentică lumină interioară. Așa cum Argezi sugera prin mijloacele unei estetice a uritului, dreptul unei umanități prea ades zdrobite să iasă la lumină, la fel face Istrati, nu de pe poziția unei revoluții în stil, ci de pe poziția unei conștiințe scriitoricești izvorînde dintr-un umanism nețarmurit. Un astfel de mod, în speță puternic la lui nuanțat îl deosebește esențial pe scriitorul brăilean de aproape toți ceilalți confrăți în arta scrisului, anume capacitatea uriașă de trăire a povestitorului alături de personajele sale. Scriitorul nu e despărțit de personaj decît ca voce, ca trăire identitatea merge foarte departe. Istrati este un alt fel de domn Jourdain care face spontan literatură, o literatură pe care a trăit-o însă pînă la epuizare.

Această formidabilă transfigurare artistică se face simțită la temperatura înaltă a artei în aproape fiecare pagină a recentei versiuni a operelor sale. Fără intenția de a minimaliza rezultatele traducerilor lui Panait Istrati, care au meritul de a se fi ocupat cu pasiune — oricîte defecte li s-ar găsi — de popularizarea scriitorului considerat cîndva străin în țara sa, apreciem că prin ediția de curînd apărută se face un act de justiție literară: repunerea opereii lui Panait Istrati în primul ei drept, acela de a fi cunoscută de cititori prin versiunea autorului.

Scrișă într-o perioadă cînd în întreaga lume conștiința celor apăsați de nedreptăți sociale devenea lucidă și-și căștiga propria-i reflexivitate spirituală, opera lui Panait Istrati, în care se înalță idealurile generoase ale mișcării socialiste de la începutul secolului, se prezintă în limba română ca mesaj al unui umanism comprehensiv, indestructibil în gîndirea celui care a conceput-o.

LUCIAN CHIȘU ■

* Panait Istrati, Chira-Chiralina, Ed. „Minerva”, București, 1982, ediție îngrijită, prefață și note de Alexandru Talex

POEZIE

Proba de gimnastică

Marin Mincu face parte dintre acele spirite pentru care creația nu înseamnă atît seducție, cît înfruntare, luptă. Poezia lui — ca și eseistica pe care o scrie, dealtfel — are aerul unui veșnic turnir, al unei întreceri de onoare, în care miza nu e atît biruința, cît sentimental biruința. „A descoperi limba poeziei / mina apăsată pe trăgaciul mașinii de scris / să impuși acel vers așteptat / singurul vers care doare”, spune această înversunată „ars poetica” (O stare permanentă), pusă după toate regulile jocului în fruntea ultimului său volum de versuri — Proba de gimnastică, Editura Albatros, 1982. La Marin Mincu poezia e o pîndă crispată („marin mincu e în așteptare / un ochi crispat demolează cu furie, / structura chimică a obiectelor / repune elementele în libertate”), o formă superioară de viațoare ritualică (Intr-o scenă de vinătoare, Probă cu scrisori), atunci cînd nu este spectacolul unei minuții artizanale („tic-tac tic-tac pe masă e întreaga / recuzită sfiori verbe propoziții sîrmă / ciolane de metafore aliterății orice / dar cît de greu se aude tic-tac-ul poemului”), îndelungă inefabilă, numită cu falsă modestie: „asta e meseria mea / de făcător de vorbe”.

Ceea ce o altă vîrstă smulseșe temperamentului poetic al lui Marin Mincu — senzualitatea contorsionată, explozia imagistică în scară cosmică, „sufiul primordial al organicului, unda apelor germinale” (I. Negoșescu) — în primele sale cărți de poezie (Cumpăna, 1968; Calea robilor, 1970, ș.a.), înscriindu-l în tiparele unei anumite mod de a simți poetic, propriu epocii respective, ușor de recunoscut în poezia lui Ioan Alexandru, Ion Gheorghe, Gheorghe Pitul, George Alboiu, este acum aproape definitiv abolit în favoarea unui lirism glacial, deși tensionat, ironic, deși grav, a unei poezii a izofării dezabuzate și a neputinței de a atinge carnea realului: „alergăm allegri către real / barcadați ermetic în camere...”. Universul din Proba de gimnastică oscilează între poezia prozică a cotidianului („își ia apa singură / o încălzește / își ia detergent și amestecă un prepar / fasole verde cu usturoi” etc.) și dimensiunea artificialului („iată cărarea de asfalt ce duce-n / pădure iată florile de plastic / viorele ghiociei mais ou sont les / les neiges d'antan”?), cu unele rare proiecții în viziune, amintînd arborescențele viguroase ale poemelor de început: „tăietura abruptă a cadrului / gigantul stăvilor propște / oceanul viclean să nu dea năvală / pe planetă eu alerg /... gonesc cu spaimă pe plaja goală / nu există un spațiu de refugiu / pîntec imens fluidul mă absoarbe / catifelată concavitate maternă”.

Cele paisprezece „probe cu...” compun un univers al posibilului, un univers de probă, variante ipotetice la un căutat mod de a trăi realul („iată schița unei mișcări abstracte / într-un ocean vară o bară de gimnastică / vămuită de cerneala valurilor”), construite cu tenacitatea speranței de a găsi în cele din urmă forma definitivă. Un admirabil „instinct de sincronizare” (care nu se explică nici-decum prin mimetism, ci prin refuzul manierei) constituie motorul schimbărilor de registru în scrierile lui Marin Mincu, intrucît în versul crispat, cu sonorități scrișnite, probînd rînd pe rînd cheia afectelor, a percepției senzoriale (Probă cu marea), a inteligenței, a jocului (Probă cu mașina de scris), a imaginarii (Probă cu scrisori, Corrida), a ironiei (Boboli, Dacă s-ar ara Parisul, Les cionchards) la poarta poeziei, se încadrează fără stridențe în unitatea stilistică a „ultimului val” de poezii. Ostentația banalului, atît de diferită de bonoma poetizare a banalului din poezia avangardistă, repudierea prin cinism a afectelor, înlocuite de o gesticulație a afectului (In parc), punctată de simpatice prețiozități, falsul bucolism („o plimbare în pădure vară parfum de urme flori fiare furnici adînd proaspăt / ne luăm de mină ne avîntăm pe poteci /... te urmăresc atîtea sau atîtea care așteaptă să”), obsesia cuvîntului, a rostirii poetice (Act interzis, Viața, Ceasul) sînt atitudini poetice curente în Proba de gimnastică. Deși de o anume uscăciune studiată a stilului, formula poetică a lui Marin Mincu din recentul său volum de versuri rămîne o „probă” trecută cu succes.

TANIA RADU ■

● CAP LIMPEDE

„Pseudo-concert”

Am înșirat, în fața mașinii mele de scris, mai multe cutii de chibrituri: mai exact, am desfăcut un set de 10 bucăți, dintr-acelea de 2,50 lei. Într-o vreme nu se prea găseau. Din fericire, acum a se.

Judecînd în mod logic, „un chibrit, e un chibrit!” — așa cum, parafrazînd, ilustrul personaj al unei piese a spus: „Un taifun, e un taifun!”.

Le văd acum, în șir — pe ele, cutiile — ale căror etichete, tipărite în trei culori, își propun să aibă o funcție estetică: ceea ce, să recunoaștem, nu poate fi rău deloc! De parte de a avea pretenția unui veritabil design deși, fie vorba între noi, s-ar putea lua în discuție și un astfel de aspect! — ilustrațiile colorate ale etichetelor îmi provoacă o veritabilă tristețe: o barcă plutînd în înserat pe ceva ce numai cu multă bunăvoință s-ar putea numi Delta Dunării, alte

doză bărci plutînd de data asta niciunde; un turn de castel (să fie al castelului Bran? !); o scoarță populară cu motive greu de identificat; un cal; doi cai; monu-mentul (oare? !) de la Adamclisi; un iepure; larăși o barcă; coloana lui Brâncuși prinsă în raza unui reflector lunar și stilizată pînă la ne-ființă... etc.

Mă întreb: dacă tot sînt tipărite în trei culori aceste etichete, nu s-ar putea ca ele să fie realizate ca lumea? ! Adică să fie reproduse, în condiții corespunzătoare de grafică și tematică, marile monumente ale civilizației noastre clasice și contemporane, cunoscute obiective turistice, reproduse după opere de artă, serii din fauna și flora specifică României, portrete de mari artiști etc. ? !

Multe țări și-au făcut din etichetele cutiilor de chibrituri un act de cultură — asemănător seriilor de timbre filatelice

pe diverse teme — și-au făcut, din acestea, o practică a comerțului modern, cu rezultate dintre cele mai surprinzătoare: o cutie purtînd chipul Moanei Lisa, sau imaginea-color, fidelă în amănunte, a Ermitajului, sau marilor piramide, sau un Picasso, sau aselenizarea, au devenit unele dintre cele mai gustate suveniruri aduse din țările respective. Ce ne împiedică și pe noi să procedăm la fel? Din moment ce culorile avem, cutii avem, de ce etichetele cutiilor noastre n-ar deveni un prilej de bucurie estetică? ! În acest caz fantezia nu-și are limite. „Fabrica de chibrituri București, minimum 50 bețe, lei 025, STAS 2627/81” — inscripția de pe dosul actualilor noastre cutii — singura grafică cît de cît descifrabilă, zău că nu spune prea mare lucru și nici nu impresionează! (Horia Pătrașcu).

Scrierile unei vieți

Zilele acestea a ieșit de sub tipar, într-o somptuoasă apariție grafică, volumul de Scrieri al Cellei Delavrancea, ediție (exemplară!), note și bibliografie de Valeriu Răpeanu (redactor: Elis Bușneag). O carte de-o viață, dăruită de autoare culturii românești și dăruită autoarei în zilele ce i-au trecut firul existenței în cel de-al 96-lea an. Cella Delavrancea este nu numai un om, ci o lume, în care binele și adevărul s-au armonizat în numele Frumosului, această categorie a categoriilor dintotdeauna. Cele peste 800 de pagini ale cărții au o triplă deschidere — literară, memorialistică și de cronică muzicală, fiind cuprinse aici nuvelele din volumul Vrajă (1946), romanul O vară ciudată (1975), substanțial îmbogățit în ediția de față, la fel ca și Arpegii în ton major și memorialistica din Mozaic în timp, în totul cam 150 de pagini inedite, adăugate reedită-

rilor pomenite. Amestecul de intelectualism și sensibilitate al prozei, de suavități și profesionalism al cronicilor muzica-

le, osmoza datelor de istorie literară cu nuanțele fin subiective ale amintirilor și portretelor” configurează cadrele unui destin fericit, plin de fervoare artistică, de bucuria de a fi, a spera și a munci în numele Artei. Cella Delavrancea — un „om de demult” — pentru omul de azi și de mâine. (T. R.).

O emisiune care își respectă numele

Tubitorilor de muzică populară — și credem că în țara noastră sînt, astfel de iubitori, cu sutele de mii — li se oferă în ultima vreme o excelentă emisiune TV, Tezaur folcloric. Sistem obligăți — și ne face plăcere această obligație interioară — să o calificăm ca fiind excelentă, intrucît, apelîndu-se la imagini de arhivă, sînt readuse în circulație cîntecule de aur ale folclorului nostru, inclusiv inegalabilele interprete care, prin vocea și talentul lor, au dat o strălucire în plus acelor veritabile nestemate ale artei populare. Dar, și acesta este motivul pentru care ne-am așternut la scrierea acestor rînduri, emisiunea Tezaur folcloric mai are un anume merit, acela de a încredința cîntecule unor tineri interpreți afirmați în peisajul mai larg al muzicii noastre populare. Este un act temerar, desigur, dar minuția și com-

FILM

Aproape o capodoperă

Viața din jurul unui platu de filmare — platu care implică o seamă de artificii, de situații confecționate prin decor și recuzită, prin machiaj, dar mai ales prin text scris dinainte și învățat pe de rost sau prin „miza în scenă“ — pulsează mirat și ridicol, burlesc și tragic. O puzderie de personaje inventate, dar, mai ales neinventate, colcăie în preajma reflectoarelor, se calcă în picioare, rămân halucinant pe gânduri, furate de miracolul celebrității sau, dimpotrivă, revoltate pe imixtiunea în viața lor intimă. Alexandru Tatos a privit dincolo de aparatul de filmat care focalizează un scenariu preparat și „corectat“ din mers; a pus sub lupă, mai bine zis sub lunetă, conflictele mărunte din planul secund al platourilor de filmare, adică situațiile obișnuite în care se regăsesc oamenii când nu se știu priviți, când nu se simt reperați. Acolo viața nu mai are miros de fard și de mucavă, ci miroase de-a dreptul a praf de pușcă. Miroase a adevăr și a sinceritate până la refuz. Filmul pornește de la un experiment „ciné verité“. Echipa de filmare înregistrează cu obiectivul ascuns o convorbire prelungită, enervantă la început, pentru cei care așteaptă răbdători rindul la telefonul public (fresc interpretată de Dragoș Pislaru) apoi din ce în ce mai dramatică prin dezvoltările sale rătăcite, o convorbire la care participă sentimentali și melodramatici cițiva figuranți de ocazie.

Secvența popasului echipei de filmare la un han din margine de șosea, pe un ger năpraznic când le e refuzată ospitalitatea, ca apoi, la un joc încărcat cu substituții de funcții să fie primită împărătește și tratată lacrimogen cu toate deliciale culinare și cu cele mai kitsch confesiuni din lume (pentru că există o lume care trăiește într-un kitsch tragic nu numai care promovează kitsch-ul), e magistrală prin orchestrarea improvizăției până în cele mai mici amănunte și prin interpretarea actoricească uluitoare a lui Mircea Diaconu.

Secvența de antologie a filmului contemporan este disputată de două personaje reînălinate după 37 de ani pe un platu de filmare în postura de figuranți ai vieții. Doi oameni care fac figurație plătilă într-un restaurant cu vedete de prim plan (între care Emilia Dobrin-Besoiu creează un rol de mare finețe) și care își cer socoteala pentru erori fundamentale, erori intrate deja în istorie, pentru vremuri în care s-au aflat de alte părți ale baricadei și pentru care au plătit fiecare în felul său. Conflictul lor invadează ecranul, îl estompează pe cel creat artificial prin scenariu și regie de platu, pină când sparge în fșndări echilibrul aparent al filmărilor și vine în prim plan. Viața e de cele mai multe ori mai puternică decit arta! Dar ea devine artă, devine operă de artă numai dacă știm să o privim dincolo de aparențe și de prejudecăți, de convenții și de deviz. În această ultimă secvență fac creații magistrale Ion Vilcu și regretatul Geo Barton, ridicând temperatura filmului pină la incendiul de pelculă.

Alexandru Tatos demonstrează prin filmul **Secvențe**, realizat din fragmente legate printr-o improvizăție, printr-un simulacru de echipă de filmare, că este unul din regizorii noștri de film de cea mai aleasă sensibilitate și inteligență, că știe să vadă cu discreție și cu adincă forță dramatică lumea care ne compune și ne împraștie prin viață, cu aparent măruntele sale conflicte care poartă în sine magna unor vulcani nestinși. El pare că povestește aparent banal, aparent neatent, neglijent, un fapt de viață pină când, pe nesimțite aproape, ne face să intrăm în miezul conflictului, cu un nod în gît de emoție, să ne implicăm tulburată în destinul personajelor sale (doar aparent filmate pe dinafară), pregătite de fapt cu minuțiozitate, mimînd viața pină în cele mai teribile amănunte. Lui Alexandru Tatos l-a lipsit în film scenariul, dar pină la urmă l-a improvizat în propria sa persoană. Acest film putea fi un film de serviciu. Nu este. Este cu adevărat un film de artă. Un film de artă care anunță un mare cineast aflat, la o privire distanță, de capodoperă.

ADRIAN DOHOTARU

PLASTICĂ

Urzeala imenselor vise

Scriind despre tapiserie, criticii de artă, chiar și cei mai dezinvolti și mai aplicați — cînd e vorba de pictură, sculptură, desen sau ceramică — își pierd parca aplombul și devin, nu rareori, confuzi. Cauzele sînt mai multe. Mai întii că e foarte greu să produci o tapiserie intru totul dezagreabilă. În oricare țesut, materialele sînt un spectacol foarte plăcut astfel că, odată pus în urzeală și bătătură, firul colorat înșală ochiul și, mai ales, tulbură tactil. Nu-i prea simplu să faci procesul unei nereușite, dar — din aceleași pricini — nici adevăratele izbînzii nu se arată ca atare. Apoi, într-o tapiserie e presupusă întotdeauna multă-multă osîndă la războiul de țesut, la prepararea cartoanelor, la organizarea lucrului. Marea tapiserie pentru Teatrul Național din București, expusă cu ani în urmă pe înălțimea cîtorva etaje ale corpului administrativ, a putut fi văzută astfel, desfășurată, în toată splendoarea ei și cu o perspectivă favorabilă abia atunci, la finele operii, după ce odată treaba se încheiase și nu mai exista întoarcere. Au văzut-o atunci întreaga țară și cei doi artiști ce-o semnavă! Vedem dară că munca la o tapiserie are un curs ce prînde la artist o anume prestație filozofică. Ea obligă la răbdare, la cugetare încă și, ce-i mai interesant, din clipa în care a gîndit-o și a pus-o pe cartoane opera controlează afectele creatorului cu o mulțime de surprize, mari și mici, are o anume independență a ființei. La tapiserie pentru Teatrul Național s-a lucrat timp de doisprezece ani. Doisprezece ani e o viață de om și nu-i deloc exagerat să vorbim de eroismul travaliului artistic. În general un creator de tapiserie e din spîta eroică. Să ne gîndim că se purcede în profesie fără comenzi, iar materialele cer niste cheltuieli la care nici măcar sculptorii la notorietate nu se încumetă să le facă fără geana unei plăți. Și încă o problemă: cîte piese (pinze, desene, schițe) poate să aducă un pictor într-o expoziție și cîte un tapisier? În zece-douăzeci de ani de strădanie, creatorul de tapiserie trebuie să-și spună crezul, originalitatea, să acrediteze o viziune, o estetică.

Cela Neamțu a absolvit Institutul „Nicolae Grigorescu“ în 1966, a debutat în același an, o vreme a activat în atelierul de modele al unei întreprinderi de textile, a avut cinci expoziții personale — socotind-o și pe ultima, de la Galeria „Orizont“ — statul l-a achiziționat și i-a comandat o seamă de tapiserii monumentale pentru cele mai de seamă muzee ale țării, iar în străinătate și-a lăsat un nume bun cu ocazia multelor selecții de artă decorativă românească trimise de noi peste hotare și a unor achiziții pentru colecții particulare prestigioase. Participările sale au avut nu doar elogi, pentru că elogiile nu-s întotdeauna și un chip al adevărului, ci chiar adevăr. Se recunoaște îndeobște în tapiseriile Celei Neamțu calitatea sentimentului, neasemuirea și intensitatea vibrației poetice. Întocmai cum romanii cereau picturii murale să deschidă în pereții casei o fereastră spre un tărîm al armoniei, astfel cere Cela Neamțu tapiseriilor ei să fie o blindă și mirifică iluzie. „Toată poezia lume atopică a unei copilării uitate — scrie Ion Frunzeti — reinvie în tapiseriile Celei Neamțu, al cărei suflet se străvede în urzeala și bătătura acestor minunate ale sale „stofe de palat al zinelor“.

Faptul realmente pilduitor este că artista a insistat în primii ani ai carierei în ceea ce s-ar putea chema un stil modern internațional, experimentînd în trei dimensiuni, aglomerînd simboluri, născocînd forme și formule ca să se întoarcă, precum fiul risipitor, înțelept de călătorii și experiențe culturale și sociale, la bi-dimensiionalitate. „E felul ei de a căuta o nouă cale spre modernitate, de a încerca să convertească efemeritatea în durabilitate, redescoperirea în descoperire“ scrie în catalogul expoziției C.R. Constantinescu. „Felul ei“ înseamnă o elasicizare timpurie a mijloacelor și o surprinzătoare deschidere spre eposul popular. Dacă vom cita cîteva nume ale tapiseriilor Celei Neamțu — „Flori între cer și pămînt“, „Flori spre slavă“, „Urzeala imenselor vise“, „Hrisoava de azur“ — vom înțelege că idealul creatorului este armonia născătoare de extaze, o imagine care să cînte în sufletul omului și să-i mîngîie retina ca abia apoi să se întrebze în ce chip s-a măiestrit la războiul de țesut aceasta.

TUDOR OCTAVIAN

Sculptorul Vida

Acum, cînd am în mîini masivul album Vida datorat, din încredințarea Editurii Meridiane, profesorului Raoul Șorban, un ciudat simțămînt de unalinită și de înălțare mă copleșeste: tăcerea blajină a sculptorului, străină oricărei trufii, cu care și-a urmărit și ascultat comenșii mai vorbăreți într-o seară oarecum prelungită pină la întunecarea zilei, în urmă cu aproape un deceniu, la Baia Mare, pe de o parte, iar pe de alta — granddoarea atît de apreciată a operei (și a vieții) sale. Pentru aceasta din urmă ar fi fost îndeajuns ansamblul monumental de la Moisei sau cel închinat ostașului român la Carei sau Dans din Oaș.

Dealtfel minuția, forța de sinteză a studiului profesorului Șorban, căldura și distanțarea sa competentă, fac de prisos orice adăugiri. Vida nefind un artist al spovedaniilor, comentatorului l-a revenit inițiativa de a le provoca, insistînd, revenînd, înregistrînd. Ele sunt zguduitoare, atîtea cite sînt, ca aceasta de pildă: „Am mai avut șapte frați. Toți șapte au murit datorită condițiilor grele de viață. Mama umblind în pădure după vreascuri, își purta copilul în coș vara-larna — uneori toată ziua. Cînd m-am născut, frații mei nu mai trăiau. Și ca să rămîn măcar eu în viață, ai optulea fecior, după un obicei țărănesc din acele timpuri, s-a încercat o „solomonie“: s-a adunat tot neamul nostru și s-a hotărit să fiu „vîndut“ și „schimbat“ în

taină cu o păpușă prin fereastră ca să fie păcălită, în acest chip, ursita. Au căutat și un nume care să nu fi fost purtat de nimeni în tot neamul nostru de români. Mi s-a dat numele de Gheza, după un ortac al tatălui meu, care mi-a fost și naș. Era maghiar. Între mineri, în special, nu existau probleme de naționalitate. Viața mea nu s-a desfiat niciodată de viața minerilor și nici de lumea țărănilor. De fapt, am fost format de mediul în care am trăit-.

Nimic încifrat în opera lui Vida, folosirea modernă a mitologiei române fiind, printre altele, și un vechi deziderat eminescian. Păcat că nu avem încă un studiu cuprinzător, unitar, asupra mitologiei întregii romănități, într-o scriere nesofisticată, care să ne dea o conștiință de sine și mai profundă asupra originalității, vechimii, interpretării faptelor de viață în vremurile depărtate ale poporului nostru. Din ea răzbate ca mirosul de busuioac îniernat un mesaj umanist (pe care l-a folosit din plin Vida), aspectele obscurantiste fiind de plan secund și explicabile istoric.

Merită din plin o plăcută și atentă lectură studiul lui Raoul Șorban, merită din plin să parcurgi întregul album al marelui artist (n. 1913 — m. 1980).

Prin sculptorul Vida, cred eu, arta cultă a Maramureșului și-a adus o contribuție de geniu la spiritualitatea română de pretutîndeni. Tot restul este istorie și devine legendă.

TIBERIU UTAN

• CAP LIMPEDE

petența (a se citi pasiunea și respectul pentru autenticitate și pentru ceea ce este cu adevărat valoare) dovedite pină acum de întreaga echipă ce realizează această emisiune, transformă actul de curaj într-o deplină reușită. Mărturisim că urmărîm cu emoție și am dori, ca nu cumva, din grabă, să se strecoare vreo greșeală, sau să se facă vreun rabat la autenticitatea sau valoarea noilor interpretări. Pină acum, după ce-am urmărit emisiunile cu cîntecele Mariei Tănase, cu un grupaj de cîntece din Izverna-Mehedinți, sau, mai recent, cu piesele Ioanei Radu, nu putem spune decit că, în fiecare luni seara, inima noastră s-a umplut de emoție și de bucurie. Și ar mai fi ceva: uneori, luați cu treburile, mai pierdem cite o emisiune. Ar fi un motiv în plus, credem noi, ca în programul Albumului duminical, în locul unor momente folclorice în care autentice sînt doar melodiile, nu și noile texte

confecționate de cine știe cine, să ni se ofere, în reluare, sau în premieră, acest **Tezaur folcloric**, o emisiune care cu adevărat își respectă numele. (Victor Niță).

O impresionantă sinteză medicală

Sistemul arterial aortic constituie una dintre cele mai răspîndite cauze directe și indirecte ale morbidității. În același timp, școala românească de medicină se află în primele rînduri pe plan mondial în abordarea interdisciplinară a relației între vasta rețea de vase sanguine și diversele organe și aparate ale corpului uman. Rezultanta de prestigiu a experienței acestei abordări interdisciplinare se constituie impresionanta lucrare în două volume „Sistemul arterial aortic“ — patologie și tratament chirurgical apărută sub redacția prof. dr. doc. Ioan Pop D. Popa și cu participa-

rea unui impresionant colectiv, care numără 24 de specialiști din toate generațiile medicale ale țării noastre și patru prestigioase personalități medicale din Grecia. Lucrearea este deschizătoare

Desen de RALUCA GRIGORCEA

de drumuri atît în țara noastră, cit și în străinătate, intrucit, așa cum subliniază prof. dr. docent Constantin Arseni, președintele Academiei de Științe Medicale, el însuși

unul dintre coautori. „La ora actuală, încă nu există un punct de vedere unitar în înțelegerea, interpretarea și tratarea afecțiunilor arteriale“. Abordarea globală a problemei, și în același timp de o deosebită profunzime a fiecărei secțiuni este asigurată de participarea la redactare a unei impresionante game de specialiști — anatomici, cardiologi, neurologi, chirurgi de diverse specialități, internști etc.

După o parte introductivă de anatomie descriptivă și topografică, precum și de noțiuni privind morfopatologia, fiziologia și explorarea funcțională a sistemului arterial, primul volum din lucrarea recent apărută se concentrează asupra principalelor domenii patologice ca de pildă: traumatismele aortice, anevrismele arteriale, bolile congenitale ale aortei, hipertensiunea arterială, boala Takayasu-Onishi. Sînt analizate totodată cele mai importante modalități de trata-

rea a bolilor sistemului arterial aortic, respectiv chirurgia arterelor coronariene și carotide, tratamente chirurgicale, tratamentul bolilor arteriale periferice, al traumatismelor cardiovasculare prin accidente de circulație, emboliile arteriale, insuficiența vasculară și tromboza arterială acută. Cele aproape 1000 de pagini ale primului volum reprezintă de pe acum o lucrare de referință strict necesară pentru o vastă categorie de specialiști în medicină, ca și pentru studenții mediciniști. (Haralambie Lerea).

Paul Anghel: „Noroaiele“

A apărut romanul **Noroaiele**, de Paul Anghel, al IV-lea volum din ciclul **Zăpezile de acum un veac**, vasta frescă epică a epocii Războiului Independenței (1877—1878). Prin volumul recent apărut, ciclul **Zăpezile de acum un veac** își asigură ordinea cronologică normală, pe care o tran-

scriem, pentru cititori: **Ieșirea din Iarnă** (vol. I); **Fluviile** (vol. II); **Te Deum la Grivița** (vol. III); **Noroaiele** (vol. IV); **Serisoare de la Rahova** (vol. V); **Noaptea otomănilor** (vol. VI). Retineți deci: **Noroaiele** este al IV-lea volum din ciclul și al VI-lea în ordinea apariției. Prin **Noroaiele**, ciclul **Zăpezile de acum un veac** s-a întregit cu o piesă necesară și așteptată.

„La poale de codru des”

Pe virturi la Brașov

Localități : Brașov — 11 decembrie și 17 decembrie 1982, orele 18, Sala sporturilor ; 18 decembrie, orele 13,30, Piața 23 August ; orele 15 și 20, Sala sporturilor.

Codlea — 15 decembrie, orele 17,30, Sala Casei de cultură.

Făgăraș — 16 decembrie, orele 18, și 19 decembrie, orele 12,30, sala Casei de cultură.

Durata : La Brașov, spectacolele privite în ordine cronologică au răspuns nevoii exprimate de cei prezenți pe parcursul a : 6 ore și jumătate, 7 ore, 1 oră, 4 ore și jumătate, 6 ore și trei sferturi. Un record absolut am înregistrat în 18 decembrie : 12 ore de spectacol aproape neîntrerupt ; la Codlea spectacolul a măsurat 5 ore, iar la Făgăraș primul 6 ore și jumătate, cel de-al doilea 2 ore și un sfert.

Număr de spectatori : La Brașov, cele patru „polivalente” ale cenaclului au fost amplificate în 15 000 de conștiințe tinere, receptive. La Codlea, dintre mulți doritori, parte dintre ei rămași în afară, au avut prilejul de a asista la spectacolul nostru circa 1 000 de participanți. Sala din Făgăraș a adunat în cele două întâlniri cu tinerii de aici, 2 000 de spectatori.

Calitatea spectacolelor : Nivel ridicat în întreaga stagiune din județul Brașov impus de preocuparea constantă a celor din scenă pentru înnoire, însoțită de o receptivitate ridicată a publicului.

Atmosfera : De la acea plăcută intimitate familială, plămădită în spectacolul prim de la Făgăraș, pînă la patetica întâlnire pe care au avut-o cu tinerii din Brașov în ultima seară a șederii noastre în acest județ (poate cea mai intensă intimitate petrecută vreodată aici) în întregul lor, aceste stări sinonime de traducere a artei în suflute au fost unitare.

Noutăți : Au fost lansate următoarele noi cîntece : „Riu de lacrimi” (muzica Ilie Stepan) interpretat de Tatiana Filipoiu ; „Dor de Bacovia”, al lui Vali Șerban ; „Cîntec de liceu” al Ioanei Păunescu ; „Izolări” al lui Arpad Domokos ; „Zăpadă” (versuri Constanța Buzea) al lui Raul Cârstea ; „La adio”, cîntec de Vasile Șeicaru.

Au debutat bine : Cristina Iordăchescu, interpretînd împreună cu Ioana Păunescu cîntecul „Domnitorul limbii noastre” ; Larisa Nicoară, ingineră din Rîșnov, interpretînd „Kamadeva” ; Doru Ghinea, electromecanic din Brașov, cu „Ramură ninsă de brad” ; La Brașov, la propunerea sălii, în 17 decembrie am înregistrat o premieră absolută : interpretarea cîntecului „La o cană cu vin”, cu publicul sălii solist acompaniat de Flacăra Pop. Au citit pentru prima oară în cenaclu poetele Daniela Crăsnaru și Ioana Proca. A cîntat grupul brașovean „Criol”.

Alte participări : Actorul Mihail Stan. A revenit, cu dorință de bine, în componența trupei Flacăra Pop, bateristul Romeo Beianu.

Aportul organizatorilor : Tuturor problemelor ce au pus la încercare abilitatea organizatorică a brașovenilor, li s-a dat rezolvarea necesară. Aport, de această dată, absolut remarcabil.

De pe geamul camerei mele de la etajul V al hotelului „Alpin” din Poiana Brașovului zăresc telecabina roșie luncind ca un vis mecanic peste pădurile negre traversate de lumina zăpezii pe pistele de schi pustii la ora aceasta a iernii. În câteva minute sint la teleferic. Îmi dau seama că nu emoția este ceea ce mă leagă de acest peisaj cosmic ci FASCINAȚIA. Cînd rezervele de uimire ale ființei umane sint epuizate de măreția unui fenomen, îi mai rămîn omului nesfîrșite posibilități să cuprindă cu infima parte care este Marele Întreg. În mod paradoxal, prin fascinație omul domină spiritual ceea ce pare că-i strivește cantitativ posibilitățile de cuprindere ale simțurilor sale. Fascinația spirituală are cel puțin tot atitea mijloace de posedare a realului pe cite simțuri are sensibilitatea noastră. Scriu aceste lucruri pe virtutul unui munte din România îndemnat mai ales de sentimentul cert că aceeași fascinație leagă marile mulțimi de tineri ai patriei de „fenomenul Flacăra”. Dar, deocamdată, mă urc în telecabina care, spre surprinderea mea, după ce traversează marile prăpăstii ale munților practicînd un fel de surfing pe crestele de calcar, ajung de la 1804 metri înălțime direct pe scena Cenaclului Flacăra. Aici, o sală a sporturilor arhiplină de oameni ca un ochi divin de raze și imagini, scanda din proprie inițiativă FLA-CĂ-RA, FLA-CĂ-RA !

Formidabil trebuie să fie momentul în care mii de oameni se coalizează în respirația aceluiași sunet, se coagulează în jurul aceluiași cuvînt și apoi, minute în șir, trăiește doar din puterea de fascinație a aceluși cuvînt care solidarizează pulsurile în aceeași bătaie. Dacă într-un om se petrec instantaneu peste 100 de mii de reacții biochimice în cele peste 500 de miliarde de celule ale organismului uman, atunci e o adevărată reverie a rațiunii să încerci doar să-ți imaginezi că toate celulele celor citorva mii de oameni pulsează în același ritm unic al unui cuvînt, al unui sunet mobilizator care armonizează marile complexe ale ființei umane în echilibrul fluid al consonanței colective.

Formidabilă însă trebuie să fie clipa, momentul unic în care mii de oameni de toate vîrstele și categoriile își unesc opțiunile în unica stare de spirit a unui cuvînt fascinant. Un cuvînt care pentru mii de oameni semnifică, în aceeași clipă, același mesaj de frumusețe, adevăr și omenie, pace și libertate.

Un munte de oameni aruncă spre scenă o ninsoare de confetti. Le răspundem cîntînd : „La mulți ani cu sănătate / Să vă dea viața tot ce doriți”. Apoi Gil Ioniță revenit din Moldova lui Ștefan cel Mare și a copiilor săi dă semnalul de începere a tuturor spectacolelor ultimei perioade, parcă în aceeași clipă : „De la moșii noștri noi am învățat / Doina și balada ce ni le-au lăsat”.

O mare sportivă se află în sala din Brașov împreună cu antrenorul ei, campioana mondială Vali Ionescu. În clipa în care cea mai mare sportivă a anului urcă pe scenă Sala sporturilor scandează VALLI, VA-LI. Nu vom începe spectacolul nostru cu colinzi, ca de obicei în acest turneu, ci pentru marea campioană și pentru „ideea de valoare care exprimă mulțimea” vom cînta „Trăiască România” și fie ca împreună cu țara să

trăiască și oamenii ei și marile ei valori de azi și de mine. Se cîntă cu un entuziasm greu de imaginat pentru cineva care n-a văzut nici un spectacol Flacăra. „Sintem, după cite știm, în fața unei săli pline de muncitori. Nu sint deloc surprins să constat că doar după două cîntece atmosfera e incandescentă și invit pe orice sceptic care mai crede că avem o muncitorime nereceptivă la artă să vină s-o vadă la Cenaclul Flacăra !”

Din virful sălii se înalță o pinză mare, albastră, pe care scrie cu litere sportive : „Revelionul la Brașov”. Duce Bertzi cîntă o colindă din Maramureș : „Noi umblăm să împlinim / Obiceiul din bătrîni”. Imediat după străvechea colindă intră Arpad Domokos. Sala scandează și numele lui. Se poate imagina o democrație mai reală a posibilităților de afirmare ale oricărui tînar decît momentul acesta cînd un cîntec maghiar urmează după o colindă arhaică românească ? Domokos lansează un foarte frumos cîntec nou : „Izolări” și după succesul lui Arpi care pleacă într-un concediu de o zi pînă acasă, la Ciuc, iese din izolarea în care a stat o vreme studentul Raul Cârstea care ne amintăște, acum la sfîrșitul unui trimestru de muncă, de învățătoarea sa și de toate învățătoarele din clasa întâi, lansînd și el un cîntec nou : „Zăpada” (Constanța Buzea). Alt tînar Majái Gyozo, din Reghinul care nu mai produce doar chitare pentru cîntăreți ci și cîntăreți pentru chitare, transformă cîntecul său de debut, „Totuși, iubirea” — reluat și la sfîrșitul spectacolelor — într-un șlagăr în continuă expansiune. Reluate cu putere de mii de oameni, versurile cîntecului au forța unor valuri uriașe care izbesc marginile scenei ca pe o navă înaintînd în furtună. Și acest tînar maghiar cîntă un cîntec în limba sa maternă, la rugămîntea lui A. P., care l-a descoperit la Reghin.

Prima parte a spectacolelor din județul Brașov se pare că a fost o rampă de lansare a multor cîntece noi : Cristina Iordăchescu și Ioana Păunescu intră la Făgăraș în județul Brașov legitimîndu-se cu două cîntece remarcabile „Cîntec de liceu” pe versurile Ioanei poate fi un cîntec-lemblemă a celei mai tinere generații iar „Domnitorul limbii noastre”, compoziție a Cristinei, tulbură prin sensibilitatea interpretării și profunzimea liniciei melodice. Pentru că la un moment dat sala începe să scandeze : VREM BILETE ! ne informăm în legătură cu difuzarea biletelor și aflăm lucruri surprinzătoare. Se ia decizia imediată de a mai fi un spectacol la Brașov, de la ora 15, pentru cei cărora nu le-au fost repartizate locuri la spectacol. În puternică revenire în muzica tînară, Vali Șerban, cîntărețul din Alba Iulia, reface succesul de la Făgăraș cu noul și impresionantul său cîntec „Dor de Bacovia”. Au trecut aproape două ore de spectacol și toți cei care au cîntat au lansat cîntece noi. Se pare că spectacolele de la Codlea și Făgăraș au fost laboratoarele în care s-au luat primele probe de cîntec ale unor texte noi iar la Brașov succesul e confirmat definitiv de marea amploare a audienței din Sala sporturilor. Astfel, după ce aseară, în orașul natal, Tatiana Filipoiu cîntase din nou extraordinar cel mai nou cîntec din repertoriul său cu o voce atît de firească

și totuși atînc sfîșietoare încît mă face să întrevăd în evoluția acestei tinere cîntărețe un destin care va surprinde pe mulți, ea cîntă acum pentru prima dată „Vinare de vînt”, dezvăluindu-și încă o dimensiune a marilor sale posibilități. Dar înainte de Tatiana a evoluat un cîntăreț pe care pe nedrept nu l-a remarcat pînă acum nici o cronică deși cîntă de mai mult timp în cenaclu : Valentin Gere. Compoziția sa „Fiul risipitor” e caldă și atînc umană dar în același timp de o elevată tinută patriotică.

Poetul Adrian Păunescu recită poezia sa „Pacienți” iar Vasile Șeicaru împreună cu întregul cenaclu, care are acum cîteva mii de membri, cîntă „Iancu la Tebea”. Momentul continuă firesc cu recitalul lui Constantin Dragomir, acest cîntăreț complex în al cărui repertoriu intră cîntecul popular „M-a făcut mama oltean”, „Colindul Apusenilor”, „Opțiune pentru muzica tînară” și „Drumul” — patru piese de factură total diferită dar pe care disponibilitățile acestui cîntăreț tot mai solicitat le face să pară unul și același cîntec. La sfîrșitul recitalului său am surprins un gest de o tandrețe nesfîrșită : soția sa, poeta Daniela Crăsnaru, i-a șters fruntea de sudoare.

La sugestia cuprinsă într-un bilet din sală, Adrian Păunescu ia decizia ca mine, la ora 13, toți membrii cenaclului să meargă la o întâlnire cu publicul tînar în Piața 23 August din Brașov. A doua zi am fost punctuali la o întâlnire cu totul inedită : în Piața 23 August tocmai se construia Orașul copiilor. A fost atît de multă lume încît a trebuit, ca să-mi notez cîteva secvențe, să mă urc pe microbuzul cinematografiei. Tinerii roiau în jurul cenaclului ca albinele vara, în jurul unui fagure cu miere. În spatele unei rachete „Turbojet” pe care am mai văzut-o astă vară la bowling, pe litoral, sute de oameni cîntau cu Gil Ioniță, „Ridică-te, Ștefane, și vezi-ți fiii” și cu Valeriu Penisoară : „Strigă Roată : Vrem cu țara !” Cel mai tare strigau oamenii ieșiți la balcoanele caselor pe care scria „1—31 Decembrie. Luna cadourilor”. Frumos cadou făcut tinerilor din orașul Brașov de Cenaclul Flacăra ! Apoi cîteva secvențe luate în mare viteză : bradul uriaș încărcat cu mari cutii de staniol și panglici strălucitoare, macarale de toate mărimile montînd poarta de cetate medievală de la intrarea în Orașul copiilor, ridicînd panouri mari de carton și placaj colorat, brăduții montați în schele de fier, biserica medievalizînd cu portocaliul zidurilor ei aerul din jur în care cealaltă se oprise parcă de un mileniu la ora 14 fără 10, minicarturile și gheretele de carton, moși gerilă de toate culorile, minicarusele pentru copii, toate dialogînd prin amestecul baroc de tehnici și culori cu cîntecele istorice ale cenaclului ; ghirlande de brazii între firmele magazinelor, „Jurămînt la Putna”, vitrinele încărcate cu arginturi și globuri, „Dor de Eminescu”, iar în jur munții plini de tăceri și izvoare și „Rugă pentru părinți”, lumina și norii deasupra ca niște ugere pline de ninsori și „Florile dalbe”.

După miezul nopții, la spectacolul din 17 decembrie din Brașov, s-a primit un bilet insolit : „Vă propunem un experiment : formația să cînte instrumental un cîntec iar sala (noi) — vocal !” Experimentul întrece toate așteptările, inclusiv ale noastre. Abia atinge Zărnescu instrumentul său cu două grifuri că sala a izbucnit în cîntec : „O premieră absolută la Brașov, la ora 12 și 10 după miezul nopții : o orchestră cîntînd un cîntec și avînd ca solist o sală de mii de oameni care știu toate versurile de la început pînă la sfîrșit și-l cîntă cu aceeași rigoare pe care numai o forță naturală o poate avea”.

Ascultînd miile de oameni ai Brașovului cîntînd, am avut la un moment dat senzația fericită că toți oamenii acestia sint aici dintotdeauna, ca munții din jur, și cîntă așa de la începutul lumii, că s-au născut cîntînd iar cîntecele au trecut din gură în gură, din generație în generație cu forța elementară a timpului, că de fapt nu doar timpul dă coerență speciei umane de-a lungul mileniilor, ci și CÎNTECUL, că întreaga istorie a lumii — istoria fericită a lumii, nu istoria abjecțiilor și cri-

or umane — istoria fericită a umanității e decît dezvoltarea și evoluția cîntecului în spațiu! Dacă ar fi posibil dunaș la un loc toți oamenii din orașului patriei care au participat de-a lungul or la spectacolele Cenuclului Flacăra. Iar lor ar fi asemenea brazilor pe ții. Munți întregi de oameni ar vîi din e lor adinci, din pădurile lor, din crisle și din toate mineralele adincurilor, pați întregi de oameni, riuri lungi vîr-u-se în mări de oameni ar vîi de cîn- în nemurire!

enind la Cenuclul Flacăra, tine-au senzația pe care și-o dă e virful unui munte: zările se esc nelimitat și în clipa aceea omunicare cu întreaga spațialitate a lui și pămîntului, te simți tu însuși deplin, o forță în univers. În Cenuclul ăra, pe virful înalt de istoricitate a el de cîntec și poezie, a clipei de cea intensă valoare a trăirii umane, ti se simt în legătură cu întreaga costate a istoriei valorilor. Ceea ce spa- oferă ochiului de pe virful unui mun- Cenuclul Flacăra oferă spiritului tinăr unicarea irepetabilă cu cele mai largi onturi ale istoricității umane. n început cronica aceasta pe virful munte și o sfîrșesc pe virful unui te. Telefericul m-a adus direct de pe virf din Bucegi pe virful unui munte his spre nesfîrșita seninătate și lumi- timpului: Cenuclul Flacăra.

ION ZUBAȘCU

oiecția unei secvențe i realitate

calitatea: Sibiu, 19 și 20 decembrie
Sala Casei de cultură.

urata: În prima zi, 6 ore, 45 minute;
ea de a doua zi, 8 ore și 15 minute, la
se adaugă, la plecarea spre Deva, o
de întimplare de rămas bun cu iubi-
cenuclului în fața hotelului Conti-
al.

imăr de spectatori: De întimplările
lice ale cenuclului la Sibiu au benefi-
aproximativ 2500 de oameni.

litatea spectacolelor: Spectacolele legate
greu în prima lor parte, dar încheiate
nfător.

mosfera: La începutul întîlnirilor
tre reținută, presărată cu momente de
aptare la actul artistic, transformată
arcursul lor ca efect imediat al pute-
convertire al artei, în oglinda fidelă
orinței de comunicare a oamenilor.
vîrtirea de publicul sibian a fost la
patetică, precum o știam din vară.
outăți: Tinărul cîntăreț Najay
ză a lansat cîntecul „Cerere pentru
că”. Am înregistrat participarea „Am-
dorilor prieteniei”, corul colegiului a-
can „Walla-Walla” din Washington și
ea a solistei Bebbi Wilson, cu două
ce ale lui John Denver. Alte partici-
i: Ionuț Abraham, cîntînd la mando-
; Costas Caracostas care a interpretat
ntec grecesc, creînd totodată un mo-
de vie participare spontană; dr. Va-
Iacob, cîntînd „Jurămîntul Muntilor
pați către țară”, compoziția lui Nicolae
u.

ortul organizatorilor: Eforturi lău-
le și-au găsit împlinirea în două spe-
le în care organizarea nu a ridicat pro-
insurmontabile. Mulțumiri tovară-
i secretar Turcas pentru devotamentul
at, pentru oportunitatea intervențiilor

cel de al doilea spectacol, cel din 20 de-
cembrie, am avut chiar surpriza unui fapt
care ne-a contrariat și intristat totodată,
dar pe care ni l-am explicat printr-o ex-
traordinară sete de cultură, de artă adevă-
rată. Pentru prima oară în întîmplările
noastre, care au trecut de multe ori peste
situații limită prin colaborarea cu publicul,
am simțit aici, la Sibiu, refuzul evident și
irrevocabil al acelor „artști” unei soluții a cărei
valabilitate fusese probată în atitea alte
cazuri. Dorind să oferim și acelor aflați a-
fară, în frig, posibilitatea de a vedea ce-
naclul nostru prin suplimentarea acestui
prim spectacol pe care l-am fi putut face
bun și concis, cu un altul care să impli-
nească „visul de iarnă” al celor mai puțin
norocoși, ne-am lovit de o egoistă opoziție
din partea concitadinilor lor, aflați deja în
sală. Și chiar reacția noastră inițială a fost
una de distanțare, de respingere a acces-
tului fapt, încet, încet am început să inte-
legem că marea vină a acestor oameni era
că ne iubeau prea mult pentru a putea
renunța la o experiență unică pe care și-o
doreau trăită plenar. Spre sfîrșitul spec-
tacolului, cineva s-a ridicat din sală, spu-
nîndu-ne: „Am venit din Oaș aici, pen-
tru a vedea cenuclul. M-am bucurat că am
prins acest scaun cald, pe care l-am ocu-
pat cu greu, dar m-a durut sufletul la
gîndul celor rămași afară”. De fapt, am-
bele spectacole care au avut loc la Sibiu,
în cele două zile ale sederii noastre aici,
în drum spre Timișoara, au fost două
probe ale forței de revitalizare a artei,
atunci cînd e legată cu adevărat de viața
oamenilor, de nevoile lor. În primul, ca și
în cel de al doilea, partea de început a
spectacolului a fost nu doar sub ceea ce
avea să urmeze. Dar, și într-un caz și în
celălalt, primele părți au fost medii, iar
continuările excepționale. Ceva a rupt
cursul molcom al acestor spectacole, din-
du-le, fiecăruia în parte, individualitate,
tensiune și rost. În aceste părți, luminînd
de fiecare dată întreg spectacolul cu aura
lor de inedită expresivitate, atmosfera a
fost fantastică. Oamenii s-au eliberat și
de rețineri și de conformism și de prejude-
căți. Au început cu o dăruire pe care
pelicula filmului cenuclului la care se lu-
crează intens o va reține cu siguranță.
Firese ni s-a părut deci uimirea pe care
o citeam pe chipurile tinerilor americani
de la Colegiul Walla-Walla, entuziasmul
acestor oameni. Și tot firească ne-a apă-
rut dorința unora dintre ambasadorii cin-
tecului american de a rămîne, după înche-
ierea numărului lor, în mijlocul nostru, în-
cercînd o afirmare pe scena cenuclului.
Am simțit în acele momente că forța artei
noastre, și e un lucru general valabil pen-
tru artă, stă în adevărul ei. Sint sigur
că acești tineri veniți dintr-un spațiu unde
legile existenței (inclusiv a valorilor) cer
consumul și nu conservarea, valorile ce-
naclului nostru le-au apărut, în oglinda
sufletului aprins al celor din sală, reale și
perfect convertibile. Seicaru și Hruscă,
alături de John Denver și Donovan, Fla-
căra Pop sau Promusica, alături de The
Band ș.a.m.d. Sibiu! ne-a dat sentimentul
că atunci cînd arta urmează în cursul ei
alba vieții, prin luminile ei proiectăm o
secvență din realitate direct în eternitate.
După încheierea ultimului spectacol, prim-
mîndu-mi un scrisoare ce nu a mai putut
fi deschisă de conducătorul cenuclului și
al cărui conținut era următorul: „Vă
mulțumim pentru tot. Și pentru că se
apropie sărbătorile de iarnă, vă urăm
tuturor multă putere de muncă, sănătate
și „La multi ani”. Tinerii din Sibiu”.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Cronica din public

(Brașov 14 decembrie 1982, Sala
sporturilor)

Ninge, ninge în Tara Birsei! Este
prima ninsoare din acest an și fugii sint
atît de mari, căderea lor atît de lină!
Îi privesc ca pe niște veritabile „flori
dalbe” și-ncep să murmur aproape fără
voie un colind. E vremea colindelor!
Și-a urărilor! Bat la poarta Transilva-
niei colindătorii și poarta li se deschide.
Peste 5000 de gazde îi primesc pe-a-
cești mesageri ai culturii și unității na-
ționale, oameni veniți din toate colțu-
rile țării: din Galați sau Maramureș,
din Craiova sau Moldova, din Constan-
ța, București, din Ploiești ori Covasna,
oameni care cu o miraculoasă forță reu-
șesc să capteze întreaga stare de spirit
a oricui. Nu spun „spectatori”, pentru că
la Cenuclul Flacăra nu poți fi un sim-
plu spectator: la cenuclu devii un real
participant. Nu se poate sta deoparte
cînd pădurile încep parcă să vibreze,
cînd se trag munții aproape, cînd șoptes-
te Dunărea, ori cînd se merge cu „Iancu
la Tebea”. Da, ne dăm seama pentru a
nu știu cîta oară că „Noi aici sintem

Fotografii de ELENA GHERA

o țară / Unică și milenară”, sintem per-
fect conștienți de gradul înalt pe care-l
atinge în aceste clipe patriotismul nos-
tru revoluționar.

„Striga Roată...” și corul acesta sublim
constituit ad-hoc, răspunde prompt:
„Vrem cu țara / Noi îl vrem pe Cuza
Domn!” Care este oare dorința cea mai
mare a unui artist decît aceea de a fi
înțele de la prima exprimare, de la prime-
le acorduri ale unei melodii, fără in-
tervenții ajutoare creîndu-se în folosul
artei o comunicare de ansamblu? Iată
ceea ce se realizează și în această seară.
Simpla apariție în fața microfonului a
lui Gil Ionită, Ion Zubașcu, I. Hagiu,
V. Șeicaru, Ducu Bertzi, C. Dragomir, a
Tatiane Filipoiu, îi fac pe cei prezenți
în sală să preia cîntecul, continuîndu-l
cu o forță și-o înțelegere greu de ima-
ginat. Cit de frumos sună aici, în inima
Ardealului, „Jurămînt la Putna”, ce tainic
bate „Clopotul reîntregirii”, reali-
zînd ceea ce avea să afirme conducă-
torul și animatorul cenuclului: „un ve-
ritabil și stabil echilibru național!” Exis-
tă într-adevăr comora noastră cea mai
de preț: România mare, liberă și Româ-
nia ne are la rîndul ei liberi: liberi să
muncim, liberi să-cîntăm, liberi să gin-
dim.

Nu se simte nici o notă de festivalism.
Permanenț dialog deschis, este o veri-
tabilă cheie a înțelegerii acestor tineri, a
marcării și afirmării personalității lor, a
unei personalități colective însă. Îi privesc
pe cei din jurul meu. Le observ fiecare
muschi al fetei transformîndu-se odată cu
fiecare moment trăit, pentru că ei trăiesc
din plin ora de literatură română, ora de
istorie și muzică, ora de dans. Ei bine,
ora de dans: la cenuclu se dansează de
la blues la rock și toate se contopesc în-
tr-o minunată lecție de dirigenție, o ade-
vărată lecție despre patriotism și viață
pe care, cu o pedagogie de invidiat,
Adrian Păunescu o oferă tinerilor.

Le urmăresc brațele tinere ridicate în
acel semn „U”, ultima vocală a numelui
celui ce-avea să devină „voievodul cul-
turii românești”. Cîntecul „Dor de Emi-
nescu” a trebuit să fie reluat și cîntat
cu aceeași intensitate maximă, atît de vie
și puternică le era dorința de manifestare.
Cutia fină de rezonanță a întregii spiri-
tualități românești domnește peste veacuri,
răzbată pînă la noi, iar brațele lor ridica-
te, legînîndu-se, sugerau parcă ramurile
tinere în formare ale teiului eminescian.
Cit de curaj și cumînți puteți fi! Cită
candoaie și putere de înțelegere aveți!
Se recită „Ođă (în metru antic)” înregis-
trîndu-se poate cel mai puternic ecou pub-
lic de pînă acum; ei știu să fie și un
munte de liniște, dar și o mare cu valuri
fremătătoare, supuși la un examen psi-
hologic, trec cu succes de la starea de
puternică interiorizare la cea de manifes-
tare liberă, pură, tinerească. Se cîntă
și se dansează cu „Flacăra-Pop” și cu
trupa de hard-rock „Iris”, se ride sănătos
cu N. Cenan și grupul satiric „Mesaj”, se

fredonează cu „Pro Musica”, se aruncă în
valuri la îndemnul lui V. Șeicaru, este o
destindere și-o armonie greu de egalat!

Am participat la toate întîmplările Ce-
naclului Flacăra ori de cite ori acesta a
fost prezent în Brașov; m-am aflat în
sală atunci cînd publicul era format din
muncitori și militari, din țărani și inte-
lectuali. Am observat atență puterea de
integrare, puterea de adaptare la fiecare
tip de public. Mi se întîmplă însă pentru
prima dată să particip la un spectacol
cînd în sală se aflau 95 la sută elevi. A
fost „de-a dreptul divin”, cum spunea la
un moment dat conducătorul cenuclului.
Pe moment, îmi venea să-i întreb: Oa-
meni buni, mai rezistați? De unde mai
aveți energie? Colindați de la un capăt
la altul țara, vă aflați cînd la poarta sa
maritimă, cînd în Capitală, cînd, acum,
la porțile Transilvaniei. Recitați și cîntați
ca și cum spectacolul ar fi de fiecare
dată o premieră. Străin să fii de istoria și
cultura acestei țări, dar să participi o
seară la cenuclu și asta te face să mergi
cu „Iancu la Tebea”, să-i rechemi pe „Ol-
tenii lui Tudor” ori să reciti „Bacovia
plingînd”. Ochii ni s-au umezit și-n astă
seară cînd, la ora 24, înălțam poate cea
mai fierbinte „Rugă pentru părinți”, cînd
ni-i doream mai mult ca oricînd vii și
nevătămați, sănătoși și puternici. Ruga
pentru părinți a fost momentul în care
ne-am dat seama ce bine e cînd mai
poți spune: „Sărut mîna, mama mea, /
Sărut mîna, tatăl meu”, cînd nici un ca-
tactism voit sau nevoit nu ni i-a smuls,
cînd stau încă drepti și-s pavăză vie.

Minunată seară puternic clădită de 1+1,
da, de 1+1: de la Cenuclu + Public,
nu, nu spectatori, am mai spus-o. Se
ajunge în final ca publicul să se conto-
pească cu cenuclul, să existe o perfectă
conexiune și-atunci apare relația: 1+1=
infinit. Cînd 1+1 nu mai fac 2, cînd in-
finitul în artă și cultură își găsește loc,
nu mai poți spune că lumea este relativă.
Totul se ridică la valoarea absolutului.
Aceasta a fost și cota serii de 14 decem-
brie 1982, seară dedicată, ca de fapt în-
treg acest turneu, Conferinței Naționale
a P.C.R., sărbătoririi Republicii.

Un tot omogen aveam să devenim după
un maraton de 6 ore, cînd s-a pus punct
uneia dintre cele mai tulburătoare mani-
festări pe care am trăit-o vreodată în
Brașov. Adevărul avea să învingă și el
se numește Artă.

Cineva mai fredona „Decembre”, pe
mine mă urmărea însă obsesiv un re-
fren: „Și totuși există iubire / Și totuși
există blestem, / Dau lumii, dau lumii de
știre / Iubesc, am curaj și mă tem”. Da,
cîtă iubire există și cit mai trebuie să
dăm încă lumii de știre că ea mai există.

ORGHIDAN MAGDALENA,
asistentă medicală

(Ați citit cronicile manifestărilor cu
numerele 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737,
738, 739, 740, 741).

Turneul Cenuclului Flacăra al Tineretului Revoluționar

Turneul Cenuclului Flacăra al Tine-
retului Revoluționar, organizat de C.C.
al U.T.C. și revista Flacăra, condus de
poetul Adrian Păunescu, continuă după
următorul program:

24 decembrie — Timișoara, orele 16 și 20
25 decembrie — Timișoara, orele 16 și 20
26 decembrie — Arad, orele 13
27 decembrie — Arad, orele 16 și 20
28 decembrie — Oradea, orele 18
29 decembrie — Oradea, orele 18

Revelionul Cenuclului Flacăra va
avea loc la Brașov, unde publicul a de-
terminat printr-o dorință vie și neclîn-
tită alegerea noastră. Trei seri de ce-
naclu brașovenii au scandat: Revelio-
nul la Brașov! Flacăra! Flacăra!
Așadar, Revelionul Cenuclului Fla-
căra la Cerbul Carpatin din Brașov.

În ziua de 1 ianuarie 1983, la Sala
sporturilor din Brașov, de la orele 20,
primul spectacol din noul an al ce-
naclului. Brașovul a cîștigat în ultima
clipă titlul de public-campion de iarnă
al anului 1982. Numai o minune la Ti-
mișoara, Arad sau Oradea, zilele ace-
stea, ar mai putea incurca situația cam-
pioanei de iarnă 1982 — Brașov.

Sintem, totodată, în măsură să vă co-
municăm programul probabil pentru
luna ianuarie 1983:

3 ianuarie — Miercurea Ciuc, orele 18
4 ianuarie — Toplița, orele 18.
5 ianuarie — Toplița, orele 18
6 ianuarie — Bistrița, orele 18
7 ianuarie — Năsăud, orele 18
8 ianuarie — Bistrița, orele 18
9 ianuarie — Dej, orele 11
9 ianuarie — Baia Mare, orele 18
10 ianuarie — Sighet, orele 18
11 ianuarie — Borsă, orele 18
12 ianuarie — Vatra Dornei, orele 18
13 ianuarie — Cimpulung Moldovenesc,
orele 18
15 ianuarie — Suceava, orele 18
16 ianuarie — Putna, orele 11
16 ianuarie — Rădăuți, orele 16
16 ianuarie — Suceava, orele 20
17 ianuarie — Botoșani, orele 18
18 ianuarie — Fălticeni, orele 18
19 ianuarie — Iași, orele 18
20 ianuarie — Iași, orele 18.
21 ianuarie — Piatra Neamț, orele 18
22 ianuarie — Bacău, orele 18
23 ianuarie — Focșani, orele 18
24 ianuarie — Buzău, orele 18
25 ianuarie — București, orele 18

Atelierul de creație al frăției

Cutreierind în ultima vreme în lung și-n lat țara și mai ales melcagurile transilvane, inima mi s-a umplut nu o dată de bucurie constatând faptul că patria noastră comună, România socialistă, se dezvoltă într-un ritm nemaicunoscut și neimaginat până acum în istorie, că alături de noile orașe moderne, de șirul neîntrerupt al superbelor cartiere de locuințe noi, se înfrumusețează pe zi ce trece, văzând cu ochii, îmbrăcând de la o zi la alta veșminte noi, și orașele, respectiv cartierele noastre istorice, patinate de vreme. Ce plăcere este, de exemplu, să treci prin centrul municipiului Oradea, prin zona comercială a orașului, prin fața unor magazine atent renovate, modernizate, a unor vitrine aranjate cu gust și rafinament, prin acea zonă devenită de fapt loc de plimbare a cetățenilor orașului, în care nici un vehicul, indiferent de ce natură ar fi el, nu tulbură liniștea pietonilor. Sau ce plăcere e să te oprești în centrul Bistriței, curat, elegant și amenajat cu mult gust, în care, restaurate, casele vechi se integrează perfect, asemenea unor nestemate, în aspectul urban specific transilvănean al întregului. Aș putea dealtfel da exemplu oricărui oraș, pentru că noul aspect edilitar al fiecăruia dintre ele este marcat — chiar dacă nu în aceeași măsură și la același nivel al frumozului — de însemnele tendinței către estetic, către o renovare cât mai modernă și specifică.

Frumosul meu oraș, Tîrgu Mureș, face și el parte din categoria acelor orașe care se pot mândri cu restaurarea competentă, plină de gust, a unor vechi clădiri de interes public, construite în stil baroc sau Secession. În fiecare an vine rândul câtorva clădiri dintr-o zonă sau alta a orașului, care sînt pentru puțin timp acoperite cu o pădure de schele după care, emanînd miros de var proaspăt, să ni se dezvăluie brusc, din nou, în toată splendoarea lor, demonstrînd fără putință de tăgădă că în acest oraș de pe Mureș — la fel ca și în celelalte orașe mari ale țării — forurile

locale de partid și de stat acordă o atenție deosebită valorilor noastre comune, tradițiilor arhitecturale ale orașului, pentru ca Tîrgu Mureș — care este în același timp și o pilduitoare vatră fierbinte a frăției adevărate și a deplinei egalități în drepturi — să arate cât mai modern, mai îngrijit și mai civilizat. Îi rog pe cititori să nu mi-o ia în nume de rău cînd acum, poate dintr-un îndreptățit ecan subiectiv, de aici, din coloanele acestei publicații, — convins fiind că o fac în numele marii majorități a locuitorilor orașului — aduc sincere mulțumiri forurilor de conducere din județul Mureș și din municipiul Tîrgu Mureș pentru acea grijă și acel efort consecvent cu care se ocupă — pe lângă ridicarea atîtor cartiere de locuințe noi și moderne, a atîtor obiective industriale — și de renașterea centrului istoric al municipiului Tîrgu Mureș, realizată prin exemplarea restaurare și prîmenire a tuturor clădirilor care păstrează în ele farmecul arhitectural al unor epoci demult a-puse.

Iată un alt exemplu luat tot din Tîrgu Mureș, de data aceasta recent de tot, asupra căruia merită să ne oprim. Alături de rîndurile de faț, cititorii pot vedea macheta unei clădiri istorice și, lângă machetă, silueta unui bărbat. Despre această machetă și despre acest om aș dori să vă vorbesc acum, pentru că sînt de părere că minunata lui inițiativă merită cu prisosință atenția întregii țări.

Bărbatul din fotografie, Romulus Feneș, 45 de ani, scenograf, de șase ani președinte al filialei locale a U.A.P., a absolvit Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu” din București în 1963 și, de atunci, mai multe din lucrările sale au fost distinse cu premii și diplome de onoare naționale și internaționale. În prezent el este scenograf la Teatrul Național din Tîrgu Mureș.

Cam atît — foarte, foarte laconic — despre biografia lui Romulus Feneș. Numai că în spatele acestor date biografice din

cale-afară de aride se află un artist de excepție, și, totodată, un adevărat om de omenie. Un artist care nu cunoaște egoismul, vanitatea și concurența neloyală sau invidia mărunță care stau nu o dată la baza diferendelor și frecusurilor dintre artiști. Un autentic artist al comunității, trăind printre și pentru oameni, pentru care bucuria e bucurie numai dacă o poți împărtăși cu ceilalți, cu cei din jurul tău, cu întreaga comunitate a creatorilor. Datorită stilului său dinamic de viață, spiritului său de inițiativă și nu în ultimă instanță talentului său de organizator — la care se adaugă, firește, sprijinul și grija permanentă a forurilor locale și centrale — în ultimii ani am asistat la o învioreare considerabilă — aș putea spune, la o adevărată renaștere — a victii artiștilor plastici din Tîrgu Mureș și din județul Mureș, care se situează, ca număr al membrilor și calitate a lucrărilor, pe locul al treilea pe țară. Rezultatul? Un șir neîntrerupt de excepționale saloane județene, apreciate în întreaga țară, și de creații premiate atît în țară cît și peste hotare, ca și rezultatele de seamă obținute în domeniul autofinanțării (locul I pe țară în anul 1979/1980). Și încă o realizare de asemenea comună, un rezultat care nu poate fi ignorat: cu sprijinul direct al organelor locale și, înainte de toate, prin grija atotcuprinzătoare a secretariatului Comitetului județean Mureș al Partidului Comunist Român, s-a rezolvat în sfîrșit și problema atît de controversată a atelierelor personale, solicitate de atîta vreme. Așa se face că azi nu există nici un membru al filialei Mureș a U.A.P. căruia să nu i se fi asigurat — fără deosebire de naționalitate — un atelier modern, propice creației.

În aceste ateliere lucrează — în spiritul deplinei egalități în drepturi și al frăției — pictori, sculptori, graficieni, textiliști români, maghiari și germani, în marea lor majoritate fii ai orînduirii socialiste, pentru care a lucra împreună, cot la cot, a-și asuma unele sarcini tot împreună și a le rezolva tot împreună reprezintă cel mai firesc lucru din lume. Este suficient să amintesc aici doar cîteva dintre ultimele expresii ale acestei nobile conlucrări: mozaicul realizat în comun de către Gheorghe Olariu și Simon Eadre la noul sediu al Arhivelor Statului din Tîrgu Mureș, colaborează lui Romulus Feneș cu Dănes Attila la restaurarea muzeului „Peleş” sau frescele realizate de către Barabás Éva și Lucia Călinescu în sălile noii Case a căsătoririlor din Tîrgu Mureș, dată nu demult în funcțiune. Și am mai putea continua la nesfîrșit enumerarea unor exemple similare, care nu sînt altceva decît încă o dovadă grăitoare a faptului că atelierul de creație al artiștilor plastici din Tîrgu Mureș este — asemenea tuturor celorlalte ateliere de creație din întreaga țară — un adevărat loc de manifestare a conlucrării și frăției.

Datorită unei inițiative de preț, în zilele noastre acest atelier de creație a luat un avînt deosebit, îmbogățindu-se și pe mai departe într-un mod cît se poate de original și într-o manieră vrednică de a adevărată acțiune de pionierat. Macheta clădirii din fotografie reprezintă și ea o dovadă concludentă a acestui avînt. Este vorba de o lucrare a lui Romulus Feneș, distinsă cu „Diploma de onoare” la ultima ediție a triennalei republicane de scenografie, București, 1982. Care este însă clădirea a cărei machetă o avem în față?

În ea s-a intrat în viața unui artist plastic cu o imaginație curajoasă. Este vorba de una din cele mai vechi clădiri din Tîrgu Mureș, aproape un monument istoric, clădire construită între anii 1735-1740 în stil barochizant, în care și-a avut pe atunci sediul cea dintîi prefectură a orașului. Aici și-a avut sediul, pe actuala stradă Bolyai, la nr. 5, în imediata vecinătate a fostului Colegiu Reformar (azi Liceul „Bolyai Farkas”) și prefectura județului Mureș-Turda. Cei aproape 250 de ani care au trecut și-au lăsat puternic amprenta asupra clădirii. De vreo jumătate de secol, dacă nu și mai bine, clădirea a jucat rolul unei așa-zise „case de tranziție”: locatarii se tot schimbau, clădirea deteriorîndu-se pe zi ce trece. Străvechea și sordida casă a scărilor, culoarele cu arcade și curtea interioară închisă, specifică, ofereau trecătorilor o priveliște apăsătoare. Visul lui Romulus Feneș, curajoasă lui inițiativă au insuflat acestei vechi clădiri, aflată în inima orașului, o nouă viață. Conform ma-

chetei alăturate, expusă și la un salon județean de arte plastice, această clădire în care zac latente multiple posibilități de valorificare funcțională, ar urma să devină un adevărat atelier experimental al artelor (arte plastice, teatru, muzică, literatură). Forurile locale de partid și de stat, ca și conducerea centrală a U.A.P. (care finanțează din fonduri proprii cheltuielile necesare realizării acestui proiect) au îmbrățișat cu o receptivitate exemplară și cu o aleasă promptitudine această îndrăzneț propunere, utilă din toate punctele de vedere, și, iată, acest vis, acest proiect curajos, a început deja să se realizeze, promițînd o certă împlinire de perspectivă. Clădirea urmează să găzduiască 30 de ateliere de creație personale moderne, destinate artiștilor plastici. Dintre acestea, 14 au și fost predate proprietarilor: pictorului Datu Victor, sculptorului Bálint Károly, pictorului Hagea Victor, graficianului Haller József, pictorului Simon Endre, graficianului Ion Petru Pop și altor colegi de-ai lor, artiști plastici români și maghiari. Cît de frumos și de înălțător este modul în care ei își soluționează în comun problemele care îi frămîntă, cît de frumoasă și de simbolică este mutarea acestor artiști plastici țirgureșeni în străvechea clădire, martora atîtor și atîtor suferințe, lupte și bucurii comune ce urcă spre noi din secole demult apuse!

În curînd va începe restaurarea de ansamblu a clădirii. În curtea interioară, cu o acustică perfectă, filiala țirgureșeană a U.A.P. intenționează să găzduiască un teatru experimental inedit. Un teatru de tip nou, în aer liber, bazat în primul rînd pe spectacol, care prin structura lui specifică, prin spațiul de joc și modalitățile tehnice de reprezentare scenică să fie în stare să orienteze în mod decisiv dramaturgia noastră națională în direcția unor forme și soluții moderne, interesante, atractive.

Mă opresc în fața machetei care anticipează superbul teatru în aer liber, capabil să primească 358 de spectatori, închid ochii și încep să visez, ducînd cu mine visul lui Romulus Feneș și al colegilor săi. Îmi pare că văd intrarea măjestuoasă a spectatoilor la gala inaugurată din seara premierei absolute; văd derulîndu-se pe caldarîmul străvechii curți interioare un spectacol de nimeni imaginat pînă acum; aud ridicîndu-se spre cerul călduros, de vară acordurile de început ale unor concerte de neuitat; ascult recitalurile actorilor români, maghiari și germani și văd înaintea mea — tot ceea ce, luate la un loc, dansul, cîntecul, muzica, teatrul și literatura pot oferi acestui incitant atelier de creație al frăției unde, în pauzele spectacolelor de teatru, spectatorii ar putea viziona expoziții sau ar putea lua parte în comun la vizitarea unor ateliere personale. Și aud răsînd aplauzele în acest teatru de vară, în care spectacolele s-ar putea desfășura în voie pe orice timp, ținînd cont de prelata extensibilitate care va putea fi trasă deasupra scenei și a spectatorilor. Ascult ropotele de aplauze, în timp ce îmi vine în minte că — cel puțin așa susține tradiția orală — aceasta este de fapt clădirea în care, pe vremuri, ignoranta umană organiza procesele în cursul cărora erau condamnate vrăjitoarele; că în acest oraș, care are azi o industrie modernă, în plină înflorire, în acest oraș, în care funcționează un Teatru Național și un Institut de teatru cu secțiile română și maghiară, facultăți, ziare, reviste literare și de cultură și alte multe instituții de interes național, a fost organizat în 1763 (fapt atestat de documente) arderea pe rug a unei vrăjitoare, în persoana moașei Farcas Borbála, se pare ultima în ordine cronologică din întreaga Europă... Într-adevăr, ne gîndim la toate acestea ca la un trecut sau ca la o curiozitate care pare că nici n-ar fi fost aievea, cu toate că acest trecut s-a petrecut aici, pe aceste locuri, și de aici a coborît în tenebrele fără de întoarcere ale timpului... Ascult ropotele de aplauze, ovatiile entuziaste ale spectatorilor și mă trezesc subit la realitate: în fața mea nu se află decît macheta lui Romulus Feneș. Și inima mi se umple de bucurie pentru că ceea ce văd nu este un vis, o simplă poveste, ci noua viață a oamenilor, noua gîndire umană care prinde contur pe locul vechilor proese și ruguri ale vrăjitoarelor: o nouă și măreață faptă de perspectivă a alianței, unității și frăției noastre socialiste.

HAJDU GYÖZÖ

DINA COCEA:

(Urmare din pag. 13)

lumea. Profesoara mea de canto chiar îmi cerea să fac operetă. N-am ascultat-o.

— Mai departe?

— Mi-a venit gîndul să înființez o companie particulară; am numit-o Teatrul nostru și a avut ca inițiatori pe Elterle, Petru Nove, Eugenia Zaharia. Se spunea despre noi: „Iată patru nebuni care vor să facă un teatru în plin război!”

— Era poate forma dumneavoastră de protest împotriva ororilor din acei ani.

— Aveam sala în subsolul teatrului Comedia de azi, 400 de locuri care se umpleau seară de seară. Au trecut pe scena noastră Florin Scărlătescu, Dinu Ianculescu, Anca Șahighian, Mircea și Jenică Constantinescu, regizorul Ion Șahighian. Uitam uneori că e război, că pe lume se moare. Dar istoria nu te lasă să uiți vreme îndelungată. Teatrul a fost bombardat. După 1944 colectivul nostru a format prima cooperativă de artiști. Eram toți la parte. Am jucat A douăsprezecea noapte de Shakespeare, Anna Christie, Dincolo de zare, Patima de sub ulmi de O'Neill.

— E un repertoriu de știută.

— Au fost cîțiva ani buni. Studenții aveau intrarea gratuită. Valentin Silvestru mi-a reamintit că s-a numărat și el printre cei 20-25 de studenți care in-

trau fără să plătească seară de seară. Mă bucur că m-am putut revansa și față de doamna Bulandra, pe care toată lumea o uitase. O ducea tare prost. Am întrebato-dacă nu vrea să joace în Thérèse Raquin.

— Revenirea ei pe scenă a fost un triumf. De aici a fost solicitată la Municipal, unde a făcut noua ei carieră în teatru.

— După ce cooperativa a cunoscut și ea sfîrșitul ce s-a mai întimplat?

— Am intrat la Național. Am jucat în Gaițele, de Kiritescu, în Arborele genealogic de Lucia Demetrius, Ancheta de Voitin, Egor Buliciov de Gorki. Culmea acelei perioade pentru mine a fost interpretarea rolului Elisabeth din piesa Maria Stuart. Am mai apărut în Doamna lui Ieremia, Din jale se intrupează Electra. Ca regizori i-am avut pe Ghelerter, pe Flinți, pe Sică.

— La un moment dat v-ați pensionat.

— Zice-se că la cerere. N-a fost vorba de nici o cerere. Zaharia Stancu, directorul de atunci, ne-a lăsat la vatră pe mine, pe Tanți Cocca, pe Marieta Deculescu, pe Alexandru Finți, pe Sică, pe Elvira Go-deanu.

— Cred că a fost o clipă duceroasă.

— Bineînțeles. Pensionarea pentru un actor e un non sens. Mulți au făcut o dramă. Eu însă mi-am ținut firea. De altfel, am jucat imediat în Ferma, la Bulandra, în Totul în grădină, la Giulești. Repet acum un rol într-o piesă bulgară, Escapada, a cărei premieră va avea loc nu peste mult timp.

— Pe scenă păreți foarte aprigă. În realitate sînteți un om de o curiozitate

desăvirșită. Vă comportați ca și cum lumea e un imens salon unde se discută cu eleganță, se poartă veșminte albe, și nimeni nu rivnește răul nimănui.

— Și n-ar fi bine să fie așa? În ceea ce mă privește, nici eu n-am impresia că sînt atît de aprigă. Dimpotrivă, aș zice că sînt timidă și de aceea, în prezența oamenilor mă pierd și sînt, chipurile, distantă.

— Din cite știu, ați călătorit foarte mult.

— A fost un mare noroc pentru mine. Puține țări de pe glob mi-au rămas nevizitate. Cunoașterea unor medii atît de diverse a fost decisivă pentru formarea mea.

— Unele din aceste călătorii au fost misiuni diplomatice.

— Da. Am făcut parte, timp de trei ani, din delegația noastră la O.N.U., din comisia a III-a care se ocupa de drepturile omului. Mi-am luat foarte în serios muncă. M-am apucat să învăț drept internațional. Eram prima femeie prezentă în acel For atînci. În anul 1960, ieșirea în lume a României era un element de curiozitate. Faptul că eram mai deosebită era o surpriză foarte plăcută pentru occidentali, care se uitau destul de ciudat la noi.

— Sînteți, de mai mult ani, președinta A.T.M.-ului. În această calitate ce ați dorit în special să realizați?

— Am încercat să sprijin pe cît mi-a stat în putință teatrele din țară. Bucureștiul se descurcă singur. Dar teatrele din provincie sînt deseori confruntate

cu probleme dificile. Ideea de bază a fost de a desprovincializa provincia.

— De ce vă ocupați de un teatru popular tocmai din Buzău?

— Absolut din întîmplare. Fiindcă ei m-au solicitat primii. Am găsit acolo un colectiv bun, inimos și talentat, cu care am și luat cîteva premii.

— Am auzit că ați scris o piesă.

— E adevărat. Nu pot să stau. Îmi pregătesc, deci, un nou debut și o nouă carieră. Nu vreau să lîncezesc după ce nu voi mai putea urca pe scenă.

— Care e subiectul piesei?

— E o satiră la adresa unei posibile noi burghezii în condițiile noastre. La lectură a plăcut. Acum mai scriu o piesă, așa că doresc să nu fie o simplă întîmplare. Piesa are două personaje și aș vrea să o joc cu Irina Răchîțeanu.

— Din nou ați ajuns, după mulți ani, să fiți atrasă de vraja scrisului. Cum de s-a petrecut mersul acesta în cerc?

— Am început să scriu un jurnal cu amintiri din copilărie și cu amintiri din prezent. Apoi am tradus multe piese pentru radio, pentru teatru. Mi-am făcut astfel mîna.

— Ce a fost cel mai pasionant din toi ce ați trăit?

— Șansa de a fi devenit actriță și decî șansa de a trăi atîtea victii diferite. E o îmbogățire permanentă a eului tău. Ca și cum ai cunoaște mereu alți oameni. E o atracție permanentă acest spectacol al vieții, citeodată fermecător, înălțător, altădată plicticos în banalitate. Dar veșnic altul. E superb.

● Constelația lirei ●

O meditație de seară

a lui Avram Iancu

Calul meu alb din jumătatea umbrei
Se pierde sub colonne și vitralii,
Făptură-a unui vis trezit în demoni
De areul bolții reclinat pe falii.
Spre Blaj, unde-i cimpie și-i schimbare
Se-apeacă trupuri, brazii clătinași,
Lung clopotele zarea mea o strigă
Semn în destinul Munților Carpați.

Eu, Avram Iancu, patimă străbună,
Pe cal alunec.
Si cum vintul sună...

Urmat de lăncieri în spații drepte
Trec punți de liniști albe ca o pinză
Sub care focuri ard neîndoite,

Peste dureri și glia noastră plină.
Ales de moji eu fapta lor adaug,
Cu sparta mea, rivniță de rebeli.
Eu, mandatarul unui vis de veacuri
Trecut prin fierăstraie de-ndoieli.

De la cei mulți am înțeles obstesca
Nedumerire, ca o revărsare,
Că, singur, e-n zadar o luptă dreaptă
Prin neguri lungi s-o faci biruitoare.
Ce-nversunare, Doamne, mă cuprinde
Cind se-ncreușă în amurg metale,
De parcă am tot sufletul invins
Cu — brusc — otrăvuri negre de migdale.

Ce-nsemn eu oare singur, un destin,
Un fulger inspiciat pe cai de ură ?
Un stol de patimi oarbe, un fior
Instrăinat pe cercurile gurii ?...
Eu singur nu însemn nimic, doar clipa
În care-am ars pe-o culme îngănată,
Sub fruntea voastră-amar îndurată,
Sub vulturi ce și-au repliat aripa!

O, moji mei, făpturi de piatră albă
Înmărmurite pe străvechi altare,
Prin geniul forme noastre din bătrâni
Sintem puterea vieții mișcătoare.
Uniți în fapta, fapta noastră-i cuget,
Luptăm cu soarta, țara e-nainte
Și devenim prin cicluri o icoană
Într-un sistem de lucruri și cuvinte.

Aștrii ce au lumină
luminată,
Un semn al neputinței trag pe roată.

Puterea-i jertfă pentru cel din frunte,
Nu-i privilegiu calp, nu-i vanitate ;
Ea este devenirea ce implică
Soarta poporului în libertate.
Premisă falsă este-n schimb puterea
Cind stă sub semnul marelui măcel,
Intrigi și ură, lași, căpătuială,
Dictatul surd ca sfera de oțel.

Vorba în vorbă naște brusc minciuna,
Strimba eroare, este sus, principiu ;
Pentru tiran, necesitatea-i streangul
Și-n licăr mort, alături, mărăguna.
Tiran să fii și-i plină cupa gurii,
Un vas invers de sînge și cruzime,
Din glasul pur, tenebre faci să curgă,
Din glasul mut, un martor pentru crime.

Dar cum va triumfa, măreț, puterea
Un pom al vieții cu nestins temei ?
Prin pirghia schimbărilor eterne,
Prin pătrje și prin virtutea ei.
O vastă traiectorie de lacrimi
Ne-a fost destinul încercat de piață ;
Națiunea noastră-i pisc, pădure, brazdă,
Sămînța cu scintea pururi trează.

Noi n-am căzut sub săbii,
Vint sau frig,
Cum pasul vrenții degradează aspru...

Prin datini am rămas, cum stele vii,
Eclipse de lumini în depărtare,
Cum infinitul suflă în oglinzi
Geneza albă-a luminii viitoare.
O lume a dreptății fierbe astăzi,
Vrem liber omul pină la vlădică,
Blind, ochiul să nu fie un prăpăd
Cum fulger negru zarea o despică.

Că mi-ați incredințat puterea mie
E-un semn al împlinirii și al minții
Unui popor moral, aflat în luptă
Să-și dezrobească glia și părinții,
Dorm frații mei, morminte cufundate
Sub trapa verde-a munților silhii,
Acolo unde pajuri ordonează
O geometrie-n cercul nimănu.

Tabla de șah conține matu-n sine,
Iar regele — hazardul.
Nu puterea...

Puterea este unda minții noastre,
Un flux lucid de veghe în cetate,
Triunful calm sub lespezile frunții,
Arc de lumină spre eternitate.
Puterea este-adinc hotarul țării —
Scut existenței noastre milenare,
Tărîm al fericirii, datini, limbă,
Graniț albastru coborît din soare.

Nu, moji mei, ai luptelor zăpoare ! —
Puterea nu-i un sceptru, nu-i un tron,
Voință-ngustă, limbă singulară,
Surd Polyphem fixat pe un fronton.
Puterea nu descinde timp din duhuri,
N-o zămislește-n zodii providența
E stea polară veșnică-n văzduhuri,
E legătura lumii cu esența...

DUMITRAN FRUNZĂ

Ca o inimă, Țara

Definește această stare a înnului
Picurind în izvoarele patriei
Roșul, galbenul, albastrul, mereu vii,
Mereu căutîndu-se unul pe altul
Într-o măreție deplină, fierbinte.

Definește această stare a înnului
Blind răscolind pădurile, munții
Într-o veghe profundă, din veac
Într-o nestîrșită rodire a griului, piinii
În acest pămînt plin de jertfe, românesc.

Iată, sub soare se înaltă mereu
Patria mea, — triumf al dreptății,
Statornică lume a dorului dor
Din care venim, din care urcăm precum
sevele

Într-o măreție deplină, fierbinte.

Ca o inimă Țara ne cuprinde pe toți
Fii ai acestor zări tricolore
Sacra limpezire a gândului, înnului
Ca o dăruire veșnică, fără de moarte
Roșul, galbenul, albastrul mereu vii.

ANTON TIANU

Dor de poezie

Imagini dintr-o scrisoare
primită de la un necunoscut
nu am uitat de unde am plecat
geometria unui cuvînt

purtat ca orice exterior
din umbra unei statui aplecate
socolului ei mergător

despre voi
vă privesc dinspre cărți
sub aceeași lumină am intrat
într-o seară mi-e dor de poezie
în emoția unui veac așteptat...

VALTER HRISTESCU

Capcană

Între ventricul și suricel, între
roțile dințate ale aparatului
locomotor, între
ochiul sting și ochiul drept,
între căprioară și vinător :
spasme, fantasme, cioburi
din care nu voi ieși
niciodată.

NICOLAE DOROBANȚU

Răspuns

Tu mie
Eu ție răspuns
Vinovată doar roua
Cu centimetri
De dimineață în plus
În degradeuri
Și virturi solare
Adiacența luminii
Multipliate
Încălețură
Cu aer lichid
Cu ridicături de grade
Către cer
Cu timbre fiscale
Legalizare
A stării noastre
De spirit.

ANA ARDELEANU

Primăvara a țării

Ure mereu
Spre culmile primăverii tale,
Țară,
Ca să-mi umplu cu petale
Inima dăruită soarelui
Și să mă întorc între ai mei
Înalt și rotund,
Diamant șlefuit în lumină,
Floare crescută pe pajști,
Făclie arzînd de dragoste
Pentru oameni
În drumul urcînd
Spre vis
Și spre cînt.
Apoi, din nou,
Isc în mine ureșuri
Spre noi primăveri
Ale țării
Pină cînd,
Rodit din plaiul acesta,
Legănat de doine,
Devin eu insumi
Pentru tine, țară,
O nestîrșită
Și senină
Primăvară.

VIOREL COZMA

Bunica

Transilvăneanca aceea cit un bulgăre
mic de soare
cu vorba domoală ca roata morilor de apă
(dar plină de rezezi înțelesuri
ca vadurile cu păstrăvi)
seria cu fire de lină
o fantastică istorie
la războiul ei de țesut.

Covorul care se naștea era singura carte
în care eu aflam cu ochii cum de demult
au fost și alți oameni pe pămînt
și că ei nu au murit niciodată
ci numai s-au tot mutat
din copil în copil.

Unul dintre ei locuiește de-acum în mine.

NICOLAE BARA

Urma de țaran

Scriu poezie cu satul
Oasele lui sint oasele mele
Prin care imi susțin echilibrul
Iar țărani sint uși deschise-n veșnicia
În care-mi semăn cuvintele
Un sat fără cimitir nu are nume
Din viitor tradiții veghează
Sufletul mi se scaldă într-un heleșteu
de speranțe

Vin și plec în aceeași depărtare
Care este țăranel din mine
Și nici o fintină nu este mai adîncă
decît satul meu de sub sprincene
VALENTIN ARGESANU

Eternul tricolor

O, și-acest Steag suveran în care,
sbătîndu-mi-se timpul,
înbuciumat cîntă-un străvechi Cap de lup
— la facerile ohabnice și prefacerile
libertății

ci-n roșii și galbene și-albastrele vii
privegheri ale orizontului
patria este-o piine de rouă cu privighetori
dar dacă împătîmîndu-vă de-o curată
veți privi deasupra înaltelor cetăți ale
viitorului

un Steag va să vă fie
o supremă lumină a ochiului.

Și vă dau de știre, vouă
oamenilor cu areul la pîndă:
acest Steag sfînt suveran,
acum și-nveție,
doar pe suflet ni se închină.
GEORGE COANDA

Țăranul

Mă rog din pragul de apus al serii —
ce-a rument coloză infinită,
din spicul greu trudit sub geana verii —
de țărănească palmă bătucită.

Prin vii se lasă toamnă poliromă —
livezile sint la soroc de nașteri
și gem sub o sălbatică aromă
iubirile setoase de renașteri.

Că e belșug pe mesele întinse
și alăuta cîntă-a-ndestulare —
țăranu-a stat sub verile aprinse
între pămînt și ceruri — turlă-n mișcare

M-aplee sub steagu-acestui stîlp de pază
și vin spre el pe gînd, poem și rază.

GHEORGHE DINICA

Lumina

Broderie
Iscată
În azur
Ie încrustată
Din lacrimi de luceferi

Fantasme
Horînd
Străvezii

Bucium imens
Din care suruie
Culoare

Lilieci de umbră
Zvîcnînd
Pe undă clară

Nemișcarea clipei
Sunînd
Străvezii

Clar — obscur
Fin
De faianță

Brusc
O poartă
Se închide
Și cortina
Pe lumină
Se lasă
Ca un negru osemînt

CĂTĂLINA CORVIN

Keshev Malik

Unul dintre cei mai reprezentativi
poeți ai Indiei contemporane este
Keshev Malik, redactorul-șef al re-
vistei Indian Literature din New
Delhi. Poet de expresie modernă, cul-
tivînd marile probleme umane, publi-
cist cunoscut în geografia limbii en-
gieze, Keshev Malik este și un prieten
al poeziei române. Poeziile traduse
sint din volumul The Lake surface
and other poems (Oglinda lacului și
alte poeme)

I. IUGA

Două drumuri

Două drumuri aleături se lumea —
misterul
Și realitatea, de necomparat,
Dar arșița inimii tale poate
Să ia unul din drumuri drept unicul.

Odată, în agonie, am alergat după primul
Înșelîndu-mă asupra singurului adevăr,
Lumea a creat simțurile mele,
Am uitat sufletul independent al

Am uitat transparența zilei, lumina din
afară,

Approape parcul, copacii, soarele,
Și retrăgîndu-mă înapoi înapăimîntat —
Sint chinuit să alerg dinspre unul către
celălalt.

Lumea este a mea
Lumea care toarce două drumuri
În balans între
Noapte și ziua.

Orbul

Sufletul său jerpelit
Sechestrează zădrențe de lumină.
El este durerea,
Durerea luminii deserișă de întunericul
lui;

El geme umil își mărește privirea
Dincolo de beznă și-o aleargă :
El frînge gardul
Acaparează și culege lumina cuvintelor
Și întîlnește lucrurile.

Presupunere

Bănuie o imensă cimpie
Prin ea glasuri chemînd
Sau presupune în beznă că sint ecouri
Care ne cheamă
În lungul grilajului de metafore
Spre semînțe de înțelesuri,
Dacă vii de departe și trebuie să cobori
O pierdută impresie a casei din lăuntru
nostru

Casa fără ferestre
În care nici o lumină
Nu se infiltrază,
Nici raze de soare ucise,
Acolo dezbrăcate, oarbe îmbătrînite
adevăruri doar
Singure păzînd judecînd cetatea la miez
de noapte.

În românește de ION IUGA

CURIERUL LITERAR

Dumitru Cojan. Prea multe foi inghesuite într-un plîc prea mic și nici o urmă
de poezie. George Augustin. Din poemul dedicat lui G. Trakl am reținut o
singură imagine : Cel aplecat peste dureri / nu mai are nume. La polul opus, al
nerealizării, astfel de imagini : O flacăra albastră și rece / rodese (!!!) / în con-
vență magne fetide. De ce atît de complicat ? Mihaela Enescu. Multă sensi-
bilitate și curățenie sufletească în poezia dedicată copiilor, dar, ca și în celelalte,
apar unele stîngăcii. George Barbu. Da scrieți cu multă ușurință, dar tocmai aici
e pericolul. Fiți mai circumspect față de această ușurință. Emil Gavrilu. Ați pu-
blicat cam în toate revistele, chiar și la noi, dar nu astfel de versuri : Din
veacuri triste de-asupriri și lupte / Uneori pierdute prin trădări / Am strîns pu-
teri, revolte ne-nterupte... Drăgan Cristina. Continuați ca în poemul Timp. Ce-
lelalte sint foarte slabe. Elena Potor. Nu-i rău : „Mușcasem din lună azi-noapte,
în vis / ca din turta dulce-a copilăriei“ ceea ce v-ar îndreptăți să continuați, dar
nu așa : „Ciulinii mă sfîrșite-n cîntec de toamnă“. Încercări total neavenite, că-
rora le adresăm un categoric nu ne-au trimis : Sînziana Pîriu, Balaur Gheorghe,
Ciulescu Adriana, Anca Marilena, Gheorghe Maria, Ioanichie Florica, Tirlea Că-
tălin, Florin Dan, Prelucă Florentin, Mioara Ardeleanu, Foti Adrian, Liana Nă-
duș, Ionescu Ecaterina, Gheorghe I. Udrea, Maria Logofătu, Popa I. Gheorghe,
Ciocoiu Ion, Ioana Barbu, Cecilia G., Iulian Olteanu, Viorica Paunescu, Aurora
Telescu, Lin Alin, Zamfir I. Ioan, Sora Adrian, Steriop Dragoș, Văsiu Sevasta,
Laura Ispas, Istudor Mihai, Tudor Georgeta, Cocioc Marioara, Costea Vasile, Io-
cea Ignat, Lița Vali, Tom Arval, Bolea Lavinia, Gligor Mojiu Bulduș, Lucretia
Dulamă, Capră Cristina, C. Crăciun, I. Ciurea Poiană, Petrăreanu Adrian, Ioan Mi-
hail Popa, Ioana Forstner, Daniel Brutaru, Rozsa Irene. Manuscrisele nu se în-
poiază.

VICTOR NIȚA

Polemici cordiale

Judecați și prejudecați

Fantezie și realitate

„Dacă vreți să pictez îngeri, arătați-mi-i!”, zicea zeflemitor Courbet. Dar pictura Renașterii e plină de îngeri pe care nimeni nu i-a văzut și de paradisuri în care nimeni n-a locuit. Ceea ce înseamnă că artiștii au închis uneori ochii pentru a vedea mai bine.

Reintoarcerea la natură

A judeca după criteriul „citi arbori atita natură” înseamnă, probabil, aocoli problema pe care a pus-o Rousseau. Înțeleg chemarea de a ne reintoarce la natură în sensul că am uitat ce era „natură” în noi, nu în sensul că ar trebui să ne pierdem urma într-o pădure, să îmbrăcăm o blană de lup și să trăim, din cules și vinat, într-o colibă. Din perspectiva cuiva care apreciază natura după „imacularea” ei, o colibă este tot atât de artificială ca și un zgîrie-nori, o imixtiune în spontaneitatea naturii, diferența fiind numai o chestiune de proporții. Iar pentru cineva care vrea să aplice riguroso prejudecata natură = pădure, omul trebuie să-și dărime și coliba și să doarmă pe iarbă, în nisip sau sub o stîncă; trebuie să-și dea jos și blana de lup și să stea gol; trebuie să arunce sulita sau șacul și să strîngă de gât animalul pe care vrea să-l răpună.

La răscrucea unui conflict ireductibil dintre natură și societate, nu ne-ar rămîne decît nostalgia naturii pierdute pentru totdeauna sau să ne convingem că o plimbare într-un parc, un picnic era tot ce ne lipsea. Căci la fel de naivă ca povestea bunului sălbatcă mi se pare furia exodurilor duminicale cînd ele confundă igiena salutară a plămînilor cu „intoarcerea la natură” și transformă weekend-ul în filosofie.

Un amănunt

Ca să corecteze lacuna de a fi muritori, faraonii s-au gândit la o stratagemă. Și-au pus sclavii să le înalțe o piramidă, care să le apere trupul și totodată să le asigure nemurirea. Și cum faraonii se temeau să nu se apropie Moartea cînd vremea piramida nu era terminată, au hotărît ca sclavii să fie grăbiți cu biciul.

În schimb, Parthenonul nu putea fi construit din ordinul unui autocrat. Ce interes ar fi avut el să întărească încrederea în logică a supușilor săi? (Noaptea, cum spunea cineva, Parthenonul devine muzică și rugăciune. Dar ziua, muzica se transformă în logică.) Tocmai de aceea mă mir că un amănunt este totdeauna uitat de ghizi pe Acropole. Li se spune celor care urcă să vadă ruinele Parthenonului că cîntărește fiecare coloană, că măsoară arhitrava, dar ciți știu că pe Acropole au lucrat marmura numai cetățeni liberi, că Pericle n-a îngăduit să lucreze acolo nici un rob? Dacă li s-ar spune asta, și-ar aminti mai mulți că omul nu poate cuceri perfecțiunea în genunchi.

Secretul barbarilor

Barbarii n-au intrat în Roma pentru a o cuceri, cum crede toată lumea, ci pentru a fi cuceriți. Era singurul lucru pe care trebuiau în mod normal să și-l dorească.

Torquato Tasso și Inchiziția

Sînt opere care s-au născut între gratii, ceea ce înseamnă că lipsa de libertate pune în primejdie arta, dar nu o omoară. Ceea ce înăbușă, ceea ce sugrumă arta este, de fapt, un produs al lipsei de libertate: frica. Torquato Tasso n-a fost chemat niciodată la Inchiziție și totuși, bolnav, trăia cu spaima că va fi denunțat și va termina pe rug. În cele din urmă s-a prezentat singur în fața Inchiziției, acuzîndu-se de păcate pe care nu le săvîrșise.

Napoleon și neoclasicismul

Napoleon afirma că un om care vorbește face mai mult zgomot decît o armată care tace. Statuile clasice formează o armată care tace și zîmbește, dar ce cîntece de sirene se aud uneori într-o tăcere care surde! De aceea e firească nostalgia din care s-a născut neoclasicismul.

Numai că pe parcurs, neoclasicismul a uitat parca de originea sa, luîndu-și un aer de cuceritor încîntat de el însuși. Ca și Napoleon, el și-a pierdut cumpătul, s-a îmbătat la primele victorii și a devenit din ce în ce mai ambițios. Născut din nevoia de liniște, s-a trezit lacom de un imperiu. După ce ridicase o lance de marmură ca să se apere de dezamăgiri, a început să amenințe cu ea pe cei care aveau îndoieli și a visat să intre în templul artei cu o hermină pe umeri.

Mărul lui Newton

Cînd Newton împlinise douăzeci și patru de ani, Londra, ni se spune, avea nevoie de medici care să vindece urmele ciumei, de marinari care să se lupte cu olandezii și de pompieri care să stingă incendiile foarte dese. Tînărul savant n-a fost nici medic, nici marinar, nici pompier. De parte de mirosul de acid fenic, de buibuirile tunurilor și de flăcările incendiilor, făcea un lucru aparent inutil, privea un măr căzut la pămînt. Și abia mai tîrziu lumea a aflat că astfel a fost descoperită legea gravitației.

Anacronici

„Anacronic” nu are neapărat un sens peiorativ. Giordano Bruno a fost anacronic într-o epocă dominată de obediență față de dogmele Inchiziției. Și, într-un fel, toți martirii au fost niște anacronici. Numai așa au putut fi atît de ușor striviți sub privirile aprobatoare sau resemnate ale celorlalți. Dar tocmai anacronicii au ajutat uneori timpul să se purifice.

Nostalgia imperfecțiunii

Nu prea vād ce rost ar mai avea arta într-o lume care ar fi desăvîrșită și nu și-ar mai dorî nimic. Vechiul *errare humanum* est ar putea fi înțeles și altfel. Că desăvîrșirea ucide omenscul și eșuează în divin. Stînge speranța. Ce să mai sperăm un zeu? Poate cel mult să reajungă om.

OCTAVIAN PALER ■

Simple note

Învățătură învățător

Gh. Țițeica

Nu într-o singură împrejurare mi-a dat tircoale ideea să aștern pe hirtie citeva gânduri despre excepționalul exemplar uman și prestigiosul savant — unanim considerat ca atare, în țară și peste fruntarii, — marele geometru și marele matematician care a fost Gheorghe Țițeica. Și totdeauna am avut o reținere — deși păstrez și astăzi în amintire, proaspete și reconfortante, omenia și firescul, farmecul și armonia, modestia și, așa zice chiar, sfielile lui — fiindcă a te apropia de viața și de opera sa am socotit că îți trebuie o altă pană, mai vrednică decît a mea și, în primul rînd, o competență cu totul specială, de care mărturisesc că am rămas, pînă la bătrînețe, cu desăvîrșire străin.

L-am cunoscut și, pe o întindere de zece ani aproape, între 1929 și 1939 cînd a deținut funcția de secretar general al Academiei Române — despre care Nicolae Iorga, definindu-l, a spus „casa lui de om public acolo era” — mă duceam să-l vād, ca să plec de la el întotdeauna cu sentimentul net că sînt mai înălțat sufletește și mai îmbogățit mintal. Și dacă, peste vechile mele reticente, m-am decis s-o fac acum, e pentru că îmi dă poruncă un capricios joc al memoriei: evocîndu-l pe Spiru Haret, mi-am amintit că-l avusesse profesor și că în locul lui, devenit vacant prin deces, a fost ales în 1913 Gheorghe Țițeica membru activ al Academiei Române la secțiunea științifică; iar pe de altă parte, că am, între copertile unui dosar, citeva scrisori de-ale lui către Ion Simionescu ce n-au luat încă drumul publicității și care s-ar putea ca o dată să intereseze un cercetător. Așa purced, să-mi înălțur ezitări și să fac abstracție de ignoranța mea, într-un domeniu rezervat exclusiv specialiștilor, de care — e de la sine înțeles — nu mă pot atinge.

Gheorghe Țițeica s-a născut la Turnu Severin în 17 octombrie 1873 și a încetat din viață în București la 5 februarie 1939. Era fiul Stancăi și al lui Radu Țițeica, mecanic la vapoarele de protecție română pe Dunăre. Înestrat de mic cu o foarte vie și pătrunzătoare inteligență și cu

Iubirea de frumos

Dorul de Maramureș

Există un anume dor în sufletul nostru care poate fi numit anume după Maramureș după această lacrimă de țară românească unde prunci noștri se mai numesc și acum coconi și soațele noastre stăpîne, unde respectul față de om s-a prefăcut în sacralitate, unde nu există lacăte pe porți și la ușile

Ce profesim,

ce profesăm

Artă și meserie

Marele premiu la Salonul caricaturii din cadrul tradiționalului Festival al umorului de la Vaslui din această toamnă, una din cele mai importante confruntări artistice de acest gen pe plan național, a fost acordat anul acesta lui Ștefan Popa, tînăr grafician din Timișoara, inginer la Întreprinderea „Electrotimș” din acest municipiu. Premiul ca atare a fost un eveniment mai mult pentru juriul care i l-a acordat, în vederile căruia nu prea intrase acest caricaturist pînă acum, deși avea tașca doldora de trofee cucerite nu numai la alte competiții din țară, ci și din străinătate. Oricum, cel puțin în Franța, la Confolens, Rochelle și Paris, a devenit un răsfațat al marilor premii și saloane de caricatură organizate pe scară mondială, din 1978 încoace. Atelierele Consiliului internațional pentru artă și folclor — C.I.M. — UNESCO, îi tîn deschis larg ușile să vină și să lucreze ca la el acasă, chiar dacă laureatul lor încă de acum cîțiva ani nu era decît un student la o facultate a Institutului politehnic din Timișoara. Aveau și de ce s-o facă, dacă ținem seama că Ștefan Popa se afirmase ca un artist matur, atît ca viziune cît și ca linie, ca desen, la niște expoziții internaționale competitive cu teme ca „Petrolul și criza energiei” sau „Copiii lumii” ori mai exact spus, cum tîne să precizeze un critic francez, „Copii (nefericiți) într-o lume indiferentă”, critică din al cărui comentariu nu mă pot abține să nu transcriu acest paragraf final: „Ș. Popa are o mină sigură,

o lacomă pasiune pentru studii și lectură, Gheorghe Țițeica e premiant la școala primară din Turnu Severin, ca și în toate clasele liceului din Craiova, iar după ce îl absolvă, intră ca bursier la Școala Normală Superioară din București — unde era în timpul acela director clasicul nostru scriitor Al. Odobescu — și, concomitent, se înscrie la Facultatea de Științe, secția matematici.

În 1895 e licențiat și un an mai tîrziu pleacă în Franța, pentru continuarea învățării, unde va rămîne trei ani neîntreruși, urmînd cursurile de matematici de la Sorbona și de la Școala normală superioară — celebra instituție de la Paris cu sediul în Rue d'Ulm — și se va întoarce în țară în 1899, doctor în matematici, cu lucrarea *Sur les congruences cycliques et sur les systèmes triplement conjugués*.

Era al cincilea român care obține doctoratul în matematici în Franța, după Spiru Haret, cel dintîi, în 1878 David Emmanuel în 1879, Const. Gogu în 1882 (o mare speranță a științei naționale, din păcate răpit vieții la 43 de ani), Nicolae Coculescu în 1895, întemeietorul Observatorului astronomic din București, și Gheorghe Țițeica în 1899. Și de aici începe cariera de savant și de strălucit învățat, învățător al atîtor generații de valoroși matematicieni.

Găsesc într-o broșură a regretatului nostru prieten Nicolae Ciorănescu (1903—1957), profesor la Școala politehnică, el însuși matematician de vocație și de autoritate, o caldă prezentare biografică pe care o face maestrului său după ce-și mintuise existența. Dar și Nicolae Ciorănescu — cu toate că era, ca să spun astfel, „de bransă” — evită să-i schițeze din citeva linii portretul, așa cum rezultă el din propriile cuvinte ale lui Țițeica și ale aceluia care l-au audiat.

În mai 1937, Gheorghe Țițeica e invitat să participe la inaugurarea noilor laboratoare ale Școlii Normale de la Paris, iar Nicolae Ciorănescu citează din discursul rostit acolo: „Prof. de aceste momente solemne pentru a declara, nu fără o oarecare emoție, mîndria ce o resimt de a fi aparținut, ca elev străin, la această instituție de primul ordin. În timpul celor trei ani de Școală Normală — sînt patruzeci de ani de atunci — am reușit sub direcția științifică a lui Jules Tannery, al cărui nume este cu pietate înscris în inimile foștilor săi elevi, să-mi însușesc acea disciplină intelectuală care este la baza oricărei activități științifice. Tot ce am făcut în specialitatea mea vine de aici, de la acest izvor fără pereche.

caselor, unde se intră în case desoperit pe cap precum într-un sanctuar, unde bună ziua se rosteste tuturor oamenilor implicînd cerurile în acest cuvînt, unde tinerii nu se rușinează să poarte veșmint strămoșesc în albul neprihănirii, unde casa-i casă și familia familie, unde divorțul este socotit o anomalie și imoralitatea o boală, unde sărbătorile sînt sărbători și lucrul lucru, acea matcă vovodală a neamului nostru, tîrîmul colindelor celor mai zguduitoare din limba română, limba noastră aici rămasă în acel duh sacral moral

talent ascuțit, spirit de observație și toate acestea în slujba unei gândiri profunde: lupta împotriva războiului și a sărăciei pe care o demască neobosit. «Nu există fericire fără libertate și nici libertate fără curaj». Această afirmație-cheie a lui Pericle este caracteristică lui Popa pentru că este demn de ea”.

Nu poți să nu-i dai dreptate criticului francez cînd remarcă mai ales curajul lui Ștefan Popa. Caricatura pentru care i s-a acordat tînărului artist Marele premiu la Vaslui reprezintă un uriaș excavator care însă, în loc de cupa cu care sapă, are un cîine ce rîcește pămîntul epuizat, cu labele, aluzie evidentă la incapacitatea unor meseriași de a utiliza cu maximum de eficiență utilajele moderne. E o observație usturătoare care a revenit și în dezbaterile recentei Conferințe Naționale a partidului. Spre deosebire de mulți dintre caricaturiști de-o vîrstă cu el sau mai experimentați, lui Ștefan Popa îi respunghă gratuitatea caricaturii, axarea ei pe absurdități mult căutate, stranii, fără nici o legătură cu viața, cu actualitatea.

Evenimentul care m-a stîrnit să fac această semnare nu sînt nici premiile care i s-au acordat, în Franța, în Japonia, în Turcia sau în alte țări și la alte concursuri naționale sau internaționale, ci ultima sa expoziție personală deschisă chiar în întreprinderea unde lucrează ca inginer, respectiv, „Electrotimș”, meserie pe care nu are de gînd s-o abandoneze, chiar dacă Uniunea artiștilor plastici s-ar arăta mai generoasă cu el decît a făcut-o cu alții, primindu-l în rîndul membrilor săi, recunoaștere ce i se cuvine pe merit.

Din textele inserate în catalogul acestei ultime expoziții, unele purtînd semnăturile unor autorități în materie, critici sau scriitori din țară și străinătate, m-aș opri mai curînd asupra observației pe care o conține scurta însemnare a unui coleg de studenție și de presă stu-

Faptul de a fi avut ca profesori savanți iluștri sau de a fi avut camarazi științifici sau literari a căror amintire nu se va șterge niciodată din mîntea mea, sau acela de a fi avut la îndemînă o bibliotecă al cărei stăpîn am fost în timpul vacanțelor, în sfîrșit faptul că am avut un admirabil mediu material și intelectual, favorabil formării definitive a tineretii mele, iată în ce constau marile, imensele avantaje de care am profitat cu prisosință la această Școală.

Viața mea s-a desfășurat de atunci, în mare măsură, sub imboldul ideilor și sentimentelor culese zi de zi în sălile de curs sau pe culoarele acestei Școli, sub influența scumpulor mei camarazi francezi.

Iar cum era ca dascăl Gheorghe Țițeica, Nicolae Ciorănescu va reproduce un crimeci din portretizarea pe care i-o consacră la „Universul literar” în 1923 matematicianul Dan Barbillian — care se știe că e una și aceeași persoană cu poetul atît de singular Ion Barbu — și pe care îl transcriu aidoma: «Smerenia și pacea luminoasă a acestei figuri (ceva din ortodoxia rațională a starețului Zosim, din „Frații Karamazov”) la catedră și tablă, se însufletește. Gestul, mai larg, arată rîndurile oștirilor de algebre. Un călugăr-soldat ridicînd Crucia de semne pentru cauza cea mai adevarată, cea mai importantă „cum sabia n-a pledat vreedată și nici trîmbița n-a proclamat”. Bătălia se desfășoară albă, hotărîtă, într-un mers de fapt suveran. Ochii profesorului precizi, albaștri în planul medial al amfiteatrului, par materializarea punctelor circulare, de la infinit: organizatori și absoluți. Pe cînd fața se desface de fondul negru al tablei ca Maska însăși a geometriei, ca sfera absolută neeuclidiană. Am avut curiozitatea să gust, într-o altitudine de așteptare, lecțiile profesorului Țițeica. Le-am cunoscut ca niște clare bătălii. Sub fața aceasta, mai ales. Le iubesc. Însemnătatea acestor lecții nu-ți îngăduie o prea lungă pasivitate. Scoți revede, hirtia, creionul și intri în bătălie. Atunci simți lîngă tine o mină sigură de neîntrecut combatant. Ai, îndepărtează fierul cu care inerția somnolenței vroia să te întunece, dîncolo arată o potecă sigură în satele taberei de întuneric; îți încheie armura slăbită de lovitură și, din izbîndă în izbîndă, te conduce în cortul hoștăților lui Darius: diamantela proprietăților geometrice, făiate după tetraedru, cub, octaedru, icosaedru».

L. KALUSTIAN ■

(Continuare în numărul viitor)

poetic care, cum spune Hölderlin, se cuvine să devină mereu limba unei Patrii.

Putea-vei oare să nu mărturisești la fereastra nopții de colindă cu lacrima clopoșelului din adînc de istorie că toată ființa bunătații tale se ferecește socotînd Marău-regul ca inimă a spiritualității românești?

Există tînuturi, spunea Iorga, după care se poate reface moral întregul neam: Maramureșul este dintre acestea!

IOAN ALEXANDRU ■

dentească, Valeriu Laurențiu Vișan, redactor-șef adjunct al excelentei publicații universitare timișorene „Forum studentesc”, al cărui tehnoredactor a fost ani la rînd polivalentul grafician care face obiectul acestor însemnări.

„Ștefan Popa a fost, a scris V. L. Vișan chiar într-un număr al acestei reviste din anul 1979, timp de 5 ani, unul din cei mai buni studenți ai Facultății de mecanică. Formația lui de inginer nu cred că poartă pusă sub semnul îndoielii... Ștefan Popa este la vîrstă lui o autentică speranță artistică. Trebuie însă să-l ajutăm să iasă din următoarea dilemă: Cum e mai bine — cînd arta devine meserie sau cînd meseria pe care o faci a ajuns artă?”

Dintr-o discuție pe care am avut-o de curînd cu acest chipeș, dezinvolt dar atît de bun-simț flăcău bănățean, descins parca din „Cei patru frați Aymon”, unul din baletele celebrului coregraf Maurice Bejart, am înțeles că pentru el antiteza, fie și ipotetică, artă sau meserie nu se mai pune sub nici un aspect. Opțiunea pentru inginerie, pentru meserie e clară, după cum bine definită, matură și ireversibilă e și pasiunea pentru arta grafică. Nici în cazul celei de a doua nu e nici o dilemă, tînărul artist fiind convins că arta adevărată fără meserie, adică exercițiul îndelung și travaliu, spirit laborios nu e posibilă. Și din acest punct de vedere talentul incontestabil al lui Ștefan Popa are marea șansă de a se fi unit cu meseria temeinică, în accepțiunea pe care i-a dat-o Romulus Vulpescu atunci cînd și-a intitulat unul din volumele sale de versuri „Arte și meserii”.

Arta și meseria are în Ștefan Popa un exponent de excepție, în această constînd, după părerea mea, unul din izvoarele nesecate ale originalității și personalității lui multilaterale. Gaudeamus igitur!

NICULAE STOIAN ■

Cărbune dintre pînze de ape

Inginerul Ioan Lupoian, ardelean de origine, are 30 de ani de minerit. Treizeci de ani în care a deschis geologia spațiului românesc ca pe filele unei cărți, descifrându-i tainele. A poposit cu grupul său de mineri în peste 30 de localități din toate punctele cardinale și socotea, cu proba experienței și întâmplărilor prin care a trecut, că deschiderea unei mine — indiferent în ce fel de roci și indiferent la ce adâncimi sub scoarța terestră — nu mai poate avea secrete pentru dînsul.

Pînă aici, la Prunișor, în Platoul Mehedinților.

Inginerul Ioan Ciuciuc, bănățean de origine și fiu de miner, are și el un sfert de veac de minerit. După ce a lucrat în exploatarea mai tuturor mineralelor din generosul pămînt al Banatului, gîndea la fel, că această profesie nu mai poate avea taine pentru sine.

Pînă aici, la Prunișor, în Platoul Mehedinților.

Maistrul Grigore Untaru, oltean de origine, din Crăguiești, comuna Sîscău, a împlinit 32 de ani de cînd, ca sondor, sfindește miezul pămîntului cu aceeași nobilă misiune de a-i afla mineralele necesare azi industriilor moderne ale țării. Prima sondă — își amintește ca pe datele de naștere ale copiilor săi, comunicate prin telegrame, fiind departe de casă, cu tandrețe și exactitate — a înfipt-o la 1 iunie 1954 și era în Dobrogea de nord, prin apropierea Tulcei, căutînd aramă. Prin miinile sale, prin sondele pe care le-a minuit cu cea mai mare grijă, a adus la suprafață bentonită de Adam Clisi, cărbune de Motru, cupru de Maramureș și de Baia de Aramă, alte minerale de Oaș... Peste tot a fost și frumos — frumusețea pe care o dă o muncă făcută cu demnitate, cu sentimentul valorii ei și a tale ca om — și greu. În multe locuri a fost foarte greu, dar nicăieri parcă n-a fost atîta neprevăzută și atîtea dificultăți.

Pînă aici, la Prunișor.

Maistrul Ioan Ciubuc, moldovean de origine, din Belenii Iașilor, a aflat ce este aceea o sondă de explorări geologice în copilărie, cînd satul renaștea, oamenii își reacheau vetrele după refugiu, prin 1948. Atunci poposiseră pe cîmp o echipă de sondori pe care ei, copiii țărănilor, îi priveau cu fascinație și cu dorul de a-i urma. El a fost unul dintre aceia care i-au urmat, l-a aflat pe la Șarul Dornei, intrîndu-se

cu nume ciudat, alcătuit din cîteva inițiale cărora nu le-a aflat înaltă vreme conținutul, știa doar că se ocupă cu descoperirea de bogății — IFLGS — l-a trimis la școala profesională, de unde s-a întors sondor. Sondor de explorări. A muncit „corect și cinstit” mai mult decît corect și cinstit, exemplar și a fost promovat și a fost iarăși trimis să mai învețe pînă a ajuns maistrul. Cu viața în mers, colindînd cu sonda sa de foraj România, de la Suceava la Galați, de la Dunăre în Bibor, apoi din nou în Moldova, și din nou spre sud, în Cîmpia Română și prin preajma mării și iarăși prin Moldova... A forat și a adus la lumina zilei atîtea probe de roci și de minereuri încît dacă ar fi putut să le păstreze și-ar fi făcut un muzeu sau un mic munte al său. Fier, sulf, sare, sare de potasiu, cupru, cărbune... De-atîtea ori a luat-o de la capăt încît s-a obișnuit cu neobișnuitul, a învățat demult că asta e condiția muncii sale încît „problemele nu ne mai sperie, ne încordăm gîndul doar cum să le biruim”.

Așa a fost, așa este și aici, la Prunișor, în Platoul Mehedinților.

„Cea mai grea exploatare minieră din cîte cunosc, nu din România, ci de pretutindeni. Se mai extrage în lume cărbune de sub nivelul hidrostatic, ori din nisipuri, dar nicăieri dintre fluvii subterane, cantonată între nisipuri imbibate de ape” — inginerul Lupoian.

„Cum să avansezi în nisipuri am învățat încă la facultate, pe băncile școlii, acum 25 de ani, dar cum să deschizi mine într-o felie de cărbune ca un sandviș între nisipuri curgătoare, iată marea problemă tehnologică de la Prunișor. Cărbunele trebuie scos, țara are nevoie de cărbune. În România se face minerit de sute de ani, cum ar fi putut abdică inginerii români de la posibilitatea aflării unei soluții?” — inginerul Ciuciuc.

Așa a început marea bătălie a cărbunelui de Mehedinți.

Prunișor este o localitate mică de la poarta de jos a platoului, la circa 25 de kilometri de capitala județului pe șoseaua Bucureștiului și numele ei vine, probabil, de la livezile cu pruni de pe văle și coastele ce pitulează satul. Acum doi ani aici au poposit sondorii și geologii de la IFLGS cu sondele lor. Conștienți doar — după cercetări anterioare, de faptul că vor găsi cărbune, nu și că vor deschide o nouă pagină în istoria mineritului. Că vor crea — în premieră — o nouă tehnologie pentru deschiderea de mine în condiții nemaicunoscute. Cum să avanseze, cum să usuce nisipurile ce năvăleau ca o Sahară inundată ce pîndeau, ca să se împotrivescă, orice încercare a omului de a le stăvili? Cum să stopeze apele? Cum să armezze, cum să protejeze armătura? Cum

să cimenteze galeriile? Incepînd de unde? Și cu ce? E cu totul altceva față de o mină clasică!). Cum să asiguri tot ceea ce înseamnă securitatea unei mine moderne prin care circulă benzii transportoare, lifturi, mașini de avansare în cărbune, instalații electrice, tuburi de aeraj și mai presus de toate oamenii...?

Cu frămîntare, cu insomnii, cu supoziții și risc, curaj și experimentări la metru, și chiar centimetru, o mină de oameni ai întreprinderii de foraj și lucrări geologice speciale au izbutit. Onorează titlatura firmei — „lucrări speciale”. Au deschis două mine pilot — Est și Vest — unde realitatea le confirmă gîndirea. Au deschis zăcămintul cu o strategie magistrală ca pe o bătălie de care atîrnă însăși viața. Au deschis zăcămintul prin două plane înclinate — „deși nimeni, pînă aici n-a știut să facă lucrări miniere în plane înclinate”, precizează unul dintre inițiatorii ideii, inginerul Lupoian. Plane cu înclinare de 15 și 12 grade, mergînd de la suprafața și pînă la 27 și 33 metri pe verticala pămîntului, pînă au ajuns la stratul de cărbune. Mergînd cu o pădure de armături, de stâlpi de beton (nu se puteau face găuri și pușcări, artificierii au trebuit să facă alte munci), unul lîngă altul, cît mai strînsi, cît mai lipiți, un milimetru era prea mult, era trădare în fața perfidiei nisipurii mlăștinoase. Se înainta — cu scut închis — izolați ca femeia nisipurilor japoneze, împinși, ca și aceasta de speranță, cîte un metru și jumătate în 24 de ore, cu trei schimburi alcătuite din cîte 12 oameni fiecare. Un metru și jumătate în 24 de ore, cu trei schimburi de muncitori! „După aceea ne oprim, ca să betonăm radierul”. Talpa minei. Apoi „cintra” și apoi „bolta”, pentru închiderea cercului. La propriu și la figurat geometria perfecțiunii. Omul mai fura naturii ceva din forțele ei. Omul mai învîta odată cum să fure focul din soare.

„Pînă să ajungem la nivelul hidrostatic și după ce depășim faza de bijbălă în tehnologie, cea mai bună brigadă, a minerului Florea Gherghinoaică, direct condusă de maistrul Petre Macavei, a reușit un record extraordinar: 20 de metri avansare plus betonare într-o lună. Au cîștigat două retribuții. Era ca o sărbătoare, era bucuria ce îți descețea strînsorile sufletului și temerilor nerușinate. Răspunderea noastră era uriașă, deși nu noi, oamenii Ministerului Geologiei, avem menirea să creăm tehnologii, ci doar să conturăm un zăcămint, să-i facem calculele de rezerve pentru a se putea fundamenta proiectul de exploatare. Pentru a contura zăcămintul trebuia să ajungem însă la el. Iar aici, la Prunișor, alt drum nu există, decît prin purgatoriul apelor și nisipurilor luncătoare. Cu alte cuvinte, a

trebuit să fim pionieri în deschiderea de mine în asemenea strate geologice. Desigur că, nu-și poate îngădui asta o țară fără putere tehnologică” — își duce gîndul mai departe inginerul Ciuciuc, bănățeanul.

„Cînd am atins nivelul hidrostatic — continuă povestea celălalt inginer, — la 6,4 metri pe verticală și între 24 și 36 pe lungimea planului înclinat, dificultățile de avansare păreau de netrecut, insurmontabile. Săpăm „piluga” pentru stîlp de armătură și țignea apa, te înconjură, te inunda. Inotam cu toții în apă. Comisii și paracomisii au venit, idei peste idei s-au dat, coeficientul de cedare al apei — foarte mic. Au încercat să avanseze în continuare, cu pompe submersibile. Nimic. Nisipul trebuia uscat, altă soluție nu putea fi! Dar cum? Extraordinarii sondori, maistrii sondori, foștii țărani tenace și care nu se lasă pînă n-o scoat la iaman, Untaru și Ciubuc, au completat gîndirea, fața inginerescă a șefului de secție Lupoian. Cu sonde amplasate de-a lungul planului înclinat. De o parte și de alta. S-au forat foraje hidro în care au fost introduse pompele. La cîte 6 metri de axul planului și din 12 în 12 metri, pe fiecare parte, sub formă de șah. Au mers așa pînă la, pînă în cărbune; o tehnologie fiind cucerită: a construcției de galerii și mine între ape subterane. Dar și cărbunele „plutea”, mustea de ape miloase. Au tubat galeriile și au introdus iltire, și iarăși n-a fost suficient, nu era soluția optimă. „În frontul de lucru nu era asecare totală, necesară pentru exploatare”. Uneori, obiceiul minereșe de a privi cîmpia și cerul cînd lăsa suprafața, depășește starea psihologică firească a echilibrului. Cînova și-a adus astfel aminte de instalațiile de vacumare pe care le văzuse cîndva, pe un cîmp mlăștinos, folosite pentru desecări în agricultură. De aici a venit o altă idee. Instalațiile respective s-au adaptat, modificat, completat, alăturat unor conducte colectoare, unor furtune și filtre, încît racordate la o pomă hidraulică să dea rezultate. Zeci de asemenea seringi injectează „pe tot frontul în vatră și în tavan” cărbunele și astfel nisipurile cedează. Astfel, anul acesta, în 1981, în mai puțin de 2 ani de la deschiderea celor două mine pilot (septembrie 1979) să urce spre lumină, miracolul erelor geologice de la Prunișor. Cărbunele. Lignit de bună calitate. Urcînd spre lumină o promicră tehnologică deosebită, necunoscută cînd puțin în țările Europei deținătoare de cărbune. O tehnologie validată inginereste, nu artizanat, nu improvizatie. Urcînd spre lumină oameni, oameni exemplari.

CICI IORDACHE-ADAM

De la Zlatna — via Cluj-Napoca — Montpellier și înapoi

„Mă aflu la Institutul de chimie din Cluj-Napoca. Am în fața mea pe dr. ing. Teodora Panca (colegele îi spun Dora), care pare modestă la fire, ca și tinuta vestimentelor sale. E uimită că începem dialogul nostru nițel mai altfel ca de obicei, adică cu Zlatna natală, localitate situată între Abrud și Albac. Încă de copilărie era nevoită să cunoască plantele din flora spontană atît de necesară în tămbăduirea bolilor trupului și în industria cearurilor, deopotrivă. Cît de mult avea să-i folosească această cunoaștere empirică! Căci Teodora Panca este cercetător științific III în domeniul chimiei, iar nu farmacistă și cu atît mai puțin inginer-agronom; dar, după cum veți vedea, este cîte puțin din toată această luate la un loc. Pentru asta a fost nevoie însă de facultatea de profil „Babes-Bolyai” din Cluj-Napoca. A fost necesară și o scurtă dar severă specializare în cadrul școlii de chimie franceză, de la Montpellier. Și încă n-am spus totul. A mai fost necesară o muncă tenace pentru a izbîndi într-un domeniu fără prea mare tradiție pe glob, iar la noi nici pe-atît. Este iar adevărat că am fi niște mari naivi dacă ne-am închipui că, mai cu seamă în cercetare, mana cerească poate pică pe mesele noastre. Dacă nu ne vom ajuta singuri, nu va catadesci nimenea s-o facă, ba, dimpotrivă, sînt destui dispuși să ne incurce ițele.

Așadar, sagacitatea și tenacitatea acestui colectiv științific clujean format din nu mai mult de 11 membri — să-i reținem, vă rog, și pe Maria Morar, Iacob Ungur, Vasile Miron et. comp. — merită relevată. Cum merită relevat, fără-ndoială, sprijinul de care s-au bucurat din partea Fabricii de medicamente „Terapia” și a Stațiunii de cercetări pomicele (din Cluj-Napoca, ambele); cîm merită reliefată și salutată înțelegerea de care au dat dovadă factorii de resort și nu numai. — factorii care au determinat ducerea la bun sfîrșit a acestei cercetări senzaționale, utile pentru lumea plantelor, a pomilor fructiferi și a viței-de-vie. Despre ce anume este vorba? Este vorba de biostimulatori și inhibitori care pot determina schimbări fundamentale în etapele de creștere a plantelor și în cele de coacere a fructelor, spre pildă. Acești biostimulatori au realmente efecte miraculoase. Inginera Teodora Panca se explică. Tratatamentul cu biostimulatori aplicat în timpul înfloririi pomilor mărește fructul și dă consistență acestuia, sporindu-l în speță conținutul în vitamina C. Alt exemplu. Pentru a spori conținutul de amidon din compoziția tuberculilor de cartofi se aplică

exogen. Această substanță inoculează, de altminteri, cu succes hormoni naturali care ar trebui să-i absoarbă în mod normal cartoful din sol și să-i sintetizeze și prin procesul de fotosinteză. Imaginați-vă numai cît de utile sînt aceste substanțe sintetice mai ales pe solurile vitrege și cu condiții pedoclimatice nu tocmai prielnice, cum ar fi podzolurile degradate, în timp de secetă excesivă ori în timpul ploilor abuzive. Să reținem și numele citorva dintre acești regulatori de creștere a plantelor: TO-STIM (pentru tomate); RADI-STIM (utilizat pentru rădăcinose); INHIBITOR-M; S-STIM ș.a. Ajutați de ingineria Panca, vom trece și în domeniul exemplificărilor concrete.

Biostimulatorul TO-STIM se utilizează cu succes atît pentru roșile din sere și solarii, cît și pentru cele din cîmp. Tratatamentul se face în timpul înfloririi tomatelor și astfel se grăbește mult polenizarea și legatul fructului. E lesne de închipuit cît de nevoite se face această polenizare pe vreme înnoată, în seră. Să dăm și un alt exemplu. RADI-STIM-ul, aplicat la garoafe, face ca butașii să înrădăcineze cu 10 zile mai devreme, iar sistemul radicalar al butașilor tratați față de butașii-martor este și el deosebit.

Tot cu titlu de exemplu să reținem că INHIBITORUL-M se aplică la cartofi și la ceapă. Cartofii netratați cu inhibitor pierd circa 15—20 la sută din amidon în timpul păstrării peste iarnă. Cei tratați nu pierd amidon defel și nici nu încoțesc. Tratatamentul se face în cîmp cîtă vreme vrejurile sînt verzi și are darul să inhibe și să anuleze „furtul” de amidon al enzimelor. Vreți să vedeți cît de repede și-au cîștigat aceste substanțe adeptii? Costul unui kg de TO-STIM este de doar 100 lei. El se vinde însă la negru, pe sub mină, la prețul de 1400 lei. Deci, a ajuns mai scump decît kilogramul de cafea naturală vîndută tot de bișnitari. Altă dovadă? Cele mai mari sere din țară, precum cele din Iașița, Popești, Oradea, Arad, Berceni, Dumbrăveni, Pitești-Mărăcineni, Constanța etc., au experimentat aceste substanțe și-acum înaintează comenzi ferme, iar ele sînt onorate firesc. Elocvente sînt tocmai aceste sporuri de recoltă care merg de la 18—20 la sută, pînă la 38—40 la sută! Vă imaginați, aproape cu o jumătate de recoltă în plus! Ba și mai mult; biostimulatorul românesc TO-STIM este mai ieftin decît cel american procurat pînă mai ieri pe cheltuiala valutară, dar este și mai eficient. Tot sporuri-

le de recoltă sînt concludive, urmărite pe parcursul a 3—4 ani. Costul substanței pentru un ha de roșii tratate se ridică la 2000 lei, iar beneficiile ce se pot realiza depășește 150000 lei la ha. O altă dovadă a afirmațiilor noastre este că produselor afirmațiilor noastre este că produselor românești amintite e pe cale să le fie înregistrate marca în țară și la Geneva, în vederea exportării.

„Așadar, munca științifică de cercetare, tradiția bună a fost preluată constructiv și dusă cu însuflețire mai departe. Cadre didactice universitare și cercetători își prelungesc astfel activitatea de la catedră în cîmpul praxisului nemijlocit. Perseverența, tenacitatea, emulația cercetării și travaliul aplicării ei în practică au cerut muncă, nu glumă. S-au făcut stații semipilot și pilot, apoi industriale. S-a lucrat cu sîrg și la condiționarea acestora în vederea comercializării. Toate acestea și, fiecare la un loc, merită salutate. Cum merită toți laurii gloriei și ai prețurii noastre acest mîunchi de oameni de știință clujei, care își ofrîndule emanațiile minții lor în slujba omului și numai a omului.

DORIN SALAJAN

Almanahul „Scînteia” 1983

O CARTE A ANULUI, UN AN ÎNTR-O CARTE

UN EROU ÎNTRU EROI, UN MARE CONDUCĂTOR, UN MARE FIU AL ȚĂRII. La aniversarea zilei de naștere a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU — gînduri de prețuire, dragoste și recunoștință din vibrantul omagiu al poporului.

● Capitoul Noi „documente” arheologice pentru arhiva istoriei reunește unele dintre cele mai importante mărituri scoase la iveală pe șantierul arheologic din întreaga țară.

● Documentarul-anchetă Științele speranței sau lumea în căutarea combustibilului care să umple... cisterna gîlă de petrol oferă răspunsuri unor întrebări la ordinea zilei: Cît este de puternic zeul... petrol?; Ce „succesor” îl pregătim?; Ce promit chimia și biologia?; Apa care... arde — o posibilă rază de optimism?

● Megatonele contraarmei. Ceasul arată: 4 minute pînă la miezul nopții eterne; Cine erau indezirabilii? Cu ușile deschise. Trei din capitolele anchetei consacrate unei probleme vitale

a omenirii: DEZARMAREA. Mai puternică decît toate bombele și rachetele la un loc — forța unită a popoarelor.

● Marele univers al micii agriculturi. Un ghid practic pentru cei care vor să cultive legume și ciuperci, să crească iepuri.

● Lumina neagră sau umbra sectelor — primejdioasă pentru om, pentru civilizație.

● Incursiune în lumea fascinantă a șahului: ca sport, ca știință, ca artă, ca pasiune, în documentarul Sportul minții.

● „Munca mea este viața mea. Eu mă realizez doar cu creația și munca mea” — afirmă și argumentează, într-un interviu acordat în exclusivitate Almanahului „Scînteia”, celebrul regizor italian Federico Fellini.

● Hohote în Olimp; Întîmplări cu comete și curcani; Amorul e un lucru foarte mare; Parada moftangilor — și alte secvențe amuzante, în capitolul Risul — acest clixir.

● Alte titluri din sumar în atenția cititorilor: Un zbor, deocamdată imaginar, cu avionul solar; Din nou la modă... morile de vînt; Un străvechi și... ultramodern mijloc de tratament: Apiterapia; Drumeție cu... cortul; Un izvor de sănătate și frumusețe: plantele medicinale. Piedoarie pentru o comportare civilizată sub genericul Seuzafii, vă rog!

● O nouă selecție Din caietul grădinarului, cu „perlele” de exprimare culese în sălile de judecată, și 40 din cele peste 10000 de fapte publicate în ultimii 6—7 ani în cotidiană rubrică „Faptul divers”.

● Teste ingenioase de măsurare a... inteligenței.

Atenție, lagărele profesorului Demian pot însemna valută forte

Revenim — așa cum am promis într-un anterior articol — la catedra de mecanică fină a Politehnicii București, pentru a ne opri la alte dintre noutățile create aici, premiere absolute pentru țara noastră ce se situează alături — la egalitate — de noutățile de vîrf pe plan mondial într-un domeniu ei însuși de vîrf în tehnica lumii.

...Profesorul dr. doc. Traian Demian — șeful catedrei și, de fapt, creatorul acestei secții în Institutul politehnic — deschide un seif și, surpriză pentru noi, nu scoate un mecanism cum am fi bănuț, ci o eprubetă. Cu un lichid de culoarea tincturii de iod. Dar nu compactă, sesizăm a fi o suspensie. Și chiar asta este — un ferofluid. Realizarea sa de ultimă oră care se întimplă să fie o premieră tehnică românească și o prioritate internațională. Un ferofluid pentru lagărele a tot felul de mecanisme fine. Un ferofluid ce poate costa la propriu și la figurat milioane, fiind un produs de înaltă tehnicitate, ce poate înlocui — cum vom vedea — un întreg sistem de lagăre cunoscut pînă acum, cu avantaje economice și de precizie net superioară, un produs — cum ne precizează profesorul — pe care ar dori să-l aibă orice țară avansată industrială. Și de aici pîndim în munca și viața inginerului, universitarului și omului de știință Traian Demian, nume de renume internațional, autor a peste 200 de lucrări dintre care peste jumătate publicate în țară și străinătate, autor a două vaste tratate de mecanică fină, apreciate peste granițele țării, multă vreme profesor consultant al UNESCO pentru dezvoltarea învățămîntului superior de mecanică fină în lume, afirmînd contribuții originale în congresele internaționale de tribologie.

Și-a dedicat întreaga viață, peste 32 de ani, de cînd a devenit inginer, unor cercetări ce tin de „infinutul mic” al tehnicii, în speță al mecanicii fine, de studii elementare constructive ale mecanismelor mici, de studii uzurii, frecării și ungerii (obiectul științei tribologiei), mai pe limba noastră, al nespecialiștilor, al lagărelor din construcția de aparate, preciziei mecanismelor din mecanica fină, al angrenajelor de module mici, de construcția unor noi elemente de automatizare. Ca să înțelegem mai bine ce înseamnă în mecanica fină un lagăr, vă rugăm să vă priviți ceasul. Indicatoarele se mișcă, nu? Acționate de niște mecanisme aflate în carcasă aflate și ele în mișcare. Mișcare permisă de suporturile pe care stau, căci se sprijină pe ceva, altfel nici nu s-ar putea. Aceste „puncte” de sprijin, de susținere a oricărui mecanism în mișcare este lagărul, gîndit și calculat matematic, așa încît să îngăduie precizia proiectată mecanismului respectiv, să-i corecteze chiar eroarea. Deci, e poate partea cea mai subtilă, mai fină a mecanicii fine; performanțele oricărui aparat — de pildă, de măsură și control din instalațiile chimice, piloți automați, giroscopice, altimetre și alte componente aflate în tabloul de comandă al unui avion, vas maritim ori navă cosmică, roboți, calculatoare, standuri de probă etc., etc. — depind covârșitor de precizia componentelor alcătuitoare, iar acestea de perfor-

manțele lagărelor, de capacitatea lor de a reduce frecarea în timpul funcționării. Acestor „celule nervoase” care implică procesele cele mai intime și nevăzute ale mișcării și-a dedicat cu neameșcut talent și curaj — dealtfel, în lume cohorte de minți ingineresti strălucite le studiază; nu numai pentru că sînt fascinante tehnice, dar și pentru că fără ele nu sînt posibile progresele mecanicii fine care cunoaște — se știe — salturi fantastice. (Dacă ne-am gîndi numai la calculatoare, roboți și nave cosmice și ar fi de ajuns să percepem revoluția acestui domeniu.) „Nu cunosc nici o altă carte care să cuprindă un spectru atît de larg de cunoștințe de mecanică fină; ea cuprinde toate părțile importante ale domeniului, prezentînd indicații de calcul detaliate și mergînd în profunzimea fenomenelor mai importante” notează despre tratatul său „Elemente constructive de mecanică fină” un reputat specialist prof. dr. ing. Karlheinz Roth de la Universitatea tehnică din Braunschweig — R.F.G. Teza sa de doctorat (publicată în 1979) „Lagărele cu contact teoretic punctiform” a fost cerută, prin intermediul Centrului internațional de documentare de la Haga, de către Comitetul pentru știință și tehnologie din Tel Aviv, Israel. Pentru că, aici profesorul român vine cu contribuții esențiale privind realizarea de lagăre pentru virfuri, care, teoretic, au ca suprafață de sprijin un punct, un virf, de obicei pietre prețioase (naturale ori sintetice) și care pot reduce de zece ori frecarea față de sprijinirile clasice (cu rulmenți), mărind tot de zece ori și precizia aparatului în care sînt utilizate. Un astfel de lagăr a trezit în mod special atenția conducătorului partidului și statului nostru în timpul vizitei de lucru întreprinse la Institutul politehnic din Capitală cu prilejul deschiderii anului universitar 1982-1983.

A propus utilizarea unor astfel de lagăre pentru aparatele de înregistrare a consumului de energie electrică, de pildă — contoarele cunoscute nouă tuturor —, mărindu-le deci, înzecit precizia. Nici IDEB-ul, nici fabrica producătoare n-au luat în considerație propunerea. Fabrica nu este interesată deoarece trebuie să-și schimbe producția, iar ca să-și schimbe producția îi trebuie alte SDV-uri. Și de ce să ne complicăm! Opțiică anacronică, prețioasă, comoditate și inerție păgubitoare pentru economia națională! Dar lagărele respective sînt propice, mai mult, ideale pentru aparatura de măsură și control, cum poate oricînd demonstra profesorul în laboratoarele și atelierul-scoală al catedrei. Le-a înglobat, spre exemplu, unor aparate de extremă finețe, exact pentru studiul tribologic, pentru înregistrarea și studiul frecărilor, aparate numite chiar așa — AST — și pot fi văzute lucrînd la Institutul de cercetări pentru mecanică fină. Acestea se importau pînă acum din Elveția și costă cam 5000 de mărci vestgermane-unul. Le-am putea fabrica în țară și oferii chiar la export, dar nu există producători, deși avem în țară nu puține întreprinderi de mecanică fină bine utilitate și capabile să execute aparatura de înaltă tehnicitate. Nu există însă preocupare, suficientă preocupare pentru nou și

pentru gîndirea și cercetarea națională. Neîncrederea în ceea ce facem noi este o piatră în casă de care ne vom scăpa odată — spune profesorul optimist, realist —, dar foarte greu. De ce greu, cînd politica economică a partidului nostru deschide un larg cîmp de valorificare cercetării românești?

Iată un alt aparat purces de la cercetările catedrei și nevalorificat în producție: pentru măsurarea tensiunii interfaciale dintre două fluide de mare precizie. S-a realizat la comanda și în colaborare cu Institutul de cercetări și inginerie tehnologică pentru extracția petrolului de la Cimpina cu scopul de a mări extracția de hidrocarburi din zăcămint, mai ales din cele odată exploantate, să determine roca să dea ceea ce a păstrat în porii săi. A rămas în unicit, la Institutul din Cimpina, deși ar putea fi generalizat pe țară, ar putea fi util oricărei sonde, deși poate fi folosit și în industria alimentară (pentru separare a două fluide), în industria detergenților și a altor sectoare chimice. Nu-l solicităm nimeni, deși a fost prezentat la diferite expoziții tehnice, la simpozionul în reviste... Deși importăm tot soiul de aparatură de separare de fluide...

A creat, totodată, lagăre cu frecare uscată pentru mișcarea de alunecare în roațe, o altă bijuterie, o altă realizare de vîrf în mecanica fină internațională. Cu contact perfect între două suprafețe fără nici un fel de fluid. (Încercăm să-l rotim cu mîna și nu putem oricît efort depunem, în schimb începe să se rotească la simpla suflare asupra lui, chiar respirînd aproape de el). Lagăre cu aer — gazodinamic și gazostatic —, lagăre sferice (pentru mesele aparatelor de măsură), lagăre inclare sînt creații veritabile, sînt rodul gîndirii inginerului Demian menite să păstreze timpul mecanicii fine românești cu cel de azi de pe plan mondial, sint creații ce ne pot permite să realizăm în țară, la nivelul cel mai înalt de

competiție, aparate oricît de sofisticate: perfecționarea punctelor de sprijin fiind o condiție sine qua non pentru perfecționarea aparatului fine și asigurarea preciziei sale, o forță de frecare cît mai mică micșorînd proporțional eroarea unui mecanism.

...Ceea ce se afla în eprubeta profesorului Demian se referă tot la susținerea componentelor de mecanică fină; lagărele cu ferofluid fiind un punct culminant la ora actuală în domeniu. Este încă un sector, o problemă în cercetare. Componența, structura ferofluidului Demian ca și calculul lagărelor cu această „soluție” îi aparțin și poate susține pe drept cuvînt a fi o prioritate internațională. „Nimic nu este scris încă în lume despre calculele lagărelor lubrificate cu ferofluid, dar este scris în România. Comunicarea se află în curs de apariție în Revista constructorilor de mașini și a fost publicată în Buletinul Institutului politehnic. Trebuie să ne grăbim măcar să fie înregistrată undeva — măcar în țară — căci nu ar fi singurul caz, cînd, se descoperă ceva aici, se rezolvă o problemă tehnică importantă pentru un domeniu sau altul, dar pentru că nu este publicată și mai ales aplicată, după un număr de ani aflăm și noi că au rezolvat-o alții și ne grăbim să importăm acel lucru. Pe care îl puteam face mult mai demult singuri, în țară, vînzînd și afară, peste granițe, patentul”. Profesorul Demian n-a rămas doar la calculele teoretice, dar a și realizat lagăre de formă cilindrică lubrificate, unse cu ferofluid magnetic. A pus la punct compoziția dintr-un anumit ulei de ungere și granule foarte mici de magneț. Important este, de asemenea, tehnologia prin care obține granulele, prin sfărîmarea chimică și nu fizică putînd asigura astfel într-un mod economic și cu un grad mare de exactitate granulația necesară. Dacă pentru lagărele cu ungere fluidă (cu uleiuri) cunoscute pînă acum, foarte importantă este etanșeitatea, altă din interior cît și din exterior, pentru a nu se scurge fluidul și a dezechilibra sistemul de precizie, pentru cele cu ferofluid magnetic ale cercetătorului român această „dimensiune” dispărea ca și o întrebare muncă în proiectarea și realizarea industrială a respectivelor soluții de etanșare. Este asigurată automat prin dirijarea magnetică a fluidului.

Cum obișnuiește să nu lasse probleme nerezolvate cînd se apucă de o treabă, profesorul Demian împreună cu colectivul său din cadrul catedrei și din laboratoarele și atelierul secției de mecanică fină a pus la punct și realizat și standul de probă al unor astfel de lagăre. **Totul e acum, cine preia fabricația unor asemenea noutăți de vîrf.** Profesorul Demian asigurînd — cum ne declară — asistența tehnică pentru proiectarea și realizarea în toate tipodimensiunile și tipurile de lagăre cilindrice cu lubrefiere ferofluid magnetică. **Cine vrea să se îmbogățească?** Întrebăm nu ca naivii ci conștienți de valoarea economică, științifică și socială a unei asemenea creații, conștienți de imperatiile dezvoltării țării noastre la ora de față, conștienți de situația economică mondială a momentului, conștienți de pericolele ce pot paște o prioritate tehnică venind dintr-o țară mică, intrată mai recent în orbita tehnicii avansate.

În context, o supunem atenției — și solicităm răspunsurile cuvîntate — conducătorii Ministerului pentru industria electronică, electrotehnică și mașini unelte, conducătorii Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini.

CICI IORDACHE

Cercetări la Șimleu Silvaniei

Inhibitorii transportului intracelular de calciu în scăderea acidității și tratamentul ulcerelor duodenale

Contribuții medicale românești privind efectele nocive ale calciului sub diferite forme (carbonat, gluconat, lactat, pentatenat, etc.) asupra mucoasei gastrice ca și creșterea acidității sucului gastric după administrarea acestor produse de calciu la bolnavii cu ulcere gastroduodenale sînt bine cunoscute — atît din presa medicală cît și cea nemedicală.

— Cercetări efectuate de colectivul de la Șimleu Silvaniei la inițiativa și sprijinul prof. dr. Roman Vlaicu de la Clinica I Medicală Cluj arată că Nifedipina inhibă secreția gastrică acidă la bolnavii cu gastrite hiperacide și ulcere duodenale, ameliorînd la fel arsurile epigastrice.

Acest studiu efectuat cu mult timp înaintea altor cercetări asemănătoare făcute în străinătate a fost comunicat la Congresul balcanic ținut la Paris în septembrie 1981 — asigurînd astfel o nouă prioritate a școlii românești de medicină.

Ranitidina, nou agent terapeutic antiulceros — este un inhibitor al anhidrazei carbonice din mucoasa gastrică umană

Ranitidina, un nou agent în arsenalul terapeutic al ulcerelor gastroduodenale antagonist al receptorilor H₂-histaminici, este produs de firma GLAXO din Anglia.

Modalitatea prin care farmacogenentul își manifestă efectele favorabile îl constituie scăderea acidității sucului gastric, dar mecanismul celular biochimic ca și identificarea locului de acțiune sînt necunoscute. Cercetări experimentale recente efectuate in vivo și in vitro la Șimleu Silvaniei au dovedit pentru prima dată că ranitidina este un puternic inhibitor al anhidrazei carbonice din mucoasa gastrică, enzimă cu rol principal în producerea ionilor de H⁺ în sucul gastric.

Aceleași cercetări arată că ranitidina are un efect inhibitor mult mai puternic asupra enzimei decît predecesorul ei — cimetidina (Tagamet SKF) studiată la fel de colectivul de la Șimleu Silvaniei și comunicată la Congresul Internațional de Gastroenterologie de la Hamburg 1980.

Experimentările au fost efectuate atît pe enzima purificată, cît și pe fragmente de mucoasă gastrică de iepure și umană recoltate prin biopsie endoscopică cu fibroscopul gastrointestinal Olympus GIF D.

Antiepilepticele și secreția gastrică

Pornind de la observațiile clinico-statistice care atestă o incidență extrem de redusă a ulcerelor gastroduodenale la bolnavii epileptici, la Spitalul din Șimleu Silvaniei s-a efectuat un studiu sistematizat privind acțiunea fenobarbitalului (și ciclobarbitalului), a hidantoinel, primidonului (mysolin) și stazepinului (tegretol) asupra secreției gastrice acide la om.

Rezultatele arată că stazepinul inhibă 50-65% din secreția gastrică acidă, fenobarbitalul, primidonul și ciclobarbitalul — 40-50%, iar hidantoina 15-20% din valorile ei inițiale.

Constatările, pe lîngă că explică apariția excepțional de rară a ulcerelor la bolnavii care folosesc îndelungat aceste medicații, aduc în plus dovada obiectivă a efectelor favorabile ale

acestei terapii în gastrite, duodenite sau ulcere gastroduodenale — aceste produse medicamentoase fiind des folosite în clinică pentru proprietățile lor sedative, anticonvulsivante, antiaglice etc.

Comunicarea a fost prezentată la Simpozionul de „Noutăți medicale” — care a avut loc la Cluj-Napoca în septembrie 1982.

Noi acțiuni favorabile ale inhibitorilor enzimatici în tratamentul ulcerelor gastroduodenale

Cercetări efectuate la Șimleu Silvaniei au arătat că mecanismul prin care ULCOSILVANILUL vindecă ulcerele gastroduodenale într-o perioadă mai scurtă, în procentaj mai mare și cu recidive mai rare în comparație cu alte terapii, îl constituie:

1. Diminuarea secreției acide a stomacului care se menține constant scăzută în toată perioada tratamentului, prelungindu-se apoi la același nivel și după întreruperea acestuia;
2. Creșterea corespunzătoare a alcalinității sucului gastric ca și a factorilor de protecție ai mucoasei gastrice;
3. Creșterea factorului trofic vascular-local.

Cercetări efectuate de dr. docent I. Baci, șeful catedrei de Fiziologie I.M.F. Cluj-Napoca, și colaboratorii au arătat pentru prima dată că acetazolamida (substancă activă a ULCOSILVANILULUI) crește și chiar dublează debitul circulator al mucoasei gastrice, la animalele de experiență, rezultate comunicate în revista „Clujul Medical”, din 1981.

Acest efect de îmbunătățire a circulației și microcirculației locale contribuie alături de scăderea secreției acide — creșterea alcalinității și factorilor de protecție, la apariția mai rapidă a țesutului de granulație și epitelizare a ulcerului. Comparată cu alte mijloace terapeutice vechi și noi, terapia cu inhibitori enzimatici îndeplî-

nește în acest fel majoritatea deciziunilor actuale necesare unei medicații antiulcerose eficiente.

Tratamentul ulcerelor gastroduodenale cu săruri de zinc și elucidarea mecanismului de acțiune

Cercetări efectuate la Șimleu Silvaniei au arătat că sărurile organice și anorganice de zinc, scad secreția gastrică acidă la om — altă în condiții bazale cît și după stimularea cu histamină, pentagastrină, insulină, alimente sau alți stimuli.

Aceleași cercetări demonstrează atît efectul direct pe care zincul îl are asupra activității unor enzime din mucoasa gastrică, cît și cel indirect, prin antagonizarea ionilor de calciu pe același suport enzimatic.

Dispariția durerii ulcerose, corespunzător cu vindecarea ulcerelor gastroduodenale — urmărită endoscopic — ca și elucidarea acestui mecanism de acțiune a fost recent comunicată la Congresul Mondial de Gastroenterologie ținut la Stockholm în iunie 1982.

Ulcossilvanilul E

În cadrul studiilor privind efectele antiulcerose ale inhibitorilor enzimatici ai secreției gastrice acide un rol principal și actual îl deține ULCOSILVANILUL E a cărui substanță activă s-a dovedit a fi deosebit de eficientă în ulcerale duodenale rezistente la orice alte terapii cunoscute azi.

Substanța activă a produsului a fost sintetizată la Institutul de Cercetări Chimico-Farmaceutice din Cluj-Napoca, de către un colectiv de chimiști alcătuit din D. Breazu, I. Ciupe, I. Pop și alții.

Medicamentul conceput la Șimleu Silvaniei dovedește proprietăți antiulcerose deosebit de energice, după folosirea acestuia — chiar și în doze mici, existînd toate condițiile de a apare în farmaci în prima jumătate a anului 1983.

3.

De la înalta tribună a recentei Conferințe Naționale a Partidului Comunist Român, eveniment cu adevărat istoric în viața poporului nostru, tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu arăta, în strălucitul său raport prezentat în fața Conferinței, în fața întregii națiuni: „Trebuie să subliniez de altfel că, încă în anul 1983, peste 90 la sută din consumul de energie primară îl vom asigura cu forțele proprii, ceea ce dă posibilitatea să afirmăm că vom putea realiza chiar mai devreme prevederile Congresului al XII-lea privind asigurarea deplinei independențe energetice“. Această hotărâre, de excepțională importanță pentru neatrănarea economică a țării, atestă cu prisosință preocuparea statornică a conducerii partidului și statului nostru, pentru valorificarea pleneră a forței proprii de creație științifică și tehnologică, pentru ridicarea României socialiste la rangul de stat tehnologic avansat, pentru protejarea avuției naționale.

Se știe că furnizorii externi de tehnologii, deosebiți când au de-a face cu parteneri cu care nu realizează contrapartide tehnologice, ci în produse de altă natură, cu mică incorporare de inteligență tehnică, pun la dispoziția clienților lor elaboratele și produsele care sînt pe cale de a fi înlocuite. Motivul este simplu: cum-părătorul, presat de timp și nevoi, atras de un preț mai scăzut și neavînd suficientă competență profesională (e cazul, acum, cu toate țările lumii a treia), acceptă argumentele și asigurările furnizorului; a-cesta, la rîndul său, prin acțiunile care le desfășoară, scapă de tehnologiile și echipamentele uzate moral, își amortizează ultimele sume cheltuite și pregătește lansarea pe piață a noilor tehnologii și produse, net superioare celor vindute partenerului în cauză. Evident, din statisticile schimbului mondial de tehnologii, rezultă în mod clar că, situațiile acestea se schimbă și devin excepții, cu totul excepții, doar cînd e vorba de state, superdezvoltate tehnologic, cum ar fi Elveția și Japonia. Compensarea unui import tehnologic, prin tehnologii proprii este singura cale prin care se realizează, simultan, trei deziderate esențiale: se obțin tehnologii de grad zero (inexistente pe piața mondială); se asigură dezvoltarea pleneră a forței proprii de creație științifică și concepție tehnologică și, în fine, se protejează avuția națională de materii prime și energie, întrucît se exportă inteligența tehnică — singura care nu se epuizează niciodată.

Dimpotrivă, așa cum se știe, inteligența științifică și tehnologică constituie singurul tezaur din lume, care pe măsură ce-l consumi, se amplifică și crește mereu, deoarece se stimulează tot mai intens energiile umane creatoare din sinul unei națiuni.

Și ce are asta cu criza tehnologică sau de energie? Va întreba cineva, grăbit să rezolve totul peste noapte — adică tot ce a pregătit timp de decenii și a devenit starea actuală de criză energetică. Are, și încă foarte mult, vom spune noi. Se cheltuieste, în prezent, sume fabuloase pentru cercetarea și dezvoltarea unor noi tehnologii energetice, se lucrează cu înfrigurare la găsirea unor noi legi ale materiei, care să permită elaborarea unui sistem tehnologic de extragere și conversie a energiei fără imensele pierderi de pină acum, se caută tehnici de conversie mult mai economice a energiei din cărbune, din sisturile bitu-

minoase, din turbă și din plantele energetice.

În acest context de competiție mondială, forței științifice și tehnologice românești îi revine un rol imens de mare. Acest rol a fost sintetizat în mod excepțional de tovarășa academician dr. ing. Elena Ceaușescu, primviceprim-ministru al guvernului, președinte Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, care, adresîndu-se Conferinței Naționale a partidului, arăta următoarele: „În actuala etapă de dezvoltare, cînd știința are un rol hotărîtor în progresul general al societății, în soluționarea și depășirea problemelor care confruntă omenirea contemporană, știința românească trebuie să acționeze cu cea mai înaltă răspundere, unind mai puternic toate forțele în direcțiile hotărîtoare pentru progresul economico-social al patriei, pentru rezolvarea cu succes a oricăror probleme, asigurînd creșterea rolului și mai puternic al științei în dezvoltarea generală a societății socialiste, contribuția ei la cuceririle științei mondiale“.

In zorii noului sistem tehnologic:

Criza de energie

Programul nostru național de cercetare și dezvoltare a resurselor de energie, menit să asigure completa autonomie energetică a țării, cit mai curînd posibil, așa cum arăta conducătorul partidului și statului nostru, cuprînde, practic, toate direcțiile de avangardă. Acest program este străbătut, ca de un fir roșu, de grija marcată a conducerii partidului și statului nostru, de a nu mai fi tributari furnizorilor externi de tehnologii așa-zise „avansate“, întrucît, după cum spuneam, avem certitudinea că numai de minți și creiere luminate nu ducem lipsă în România! Sîntem astăzi conștienți, mai conștienți ca oricînd, că nu peste multă vreme, piața mondială va vedea o serie de tehnologii noi, inclusiv energetice, extrem de eficiente dar imens de scumpe. Pentru a avea acces la ele, cei-care nu vor dispune de aceeași monedă de schimb — adică tot tehnologii eficiente și avansate — vor trebui fie să ofere o parte din venitul lor național ca și contrapartidă, fie să se dezvolte cum pot și cu ce pot, în ritmurile în care vor permite economiile lor tot mai închise.

Spuneam, acum o săptămînă, că programul nostru național, consacrat dezvoltării energetice pe toate planurile, are în vedere, în primul rînd, economisirea și conservarea resurselor de energie, iar, în al doilea rînd, intrarea masivă, în balanța energetică, a resurselor neconvenționale sau dezvoltarea unor noi tehnologii de utilizare rațională, printre altele a cărbunilor. Totodată, o direcție importantă, prevăzută în acest program, o constituie dezvoltarea energiei nucleare românești. Așa cum se cunoaște, potrivit hotărîrilor adoptate de conducerea partidului și statului nostru, ritmul instalării de centrale energetice nucleare se va intensifica în anii următori, astfel încît în aproximativ un deceniu, de aici înainte, peste 20% din

puterea electrică instalată a țării să provină din utilizarea unor rezerve proprii de uraniu.

Legat de acest aspect, în magistralul raport prezentat Conferinței Naționale a partidului, tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu sublinia următoarele: „Sînt necesare măsuri hotărîte pentru realizarea, la termenele stabilite, a primei centrale nucleare electrice și a întregului program, astfel încît în cincinalul viitor energia electrică din centralele nucleare să aibă un rol important în asigurarea bazei energetice a țării“.

Energetica nucleară, prin perspectiva largă ce o deschide dezvoltării celor mai avansate tehnologii industriale, cîștigării de competență științifică și tehnologică, aportului masiv de putere în sistemul energetic național, pregătirii trecerii la nivelul tehnologic următor, — la generația reactorilor nucleari avansați și apoi la fuziune, — utilizării unor rezerve proprii de combustibili disponibili (uraniu și thoriu), cit mai ales dezvoltării capacității naționale de a investiga procesele pro-

funde, specifice materiei și energiei, ne va permite, totodată, sprijinită îndeaproape de fizică, chimie, biofizică, matematică și sinergetică, să ne apropiem de acel 2% din izvorul absolut de energie, de acei 25 miliarde kilowatt-ore din orice kilogram de substanță. Pentru acest scop însă e nevoie, înaintea oricăruia lucru, de specialiști de mare competență profesională, fizicieni, chimiști, biochimisti, biofizicieni, energeticieni, automatiști, ciberneticieni și matematicieni pasionați, apți să transpire, zile și nopți, dornici să participe la efortul național de a rămîne în frontul avansat al creației științifice și tehnologice mondiale. Actualele tehnologii energetice din domeniul nuclear sînt, fără îndoială, risipitoare, dar nu avem încă altele în loc și e nevoie de tot mai multă energie, e nevoie de un drum de deschidere spre vîrf, drum care va mai prevedea etape cu robinetele pierderilor încă deschise, dar de fapt mult mai puțin deschise. de-cît astăzi.

Programul nostru național — strategic din domeniul energiei mai prevede un obiectiv, la care, în ceea ce mă privește, ca și mulți alții, tîm extrem de mult, căci am văzut cit de esențial poate deveni atît pentru producerea de energie (de fapt, recuperare de energie), cit și pentru agricultură. E vorba de valorificarea biomasei disponibilă sub formă de deșeuri (de-jectii, deșeuri de plante, menajere etc.).

În domeniul valorificării deșeurilor de origine biologică, dispunem în prezent de multe soluții tehnologice și s-au tînut multe consfătuiri, din diverse inițiative. Ca urmare a experienței cîștigate, astăzi funcționează în țară nenumărate gazogene — producătoare de gaz energetic — pe seama gunoaielor de grajd, a dejectiilor de la porci și păsări, a multor altor deșeuri de tip biomasă. Nu doresc să intru în deta-

lii, ci doar să subliniez două aspecte esențiale. Întîi, s-a estimat că, practic, nu există județ din țară care să nu dispună de o biomasă — deșeu echivalentă cu cel puțin 300—400 mii tone combustibil convențional (pe țară s-ar totaliza multe milioane tone combustibil convențional). Cu toate acestea, nu asistăm încă la o reală revoluție în acest domeniu. Oare e chiar atît de greu de înțeles, că prin extracția de gaz energetic, gunoaielor de grajd, de-jectiile de animale și păsări și cele menajere, pierzîndu-și aciditatea, devin un mil-ingrășămint ideal pentru agricultură?

Nu pot uita nici faptul că, cu ani în urmă, a fost începută și dezvoltată, la Universitatea din Brașov, o tehnologie nouă, deosebit de rentabilă, pentru producerea gazului de sist bituminos, cit și din alte materii prime organice. Din păcate, aflăm acum că cercetările au fost oprite, ca urmare a unui control financiar, iar gazele dezvoltate — ca soluție alternativă și foarte economică chiar pentru centrala pe sisturi de la Anina — zac sub povara ruginii și a uitării. Este posibil să se fi pus ceva ordine în finanțele proiectului respectiv, dar de aici și pînă la aruncarea unor rezultate tehnologice și valoroase la coș, este o distanță care te pune pe gînduri negre.

O altă cale, deosebit de importantă pentru economisirea energiei, este, după cum a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, încă la cel de al XII-lea Congres al partidului nostru, renunțarea la structurile industrial-productive, energo-intensive sau energofage, care implică uriașe consumuri de energie și materii prime și încorporează prea puțină inteligență creatoare.

Programul nostru național de energie mai prevede, pentru etapa de tranziție, recuperarea așa-zisei energii secundare de peste tot de unde ea se aruncă astăzi în medii inconjurător (furnale, coșuri de evacuare, cuptoare siderurgice etc.).

Ridic însă o problemă care mă frămîntă, mai ales de cînd am vizitat recent cîteva unități de producție. Am discutat cu ei specialiștii în cauză și nu mi-a venit să cred: bilanțurile energetice erau formale, iar consumurile energetice au rămas ca și înainte, foarte ridicate. E bine că se reduc, temporar, consumurile de energie în domeniul serviciilor și cel casnic, dar acestea nu reprezintă, laolaltă, mai mult de 12% din totalul producției de energie primară a țării, în timp ce industriei îi revine partea leului — adică peste 75%! Avem convingerea că nu s-a făcut, nici pe departe, tot ceea ce ar fi trebuit făcut, pentru ca toată lumea să poată ține fruntea sus, mai ales în fața istoricilor și concretelor hotărîri adoptate de recenta Conferința Națională a partidului, cu privire la programul de măsuri menite să pună rînduială în consumurile energetice risipitoare.

A sosit timpul ca fiecare dintre noi să se constituie parte solidară sinceră la simțul național de bun gospodar, să înțeleagă, în esență, că orice pierdere de resurse și venit național este și o pierdere personală a fiecărui cetățean al țării.

Despre căile viitoare ale energiei, în confruntare cu tehnologiile actuale, care se cer a fi urgent înlocuite, vom discuta în numărul următor.

— va urma —

ION MĂNZATU

La Spitalul clinic Fundeni:

Un pas înainte spre un diagnostic rapid și exact

Prin grija și eforturile specialiștilor din Ministerul Sănătății și ale Spitalului clinic Fundeni, pe data de 29 noiembrie, într-un timp record, doar de 4 luni, a fost dat în folosință tomograful computerizat, unul dintre cele mai moderne și eficiente aparate folosite în radiologia diagnostică, o nouă dovadă a grijii de care se bucură sănătatea oamenilor muncii din țara noastră în politica partidului și statului nostru.

— Stimate tovarășe dr. Șerban Georgescu, de puțin timp, la Spitalul clinic Fundeni a intrat în funcțiune un nou aparat sau mai corect o adevărată instalație, tomograful computerizat. Vă rugăm, în calitate dumeavoastră de medic primar radiolog, care lucrați cu acest aparat zi de zi, să-l prezentați cititorilor noștri.

— În ultimul timp în radiologia diagnostică a apărut un stil nou de imagistică medicală. În cazurile mai deosebite, radiologia diagnostică nu se mai mulțumește doar cu imaginea obișnuită, clasică, dată de razele Roentgen. Dorința de a stabili un diagnostic cit mai operativ și corect, de a investiga bolnavul cit mai profund și complex, a dus la apariția în clinici a unor aparate din ce în ce mai perfecționate. Tomograful computerizat, cel pe care îl avem în față, este una din cele mai noi apariții în acest domeniu. În anul 1979, creatorii lui au primit Premiul Nobel. Prin performanțele lui, s-a considerat că tomograful computerizat este un adevărat eveniment.

— Care sînt performanțele aparatului? — Oferă unele date și măsurători extrem de exacte. Se pot determina densitățile organelor investigate, se pot măsura suprafețe, distanțe, unghiuri, volume. Are posibilitatea de a reda detalii din

imaginile obținute. Are un calculator care redă cu precizie imaginile dorite, în-lăturînd în totalitate subiectivismul aprecierii medicului radiolog, acestuia rămîndu-i rolul esențial de a căuta și a vedea anormalul printre toate informațiile oferite de instalație. De asemenea, lucru foarte important în unele cazuri, în-lătură unele investigații agresive asupra bolnavului cum ar fi arteriografia, cateterismul sau chiar intervențiile chirurgicale. Mă refer la situațiile deosebite, la care metodele de radiologie diagnostică pînă acum cunoscute nu puteau renunța.

— Fiind al doilea aparat de acest gen în țară, dacă știm bine mai există unul la Clinica de neurochirurgie a Spitalului dr. Gh. Marinescu, în ce situații îl întrebuințați?

— Pînă acum am investigat circa 50 de bolnavi, îndrumați aici din clinicile spitalului numai în cazurile strict necesare. Spre cîntea profesională a colegilor mei, vreau să spun că aproape toate diagnosticale puse de ei s-au confirmat la investigația radiologică. A investiga nejustificat la tomograful computerizat un bolnav înseamnă poate a frustra de această investigație un alt bolnav, care are nevoie mai stringentă, și a risipi timp și bani.

— Tehnica de investigație a diferitelor organe la nivelul de detalii dorit este cu siguranță diferită.

— Tomograful poate face secțiuni transversale radiologice prin corp din 2 în 2 milimetri, redînd imagini complete de mare finețe și corectitudine. Aparatul se-sizează 2 200 nuanțe de gri, pe cînd ochiul antrenat al unui radiolog distinge maximum 20. Tehnicile de investigație sînt diferite de la caz la caz. În marea lor majoritate le-am pus la punct. Este vorba în

special de organele dense (ficat, rinichi, pancreas etc.) la care se poate pune în evidență cu mare precizie limita dintre organul respectiv și țesutul gras care îl înconjoară. De asemenea, în interiorul lor se pot depista țesuturi străine (metastaze, chiste) de dimensiuni inabordable cu alte metode, de sub un centimetru.

— Ce condiții trebuie să aibă asigurate aparatul pentru buna și permanentă lui funcționare?

— Numai aparatura propriu-zisă costă un milion de dolari. Nu mai punem la socoteală construcția și condițiile speciale în care trebuie să lucreze. Un asemenea efort valutar nu trebuie în nici un caz compromis de amănunte, mici accidente de organizare. Filmele sperăm să fie asimilate în producție la Fabrica de materiale fotografice din cadrul Combinatului chimic Tirgu Mureș. Substanța de contrast pentru perfuzie ne este livrată de Uzina de medicamente București în fiole de 20 ml și sperăm ca livrarea în flacoane mari să poată fi perfectată în curînd căci sîntem nevoiți să le mutăm conținutul în flacoane sterile mari. Uzina de ventilatoare București nu ne-a livrat ventilatoarele instalației pentru aer proaspăt necesare atmosferei presurizate în care lucrează aparatul. N-am primit încă de la I.A.M.C. Otopeni electroventilele necesare instalației de climatizare. Așteptăm de la Technon Iași instalația de monitorizare video a bolnavului. Trebuie asigurate din import discurile flexibile, care pe lîngă suma inițială de achiziționare reprezintă un procent infim. Cele spuse de mine au mai puțin un accent critic, cit ar vrea să fie un semnal de alarmă, de sensibilizare. Toate aceste anexe și accesorii reprezintă garanția viabilității aparatului, precum și a securității bolnavilor și a personalului medical.

— Care este situația personalului care deservește asemenea instalații radiologice de diagnostic?

— La 42 de ani sînt considerat de con-

frați ca o tînră speranță! În general radiologia este o specialitate neubită și ca atare ocrotită de tineri. Acest fenomen nedorit cred că se datorește și faptului că tinerii medici absolvenți nu sînt suficient de informați asupra actualului stadiu de evoluție a specialității. Ultimii zece ani au dus la despărțirea radiologiei clasice în radiologia diagnostică și cea terapeutică. În momentul actual, radiologia diagnostică este mult mai mult înrudită cu celelalte tehnici de imagistică medicală (fizotopi, ultrasunete etc.) decît cu radioterapia. Diagnosticul prin imagine, considerat pe bună dreptate cea mai mare cucerire medicală a ultimului deceniu, ne stă acum la îndemînă, grație eforturilor făcute de conducerea de partid și de stat. Nouă ne rămîne obligația de a ne adapta noii situații, de a crește o tînră generație de radiologi imagiști, pusă la punct cu toate aceste noutăți. Este imperios necesar de a aduce radiologia și imagistica în fruntea specialităților diagnostice, prin recrutarea de cadre tinere, care cu interesul specific vîrstei să poată duce specialitatea înainte. Actualul colectiv al unității de tomografie computerizată dispune de oameni sub 35 de ani și pot afirma că realizarea punerii în funcțiune a instalației în timp record nu a fost posibilă decît cu efortul acestor oameni tineri și receptivi la nou, ca inginerul Cristian Purice sau asistenta Marioara Cristolovean. Cu toții am fost puși în situații noi, nemaiîntîlnite. Am fost nevoit pentru a lucra cu acest aparat să-mi însușesc noțiuni de matematică, fizică, informatică. Eu am avut posibilitatea, însă nu se știe cîți radiologi au asigurate condițiile de a se alina repede și eficient noilor aparate, care cu siguranță vor fi din ce în ce mai pretențioase din punct de vedere al calificării medicilor radiologi.

— Vă mulțumim.

OPREA GEORGESCU

Premieră în turismul românesc

În cinstea Conferinței Naționale a partidului, la 9 decembrie s-a dat în folosință unul dintre cele mai mari complexe hoteliere și de alimentație publică din țară. Având o capacitate de cazare de 1500 locuri, în camere cu unul sau două paturi și apartamente, noul hotel „București” se află în perimetrul central al Capitalei, cu acces prin Calea Victoriei și str. Luterană. Spațiul destinat alimentației publice cuprinde 950 de locuri în cofetărie, braserie, bar și restaurant.

Complexul hotelier „BUCUREȘTI” mai cuprinde două piscine (una acoperită), birouri pentru firme comerciale, parcaj pentru o sută de mașini, saloane de coafură și frizerie. Pentru intrări și conferințe există o sală polivalentă cu 500 de locuri, sală ce poate intra la nevoie în circuitul alimentației publice. Tratatul se pot ține în 5 săli de circa 20-30 de locuri. Mai pot fi înființate aici magazine

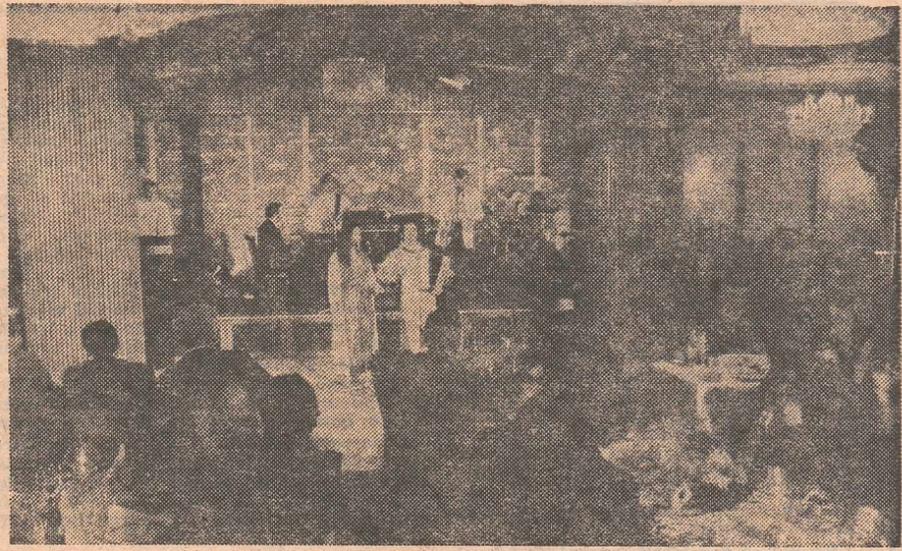
și agenții pentru turismul intern și extern.

„Complexul „BUCUREȘTI” este rodul colaborării dintre I.T.H.R. București, Centrala de construcții-montaj a municipiului București și alți furnizori din țară cărora le transmitem mulțumiri, ne spune directorul general al I.T.H.R. București, Gheorghe Popa. Dotarea sa este la nivelul standardurilor internaționale.

Am fost deosebit de vizitat de specialiștii ai companiilor hoteliere Hilton și Ramada In, care au apreciat finisajele, calitatea echipamentului, modul de soluționare al fluxurilor tehnologice (construcția este realizată pe patru tronsoane). Într-un cuvânt, am adunat experiența cu cerințele moderne.”

Pentru o inaugurare deosebită, a fost aleasă seara de 20 decembrie a.c., manifestarea în sine fiind o premieră la noi. În saloanele restaurantului a avut loc un Dinee-concert, la care au participat artiști de valoare, iar printre invitați s-au aflat ministrul turismului și reprezentanți ai companiei Ramada In. Programul artistic a fost înregistrat de Televiziunea Română.

VICTOR RĂDULESCU

„Într-o cârciumioară, la șosea...”

La începutul secolului șoseaua Kiseleff, loc de întâlnire și petrecere a bucureștenilor, avea să dobândească o mai mare faimă datorită unei clădiri durate în stil clasic românesc, amintind vechile case de la țară, cu pridvoare și stâlpi sculptați, ridicată după planurile cunoscutului arhitect Ion Mincu, care se dorea o copie fidelă a casei românești de la Expoziția universală de la Paris din 1889. Aici avea să se deschidă grădina Bufet devenită în scurt timp celebră datorită întreprindului patron care a avut grijă să cheme, pentru desfășurarea publicului, pe cunoscutul Grigoraș Dinicu. Este suficient să amintim că mari minutori ai condeiului ca Anton Bacalbașa, Radu Rosetti, Ilarie Chendi și Vlahuță au ținut să elogieze, în mai toate ziarele timpului, farmecul inegalabil al rusticului popas de la marginea Bucureștilor.

„Anii au trecut, Bufetul de la șosea a cunoscut cînd glorie, cînd uitare, pentru ca să se piardă într-un semianonimat.

Zilele trecute am primit un telefon la redacție și am fost invitați să vizităm unitatea Doina, moștenitoarea bufetului de altădată. Nici un cuvînt în plus. Mărturisim că am dat curs invitației cu sufletul oarecum indoit, neștiind cine ne-a chemat și eram sătui de renovări care țin de joi pînă înapoi. Chiar la intrare l-am întîlnit pe Viorel Păunescu despre a cărui capacitate și pricepere în organizarea rețelei gastronomice numai era cazul să fim informați. Cum s-ar spune, din start am știut că vom vedea ceva deosebit. Aflăm că Viorel Păunescu, la ora actuală, se ocupă cu organizarea și îndrumarea unui număr de unități centrale din cadrul

I.A.P.L.-Amzel, unități reunite în cadrul Complexului de restaurante „Doina”, Mignon, Spaniol, Caraiman, Pensiuine, Bulevard, Podul Mogoșoaia, Miorița și altele. Muncă grea și de răspundere. Prima unitate care a suferit structurale transformări într-un timp record, și ceea ce este demn de toată lauda, aceste lucrări au fost făcute cu forțe proprii din cadrul I.A.P.L.-Amzel, este chiar fostul bufet de la șosea. La ora actuală, unitatea Doina se compune din două părți distincte : crama și restaurantul. La vară se vor inaugura grădina, care, sintem informați, va fi de înaltă ținută și va beneficia de : berărie, patiserie și un restaurant clasic.

Am vizitat crama de la subsol, care a căpătat o nouă înfățișare prin reconstrucție, dar și datorită unor decorațiuni autentice românești cu care au fost împodobii pereții. Ospătarii au fost selecționați de chiar ochiul competent al lui Viorel Păunescu și vor fi costumați clasic. Din dorința de a se prepara numai mîncăruri și aperitive tipic românești, s-a făcut apel la doi bucătari specializați : Ioana Boiană și Florin Cojocaru. Între specialitățile lor se numără : tobă, lebăr, jumări, sarmăluțe cu costițe fierte în oale de pămînt, tochtitură, pui la ceaun, ciolan cu fasole sau cu varză, ciorbă de burtă, precum și renumitul grătar românesc. Grătarul a fost încredințat unui adevărat grataragiu, meserie, din păcate, astăzi pe cale de dispariție. Bucatele vor fi servite pe fund de lemn, în respectul tradiției. Printre mese se va deplasa un bar pe roți, consumatorii fiind serviți cu promptitudine, la fața locului. Acest sistem creează o anumită ambianță, dar lucru și mai important, va înălțura orice suspiciune. Se va servi cafeaua flambată, inventată de Nicolae Bădoi, care nu demult a obținut o prestigioasă medalie de aur peste hotare. Desertul se va prepara la comandă, chiar lângă masa consumatorului, de către ospătarii, ceea ce înseamnă un pas înainte pe linia unei gastronomii civilizate. Și pen-

tru ca masa să fie masa și crama crama, publicul va fi distras de taraful condus de Ion Turcitu, avînd drept solist la țambal pe Iordache junior. Trebuie să mai adăugăm că la crama va cînta în fiecare seară Maria Dragomiroiu, stea de primă mărime în muzica populară românească, și Ion Dolănescu (numai de trei ori pe săptămîină). O dată pe săptămîină, mari vedete ale muzicii ușoare și lăutărești vor fi invitate de onoare. Acei artiști peste care vremea nemiloasă a lăsat amprente vor face playback. Probabil că aici vor fi invitați să onoreze localul neîntrecuta Ioana Radu, omniprezentul Gică Petrescu, cunoscuta Dorina Drăghici, Ion Luican și alții. Din păcate crama are numai 80 de locuri, dar se tinde spre localuri mici.

Restaurantul este piesa de rezistență a colectivului de la Doina. Vom sări peste ambianța, ținuta ospătării și curățenie dintr-un simplu motiv : „patronul” socoate că aceste atribute sînt obligatorii într-un local de ținută și că un bun conducător trebuie să pornească abia de aici înainte. Bucătăria va fi axată pe produse românești, dar nu vor lipsi nici preparatele cerute de turiștii străini, căci știința de a face comerț reclamă un serviciu impecabil, pe placul tuturor celor care îl pășesc pragul. Fără discuție, marea surpriză o va oferi programul artistico-muzical, după părerea noastră de nivel european. Vom începe cu orchestra condusă de renumitul saxofonist Dan Mindrilă. Practicînd muzica care l-a consacrat, Dan Mindrilă are grijă să cînte reținut, pentru a crea o atmosferă plăcută, calmă, destinată. Ligia Oancea, solista formației, la început de carieră, se descurcă bine, alături de membrii orchestrei. Pe rînd, mai apar : Mihaela Oancea, Jeanina Matei, Zoe Cîmpeanu și Păunița Ionescu. Nume care nu mai au nevoie de nici o prezentare. Tot ce dorim să spunem este că aici, pe mica scenă a localului, totul se face cu seriozitate și profesionalitate, că orchestra și interpretii

formează un tot unitar. Se cuvine să zăbovim ceva mai mult asupra baletului. Fără nici un fel de echioc, are ținută și stil de nivel internațional. Balerinele de aceeași înălțime, cu mișcări perfect sincronizate, beneficiind de dansuri inspirate și perfect puse la punct de talentatul și inspiratul coregraf Cornel Patrichi, aduc un plus de farmec și frumusețe. Menționăm în mod special pe Tatiana Botez cu partenerul ei Emil Marinescu, care ori de cîte ori apar uimesc prin precizia și voluptatea dansului. La Tatiana Botez se vede cu ochiul liber că luște meseria ei, că tot ce face, face din pasiune și cu pasiune. Cornelia Patrichi, solista a corpanii de balet, se impune prin grație, dăruire și pasiune. Se cere subliniată apariția cuplului Luiza Laszlo și Tudose Martinică, care, de fiecare dată, pur și simplu, prin evoluția lor plină de farmec și temeritate, zmulg aplauze la scena deschisă.

La plecarea, Viorel Păunescu ne mărturisea că la Doina lucrările fiind terminate, privirile sale se îndreaptă acum spre restaurantul Pescarul care, după părerea dumnealui, a noastră, și a directorului I.A.P.L.-Amzel, Gavril Albiter, începe într-o dulce legănare. Peste puțină vreme acest local de spectacol va căpăta aspectul și ținuta pe măsura faimei de care s-a bucurat. Ni se precizează că de restaurantul și crama Doina se vor ocupa în mod direct doi specialiști pe care Viorel Păunescu îi prezintă cu încredere : Gheorghe Ștefan și Nicolae Bădoi. Ei ne-au asigurat că cine le va trece pragul o dată va reveni cu siguranță. Directorul I.A.P.L.-Amzel, ține să ne asigure că și acele unități care nu sînt cuprinse în Complexul Doina vor primi substanțiale îmbunătățiri în conformitate cu un plan de măsuri recent luat de conducerea întreprinderii.

DAN BIRLADEANU

Autentice

Un ospătar...

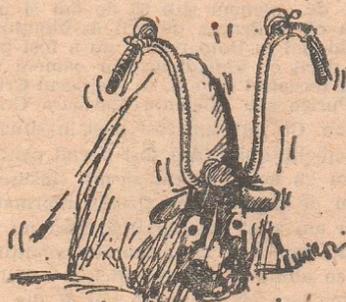
...se destăinuie altuia :
— Un doctor are niște paturi, acolo, la spital, eu am niște mese la mine la bufet. Dar tot pentru mine-i mai greu, că am de-a face cu oameni sănătoși și ăștia e formidabil de dificili !

Un filosof îndrăgostit...

— conchise :
— A iubi înseamnă a fi foarte liber și foarte ocupat în același timp.

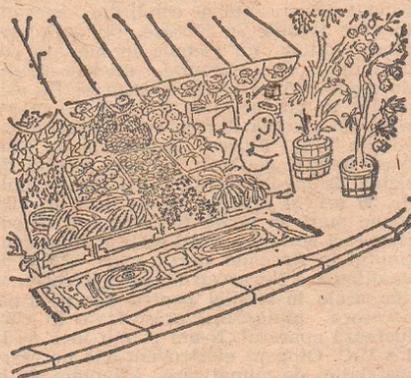
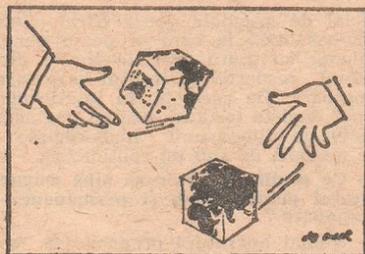
Cea mai bătrînă braziliancă

Ana Maria de Jesus a fost sărbătorită, la Belo Horizonte, cu ocazia împlinirii vârstei de 139 de ani. Aproape indiferență la manifestările de simpatie ale acelor

NICOLAE MIRODONE
(Din expoziția de caricaturi deschisă recent la Casa de cultură a studenților din București)

40 de pensionari ai azilului unde locuiește, Dona Aninha, practic surdă și oarbă, s-a aruncat însă cu voluptate asupra cadourilor primite, cutii cu bomboane și biscuiți, și a cerut cu insistență să i se dea înapoi vechea ei pipă, care îi fusese luată la recomandarea medicilor.

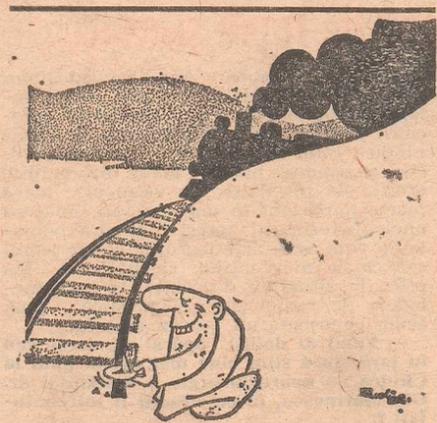
NELL COBAR

Crime și violențe la New York
Față de 989 de omoruri în 1968, în 1980 se înregistrează 1812 omoruri. Vi-

lurile se ridică în aceeași perioadă de la 1963 la 3711, iar atacurile înarmate de la 56188 la 100550. Deci delictele s-au dublat, de unde se vede că e din ce în ce mai greu să te faci cunoscut în domeniu. În schimb, să devii victimă e din ce în ce mai ușor !

Pe teme de circulație

Pășii noștri-ncet se lasă pe pava
Mi-ai intrat în suflet ca o Dacie-ntr-un garaj !

RUDI SCHMUKLE

Pe teme de vacanță

Ne-am întîlnit la strand,
Citeai din Păunescu, eram la Samarkand...

Pe teme de vecini de bloc

Bat covoarele vecinii
Murdăresc pana găinii...

Pe teme de cinematografie

Ți-am strîns mina surizînd
Eram' la film în ultimul rînd...

Pe teme de bucătărie

Frunză verde de cartof,
Cel mai bun portar e Zoff !

DUMITRU DINULESCU

Jocuri de ape

- Bănuiesc că și pantera toarec cînd e mîngiată, dar cine are chef să verifice !
- Diferența dintre furnică și bou : furnica muncește, boul e muncit.
- Găina are gheare doar pentru ca să scormonească țarina.
- A căzut pe gînduri, dar ele s-au ferit.
- De la o oale umoristă nu te poți aștepta decît la spirite de turmă.
- Dacă ai intrat în joc, nu te juca.
- Tatăl i-a dat fiului o mamă de bătaie.
- Deși era apreciat ca un cap pătrat, avea totuși vederi obtuze.
- Imi inchipui cît de mult îi îndrăgește măgarul pe fabuliști !
- Soarele ? Un tip periculos : are pe...
- Privind către pietonul accidentat, agentul de circulație roși ofînd : „Mai mare mila decît kilometrul”.
- Să nu enunțăm adevăruri care injură, dacă vrem să nu triumfe minciuna care mîngie.
- După ce-și băuse și mințile, părea ceva mai deștept.
- Nu există inocență, ci doar lipsă de experiență.
- Să mă tem de moarte ? Nici vorbă : o am în buzunar.
- Mai multă încredere li se acordă celor care acuză, decît celor care se apără.
- Ieftină este acea victorie obținută cu orice preț !
- Dacă în cimitire nu este egalitate, nu morții sînt de vină.
- Cuiema decăderii — să fii cerșetor în paradis.
- Nici balanța nu este dreaptă : se pleacă de partea cui are mai multă greutate.
- Nu-l jigni pe porc dacă te-ai băgat în troaca lui.
- În somn, toți oamenii sînt egali, dar nu și în visele lor.
- Cu capul în nori ? Da, dar și cu trupul pe piscuri.

GIUSEPPE NAVARA

La Piatra Neamț, un sediu pentru „farmacia naturii...”

Un capitol aparte al medicinei, pe care evista noastră îl sprijină de multă vreme, efectuând cu stăruință eforturile unor reanabili cercetători români, este fără îndoială medicina naturistă, cea care porțeste de la ideea folosirii intensive a unor amilii de medicamente din plante și fitoerapice, avind la bază medicina tradițională a poporului nostru și a lumii. Se știe și pe întreg globul se simte o tendință de eintoarcere spre medicina naturistă și pre medicamentului pe bază de plante medicinale, de extracte naturale, preocupări are intră pînă și în activitatea celor mai restigioase firme producătoare de medicamente. Această tendință este marcată și hiar recomandată de Organizația Mondială a Sănătății. În vreme ce la noi există hiar un capitol special în Programul cerștării științifice, aprobat la Congresul al II-lea al partidului, cel cu privire la alorificarea florei spontane medicinale fît de bogate a țării noastre, ducind astal și la reducerea importurilor de medicamente de sinteză. Intenții, așadar, sînt umeroase, în special între căutătorii de ur (citește : sănătate !) în plantele medicinale, ale căror preocupări revista noastră e-a reflectat în numeroase rinduri. Toate aceste intenții bune și foarte bune s-au oivit multă vreme de pasivitatea forurilor ompetente centrale, tocmai cele care ar i trebuit să sprijine laudabilele eforturi... ehnice amintite. Sîntem însă în momenul de față în măsură să lăudăm, în fine, i un foarte frumos efort pe linie organiatorică, o inițiativă județeană cu adevăat remarcabilă, care poate aduce cu sine ulte consecințe favorabile, pe întreaga ară. Am fost de curind în județul Neamț i, odată întorși cu toiba plină de impresii, întem gata să vă spunem despre ce este orba.

PRIMUL CENTRU DE MICROPRODUCȚIE FARMACEUTICĂ PE BAZĂ DE PLANTE MEDICINALE !

Dr. Victor Căisăn, director adj. al Direcției sanitare Neamț : „Ideea există de mai multă vreme, iar inițiativa a plecat de la omitetul județean de partid, care acordă ot sprijinul și în continuare. Sîntem pe ale să înființăm aici, în Neamț, un centru le microproducție farmaceutică pe bază le plante medicinale, avind ca materie rimă atît pe cele din flora spontană, cit i cele de cultură specifică. Acest centru, vident, trebuia legat de ceva. Iar Oficiu armaceutic nu există decît la Bacău, deci n alt județ. Prin grija comitetului judeean de partid s-a găsit atît localul în care a funcționa acest centru, cit și statutul ũu, legat acum de Direcția sanitară judeeană. Eventual, la reînființarea poliiciii cu plată, va putea trece în „custoia” sa. Nu demult l-am „descoperit” și e farmacistul Isidor Grosu, căruia i s-a ncredințat sarcina de a conduce centrul. Avem o foarte bună bază de cercetare în adrul Combinatului de fibre sintetice de a Săvinești, specialiștii din unitatea respectivă oferindu-se să colaboreze cu noua nstitutie, iar filiala Plafar din Roman, una dintre cele mai importante din țară,

poate asigura întreaga materie primă necesară. Singura problemă majoră este cea a dotărilor tehnice, dar există promisiuni ferme de rezolvare din partea Ministerului Sănătății și a Ministerului Industriei Chimice, în special prin redistribuire de aparatură. Sperăm desigur ca aceste promisiuni să fie onorate cum se cuvine.”

Sediul, atît de necesar pentru existența pe picioarele ei a unei unități abia înființate, a fost fixat în vechea clădire a „Laboratoarelor Vorei”, despre care vom mai vorbi. Este o clădire cu două corpuri, unul cu două, celălalt cu trei etaje, cenușie după urmele pe care le-a lăsat trecerea timpului, dar care, odată renovată, va deveni fără îndoială un sediu impresionant, o adevărată fabricuță. Truștul de construcții care ocupa clădirea este pe cale de a se evacua, pînă la 15 ianuarie I.J.G.C.L.-ul s-a angajat (prin directorul său, ing. Dumitru Ștefan) să pregătească intrarea farmaciștilor în casă nouă. Pentru moment stăm de vorbă cu doctorul Costache Andone, presedintele filialei Neamț a U.S.S.M., care ne spune : „Greu a fost pînă am găsit forma de organizare. Despre necesitatea unui astfel de centru nu mai e cazul să spun cit sîntem de convinși, dată fiind posibilitatea de diversificare a tratamentelor. Avem în această direcție o frumoasă tradiție în județul Neamț, iar preocupările privind tratamentele naturiste pot fi exemplificate coneret, pe cazuri. Unul dintre aceste tratamente îl urmează chiar

In acest număr ilustrații de SABIN ȘTEFANUȚA

doctorița Elena Rodica Mindru, directoarea Direcției sanitare, care acuză o hipertensiune arterială oscilantă. Acum ia vreo două tablete zilnic, care-i coboară tensiunea și o menține la un prag convenabil. Alte două cazuri le puteți cunoaște și dumneavoastră, chiar acum.”

UNUL CARE A SLĂBIT 16 KG INTR-O LUNA

„Mă numesc Ioniță Dumitru, am 19 ani. Sînt din Farcașa, județul Neamț. Cred că necazul mi se trage de mic, pe la 4 ani am găsit niște pastile de Romergan și le-am supt pe toate. M-am intoxicat grav. Acum 3 ani am avut scarlatina, iar în 1980, după ce n-am intrat la facultate, am scris subiectul de nota 10, dar gresisem, scrisesem altul, nu cel care trebuia, m-am îmbolnăvit din nou, astin bronșic mi-au spus medicii, și-am tot umblat, întii la Piatra, apoi la Iași și București, am încercat cu acupunctura, cu Volon, tratamente de corticoterapie, dar nimeni nu m-a putut vindeca. Nu mai puteam respira, mă apăsa pe piept ca o greutate, cum urcam cîteva scări simțeam oboseală și palpitații la inimă. Doctorul Andone a găsit însă alt diagnostic, zice că sufăr pe un fond de distonie neurovegetativă, acum iau niște pastile care sînt un sedativ pe bază de plante, fără nici o substanță toxică întretinind focarul bolii. Se cheamă „Sedocalm vegetal”, e doar un eșanion medical din care iau 2-3 comprimate pe zi, dar mă simt mult mai bine, mi-a luat palpitațiile și mi-a dat drumul la respirație, parcă sînt alt om după numai cîteva zile de tratament...”

„Pe mine mă cheamă Ciuboran Ion, sînt seful complexului „Colibele haiducilor”. Am avut 117 kg și acum am numai 101, am slăbit 16 kg într-o singură lună, dar asta nu e totul. Înainte mă sufocam cînd urcam panta pînă la unitate, făcusem și două preinfarcturi cu inima datorită reducerii capacității respiratorii prin îngrășare, eram de-a dreptul obez și grășimea mă apăsa pe inimă, ce mai, nu mă simțeam deloc bine. Adevărul e că eram și cam gurmand de carne, o porcărie ! Într-o zi a venit pe aici doctorul Andone cu farmacistul Ovidiu Bojor de la București, m-am plîns și mi-a spus că mă poate ajuta, dar să mă țin și de regim. Mi-a dat o singură cură, diuretice și purgative pe bază de extracte din plante, luam cite o pastilă dimineața, la prînz și seara, apoi alte trei după masa de seară. Mîncam ouă tari și salate oricît puteam, cafea dar fără zahăr, mere, piine deloc, o friptură la două zile și în fiecare duminică un puț fript, m-am obișnuit repede cu regimul și așa am dat jos jumătate din burț și m-am simțit ca reîncusut. Cel mai mare lucru e că pastilele pe care le-am luat nu sînt deloc toxice, nu sînt ca Siluștinul sau alte porcării. Acum am început al doilea tratament, iau 4 pastile în fiecare seară, dar parcă nu mai merge așa de bine. E adevărat că nici de regim nu m-am mai ținut chiar așa, apoi eforturi fizice n-am apucat să fac, deși doctorul îmi recomandase. Aș vrea să fac un tratament să ajung la 70 de kile, dar cit mai repede ! Am auzit de o față din București care a slăbit 60 kg într-un an de zile, avea înainte 120 și acum e la jumătate, cu ceai de ulm și alte ceaiuri — asta, da !”

(Va urma)
DUMITRU GRAUR

Comedia-Franceză

Strivit de seculara glorie a primului teatru al lumii, Comedia-Franceză, mă tirăsc în genunchi, infruntind trecutul sutelor de ani, să mă prostern lui Molière. Respirației lui Jean-Baptiste Poquelin, zis Molière, soapei de vecernie pe care a trecut-o pe vecie în inima umanității.

Parisul acelor îndepărtate vremi dominat de comediienii italieni. Ianuarie 1662. Nu există acte de stare civilă. Așa că nu se cunoaște decit data botezului — 15 ianuarie — copilului cel mai mare al lui Jean Poquelin, tapifer al regelui. Se ivesc și crește nearfînd interes pentru mesțesugul tatălui. Bunicul, persoană deosebită, îl dă la lezuții, unde Jean-Baptiste Poquelin învață latina și greaca. Inteligent și viu, la terminare, intră în barou, dar nu se ține. Îl preocupă să îmbrățișeze profesiunea socotită dezonorantă, de rusine, în epocă ; să se facă actor. Lăsînd orice alt gînd deoparte, tineretea și entuziasmul lui se îndreaptă spre acest țel de oprobriu. Cu riscul oricărei condamnări visează să nască risul în sufletele oamenilor, să-i inveselească. De la început își ia un nume de împrumut, Molière, pentru a nu-l face de ris pe al tatălui. Ce semnificație închide acest pseudonim, de unde l-a luat, rămîne un mister pînă la urmă... La 23 de ani păsește pe scindurile scenei. Își face o mică trupă din tinerii amatori, asociindu-și doi frați Bèjart și o soră a acestora Madeleine, ceva mai mare, care jucașe comedie în provincie. Producîndu-se pentru prieteni, vecini și peștrita adunătură gură-cască, ameiți de aplauzele acestui public benevol, tînd să devină profesioniști și fondează, botezată cu emfază, „Ilustrul teatru”. Această combinație nu numai că nu rezistă, constituie prima decepție a bietului Molière, seful trupei, care, reclamat de un negustor de luminări, este închis pentru datorii. De la machiaj, este grații. Se vede că Parisul nu e de ei... Și Molière cu ai săi iau drumul provinciei, să joace la întimplare, comediienii ambulanti.

Trămpăcît pe drumurile Franței cu trupa după el, avînd-o pe Madeleine Bèjart susținătoare — poate și din dragoste — crezînd cu scrisniri de dinți în forța scindurilor scenei, Molière simte zămislindu-se în el genul comic. Pana lui Corneille dîndu-i apropouri, scrie o comedie, „Zăpăcîitul”, pe care o reprezintă la Lyon cu mare succes. Cîștigat de poezia dramatică și incurajat de reușita obținută, o face pe a doua, „Necaz amoros”, care la fel merge în plin. Avînd aceste două comedii, în 5 acte, plus experiența scenică adunată în cei 12 ani de provincie, socoteste timpul sosit să reîncearcă capitala. Găsește la Paris trei trupe : comediienii italieni, avînd protecția primului ministru Mazarin ; comediienii regelui și trupa regală, zisă de la Hôtel de Bourgogne. Cei veniți de la provincie sînt primii de trupele existente cu priviri sașii... Fără protector, Molière simte terenul pierdut. Își găsește scăparea în persoana fratelui regelui, Philippe d'Orléans, care-i promite pensiuine fiecărui comedian, dar nu se ține de cuvînt... Obține, totuși, datorită acestui tînar flusturatic și comediienilor italieni, să joace la teatrul Petit-Bourbon, lunea, miercurea, joia și sîmbăta, zile libere ale trupei italiene. Ingrijat de concurență, să se prezinte cit mai artistic, își întărește trupa. Compusă din șase bărbați, patru femei și un gagist, Croisc.

24 octombrie 1658 : înția reprezentație cu „Zăpăcîitul” pe scena de la Petit-Bourbon. Succes covîrsitor. La pilpitul luminărilor rampei : Molière, Bèjart aîné, Bèjart cadet, Du Parc, Du Fresne, De Brie, Madeleine Bèjart, M-lle Du Parc, M-lle de Brie, M-lle Hervé. Aplauzele Parisului se întesc, peste secole, pînă la noi... Încandescenta le aprinde modestul început. Numai zece, însă în mijlocul lor, seful și principalul artist, Molière... Geniul francez, prin acești primi zece societari, dă umanității o operă uriașă : sacrul sanctuar al poeziei dramatice, Comedia-Franceză.

La scurt timp se adaugă la Grange, juneprim. Talentat, bine făcut, inteligent, dicțiune impecabilă, plăcînd la scenă, se dovedește și destoinic, devenind repede cel mai apropiat colaborator al directorului. Are din primul moment ideea să întocmească un registru, în care nu scapă să noteze absolut tot mersul companiei și faptele de scenă și de viață ale domnului Molière. Este documentul de bază, cel mai prețios, ce se păstrează și astăzi, seculară relicvă cu duhul lui Molière în filele fanate...

Toți componenții trupei erau societari, cu parte întregă. Molière nu primea mai mult, preocupat doar de interesul comun. La început s-a jucat la ora 2, apoi s-a fixat ora 4, publicul să ajungă pe lumină acasă. Parisul mișunînd de tilhării și prădăciuni odată cu lăsarea întinericului. Reclama primitivă. La provincie exact ca la bilci ; unul cu toba și altul cu vioara acompaniau un actor din trupă care făcea pe recomanderul. La Paris ziaarele se ocupau de politică, nicidecum de artă, de literatură. Afisele costau scump. Și-atunci, s-a introdus obiceiul ca un actor, la sfîrșitul reprezentației, să vorbească spectatoților, căutînd să le stîrnească interesul pentru viitorul spectacol. Se amestecau discuții între sală și „orator”... Efortul acesta suplimentar în trupa de la Petit-Bourbon îl îndeplinea chiar Molière, pînă l-a trecut lui La Grange.

GABY MICHAILESCU

Emilian Cristea

Aș vrea să vă spun cu mina pe inimă : n-a existat vreodată un om care să vorbească limba Muntelui ca Emilian Cristea.

Cu neobosita sa generozitate el ne-a dăruit învățătura pe drumul urcusului, „biblioteca montaniardului” și propria sa viață.

Săptămîna de săptămîna printre ascensiuni el desfereca potecile munților în sintagmele camaraderiei.

Firese și simplu cu modestia-i exemplară el nu ținea lecții, un gest, o vorbă de duh, o discretă povată, o atitudine, o idee, o faptă de rară umanitate deveneau literele abecedărilor prin care geografia fizică se transformă pe nesimțite într-o geografie dinamică a spiritului uman.

Prin acest manual al vieții el ne învăța cum să ne construim ca oameni, cum să ne ținem statura mereu dreaptă, ce înseamnă spirit de solidaritate, cum să-ți astimperi foamea de spațiu.

Săptămîna de săptămîna el a străbătut poteci de munte, le-a desfășurat pe harta Frumuseții, ca să le-adune apoi în podișul alpin al sufletului său.

El a botezat acest podiș înalt : iubirea de oameni.

Emilian Cristea ne-a învățat că muntele nu-i numai o școală a curajului dar în egală măsură o școală a frumuseții. A frumuseții naturii și a frumuseții morale.

Cine n-a fost înfocat de dirza poezie a muntelui ; cine n-a stat noaptea lingă un foc de pădure ; cine n-a ascultat vîntul prin turburile de orgă ale arborilor sau chemarea păsărilor trezite de lumină ; cine n-a privit hăurile de neguri fumegînd în văi ; rododendronul, însingurînd pajistile și saltul ciuteilor peste stîncile speranței ; cine n-a urcat brinele cu ciopoare și nu s-a căfărat pe pereții abrupti de calcar halucinînd alb în clar de lună sau ne țancuri

ascuțite ca niște virfuri de săgeți ; cine n-a simțit primejdia punîndu-i în dreaptă cumpănă voința și îndrăzneala — acela n-a cunoscut Muntele și nu va simți niciodată Frumusețea în deplinătatea ei.

N-a existat om care să vorbească limba Muntelui ca Emilian Cristea.

Cîți nu l-am privit cu inima strînsă cînd înarmat cu unelte cele mai simple dar mai ales cu imensa sa foame de spațiu și voința de a-l supune, se avînta să înfrîngă obstacole aparent de nebiruit.

De cite ori suspendat deasupra abisului, pe pereți de stîncă abrupti și netezi, căutînd o crăpătură sau un punct de sprijin, piciorul său nu începea să tremure, degetele să se innoaie, coarda să se întindă la maximum, dar El nu-și pierdea niciodată cumpătul, încă un efort de voință, reia totul de la capăt, cu răbdare, cu perseverență, degetele se încheștează în stîncă potrivnică și pînă la urmă ochii calmi strălucesc triumfători : priza providențială a fost găsită.

Încă un pas mai departe a fost făcut, pieptul se umflă de ozon, orizonturile se deschid, încă o treaptă a fost urcată spre creste. Ca o maestuoasă coroană de piatră se înalță Muntele Crălesc peste talazurile verzi ale depărtărilor și în virful lui cel mai înalt : El, Riga Crailor de Munte.

Am văzut o dată o floare de colț crescînd dintr-o stîncă.

Am văzut plăpînda floare tîind o crăpătură subțire în granitul impasibil.

Crezul lui Emilian Cristea în miraculoasa putere a Dragostei și a Frumuseții de a disloca o lume de adversități, de a modela caractere, de a sădi în locul incrinčenării însingurate colegialitatea cordială, de a înscăuna în locul

disperării — speranța, acest crez al lui e floarea rară care dislocînd pietrificări, aparent, imuabile, a fost sădit durabil în inima noastră.

Un mare poet american scria : există vise mai puternice decît moartea.

Eu îl cred pe colegul meu dar simt, totodată, că există și vieți mai puternice decît moartea. Tocmai că acele vieți au știut să dăruiască oamenilor Visul.

Viața lui va rămîne în noi ca visul viu al neîntinatelor înălțimi umane.

Visul alianței omului cu omul în adevăr și frumusețe.

Am certitudinea că viața exemplară a lui Emilian Cristea este un triumf plenar împotriva uitării, împotriva paradoxului morții. Ne mingiem în acest sfîșietor ceas de durere cu nemoartea în pildă a omului de care ne despărțim. Dar cine va mai deschide ușile redacțiilor aducînd cu sine soarele cuvîntului bun, zîmbetul deschis și calmul încrederei în om ?

Cine ne va surprinde în fiecare an nou cu acele peisaje nepereche rupte din natură de el însuși și cuvintele traducînd urearea de fericie pe limbaful cel mai intim al fiecăruia dintre noi ?

Cu mina pe inimă vă spun : n-a existat niciodată un om care să vorbească mai omenește limba oamenilor.

Din mina lui Emilian Cristea a căzut alpenștocul.

Stupida întimplare sau un crîncen destin i-a smuls din mină condeiul.

Dar marea lui învățatură, Crai solar al inimilor noastre, învățătura Muntelui, va rămîne mereu vie peste generații.

Viața sa continuă prin tinerii în hanorace urcînd munții, escaidînd pereții lor verticali, cucerînd într-o cordială solidaritate, cu statura dreaptă, noi și noi pisori, purtînd cu ei în înălțimi atotbiruitorul vis al lui Emilian Cristea.

TOMA GEORGE MAIORESCU

Bănică Neculache, C.A.P. Racovița, județul Brăila: Panaitescu Ștefan, 73 de ani, pensionar al cooperativei agricole din comuna noastră a muncit extraordinar și în acest an și a obținut 7500 kilograme de porumb știuleți la hectar. N.R.: Îi urăm viață lungă, sănătoasă și la fel de fructuoasă.

N. Horineanu, P. Cucuoră, Bebi Ilie, Al. Arghire, Marin Broască, Șugubete Neculai și Mircea Enciu, toți din județul Galați: Noi, românii, avem o muzică populară cîntată la fanfară și anumite marșuri deosebit de frumoase. De ce nu găsim pe piață asemenea înregistrări?

Vasile Marcu, Oradea: Sint abonat la zece publicații naționale și locale. Nimeni nu vrea să-mi răspundă la întrebarea de ce este necesar să plătim taxă pentru trimiterea la domiciliu pentru toate publicațiile la care sintem abonați din moment ce factorul poștal face un singur drum cu toate?

Ionescu Elena, cartierul Banat, bloc B3, scara B, apartament 11, Pitești: Lucrez în comerț. Eu și copilul meu de 14 ani trăim din cei 1800 pe care-i câștig lunar. Fiecare ban contează enorm pentru mine. Pentru că n-am vrut să plătesc 65 de lei abonament obligatoriu (?) la o publicație, am fost umilită, jignită și imbrincită de directorul Dina.

Vorovenci Dorin Cristian, Șos. Mihai Bravu nr. 301, bloc 18, apartament 56, București: De doi ani am un Renault 10, cam vechi, care necesită unele intervenții. La Automecanica din Bd. Salăjan n-am fost ajutat — contra cost, evident — decît după ce am scris în con-dica de reclamații. Pe deasupra am fost etichetat ca făcînd parte din „pleava societății”.

Sterie Victor, București, Valea Oltului 5, sector 6: La chioșcuri se vinde acum, cînd mai sînt doar cîteva zile pînă în 1983, Ghidul traseelor de transport în comun pe 1982! Păcat de hîrtia consumată, mai ales că și dezinformează. Exemplu: La pagina 43 se vorbește despre autobuzul 108, des-ființat de două luni. Și încă: De ce circulă atît de rar trolei-buzele 84 și 65?

Filip Gheorghe, comuna Slobozia Bradului, satul Cornet, Vrancea: Muncesc de 25 de ani prin fermele Trustului I.A.S. Vrancea, împreună cu soția mea, Filip Valerica, dar adevăratele de vechime n-am primit. Acum sînt bolnav, fin-tuit la pat, aș putea beneficia de pensie, dar n-am hîrtii do-veditoare. Ajutați-mă.

Gurău Rodica, str. Bihorului 44, apartament 7, Piatra Neamț: N-am nimic împotriva economisirii de energie electri-că, dar la noi intreruperile de curent se fac neanunțat și în afara oricărui program. Vă imaginați ce înseamnă dimineața, la 6,30, cînd te grăbești sore serviciu, să rămiți blocat în lift?

Chirciu Valeriu, str. Motilor nr. 7, 74295, București: Pe 25 noiembrie, dimineața la 6,50, am parcat mașina în spatele policlinicii de lângă Gara de Nord. Tocmai închideam ușile cînd un bărbat și o femeie m-au întrebant dacă am plătit. Am răspuns că de abia am so-sit, ceea ce puteau vedea și dumnealor. Mi-au cerut să plătesc 100 de lei pe loc, ori îmi trimit acasă amendă de 500. Ce sistem mai e și asta?

Marian Pătrașcu, Rimnicu Vilcea, str. Independenței, bloc 11, scara A, apartament 14: Lucrez la Centrul de cercetări Rm. Vilcea, situat pe platforma Combinatului chimic. Altfel la noi cît și la combinat se rețin lunar, cu titlu de cotizație spor-tivă, sume de bani cu care nu sîntem de acord, sume care nu sînt trecute în nici un carnet, pe nici o listă.

N.R. Sistemul e vechi, iată ce au inventat cei din Tirgoviste: Biletele de intrare pe stadion multiplicare la XEROX! Păs-trăm la redacție bilete în va-loare de 12 lei seria JK nr. 353987.

Tănăsescu Maria, 72 de ani, București, str. Dumitru Petrescu nr. 79, bloc S1, scara 2, apartament 46, sector 4: Sora mea, Tănăsescu Areta, pensionară, 67 de ani, cu domiciliul în Cluj-Napoca, str. Republicii 15, fiind bolnavă, a fost internată la Clinica de geriatrie dr. Aslan din Otopeni, pe 13 septembrie, orele 11,00. În aceeași zi, la orele 14,00, a dispărut din clinică, nefiind găsită pînă în prezent.

Vass Francisc, blocul Nușeni, localitatea Mălini, Bistrița-Năsăud: Cu iertare vă rog să-l întrebați pe poștașul nostru de ce nu aduce regulat Flă-căra la care sint abonat.

Scrisoare necomentată

STIMATA REDACȚIE,

„Mai marii noștri de la I.C.V.L., „Constructorul”, I.C.A.B. și I.C.E.D., pe care astă vară i-am chemat la noi, i-am plimbat pe moșia noastră de-au văzut și s-au minunat de cite cele ce le-am arătat, i-am omenit cum se cuvine (pe reprezentanții dumnealor), acum, la răsplată de vremuri ne-avem uitat de tot. Au uitat tot ce ne-au promis cu mina pe inimă și cu pana pe hîrtii. Apă la etajele cele de sus tot n-avem; un perete (ala cu hibă!) tot stă să cadă de la un etaj de sus (vedeți actul semnat tovarășii de la I.C.V.L. și „Constructorul”), căldura este subțire, noroaiete vor fi groase...”

Vă rugăm pe dumneavoastră, stimați tovarăși redactori — păr-tășii noștri și-ai altora ca noi, necăjiți tare — să faceți într-un fel și să le spuneți că tare sîntem supărați pe ei, pe cei care ne-au tot dus cu vorbe”.

EMILIAN VLĂDESCU,

Președintele comitetului Asociației de locatari str. Koșia Montană nr. 4, bloc O5, sectorul 6 București

Lucaciu Mihail, elev în clasa a IX-a a Liceului industrial nr. 1, I.M.G.B.: Buletinul meu de identitate are seria BK nr. 589267, domiciliul în Bucu-rești, str. Frumușani nr. 8, sint posesorul libretului de economii CEC nr. 364-209-6727404, eliberat de agenția din Bd. Brân-coveanu. Pe 25 noiembrie am vrut să ridic o sută de lei de la sus-zisa agenție, dar am fost re-fuzat. Întreb: Noi, tinerii, avem dreptul să și ridicăm banii pe care îi depunem?

Drăghici Dumitru, orașul Vulcan, str. Preparației, județul Hunedoara: Blocul F7 are nouă etaje iar liftul nu funcționează de șase luni. A funcțio-nat o jumătate de oră, cît a ven-it la fața locului comisia che-mată de noi să constate realita-tea. După care liftul a fost oprit din nou, pe motiv că-i uzată roata motrică.

Siderias Nicolae, Medias, str. Turda nr. 8: Am de-pus la agenția CEC din oraș suma de 46708 lei, în septembrie 1980, reprezentînd avansul pentru o Dacia 1300. Am fost programat pentru 1983. Zilele trecute mi s-a spus că mai trebuie o dife-rență de zece mii de lei. Cu acel prilej am aflat că nu voi primi dobîndă pentru suma de-pusă pentru că între timp s-a schimbat contul.

Gavriliță Olimpia, Breaza, Aleea Toporași nr. 3, Prahova: În septembrie 1978 am cumpă-rat un televizor Sirius. După o lună s-a defectat. Anul de ga-ranție a trecut numai în plim-bări, la cooperativele de repara-ții din Breaza și din Cimpina. Cu chiu și mare val a funcțio-nat pînă-n ianuarie 1982. Apoi iară, acum iar... Am dat pe el 3050 lei, dar reparațiile m-au costat încă pe atît, și sint pen-sionară.

Lazăr Dorina, orașul Cîm-peni, județul Alba: Zilele trecute, la complexul Tuniceul, la raionul de parfumerie, nu se vindea săpun de rufe decît da-că pentru fiecare bucată de să-pun dădeai două ouă. Dar găi-nile nu cresc la bloc.

Aurel Barna, Piatra Neamț: Vă rog să interveniți la ediții acestei perle a Moldovei ca să abandoneze „opera” de tăiere a ploilor.

Gălteanu Elisabeta, Cra-iova, str. Silozului, bloc F, sca-ra 1, apartament 5: De doi ani au dispărut de pe piața Craio-vei ciorapii medicinale de stra-dă și de serviciu (nu cei groși de la tehnomedical). Am fost operată la venele picioarelor, nu pot fără acei ciorapi.

Judele Ioan, Botoșani, str. Karl Marx nr. 2 A, bloc 50, sca-ra A, apartament 9: De ani de zile nu mai putem obține cau-cucuri și camere 21x2,75 pen-tru motorele Mobra. Ce ziceți, măcar în 1983??

Pop Virgil, București, str. Tamburului nr. 5, bloc 125, sca-ra B, apartament 90, sector 6: Administratorul blocului ne pre-tinde să plătim cele convenite întreținerii și pe lunile februa-rie, martie și aprilie cînd ma-joritatea locatarilor nu numai că nu locuiau în acest imobil, dar nu aveau nici măcar înche-iate contractele de închiriere. Ce ziceți?

Vaișes Mihai Constantin, Cimpulung Moldovenesc, str. Liceului nr. 2, bloc V6, apar-tament 2, Suceava: Vă scriu în urma unei întâmplări incredibi-le, din orașul meu. Sint un om respectat și admirat, am dem-nitatea infirmității mele, nu beau, umblu îmbrăcat curat și elegant în căruciorul cu rotile care-mi ține loc de picioare. Pe 31 octombrie am intrat, după 6 ani, în restaurantul Zimbru. Am cerut o cafea și un pepsu. O chelneriță m-a servit repede și frumos. După 20 de minute a intrat în local tov. Timpău Gavril, șef în alimentația publică, care a țipat la cei care m-au

servit, reproșîndu-le că un om în cărucior nu are ce căuta acolo. N.R. Cerem anchetarea ur-gentă a acestui caz cu totul deosebit.

Moise N. Gheorghe, Băr-bătești, Vilcea: În numeroase librării, dar și la Cartea prin poștă am cerut cartea lui V. Atanasiu Pagini de istorie, care tratează evenimentele din jurul Sibului și de pe Valea Oltului, în primul război mondial. Cine mă ajută s-o procur?

Cașu Maria, str. Ciocirlii nr. 7, Roman, județul Neamț: Am 70 de ani, sint bolnavă. În tinerețea mea, din 1920 pînă în 1936 am muncit la fabrica de zahăr din Roman numai în schimbul de noapte. Nu-mi pot scoate această vechime, cum să procedez?

Popescu Victoria, Șos. Ale-xandriei 11, bloc C 11, scara C, apartament 38, București: În Piața Rahova am cerut vinzătorului Dobrogeanu Constantin să-mi schimbe ouăle sparte de cofrag. N-a vrut. Soțul meu a luat cofrajele și a vrut să răs-toarne gălbenșurile într-o pun-gă de plastic. Văzîndu-l, ajuto-rul de vinzător l-a acuzat că vrea să fure cofrajul. L-a smuls și a răsturnat conținutul în ca-pul soțului meu. Cum arătau hainele vă imaginați. Am re-clamat dar nu s-a întimplat ni-mic. N.R. Gestul este incalifica-bil. Așteptăm măsurile Direc-ției comerciale și răspuns la întrebarea: De ce sint obligați o-amenii să cumpere ouă sparte? În Piața Rahova nu s-a auzit de perisabilități?

Automobil Clubul Român, pentru Istrate Mircea din Cra-iova: De abia în trimestrul III 1982 am primit piese de schimb pentru Trabant, Skoda, Lada și Moskvici, însă pentru anul de plan 1983. Șef secție, ing. N. Cimpean.

Anton Marioara, str. Mi-tropolitul Varlaam 161, sectorul 1, București: Sint pensionară C.A.P. din Crevedia, județul Dimbovița. Din septembrie n-am mai primit nici un ban. Casie-rul C.A.P. susține că mi-a pus pensia la oficiul poștal din Cre-vedia (chitanța 189-195, borde-ro 9/30.09.1982, mandat poștal 191). Am făcut mai multe dru-muri, dar degeaba.

Gheorghe Ștefan, Ploiești, str. Teleajen nr. 1: De luni de zile caut în Ploiești, Focșani și Brașov o anvelopă pentru bicicleta Pegas.

Mihoc Emil, str. Prundului 10, Brașov: Pe 2/3 octombrie am avut nefericirea să stau în camera 120 a hotelului MINE-RUL din Baia Mare. Lenjeria mi-a fost schimbată abia după multe insistențe, mocheta era uzată și murdară, lemnăria ne-vopsită de multă vreme, ușa de la balcon nu se închidea, dar prețul era de categoria I.

Mihalache Dumitru, Bucu-rești: Mormîntul marelui nostru scriitor Marin Preda are pe el numai țărîni. Atît. Nici o verdeață, nici o floare. Și-i fără grilaj. Cred că este cel mai modest mormînt din cimitirul Belu. Vă puteți convinge și dv.

Procuratura Generală pen-tru Enache Ana din Constanța, str. Constantin Hurmuzache nr. 7: Cele sesizate au fost exami-nate și constatîndu-se că sint întemeiate s-a declarat recurs extraordinar.

Dușu Gh. Constantin, str. Sărătel nr. 29, comuna Predeal-Sărati, sat Vițioara de Sus: Că-minul cultural are pereții cră-pați și cojiți, se vede trestia. Au casat stația de amplificare a discotecii și au dus-o acasă la cineva. În tot căminul nu există un cuier, hainele le punem jos.

Consiliul popular municipal Petroșani pentru Dorotan Ma-riora din aceeași localitate: Vî s-a rezolvat problema locului de muncă.

Chircă Ioan, str. Mircea cel Bătrîn, bloc O 2, scara A, etaj. 3, apartament 13, telefon:

51037, Iași: Pînă în septembrie mă consideram un om cu o căsnicie reușită, chiar fericită. Dar în ziua de 13 septembrie soția mea Chircă Zenovia și fiul nostru Chircă Dan au dis-părut de acasă și nici cu ajuto-rul miliției n-am izbutit să aflăm noua lor adresă. După u-nele indicii soția mea ar fi ade-rat la o sectă religioasă, undeva, prin Ploiești.

Consiliul popular al secto-rului 6, București, pentru Dră-gheci Aurica de la I.U.G.T.C.: După reanalizarea situației dv. locale vi s-a repartizat apar-tamentul 22, blocul 63 din Bd. Constructorilor nr. 6.

Tauber Emil, București, str. Izbiceni 58,78438: Am auzit și am citit despre rezultatele deosebite obținute în tratamen-tul spondilozelor anchilozante cu medicamentul Tolmetin. Unde poate fi găsit?, că la farmacia nici n-au auzit de el.

Stănimir Gheorghe, comu-na Chirnoși, județul Călărași: Cu bonul 42016 am cumpărat pe 09.08.1982, în orașul Cimpulung Muscel, o anvelopă pentru Dacia 1300. La încercarea de a o pune pe jantă am constatat defecțiuni care o fac neutilizabilă. Am trimis-o la Uzinele Victo-ria Brașov. S-a întors cum am expedit-o. Am trimis-o la Victoria Florești. Mi-au inapo-iat-o intactă. Am trimis-o la magazinul de unde o cumpăra-sem. N-au atîns-o, dar au re-turnat-o. Unde s-o mai trimit?

Procuratura Generală pen-tru Zernoveanu Dumitru din București, str. Radu Constantîn nr. 26, bloc 21, scara B, apar-tament 35: Cele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sint întemeiate s-a declarat re-curs extraordinar.

Sergentu Viorela, str. Vi-ișoara nr. 302, localitatea Vii-șoara, Tirgu Trotuș, Bacău: Vreau să muncesc pentru a-mi ajuta familia. Părinții sint bol-navi. Fratele e student. Sint sin-gura din familie care pot mun-ci. Sint absolventă de liceu. La C.C.H. Vrancea am fost refuzată pentru că nu sint bărbat. Asta e o vină?

Cirstea Constantin, Brașov, Bd. Griviței 49, bloc 34, scara B, apartament 13: Sint bolnav de astm bronșic și folosesc medi-camentul spray ASTMOPENT, care îmi dă posibilitatea să lu-crez ca și un om sănătos, fără internări repetate prin spitale. De trei luni caut acest medica-ment fără să-l găsesc la Brașov, București, Timișoara, Reșița.

I.D.E.B. pentru Avram D. Ioan din București, str. Tepeș Vodă nr. 109: Lămpile de ilu-minat public reclamate au fost înlocuite. Întîrzierea în cauză s-a datorat sistării producției de lămpi, care nu ne-au fost livra-te cîteva luni. În prezent ne sint asigurate sporadic, iar cali-tatea lor este foarte slabă. Di-rector inginer, D. Ardelean.

I.C.A.B. pentru Epurescu Ion, str. Aviator Iliescu 3-5-7 București: S-a dispus restitu-rea sumei de lei 1060,20, con-travaloarea a 1488 metri cubi de apă facturați în plus pe anul 1982. N. R. De ce nu ne comu-nicăm și de ce s-a facturat în plus, cine-i vinovatul, măsurile luate și de ce n-ați rezolvat ce-reea înainte de intervenția re-vistei?

Cojocaru Dumitru, str. Or-lando nr. 11, București: De cele mai multe ori ceea ce nu se găsește prin magazine aflăm ulter-ior că zace prin depozite. Pentru lichidarea acestei stări de fapt propun înființarea unui caiet (alături de caietul cum-părătorului și de registrul unic de control) în care să se treacă de către responsabil articolul so-licitat și specific unității res-pective. N. R. Chiar credeți în caiete??

U.J.C.A.P. Mehedinți pen-tru Armașu Maria din Sreha-ia: Nu ați primit compensația bănească deoarece precizări în această direcție n-au sosit decît la 15 octombrie. Urmează să primiți aceste drepturi.

I.T.A. Cluj: Pentru acci-dentul de circulație produs în noaptea de 12/13.09. pe drumul comunal 109 A de către Antone-sei Dumitru cu autobuzul 31-CJ-7976 au fost sancționați urmă-ritorii: Antonesei Dumitru, Ră-cășan Ștefan, titular pe autobu-zul accidentat, Dragoman Dan, șeful atogării nr. 2, Pop Ilarie, șeful autocoloanei, și Leheni Vi-cențiu, dispecer.

Grupul asociațiilor de lo-catari P.T.I., Aleea Valea Pra-hovei 5, București: Propunem

fabricarea și montarea la con-sumatori (imobile, instituții, u-nități economice) a contoarelor termice care să înregistreze gi-gacaloriile consumate. Pentru că din păcate apa caldă are al-parametri la consumator, dar s-cesta este obligat să plătească apa caldă așa cum iese ea di-uzină.

Neculescu Clementin, București, str. Pătulului nr. 1 bloc 4, scara 2, apartamentul 61 sector 3: Pentru anumite fapt săvîrșite de el, președintele blo-cului nostru a fost arestat. Not președinte îmi face viața d-nesuportat pretinzîndu-mi s-plătesc 4000 de lei, zice dum-nealui, restanță la întreținere. Dar eu dovedesc cu chitanțele î-mină că am plătit fostului președinte. E drept că în registrul fostul președinte n-a opera iar eu apar ca restanțieră. Sir sfătuită să-l dau în judecată, da n-am nici timp și nici bar pentru așa ceva. Ce sint eu d-vină că acela mi-a luat bani mi-a dat chitanțe, dar nu m-înregistrat? N. R.: Am prim și copii xerox ale chitanțelor dv.

Roma Emanoil, București str. Codrii Neamțului 11, blo 2, apartament 99, sector 3: Lu nar îmi sint trimise recoman-dat din străinătate patru revist cu indicația pe plicul de amba-laj a numărului de bucați, nu mărul și data apariției fiecăr- reviste. De mai bine de de ani mi se sustrage sistemati-cite un număr. Am reclamat la Direcția poștelor. Două lun după reclamație le-am primit corect, dar din octombrie ia mi se fură cite un număr. Sin foarte revoltat.

Pagină realizată de MIRCEA BUNEA

Poșta redacției

Alexandru Grigore — Bucu-rești: La apartamentele cari au fost vindute înainte de efec-tuarea lucrărilor de consolidar-(cazul dv.) cotele din cheltuielii totale se suportă de către ac-tualii proprietari.

Valerică Sușnea — Galați: Apelați la instanța pentru executarea hotărîrii judecătorești.

Lixandru Andrei — București: Ca pen-sionară de urmaș aveți dreptu la 50% din compensația de so-cuvenea titularului.

Vasili Bădoiu — Luncavița (Tulcea): Pentru funcția de șef de fermă gr. I în C.A.P. este prevăzută o vechime minimă de 5 ani în specialitate.

Nieu Mărgoi — Galați: Cereți recurs.

Cornelia Gheorghe — București: Pensie de întreținere de la so pentru cei doi minori puteți obține adresîndu-vă cu acțiune judecătorești sect. 3. După obțin-erea hotărîrii aveți posibilita-tea să încasați personal alocația de stat.

Evangelina Gata — București: Pînă la o vechime neîntreruptă de 2 ani, cantu-mul este de 50% din retribuția dv. lunară.

Irina Nemeș — Cluj-Napoca: Vă așteptăm la redacție pentru a vă lua actele originale pe care ni le-ați trimis.

Ada Turcu — Huedin: Pregătirea cadrelor medii sanitare se realizează prin liceele sanitare în meseriele: soră medică, tehnică dentară, laborant de farmacie, laborant biolog. În unități ale Ministerului Sănătății pot fi încadrați numai absolvenții acestor licee.

Petru Hincu — Timișoara: Prea tir-ziu, după o asemenea întreru-pere nu mai puteți participa.

Stan Elena — Roznov (Neamț): S-a reținut legal.

Ion Dumitru — Olaru (Gorj): Toți elevii treptei I din liceele agroindustriale și silvice benefi-ciază de burse pe bază de contract, după absolvirea treptei I vor lucra în producție cel puțin 5 ani în unitățile cu care au încheiat contractul, iar în paralel își vor continua studiile în învățămîntul seral.

Anica Crăciun — Oituz (Bacău): Adre-sați-vă la D.P.M.O.S. — Bacău.

A. Dabija — Ploiești: Costul lucrărilor de întreținere și reparații efectuate la părțile și instalațiile de folosință comună ale clădirilor sau apartamentelor, inclusiv ale instalațiilor de încălzire centrală și hidrofor, precum și ale încăperilor în care acestea funcționează, se re-partizează proporțional cu nu-mărul persoanelor care folosesc aceste părți și instalații co-mune.

MARGA NEDELEA

„FLĂCĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

Un câine a mușcat un om și a murit câinele

Nu se luminase bine de ziuă când Vasile Roman din Chirnoși ajunsese, împreună cu fratele și cumnata, la spitalul din Săpunari. Era trecut de 6 dimineața, oricum. Purta în buzunar biletul de internare al fratelui cu un diagnostic din care nu pricepea prea mare lucru dar știa că fratele Tiberiu trecea prin momente de boală care-l speriasse pe toți: încercase să se sinucidă. Neamul zicea că-l ajunsesse oboseala din urmă. Cojocar fiind și prea mult bun simț în el, nu putuse refuza oamenilor care-l bătușeră la ușă și, cu toate că era foarte aglomerat, a primit de lucru, a tot primit, până dincolo de puțurile lui. Altfel, om blajin Tiberiu Roman, băutor ca tot omul, cite un pahar de vin de țară, din strugure-strugure, dar și pe acesta când îl bea tot cu acul în mână o făcea. Copiii, nevasta, frații, când i s-a întâmplat necazul cu boala, au stat toți, ca unul, în jurul lui. I-au dus la Oltenița la medicul specialist care i-a dat imediat bilet de internare la spitalul pentru bolnavi psihici din Săpunari, județul Călărași.

Au coborât toți trei din mașină, s-au înfățișat la portar, i-au arătat biletul de internare, acesta a anunțat medicul de gardă, după care le-a arătat cum să ajungă acolo. De unde să știe el, portarul, că după această intervenție omenescă — el îl sfătuisse să nu mai aștepte — avea să se alege cu o spaină cum nu mai trăise de mult: după câteva minute cei trei și-au făcut apariția parcă fugăreii de năluca. De această dată însă bolnavul și soția lui îl purtau pe brațe pe omul care venise sănătos, și care pleca acum plin de singe. „Uite ce mi-a făcut doctorul“ i-a zis acesta înainte de a se urca în mașină. Incredibilă scenă, care l-a speriat atâta pe portar, s-a petrecut în dimineața zilei de 22 septembrie a.c.

Singele curcea în jet de la frunte — cum avea să se consemneze și în fișa medicală a spitalului Lehliu Gară. Prospul pe care-l ținea drept scut se îmbibase. Până a aflat unde se află un spital în apropiere pentru a-l accorda primul ajutor, a trecut ceva timp. Încercase și la poarta milițianului dar nu s-a grăbit nimeni să-i răspundă.

Dintre cei care așteptau autobuzul s-a oferit un cetățean să-l însoțească până la spital. Doar el știa să conducă mașina. Au parcurs cei 6-7 km. care desprăteau spitalul Săpunari de spitalul Lehliu Gară cu o mină pe volan și cu cealaltă la arcadă. Ajuns acolo a fost imediat operat, cusut. Diagnosticul pus: Traumatism cranian cu plagă temporală stângă. Hemoragie masivă prin secțiunea arterei temporale. Patru zile a stat în spital. Ar fi stat mai mult, echipa de medici se dovedise la înălțime, dar îi veniseră vești de acasă că lucrurile nu mergeau bine. Nevasta, când a auzit ce i s-a întâmplat, s-a îmbolnăvit și ea și s-a internat în spital; fratele cel bolnav, care asistase la scenă, încercase din nou să se sinucidă. Noroc cu băteții lui care l-au urmărit pas cu pas și desurubaseră bușoanele de la contor, întrerupând curentul. L-au găsit în podul casei, stors de puteri, uimit că nici curentul electric nu se mai lipește de el. De bine de rău lui i se cususe rana, i se dăduse și concediu medical, urmînd să i se dea altul — i s-a spus — până la restabilirea totală.

Ce s-a întâmplat în cele câteva minute în cabinetul camerei de gardă a spitalului din Săpunari? Vasile Roman declară: „Am ciocănit la ușă, am intrat, m-am recomandat, am dat biletul de trimitere dr. Carp George, s-a uitat la el și mi-a cerut adevărul de la locul de muncă al bolnavului. I-am spus că nu am găsit pe nimeni să ne-o dea, că toți erau plecați la campania de porumb, dar că o voi aduce eu în două-trei zile. S-a răstît la noi zicînd că-l doare în... de campania noastră, s-a apucat să scrie nu știu ce pe biletul de trimitere și în registru, zicînd că o să-l internăm pe fratele cînd o face plopul pepe. Văzînd acest lucru am rugat pe sora care era cu dumnealui să îmi spună numele și cînd m-am aplecat să scriu cu pixul numele, am văzut că în cana de cafea era coniac. Atunci am luat ceasca și am dat să plec (îmi trebuia o dovadă de ce nu a fost internat fratele meu, eu neștiind ce scrisese pe biletul de trimitere!). Tov. dr. s-a repezit la mine, mi-a luat ceasca din mînă și mi-a dat cu

ea în cap atît de tare încît s-a făcut cioburi, făcîndu-mi o tăietură de 4 cm. Și, cu singele sîroind, ne-a aruncat pe ușă afară, imbrîncînd-o și pe cumnata mea.“

Ce declară dr. Carp în fața Consiliului disciplinar al medicilor și farmaciștilor din județul Călărași — n.n.): a fost foarte arrogant și agresiv; că a vrut să vadă ce scrie în registru și să se uite în ceasca lui de cafea, zicînd că-i coniac; că l-a insultat și pe el și personalul medico-sanitar; că și-a pierdut, într-adevăr, răbdarea după o noapte de gardă foarte oboșitoare, și că s-a făcut o mică busculadă, timp în care V.R. s-ar fi lovit de ușa deschisă a fișetului; că a văzut singe curgînd dar nu și-a dat seama de gravitatea rănii deoarece acesta a părăsit imediat camera de gardă. Că nu a consumat alcool.

— Cînd ați aflat de gravitatea loviturii, dr. Carp?

— În aceeași zi, dar indirect. Mai mult un zvon. Mi s-a părut de necrezut pentru că portarul îmi spusese că plecase cu propria lui mașină.

— Vă despărțeau doar cîțiva km de spitalul Lehliu Gară, unde omul era internat. Cum se face că nu ați mers măcar să aflați care-i adevărul, „zvonul“ fiind destul de alarmant?

— Ca să fiu sincer, aș fi vrut să mă duc să văd ce-i cu el. Am avut însă tot timpul impresia că internarea aceasta a fost forțată. Nu mi-a venit, realmente, să cred că l-am lovit așa de tare, plus că nimeni nu mi-a spus nimic exact. M-am jenant să mă duc și pentru că mă simțeam vinovat față de acest om.

— V-ați interesat în vreun fel ce s-a mai întîmplat cu acest om?

— Știu că a fost trimis la Spitalul nr. 9, unde lucrează ca medic și tata. Mai departe, nu mai știu nimic...

Discuția — mai bine zis, la faza acestei discuții am ajuns după ce i-am relatat dr. Carp George tot demersul anchetei noastre: părerea oamenilor din Chirnoși și de la locul de muncă al acestuia despre el, ca om foarte cumsecade, de treabă, care n-ar fi în stare să deranjeze, măcar cu o vorbă, pe nimeni; părerea medicului care-l operase că rana provenea clar de la cioburi și nu de la un fișet sau toc de ușă, care ar fi trebuit ascuțite

brici pentru a provoca o asemenea rană; starea hainelor lui, îmbibate de singe, pe care le-am văzut și ne-am cutremurat.

„Tovarășe director, Subsemnatul Roman Vasile, om al muncii la IPNC Oltenița, întreprindere pe care o conduceți, vă rog să binevoiiți a-mi aproba concediul legal de odihnă pe anul 1982 deoarece starea sănătății mele este deosebit de gravă în urma loviturii la cap pe care am primit-o de la dr. Carp de la spitalul Săpunari, la data de 22 septembrie a.c. Cum nici un medic nu vrea să-mi prelungească concediul medical, zicînd că i-aș putea face rău colegului lor dîndu-l în judecată, eu avînd dureri mari, neavînd siguranță în mine, vă rog să-mi aprobați C.O. începînd cu 6 decembrie a.c. pentru a-mi vedea de sănătate.“

Greu de înțeles disperarea omului care a așternut pe hîrtie aceste rînduri! După ce „adunase“ 16 zile de concediu medical, medicul psihiatru de la policlinica Oltenița, dr. Elisabeta Păsculescu, nu i-a mai dat decît două zile deoarece, i-a spus-o în față, de la 20 de zile în sus l-ar putea acționa în judecată, pe colegul ei, dr. Carp. I-a dat un bilet de trimitere la Spitalul nr. 9, avertizîndu-l că nu-i va mai da nici o oră de concediu medical de aci încolo și sfătuiindu-l să nu se pună cu doctorii. La Spitalul nr. 9, cu diagnosticul pus sub semnul întrebării de dr. Păsculescu „Cerebroastenie posttraumatică“, este primit de dr. Carp tatăl, după care dr. Spanzoa (parafa lipsește!) notează: „nu este neurochirurgical în momentul de față“ — fiind trimis acasă. O simplă întîmplare?! De ce nu a fost oprit pentru o investigație serioasă?! Pe nimeni să nu intereseze ce se petrece cu acest om care acuză dureri mari, stări ciudate? Pe nimeni să nu impresioneze figura lui nouă — jumătate de frunte i-a rămas ridată, jumătate întinsă, precum împăratul din poveste care ride și plînge în același timp? O solidaritate greu de înțeles cînd este pusă în balanță cu viața unui om, cu sănătatea și liniștea lui! O situație incredibilă care ne aduce aminte de o zisă veche: un câine a mușcat un om. Și a murit câinele!“

GEORGETA ȘTEFANESCU

S-au rupt sforile

Consiliul oamenilor muncii din întreprindere i-a aprobat cererea. Și solicitanta a apărut la poziția 1 pe lista de priorități pentru apartament cu patru camere din fondul locativ de stat.

A fost obținută relativ ușor și aprobarea directorului general al G.I.G.C.L. și a prim-vicepreședintelui Consiliului popular al municipiului Deva, tovarășul Minică Neagoe, care i-a asigurat verbal pe tinerii soți Tase și Florica Gornea (transferați în interesul serviciului din Craiova în municipiul de reședință al județului Hunedoara, ea ca recepționar la Autoservice Dacia, ea ca economistă la întreprinderea de producție industrială mică și prestări servicii) că, de îndată ce solicitanții vor găsi un apartament cu o asemenea structură, va fi al lor, necondiționat.

Și vremea a trecut... „După foarte multe căutări — ne scrie mecanicul auto Tase Gornea în memoriul adresat redacției — am găsit în sfîrșit apartamentul rîvnit, apartamentul 30, cu 4 camere, în blocul 33 de pe str. Eminescu din Deva. Fusese eliberat încă din iulie, prin mutarea fostului locatar la Timișoara. Conform unei circulare emise de municipalitate, un apartament, găsit liber și neocupat în termen de 15 zile de la eliberare, se repartizează automat, direct de către G.I.G.C.L. Am solicitat noi, cu insistență, acel apartament considerîndu-ne îndreptății și nutrînd sinceră speranță că tovarășii care ni-l promisese cu atîta fermitate se vor ține de cuvînt. Forurile în drept au răspuns prompt că cererea noastră este întemeiată, avînd patru membri în familie, și au dispus celor de la spațiul locativ să dea

curs propunerii C.O.M., în lumina susmenționatei circulare. Lucrurile păreau deci să meargă pe calea cea bună. Numai că, după ce am semnat un proces-verbal de predare-primire, după ce am zugrăvit și am început să plătim chiria, dezamăgirea totală: apartamentul nostru — pe care, ulterior, intenționam să-l și cumpărăm — a fost dat altcuiva, iar noi am rămas pe dinafară!...

În fapt, ce s-a întîmplat?

Am aflat că dosarul Florică Gornea, cu toate semnăturile de rigoare favorabile, cu propunerea C.O.M.-ului în el, fusese înaintat de spațiul locativ comitetului executiv al consiliului popular municipal pentru a putea fi discutat în proxima ședință. Însă, stupoare!: apartamentul 30 din str. Eminescu a fost acordat familiei dr. chirurg Radu Girleanu, un al doilea pretendent ivit peste noapte. Interesant este că tabelul cu aprobările nominale ale fericitilor beneficiari de casă nouă, anexat la decizia comitetului executiv, a fost semnat chiar pe tovarășul prim-vicepreședinte Neagoe Minică în persoană. Aici, după opinia noastră, itele s-au încurcat, intrucît cei ce au pregătit materialele pentru ședință intenționat n-au prezentat suficient de clar și corect situația celor doi pretendenți și mai ales a celui apărut pe listă în ultimul moment. Numai așa se explică de ce primarului, prim-vicepreședintelui și altor tovarăși din comitetul executiv municipal le-a scăpat din vedere cazul și nu s-au mai putut ține de repetatele promisiuni și asigurări date mecanicului Gornea, cu prilejul primirii lui în audiență.

Spre deosebire de familia Gornea, dr. Radu Girleanu, la data aprobării apartamentului, nici nu se afla efectiv în Deva, dumnealui urmînd să vină cu întreaga familie abia la 1 noiembrie '82,

în aceleași condiții de transfer în interesul serviciului. La data cînd i se încheia contractul de închiriere, doctorul nu mai avea de așteptat nici măcar două luni pînă la recepționarea apartamentului său proprietate personală de pe str. Împăratul Traian, bl. 20, și avea încă apartament din fond locativ de stat, la Petrița, pe str. 7 Noiembrie, bl. 11. Dar, masa nu-i pentru cine se pregătește, ci pentru cine se nimerește...

Cineva a avut, se vede treaba, interesul să tulbure apele. Pe de-o parte, să urgențeze încorect efectuarea anumitor formalități în dezavantajul familiei Gornea, înainte de pronunțarea deciziei de comitet executiv, iar pe de altă parte să introducă tacit, pe tabelul ce urma să fie supus aprobării forului de decizie, numele medicului Girleanu. Or, conform prevederilor Legii 4/1973, doctorului Girleanu nu trebuia să i se acorde prioritate față de familia Gornea. De ce? Pentru că: 1. dr. Girleanu avea la acea dată apartament cu trei camere proprietate de stat în Petrița, doar la cîteva zeci de km depărtare, și nimeni nu-l amenința cu evacuarea; 2. dr. Radu Girleanu avea în construcție, în faza finală de execuție, un apartament proprietate personală în Deva și putea să mai aștepte puținul timp rămas pînă la terminarea lucrărilor, fără să se mai complice; 3. dumnealui și soția, tot medic, veneau cu transfer în interesul serviciului în urma familiei Gornea și nu aveau nici din acest punct de vedere prioritate; 4. se încălca însăși circulara consiliului popular municipal cu privire la repartizarea directă de către G.I.G.C.L. a apartamentelor depistate libere și care au stat neocupate mai mult de 15 zile...

Cum sfînta zeită a relațiilor circulă

MIHAI STANESCU

Curat-murdar, hoție cu... zîmbetul pe buze

Dacă stăm strîmb și judecăm drept — cum se spune, deși, sincer să fiu, n-am înțeles niciodată la ce ajută poziția incomodă în astfel de situații, dar, în fine — între cei care îți bagă mina în buzunar, la înghesuială, și cei care te „arde“ din condei la nota de plată nu prea există vreo deosebire esențială în afara zîmbetului mefistofelic, dacă ti-l acordă și pe acela. Ba mai mult, fără să iau cîmva apărarea celeilalte categorii, pe cei care te înșală cu ajutorul pixului și hîrtiei îi găsesc și mai vinovați.

În primul rînd, pentru că de bine de rău lor tot le mai „pică“, chiar și de bunăvoie și nesilit de nimeni, clientul, sfidînd campania nu prea îndepărtată împotriva bacșului, încă „pronunță“ nonsalant „opriți restul“. Nu știe, bietul de el, că cel „jignit“ cu cinci-zece lei își oprișe de 7-8 ori pe atîta.

Cu ocazia unui control făcut recent de către ofiterii serviciului economic din Miliția Capitalei la o serie de localuri publice, au fost depistate, între altele nereguli, următoarele cazuri de înșelăciune în dăuna avutului personal, fals și uz de fals, cum încriminează legea asemenea fapte, în care de multe ori nici nu ne dăm seama că sîntem implicați în calitate de victime. La o singură notă de plată — rețineți, o

singură notă — ospătarul Dumitru Pop de la restaurantul „Universal“ a încasat în plus 121 lei.

De la numai trei cumpărători, Constantin Iancu, gestionar la centrul de carne din str. Tunari nr. 51, sector 2, a încasat în plus față de prețul legal suma de 120 lei.

Constanța Marcu, ospătară la restaurantul „Poiana“, și Gheorghe Silca, ospătar la restaurantul „Brateș“, au fost mai modesti, încasînd tot la cite o singură notă, prima 45 lei iar secunda 53,50 lei în plus.

În schimb, Florea Duna, bucătar șef la restaurantul „Ciocîrlia“, și-a creat la o singură masă organizată, servind peste stavrid în loc de păstrăv, cum se stipulase în comandă, un plus de 890 lei.

Așadar, la un singur client, la o singură notă sau o singură masă... Sumele — sînt cele consemnate în procesele verbale de constatare ale organelor de miliție, în baza cărora toți cei mai sus-menționați au fost cercetați și judecați conform procedurii urgente, cu excepția lui Florea Duna, care este cercetat potrivit procedurii obișnuite pentru înșelăciune cu privire la calitatea mărfurilor și crearea de plusuri în gestiune prin mijloace frauduloase. Întrebarea care s-ar pune imediat după aceste relatări aproape telegrafice este: poate fi cineva naiv să creadă că acestea sînt singurele fapte săvîrșite de ospătării și vinzătorii incorecți în ziua respectivă? Ca să nu mai vorbim de zilele anterioare controlului...

MIHAI GROZAVU

El vine neîntîrziat la ceasul acesta de sărbătoare și vă pătrunde-n case și vă locuiește inimile: Almanahul FLACĂRA.

Primiți-l: e darul nostru cel mai de preț în preajma acestei cununii dintre ani.

Cu răboj de An nou, întărit cu lacrima sufletului, vă facem urare de viață lungă și de belșug pe mesele dumneavoastră,

prin Almanahul FLACĂRA.

Campionii de toamnă : antrenorul principal Voica, Terheș, Iorgulescu, Speriatu, Cazan, Mircea Sandu, antrenorul secund Țițeica (sus, de la stînga la dreapta), Bucureșcu, Chihăia, Pană, Mihail Marian, Florin Grigore, Munteanu II (jos)

Sportul studentesc, lider de toamnă

O echipă excelentă care ar merita mai multă iubire

Așadar, Sportul studentesc o echipă excelentă. Argumente se găsesc, să parcurgem câteva. Întii și întii, firește, titlul de toamnă, cucerit pentru prima dată în istoria unei grupări (promovată în A în 1937, dar retrogradată în repetate rânduri) obișnuită să încheie jumătatea campionatului pe poziții modeste (10 în 1978 și 1979, 5 în 1981) sau chiar neliniștitoare (17 în 1980). Un titlu, chiar dacă simbolic, pe deplin meritat : cele mai multe victorii (11 față de 8 ale lui Dinamo, între care 4 obținute în deplasare (la Pitești, Ploiești, Constanța și Scornicești), cele mai puține goluri primite (10, Dinamo, Corvinul și Craiova cite 12), dar un punct mai puțin decât Dinamo în așa-zisul clasament al adevărului (+8 față de +9). În aceste condiții, Sportul se revendică drept una din cele mai justificate candidate la câștigarea finală a campionatului deși, desigur, pînă atunci mai e, și multe se mai pot întimpla. Viscază echipa din „Regie” la așa ceva? Și da, și nu. Antrenorul Ion Voica (de 2 ani la Sportul), lucid și temperat, nu se avîntă în declarații, temîndu-se (cine nu s-ar teme?) de Dinamo și de Craiova în primul rînd, dar nici nu se sfiește să anunțe : „vizăm titlul și vom depune toate eforturile spre a-l cuceri.

Un fundaș central căruia anihilarea lui Paolo Rossi, la Florența, i-a adus definitivă consacrare : George Gino Iorgulescu. Născut la 15 mai 1956, din 1975 la Sportul (un an împrumutat la Progresul), Iorgulescu datorează mult clubului din „Regie”

Cred că avem șanse cel puțin egale cu cele ale principalelor contracandidate, Dinamo și, în aceeași măsură, Craiova. Pentru noi, vremea jumătăților de măsură a trecut. Apoi, ca să revenim la argumente, valoarea și omogenitatea formației. Cîțiva internaționali „la ordinea zilei”, în frunte cu Gino Iorgulescu (provenit din „școala” Giurgiului, care a mai dat fotbalului nostru pe Coman, pe Mareș, pe Năsturescu, pe Grozea, pe Preda ș.a.), dar contînd și pe Munteanu II (rezervă la Florența), și pe Mihail Marian, și pe Speriatu, și pe Mircea Sandu (în prezent „curtat” de o echipă de liga a II-a din Köln), precum și, alături de aceștia, un eșalon de jucători de nădejde, devotați culorilor clubului, alcătuit din Cazan, Chihăia și Octavian Ionescu. Aceștia din urmă, plus Mircea Sandu (la Sportul încă din vremea cînd formația evolua în divizia B), reprezintă „vechea gardă” (cea care moare, dar nu se predă) și, totodată, coloana vertebrală a echipei. Achizițiile mai noi (Speriatu, Lică, Pană și Terheș au venit în vara lui 1981) s-au acclimatizat din mers (e aici și meritul antrenorilor Ion Voica și Marin Țițeica), din această simbioză a generațiilor ieșind un lot omogen, unit, format din jucători talentați și harnici, în sezonul încheiat mai puțin inconstanți ca altădată (acestui lot i se va alătura probabil, din primăvară, și Ilie Costel de la A.S.A. Tirgu Mureș). Așa stînd lucrurile, echilibrul Sportului și-a spus, după atîtea și atîtea ezitări, cuvîntul, gruparea practicînd nu numai un fotbal frumos (cu care ne-a obișnuit încă de pe timpul regretatului Aurică Rădulescu), ci și unul eficient. Dintr-o echipă „de matineu”, Sportul a ajuns, prin muncă și seriozitate, o echipă a „reprezentățiilor de gală” și varianta cu Sportul studentesc la titlu nu mai are, după consumarea a 17 etape, darul să surprindă pe nimeni. Judecînd obiectiv, adică apelînd la argumentele expuse pînă acum, campionatul nu mai pare să fie o plapumă prea mare pentru Iorgulescu și compania. E de datoria noastră să subliniem că la toate succesele din toamnă a contribuit, pe lîngă cuplul de antrenori amintiți, și conducerea clubului (președinte dr. arh. Emil Barbu Popescu, vicepreședinte prof. Eugen Banciu), activă și suplă, în stare să mențină o atmosferă cu adevărat lucrativă.

Și totuși Sportul ar merita mai multă iubire. O are (galeria echipei, deși restrîn-

să, e pătimașă, în frunte cu neobositul Ilie „Galerie”), dar nu într-o măsură mulțumitoare. Sigur, față de alți ani, cînd Sportul juca și în fața a 200-300 de spectatori (s-a propus chiar ca ea să dispute meciurile de acasă la Ploiești), darea în folosință (în primăvara lui 1981) a stadionului propriu a mai rezolvat problema (media de spectatori a ajuns la 5000), dar rămîne încă destul loc pentru mai bine. Ținînd direct de Ministerul Educației și Învățămîntului și reprezentînd Consiliul Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din Centrul Universitar București, clubul (specializat pe fotbal) nu se poate plînge că nu e sprijinit. E. El are, ca bază materială, tot ce-i trebuie : sediu, stadion (cu teren gazonat de antrenament), autobuz etc., etc. Și dotarea lui cu cadre e corespunzătoare, deși ar mai fi nevoie, după opinia lui Eugen Banciu, de o normă de antrenor. Asta la o oră la care, anonim, bătrînul „lup de mare” Ion Morărescu continuă să lucreze (la aproape 70 de ani) în cartierul „Berceni”, făcînd selecție după selecție, căuțînd copii talentați și aducînd, implicit, mari servicii clubului de care și-a legat întreaga viață. Și totuși, cum ziceam, Sportului studentesc îi lipsește iubirea. În primul rînd, aceasta ar trebui să vină din partea suporterilor, a cotizanților. Și cu

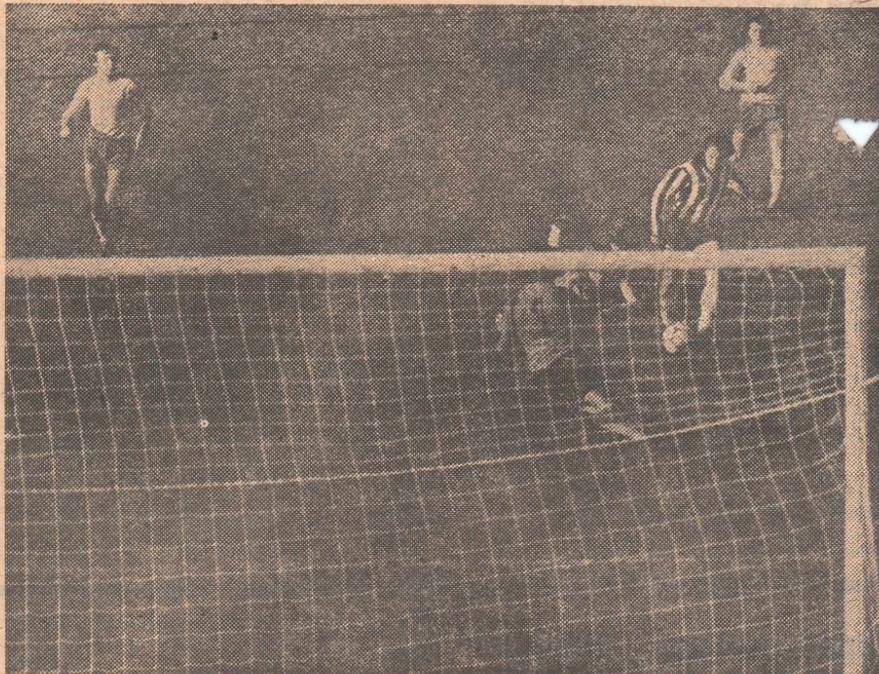
unii, și cu alții, sînt însă probleme, căci socotelele de pe hîrtie, pe care le știm cu toții (sînt în Capitală peste 60000 de studenți), nu prea se potrivesc. De la 60000 la 5000 (media de spectatori, nu foarte fidelă însă, ea fiind substanțial ridicată de partidele derby, cum a fost, de pildă, cea cu Craiova) rămîne o distanță apreciabilă, dar ea poate fi explicată : jumătate din studenții Capitalei sînt fete, din cei 30000 de băieți 3 sferturi sînt din provincie (deci sîmbăta merg acasă spre a ține cu Petrolul sau Argeșul), iar restul, fie ei 8000-10000, se împart între Rapid (cei mai mulți), Dinamo, Steaua etc. Sportului studentesc îi rămîn, cu îngăduință, cei 5000, și ei, adesea, prinși în tot felul de activități profesionale. Concret, clubul n-are decît 82 de cotizanți, cel mai statornic dintre ei fiind, paradoxal, un pensionar, Valerian Cochet, care depune, la fiecare început de sezon, 400 de lei în contul echipei. Alături de el, un inginer (Aurel Jula) și cîțiva elevi (Petre Iovănescu, Vasile Onofrei, Gheorghe Popescu ș.a.).

Ce-ar fi de făcut într-o conjunctură în care, față de alte cluburi din București, Sportul nu se poate baza pe ajutorul vreunei întreprinderi? La această întrebare se caută, de mai mult timp, răspunsuri și, firește, soluții, conducerea Sportului (ajutată și în acest sens de Centrul Universitar București) nestînd cu mîinile în sin. S-au organizat întîlniri cu suporterii, mijloace și de Cnaclul F.D.A. al energicei reviste „Viața studentescă”. S-a încercat, dar rezultatele nu sînt pe măsura eforturilor, o redescoperire a tradiției fotbalului la Institutul politehnic (unde, din acest punct de vedere, lucrurile tîrnează), la A.S.E. (unde conferențiarul Stelian Dumitrescu face și „dînsul ce și cit poate”), la Institutul agronomic (altădată suport important) etc. S-au luat măsuri (timide) pentru intrarea în licee etc., etc., situația s-a mai remediat în raport cu alți ani, dar problema rămîne : această echipă excelentă care e Sportul studentesc continuă să joace în fața unor tribune mai degrabă goale.

E problema Sportului, de acord. Dar e, totodată, și problema fotbalului românesc, în ansamblu, consecvent (vai !) în nedreptatea pe care o face unei grupări de elită, ce și-a cîștigat, prin femeinicie și sudoare, un prestigiu. Poate că ei îi lipsește farmecul ce prîsosește, de pildă, Rapidului. E, veți fi de acord, o explicație. Dar farmecul acesta (puteți găsi alt termen) cît valorează el fără punctele din clasament ?

Să ne fie permis, stimați cititori, să încheiem după tipic, felițîndu-i pe jucătorii, antrenorii și conducătorii din „Regie” pentru titlul de toamnă, pentru care au muncit din răsputeri. Pentru asta, dar și din alte motive, ei ar merita mai multă iubire.

OVIDIU IOANIȚOIA

Victoria studenților în fața lui F.C. Olt, în deplasare, a fost decisivă în desemnarea liderului de toamnă. În imagine, golul al doilea al bucureștenilor, datorat lui Bucureșcu

Spune-ne,

Mircea Lucescu...

Deși i-au fost adresate o mulțime de întrebări cu privire la ultimele rezultate înregistrate de fotbalul nostru pe plan internațional, Mircea Lucescu, director tehnic al F.R.F. și antrenor al echipei naționale, a preferat să răspundă celor care (N. Dimătriu din Galați, V. Bleju din Afumați, I. Vasilescu din Urziceni ș.a.) se interesează de programul imediat următor al formației reprezentative. Așadar :

— CUM VOR FI PREGĂTITE IMPORTANTELE MECIURI ALE SEZONULUI DE PRIMĂVARĂ ?

— Cînd citiți aceste rînduri, jucătorii echipei naționale se află la Poiana Brașov, pentru șase zile de relaxare, așa spune de refacere în primul rînd psihică, după eforturile atît de susținute ale toamnei care a trecut. Cei mai mulți dintre ei au fost mai întii la Băile Felix, pentru tra-

tamentul accidentelor de mai scurtă sau de mai lungă durată, iar acum i-am adus în Poiană, la fel cum am fost în vară la mare, împreună cu familiile lor, cu soții și cu copiii, cadru care asigură o stare ambiantă relaxantă și de omogenitate sufletească. Majoritatea au venit cu mare plăcere, echipa națională începe să funcționeze ea însăși ca o adevărată familie, iar pe cei care au mai mormăit i-am obligat să vină, ca să fie cit mai sigur de refacerea potențialului lor fizic și psihic. Gabor, spre exemplu, a cerut voie să rămînă la Hunedoara, invocînd un chist la cot pe care vrea să-l opereze, și i-am precizat că numai dacă va efectua cu adevărat operația va fi scutit de deplasarea în Poiană, lucru care l-a pus pe gînduri. Sigur, marii sportivi ai lumii știu în general de ce au nevoie, își cunosc limitele și necesitățile, pot să-și organizeze singuri refacerea. Ea face parte integrantă din procesul de pregătire, avînd desigur o pondere mai însemnată în finalul de sezon competițional, dar la noi această componentă trebuie dirijată de conducătorii tehnici, pentru că numai ei știu cu adevărat cît de importantă este această

perioadă pentru viitorul sezon. Nu vom face antrenamente, cel puțin în înțelesul obișnuit al cuvîntului, ne vom distra și vom bea din cînd în cînd și o bere, mă interesează în primul rînd crearea ambiantei, a suturii sufletești și convingerea că organismul lor s-a odihnit complet, că se poate reîncepe pregătirea pe un fond de odihnă. Între 26 decembrie și 4 ianuarie jucătorii sînt din nou liberi, în 5 și 6 ianuarie facem vizita medicală și apoi începem pregătirea propriu-zisă, pînă la 1 februarie, într-o localitate care n-am stabilit-o încă. Jucătorii echipei naționale trebuie să fie toți împreună, cit mai multă vreme, indiferent de obiectivele echipelor lor de club. Cred că trebuie să avem în vedere o anumită prioritate a echipei reprezentative în fața oricăror altor obiective, fiindcă dacă vom rata sezonul de primăvară de pierdut ar avea întreg fotbalul românesc. Se știe că la echipele de club nu există o concurență majoră între jucători, stimulul pregătirii e destul de redus, ierarhia fiind bine stabilită și emulația mult inferioară celei de la echipa națională, unde nivelul pregătirii este evident superior. Ne bucurăm cu toții că

Universitatea Craiova este în turul IV al unei competiții europene, dar lucrul acesta nu trebuie să ne împiedice să lucrăm împreună, așa cum dealtfel am procedat atît de bine înainte de Florența și de meciul retur cu Bordeaux. În perioada jocurilor de verificare mă gîndesc la posibilitatea organizării unui turneu de 10 zile la Brașov, la care să participe atît echipa națională, cît și echipele care dau jucători lotului, Craiova desigur, dar și Dinamo, Corvinul, Sportul studentesc sau Steaua, fără formații-etalon, ci cu schimburi de jucători dintr-o echipă în alta, adică la cea reprezentativă și înapoi la echipa de club. Eventual vom participa la turneele de la Marea Adriatică, Split, Mostar sau Titograd, însă nu sînt de acord ca Universitatea să plece în Grecia (anul trecut a jucat acolo cu... Steaua !), mai curînd aș dori să joace în R.D.G., țînd seama de forța și specificul de joc al echipei pe care le-ar întîlni acolo. Oricum am lua-o, sezonul care urmează este prea important, per total, pentru fotbalul românesc, ca să ne permitem să-l ratăm. Pregătirea lui trebuie gîndită bine, sub toate aspectele.

Trimisul nostru la mondialele feminine de handbal comentează

O evoluție ștearsă, între declarații și realitate

Timp de aproape două săptămâni, cele mai bune douăsprezece echipe din lume și-au disputat la Budapesta titlul mondial la handbal feminin. După cum se știe, echipa României obținuse o calificare muncită în dauna unor echipe cu care însă, după rezultatul din Ungaria, se va întâlni din nou, deoarece s-a ratat nu numai ocuparea unui loc pe podium, dar, implicit, tocmai obiectivul declarat al Federației de handbal: calificarea pentru Jocurile olimpice de la Los Angeles.

Ce s-a întâmplat la Miskolc, în seria din care a făcut parte și România, precum și în celelalte orașe în care am avut meciuri, este, în genere, cunoscut din reportajele ziarelor de specialitate și, în parte, din transmisiunile radio și televiziune. Sigur pe locul doi în serie, datorită valorii arătate în perioada de pregătire, după cum afirmau tehnicienii care au pregătit-o, echipa noastră a cedat un punct echipei pe care nici n-o luase în calculele calificării (Coreea de Sud). De aici încolo, adică după meciul de debut, moralul echipei noastre n-a mai fost al unei aspirante la podium, ci al unei formații care se căzneau duminică în duminică în campionatul național.

Ce am reușit să vedem la echipa noastră în acest campionat mondial? O mină de fete bine clădite fizic, dar lente. O echipă ștearsă, dezorientată, conlusa zgomotos și anapoda de pe margine, lipsită de o minte limpede, capabilă să o mobilizeze și să-l deschidă ochii în momentele cheie. Adeseori un joc alandala, la întâmplare, unde fiecare făcea ce-i trecea prin cap. Câteva fete strinse parcă înainte de o săptămână și obligate să joace împreună. Am reușit să vedem câteva jocuri și din turneul 1-6 și mărturisim că a fost cu totul altceva: circulație rapidă a mingii care era ușoară de surt, ritm, scheme tactice bine învățate. Lucrurile se pot prezenta și altfel. Dacă realizăm ce știm bine în proporție de 30 la sută, ne-am fi calificat, cu siguranță, pentru locurile 1-6. Dacă am fi demonstrat 50 la sută din acest potențial, am fi ocupat fără îndoială locul 7. Dar am ales o ultimă variantă, care coroborată în cel puțin trei meciuri cu un arbitraj nu slab, ci părințor, a dus la ocuparea locului 8. O întrebare revenea stăruitor în minte în timpul meciurilor noastre: cum s-a lucrat în perioada scursă de la ultimul campionat mondial? Ea a constituit, dealtfel, genericul sub care au avut loc dialogurile cu tehnicienii lotului și federației, atât la Budapesta, cât și în țară, și pe care vi le prezentăm în continuare.

REMUS DRĂGĂNESCU, antrenor principal: „Eu am fost împotriva introducerii lui Török în echipă”

— De fapt, ce s-a întâmplat în seria de la Miskolc, tovarășe Drăgănescu?

— Meciurile foarte bune ale sud-coreenelor le-au inhibat pe fete. Meciul cu Bulgaria l-am câștigat datorită jocului foarte bun din ultimele 15 minute și a revenirii lui Ciubotaru, care, dealtfel, i-a avut decit cinci minute ca lumea în ot turneul. Török, Ștefanovici și Ciubotaru n-au fost în stare să dea goluri de extremă, ci doar goluri de contraatac. Și să nu omitem faptul că în acest campionat s-au dat goluri de extremă formidabile. N-am avut un centru constant, cei ullați, Oprea, Covealiu, Lupșor, avind fluctuații de la joc la joc. În ceea ce privește portarii, Ionică a fost bolnavă (operată la menisc) și a avut dureri, refăcându-se tirziu. A apărut bine, dar, lipsindu-ne un al doilea portar de siguranță, Ionică a cedat psihic în final.

— Cum s-a desfășurat pregătirea în țară?

— S-a beneficiat de o îndelungată pregătire centralizată la munte și la București. Am contat pe doi interii, Grigoraș și Oacă, însă, în partea finală, ambele au fost accidentate și a trebuit să folosim pe acest post pe Avădanei și Iordache. Au existat, de asemenea, neînțelegeri între jucătoare, unele dintre ele neacceptându-se una pe cealaltă. Apoi, Török a fost o problemă. Venind de la Poiana Brașov, a făcut simplu act de prezență la pregătiri. Eu am pus problema scoaterii ei din ot după meciurile de la Vilnius, unde a fost necorespunzătoare sub toate aspectele. S-au făcut ședințe cu echipa, a făcut promisiuni și o vreme și-a revenit. În februarie, la plenara federației, am propus ca jucătoarele care nu vor să joace la națională să nu mai joace handbal.

— Cum a fost cantonamentul?

— Cantonamentul centralizat pe o pe-

rioadă îndelungată este o practică veche și greșită impusă de Federația de handbal. Am încercat să-l facem cât mai ușor de suportat, dar chestiuni de organizare ne-au împiedicat să facem tot ce ne-am propus.

— Se spune că nu se puteau prinde două virfuri de formă: Trofeul Carpați și Campionatul mondial.

— Nu este adevărat. Trofeul Carpați trebuia câștigat, fiind o etapă în pregătirea echipei. Balcaniada ne-a dăunat puțin deoarece am împărțit lotul în două. Părerea mea este că racilele sint mai vechi și ele își află originea în campionatul nostru care este de o valoare foarte scăzută. Nu poți învăța la lot ceea ce nu știi acasă. Am avut în permanență 7 jucătoare și nu o echipă. În afară de asta, din 1979 și pînă azi s-au tot schimbat antrenorii la națională: Barta, Simion Pompiliu, subsemnatul. Ca să nu mai vorbim de sărăcia programului competițional.

CONSTANTIN LACHE, antrenor secund: „Am greșit și noi...”

— Unde tovarășe Lache?

— Așa cum spunea și antrenorul principal, am avut 7 jucătoare și nu o echipă. Am încercat să facem o echipă. Anul trecut, Iordache și Oprea n-au fost în lot. Echipa, în forma cunoscută, a fost hotărâtă de colegiul de antrenori. Am greșit fiindcă n-am ținut seama de dorința jucătoarelor. Iordache și Pleșoianu, printre altele, au venit la lot de frica suspendării. Nu sint de părerea lui Drăgănescu să scoatem din handbal jucătoarele care nu vor să vină la lot. Să le respectăm dorința și să creăm acea emulație, acea atmosferă care să le stimuleze ambiția de a juca în echipa națională. Cred că am greșit și în pregătirea practică, necontrolându-le mai îndepărtate în timpul antrenamentelor, dacă au tras de 25 de ori la poartă pe extreme, de 50 de ori de pe semicerc etc.

— Ce v-a făcut să credeți că putem veni între primele trei echipe?

— Meciurile foarte bune cu echipa R.D.G.

POMPILIU SIMION, antrenor federal: „Drăgănescu a cerut să fie lăsat în pace”.

— De ce credeți că n-a fost îndeplinit obiectivul propus: calificarea pentru olimpiadă?

— N-am cunoscut absolut deloc valoarea echipei Coreei de Sud. Vina aparține în egală măsură echipei și antrenorilor. Fetele, deși au fost avizate, au fost surprinse de jocul adversarelor și au pierdut, cu toate că aveau 3 goluri avans în final. Pe de altă parte, tehnicienii n-au găsit mijloacele corespunzătoare pentru a se aborda meciul la adevărata valoare a echipei. De asemenea, la meciul cu Bulgaria, cota la care ne-am prezentat a fost cu mult sub nivelul Trofeului Carpați. Nu știm încă de ce. Așteptăm ca jucătoarele să răspundă la unele întrebări prezentate la venirea în țară sub forma unui test. Cind au apărut în succesele, au apărut și disensiunile în echipă.

— Se pare că jucătoarele au acuzat cantonamentul îndelungat.

— E adevărat, dar toate rezultatele noastre bune au fost obținute după o astfel de pregătire. (Este vorba, probabil, de rezultatele obținute în urmă cu 20 de ani, cind am devenit campioane mondiale, n.n.). În privința calității pregătirii centralizate se poate discuta. N-au existat probleme de ordin organizatoric dar viața de cantonament a fost monotona, plictisitoare, rigidă și vina aparține în întregime antrenorilor. Dar mai e ceva: jucătoarele nu sint obișnuite la cluburi cu munca. N-au ambiție și nu-și propun mult. La club nu se face nici jumătate din pregătirea de la lot și, atunci, firește că aici viața apare mai aspră, mai dură.

— Cum explicați că jucătoare cu experiență au jucat atât de slab?

— Török și-a luat mereu angajamente în pregătiri. N-a fost scoasă din lot deoarece a avut momente bune. Adevărul e că a jucat bine doar cind a vrut. Iordache e o jucătoare dificilă. Trebuia să tragă echipa după ea, dar a ținut mult la părerile ei.

— De ce a fost inclusă și Oacă în lot?

— Drăgănescu a insistat, crezind că s-ar putea reface, deși în certificatul medical i se dădeau două săptămâni de pauză, adică exact perioada campionatului mondial.

— Sinteți antrenor federal. Cum ați intervenit atunci cind vi s-a părut că lucrurile nu merg bine?

— Am atras atenția colectivului de tehnicieni asupra profilului pregătirii pe o pe-

model similar campionatului mondial, dar structura antrenamentului, metodele, cantitatea și calitatea muncii au depins direct de tehnicieni. Dealtfel, Drăgănescu a solicitat să fie lăsat în pace.

LUCIAN GRIGORESCU, secretar responsabil al Federației de handbal: „Vom pregăti norme pentru cluburi. N-o pot face singur fiindcă m-ar torpila antrenorii”

— Tovarășe Grigorescu, ce jucătoare ați fi luat la campionatul mondial dacă ați fi fost antrenor?

— Absolut aceleași jucătoare, mai puțin Iordache.

— Și în locul ei?

— Nicl una. Plecam mai puțin. Dificultatea este că la fete, campionatul este sub nivelul lotului. Obișnuințele de acasă sint în contradicție cu cerințele de la națională. Ca să fim sinceri în continuare, ideea noastră cu pregătirea centralizată se pare că a fost proastă.

— Toată lumea vorbește de valoarea slabă a campionatului. Federația n-are chiar nici o vină?

— Am vrut în câteva rinduri să introduc normele de pregătire la echipele de club, dar am întîmpinat în permanență rezistența tehnicienilor, care le contestă primii. Să vedeți, ni se argumenta, fetele au școală, familie, n-au sală etc. Este de vină federația. Cu vorba bună nu merge. Avem cursuri de antrenori, broșuri, le-am dat aceste broșuri, indicații, ei le-au luat și nu s-a schimbat nimic. Jucătorii trebuie testați. Cine-și la normele joacă, cine nu, nu joacă. Vom pregăti soluțiile. Nu le pot face singur. Dacă le fac, mi le torpilează tehnicienii. Oricum, pînă una alta trebuie remaniat lotul chiar pentru calificări.

Citeva declarații...

...dinaintea începerii campionatului mondial stîrnesc hazul. Iată ce declarau ziarelor Sportul, antrenorii Remus Drăgănescu și Constantin Lache cu aproape două luni în urmă, apropo de Niculina Iordache și Angela Avădanei: „Ele au contribuit foarte mult la crearea omogenității echipei, proces pe care sintem pe cale de a-l finisa”. Sau: „Programul este judicios, ne vom întîlni cu formațiile cele mai puternice, astfel că vom avea criteriul de comparație”.

Cine mai înțelege ceva? Dacă Iordache a venit la lot de frica suspendării, iar secretarul responsabil era împotriva introducerii ei în echipă, cum a contribuit această jucătoare, în perioada de pregătire, la omogenitatea echipei, aflată pe atunci pe cale de finisare? Și dacă se afla în acest stadiu, cum se face că omogenizarea a lipsit cu totul tocmai cind era mai mare nevoie de ea, la campionatul mondial, potrivit afirmațiilor acestorași antrenori?

S-a vorbit mult despre surpriza provocată de jocul Coreei de Sud. La Budapesta, în turneul 1-6, rezultatul meciului R.D.G. — Coreea de Sud a fost 28-22. Nu-l dăm întîmplător, ci pentru a reaminti că în pregătiri noi am făcut două meciuri foarte bune în compania echipei R.D.G. Și pentru că pe acest teren al declarațiilor contradictorii și al adevărului escamotat se poate demonstra orice, ne întrebăm de ce oare s-a făcut atita caz de meciurile cu formația Republicii Democrate Germane, promovind un optimism fără acoperire, dacă la Kikinda, cu trei săptămîni înaintea turneului de la Budapesta, Iugoslavia ne-a administrat două înfringeri serioase, dintre care una la nouă puncte diferență?

Și întrebările pot continua, dar nu mai folosesc. De-abia acum apare limpede că în lunga perioadă de pregătire au fost multe probleme nerezolvate sau rezolvate superficial, că, de fapt, toată lumea se referă la ultimul an de activitate și nu la cei patru ani care au trecut de la ultima performanță la fel de răsunătoare (locul 7 la ultimul campionat mondial). Ce mai contează astăzi că Oacă a făcut deplasarea sfidîndu-se certificatul medical al Centrului de medicină sportivă, dacă federația de specialitate se chinuiește de atita amar de vreme să facă ceva pentru ridicarea nivelului competițional și nu îndrăznește să-și impună soluțiile antrenorilor. Și astfel am mai ratat o mare competiție și, se pare, vom rata și participarea la olimpiadă, fiindcă, deși timp pentru declarații optimiste există, minuni privind alcătuirea unui lot valoros sint mai greu de realizat.

Încolo, rămînem cu aceeași nedumerire: cum o fi fost totuși pregătita echipa pentru acest campionat mondial?

RAZVAN BĂRBULESCU

Cronica șoselei

„0 secundă de necugetare”

„Măi Traiane, prea-i frumusecică, mă, viitoarea ta nevastă. Are niște ochi mari, negri, iar cind se uită la tine, parcă te hipnotizează. Și tu stai de 5 zile aici, pe coclaurii aștia. Fii atent, asta nu-i fată de lăsat prea mult singură. Odată te pome-nești că și-o suflă unul!”

Traian, șofer pe o autospecială de intervenție la sonde, e detașat pentru scurt timp la un loc de muncă din județul învecinat. N-are deloc temperamentul lui Otello și răutatea colegului său de muncă nu-l face decit să zîmbească ironic.

„Noi ne iubim cu adevărat, avem încredere unul în celălalt. Fă-ți probleme pentru tine, care ai implinit 32 de ani și umbli din floare în floare, nu pentru mine. Eu am învățat de la părinți că e bine să te însori de tînr, să-ți faci un rost. După o «experiență» ca a ta, cred și eu că nici o femeie nu corespunde «exigențelor» tale. Toate au defecte grave. Ba că aia e prea mică de statură, ba că aia nu ride frumos. Viața asta prelungită de celibatar strică, Vasile, ascultă ce-ți spun. Hai să lăsam însă întepăturile. Vă invit în dormitor să bem o palincă bună. Ne întîlnim și cu greierii cei tucurii care ne vor cînta la nuntă. Poate la un păhărel să mai lase și ei din preț. Păi de unde să le dau eu miile care le pretind?”

După ce golesc, patru oameni, o sticlă de țarie, toată lumea vorbește deodată. Traian nu încetează să evoce calitățile Dănei și cit de bine își vor aranja ei casa terminată recent. Vasile descrie pe larg palmaresul său de cuceriri, subliniind în modul cel mai colorat posibil talentul său deosebit de a se face plăcut femeilor, iar cei doi reprezentanți ai muzicii „specific de nuntă”, cum zic ei, aduc mereu noi și noi argumente prin care încearcă să ateste că orchestra lor e cea mai bună din întreaga zonă geografică. „Cine își îmbogățește mereu «repertoriul» ca noi, bre? Zii, cine, Traiane? Toți cîntă aceleași cîntece de cind i-a făcut mă-sa. Obrazul subțire cu parale se ține, pilotule.”

După încă o sticlă, cei doi muzicanți mai lasă din preț și promit viitorului mire că nunta va avea un succes deplin.

Din vorbă în vorbă, ba în glumă, ba jumatate în glumă, jumătate în serios, Vasile reușește să-i strecoare șoferului în suflet, puțin cite puțin, veninul geloziei. „În timp ce noi stăm aici la taclale, cine știe, Traiane, ce băiat se-nfruptă din bucățica ta. Toți știu că ești plecat departe, că nu vii acasă decit peste o săptămînă, și mai ales că de aici nu se pleacă cu una cu două...”. Traian se face și mai roșu și încrunțat se ridică în picioare. „Uite ce, mă Vasile, dacă mai continui cu vorbe de-astea, îți dau cu sticla asta drept în cap”. Vasile caută să-l îmbuneze. „Tot copil ai rămas, ce dracu, nu știi chiar deloc de glumă, Traiane?” „Astea nu-s glume”, îi răspunde răsăpăcat tînrul.

Discuțiile continuă pe alte tîme, se spun bancuri, se trec în revistă invitații care vor participa la nuntă, bucatele ce se vor servi, pînă ce unul din „greierii” constată că s-a făcut ora 1 și jumătate. „Hai, băieți, la culcare, miine avem treabă și încă multă. Nu uita, Traiane, șeful și-a spus că la 7 să fii gata de plecare. Merge în control la punctul „Poiana cu fagi”.

„Uite ce, dragi colegi, eu vă propun altceva: mergem cu mașina pînă-n comuna la noi. Pentru un șofer ca mine, 150 km dus și tot atita întors, nu contează”. „Să știi că e o idee, Traiane, îți verifici și tu puicuța înainte de nuntă, îți vezi și părinții... Și la urma urmei, ce-o fi dacă mai întirzii acolo o oră-două. Inginerul o merge și el cu altă mașină”.

„Nu de asta vreau să merg în comună, ci să le spun la ai mei că m-am înțeles cu muzicanții. Să nu-și facă griji”.

„Pentru ce vrei tu să mergi, treaba ta, bine că vedem și noi ce mai e pe acasă. Hai în mașină”.

ARO-ul încălzește bine. Palinca, oboșeala de peste zi, căldura din mașină își fac imediat efectul. În citeva minute, toți pasagerii încep să sforăie.

„Am început să mă îndoiesc că voi putea măcar să ajung pînă dimineața în comună, darmită să mă și întorc”, declara ulterior șoferul, cind s-a discutat cu el la spital.

„Simțeam capul ca de plumb, nu-mi mai dădeam seama cind se apropiau curbele, reacționam mereu cu întîrziere. Eram conștient că somnul mă va birui pînă la urmă. M-am trezit abia cind mașina a ajuns cu roțile în sus, după ce s-a izbit de cîțiva pomi. Vasile și unul dintre lăutarii erau morți. Zăceau lingă mașină. Al doilea muzicant se văita de durere. Era întins pe pămînt. Eram departe de vreo localitate. Beznă de jur împrejur. Pe față îmi curgea sînge. Mi-am dat seama că pot însă merge, deși mă durea un genunchi. L-am învelit pe rănit cu o pătură și apoi am pornit-o pe jos să anunț accidentul și să cer ajutor pentru rănit.

O oră și jumătate a mers pe jos Traian, cu capul aproape în întregime scalpat. Cind l-au văzut doctorii, au rămas uimiți.

O secundă de necugetare a unui om bun, harnic, echilibrat, dealtfel, a generat această tragedie colectivă. La spital l-a vizitat Dana: „Nu-ți fă griji, Traiane, ne căsătorim și te aștept pînă îți ispășești pedeapsa”.

VICTOR BEDA

Omul care joacă

La datorie

Tirziu, cind somnul încerca să mi se prindă de gene, după plăcuta oboșală datorată apelor de la Felix, mi-a căzut în mină vestea morții la datorie a celui care a fost unul dintre cei mai iubii oameni din familia „Flacăra”, acum atit de regretatul nea Gică Amuza.

Intr-adevăr, „Flacăra” este o familie, simt asta atunci cind am bucuria de a-i călca culoarele, și iată că unul din slujitorii ei (pentru că orice familie presupune muncă) pur și simplu nu mai e... Ce simplă poate fi o astfel de veste pentru acei atit de mulți care încearcă să se amăgească cu mirajul vieții, ui-

tind poate teatral de fatalismul ei.

Mi-era foarte drag acest om încercat de viață și ajutat în clipe grele de umanismul și spiritul de intrajutorare intronate la această revistă. Și nu o dată mi-a povestit cit de mult a fost sprijinit și că se simte dator de a face totul pentru asta.

Mă pricep la oameni și știm că așa va fi. Poate că și astfel se explică puțina importanță pe care o dădea electrocardiogramelor amenințătoare purtate în buzunar, înainte de a se prăbuși printre cabluri și stații, conducind ca un general stringerea ustensilelor cenacului pentru o nouă luptă triumfătoare.

Poate că mulți, citind aceste rinduri, pot gîndi că mai bine trebuia să scriu despre fotbal. Știu, sint un sentimental. Am scris mai de mult că fotbalistii mor prima dată cind pleacă de pe iarbă și, firesc, atunci cind sint așezați sub

ea. Or, nea Gică știa și el foarte bine acest lucru atunci cind, fotografiindu-ne la centrul terenului de atitea ori, ne spunea dintr-o inimă caldă ce tocmai ea nu mai bate: „Succes, copii!”

Nu știu cîți ani a avut și n-are nici o importanță. Așa cum spunea versurile unei mari dispărute: „Moartea nu vrea bani / Vrea copii și oameni mari...”. Numai că am văzut oameni care lucrează în presă, oameni cu grija răspunzătoare a fiecărui rind, întînsi de citeva ori pe cite o canapea... așa-zis pentru a se relaxa.

Nu pot să scriu mai mult, știu că nu voi mai dormi în noaptea asta, cui nu-i e frică? Îmi va lipsi, și mie, imaginea unui om de fotbal, căci Gheorghe Amuza și asta a fost.

CORNEL DINU

Lumea în care trăim „Palatul incurcăturilor“

De fapt, nu este vorba de nici un palat. Bineînțeles, un palat în sensul obișnuit — așa precum ni-l imaginăm. Adică o clădire grandioasă, cu scări monumentale, cu zeci de încăperi largi, soațioase și elegante, înconjurată de grădini și parcuri întinse.

Și, totuși, se numește „Palatul incurcăturilor“ („The Puzzle Palace“). Dacă, am divulgat deja, nu este vorba de un palat obișnuit, o construcție monumentală, cum poate fi al... incurcăturilor? Răbdare.

„Palatul incurcăturilor“ este titlul unei recente lucrări semnate de James Bamford — fost informator al Comitetului pentru problemele de informații al Senatului american. Volumul dezvăluie organizarea, planurile și obiectivele reale ale unuia dintre „cele mai secrete agenții“ din Statele Unite: „The National Security Agency“. Pe scurt, N.S.A. — Agenția Națională de Securitate.

S-ar putea deduce că James Bamford și-a intitulat astfel cartea pentru a sugera două lucruri. Primul că N.S.A. este o instituție de „virt“, de elită, a administrației americane. Al doilea, că prin activitatea sa N.S.A. este capabilă să producă mari și numeroase incurcături de tot felul, în întreaga lume.

Istoria „Palatului incurcăturilor“ (a „palatului“ ca atare, și nu a cărții) nu este prea veche. După declarațiile autorului, N.S.A. a luat ființă în urmă cu peste treizeci de ani, în perioada de tristă faimă a războiului rece. Scopul: de a obține cât mai multe și diverse informații utile din întreaga lume. În comparație cu C.I.A. — instituție relativ asemănătoare — N.S.A. nu elaborează planuri, măsuri și nu îndeplinește operațiuni directe de spionaj. Dealtfel nici nu dispune de spioni, sau de diverși agenți sau rezidenți.

Misiunea agenției este să obțină și să furnizeze informații. Cele mai diverse, cele mai secrete sau ultrasecrete. Cele mai intime informații din domeniul militar, diplomatic, economic, comercial, sau al activității de stat din întreaga lume.

Vă imaginați că având un asemenea program, N.S.A. are în dotare și manipulează cel mai perfecționat sistem de culegere a informațiilor din lume. O imensă rețea de ascultare, peste 2000 de stații răspândite pe toate continentele, alcătuite din sateliți, computere și uriașe antene, culeg toate informațiile posibile, le decodifică, le selectează, le sortează, le clasifică și le centralizează. Apoi, le oferă.

La Fort Meade, cartierul general, comandamentul N.S.A. (fostul loc al apropierea cartierului general al C.I.A. din Langley-Virginia, pe autostrada Baltimore-Washington), într-un complex de clădiri, care nu prea aduc a palate, 55 000 de oameni — marea majoritate militari — operatori, specialiști de înaltă calificare în instalații electronice, în radio și telefonie, în limbi străine și codificatori, interceptează, înregistrează, decodifică și analizează zilnic, cu ajutorul unora dintre cele mai noi sisteme de computere, sute de milioane de informații.

Ce se recepționează? Tot ce interesează, sau potențial ar

putea să intereseze forțele militare, Departamentul de Stat, C.I.A., Consiliul Național de Securitate, Administrația și eventual alți beneficiari — N.A.T.O. etc. Se înregistrează semnăle de apel ale avioanelor militare ale diverselor țări, numele piloților și comandanților militari, locul exact de dispunere a fiecărui submarin sau navă militară, locul de amplasare a unor baze de rachete, a unităților militare ale diverselor țări sau deplasarea acestora, amplasarea unităților de apărare antiaeriană, a stațiilor de radar, activitatea diplomatică internațională, activitatea și transmisiile ambasadelor, deplasarea navelor maritime comerciale, evoluția exploatarea, vinzării și consumului petrolului și ale altor materii prime strategice, traficul forțelor de ordine din diverse țări, precum și multe alte date.

După cum mărturiseste autorul volumului „Palatul incurcăturilor“, tehnica folosită de specialiștii N.S.A. a creat posibilitatea elaborării unor asemenea metode care le permite până și să „amprenteze“ fiecare voce umană folosită în emisiunile radio locale din orice țară, să deosebească operatorii care acționează la diverse stații, să poată intercepta orice semnal electronic transmis din orice colț al lumii. Sint înregistrate și supravegheate convorbirile telefonice, mesaje transoceanice, indiferent dacă acestea sint transmise prin cablu sau sateliți.

S-ar putea pune, desigur, întrebarea: cui folosește toată această uriașă activitate informativă? În acest sens, revista „Newsweek“ furnizează un exemplu edificator. În timpul războiului din insulele Malvine-Falkland, S.U.A. au descifrat codul argentinian, transmitând Angliei informații deosebit de prețioase cu privire la dispozițiile și mișcarea forțelor armate argentinene. Ar fi un singur exemplu. S-ar mai putea da și altele în legătură cu invazia Israelului în Liban, cu războiul irako-iranian etc.

„Cele 2000 de stații de ascultare ale N.S.A. interceptează și înregistrează toate informațiile posibile. Totul este limpede. Dar, probabil, ca și noi, vă veți întreba de ce „palatul“ subversiv este totodată al incurcăturilor. Am găsit, credem, o explicație. Acestei uriașe armate de oameni, acestei imense dotări tehnice moderne îi scapă o sursă însemnată de cunoaștere: pulsul, starea de spirit a popoarelor lumii dornice de pace, de o viață liniștită, lipsită de tensiune, de grija unei eventuale confruntări nucleare pustitoare.

De aici încep incurcăturile. Pentru că ambițiile celor din „palat“ nu se potrivesc cu cele ale popoarelor. Și, potrivit unei practici cunoscute, se omite esențialul: ce gândesc oamenii, popoarele. N-ar fi, oare, mai util ca aparatul acesta ultra-ultra-ultra sofisticat să înregistreze mai degrabă gândurile oamenilor, preocupările lor, ceea ce rostesc cu glas tare în stradă și în casă? Poate atunci ar avea o anumită utilitate. Și ar dispărea „incurcăturile“ atât de numeroase din viața internațională...

AL. PINTEA

Un guerillero la Hollywood

Personalitățile cele mai importante ale vieții artistice au luat indeobște atitudine, și-au spus cu fermitate cuvântul într-o serie de probleme, fie ele de factură economică sau politică, ce suscitau interesul națunilor. Atitudine care, comentează săptămânalul italian „EUROPEO“, cel puțin în America, este departe de a aduce succesul. A trebuit să treacă ani pentru ca oamenii să-și ierte pe Jane Fonda pentru poziția ei împotriva războiului din Vietnam, pe Robert Redford pentru campania sa antinucleară sau pe Paul Newman pentru acțiunile sale îndreptate contra monopolului informației. Starurile trebuie să joace și să lase pe seama filosofilor filosofia și a oamenilor politici politica — opinează high life-ul american.

Iată că de curând un alt recalitrant, Ed Asner, cunoscut actor hollywoodian, și-a permis să tulbure apele declarându-se fățis în favoarea luptătorilor salvadorieni pentru libertate și democrație. A fost declansat un scandal uriaș pentru că Asner nu este doar un faimos „showman“, ci și președintele Sindicatului actorilor hollywoodieni (Screen Actors Guild). În

luna februarie, împreună cu doi actori prieteni, el s-a prezentat la Departamentul de Stat al S.U.A. cu un cec de 25 000 de dolari și a cerut ca această sumă să fie trimisă sub forma ajutorului medical victimelor represiunii din Salvador. Cei trei au făcut publică aversiunea lor pentru politica guvernului față de țările din America Centrală și și-au exprimat simpatia pentru „rebelii“ salvadorieni și cauza lor dreaptă.

Trei zile după această declarație de război, Casa Albă comunică oficial „iritarea“ sa la adresa acestei poziții, subliniind că sindicatul actorilor „are drept regulă neamestecul în problemele politice“. Indignarea președintelui Reagan, fost și el președinte al SAG, a avut imediat ecou în rindul amicilor actori. Charlton Heston — și el ex-președinte al SAG — l-a atacat furibund pe Asner, în timp ce comitetul director al SAG a apreciat corectitudinea cu care eroul polemicii și-a exprimat părerea. Sindicatul californian al scriitorilor s-a declarat solidar cu Asner și dispus să-l ajute la stringerea de fonduri pentru „guerilla“ salvadoriană până la concurența sumei de 1 milion dolari. În acest timp, viața lui Asner începe să fie în pericol. Zidurile din Hollywood sint pline de insulte, sute de scrisori îl amenință cu cele mai bizare morți, biroul îi este percheziționat și devastat.

Asner nu lăptă pentru iniția dată. Primii dușmani și i-a făcut în 1980 când a

luat apărarea actorilor în lunga grevă care a lovit producția celui mai celebru lăcaș al filmului din lume, Hollywood-ul. Cauzele nobile sint specialitatea lui: s-a distins în bălălia dusă pentru acordarea de drepturi egale femeilor, a luptat pentru garantarea libertății informațiilor. A fost membru al organizației lui Ralph Nader pentru apărarea intereselor consumatorilor, a denunțat abuzurile săvârșite de Comisia controlului narcoticelor care a semănat teroare în lumea spectacolelor. Cine-l suspectează de ambiții politice se înșală. „Sint în slujba oamenilor“ declară el, amintind cu amărăciune că nu poate face mare lucru pentru cei 55 000 de actori marelui din care 90 la sută sint șomeri. Pentru Asner, a fi actor înseamnă a fi responsabil. „Sintem și noi, actorii, cetățeni americani dar în plus trăim sub lumina reflectoarelor și ceea ce spunem în fața milioanele de oameni are multă greutate. Pentru cei care mă privesc, încerc să opresc nebunia acelor care vor să determine din afară și cu forța destinul unei țări, Salvadorul. Doresc ca o nepăsare seculară să se transforme într-o tentativă de înțelegere a problemelor Americii de Sud, care dorește o reformă agrară autentică și o democrație funcțională. Cine sintem noi ca să ne oprim? Să-l lăsăm pe acești oameni să-și aleagă guvernul pe care-l vor“.

IOAN ROȘCA

O carte consacrată înțelegerii și cooperării internaționale

Iată o carte, una din multele cărți de istorie universală din cite s-au scris până acum. Răsfoindu-i ultimele file, acolo unde se află indicele de nume, nu vom înțilni, bunăoară, la litera A, numele lui Attila, ci pe acelea ale lui Amundsen și Aristotel. De la litera B lipsește Bonaparte dar sint Bacon, Bessemer, Niels Bohr. La litera C nu figurează Iuliu Cezar ci Cristofor Columb, Confucius, James Cook, Copernic, Pierre și Marie Curie. Cartea aceasta de istorie a lumii nu se ocupă de regi și împărați, nici de războaie și armistitii. Ea povestește, cum mărturiseste autorul ei, despre „cum omul a încetat să fie o ființă sălbatică, singulară, rătăcitoare prin păduri și cum a devenit el cetățean al planetei“, despre „cum națiunile lumii au devenit vecini de ușă și de ce ele trebuie să conviețuiască astfel“. O asemenea carte de istorie universală nu putea să se numească altfel decit „Istoria cooperării internaționale“, iar autorul ei, profesorul universitar James Avery Joyce, o dedică în mod deosebit tineretului. Căci, așa cum se reamintește pe prima pagină a lucrării, „prezentul culege recoltele pe care le-a semănat trecutul, iar viitorul este rodul prezentului“. Și sint într-adevăr tonifiante

cele 250 de pagini ale acestei istorii a omenirii care nu vorbește despre cuceriri de teritorii prin foc și sabie, ci de cuceriri ale științei și tehnicii, nu despre jefuirea săracilor lumii de către bogății lumii, ci despre eforturi comune ale națiunilor pentru a împinge mereu mai departe limitele cunoașterii și ale stăpînirii, în folosul omului, al planetei și universului. Este adevărat că, așa cum o istorie a războai-

lor omenirii nu este din fericire tot una cu istoria omenirii, nici istoria cooperării internaționale nu este din păcate, numai ea, istoria omenirii. Dar faptele de concurență și cooperare dintre state se constituie în zilele noastre într-un proces evolutiv tot mai viguros, chiar dacă acest proces nu cunoaște încă un curs linear, continuu ascendent. Evoluția parcursă este însă spectaculoasă și am putea-o măsura, comparînd, de pildă, una din primele „hărți“ ale lumii, a vechilor indienii, reprezentînd un fel de palat așezat pe spina unui elefant uriaș, care stă pe carapacea unei imense broaște țestoase, ce înoată pe o mare nemărginită, cu fotografiile „planetei albastre“ realizate de aparatura de la bordul sateliților artificiali sau rachetelor cosmice ale acestor ani.

„Tema constantă a acestei istorii-poveste — serie autorul ei — este libertatea, hrana și prietenia care, toate laolaltă, înseamnă PACE“. Și trebuie spus, adaugă istoricul-povestitor, că „această poveste nu are un sfîrșit. Pentru că sarcina de a aduce libertatea, hrana, prietenia, pacea întregii omeniri este departe de a fi îndeplinită“. Rostul acestei istorii-poveste este de a aduce mai multă înțelegere a marilor probleme cu care națiunile lumii se confruntă în vremea noastră. Iar pentru a sublinia caracterul imperios necesar al cooperării, autorul cărții amintește cuvintele marelui istoric al civilizațiilor, Arnold Toynbee, care spunea că în fața lumii noastre se deschide tot mai clar perspectiva de a fi una singură sau nici una.

CORNELIU VLAD

Mondo umano?

Nu iese fum

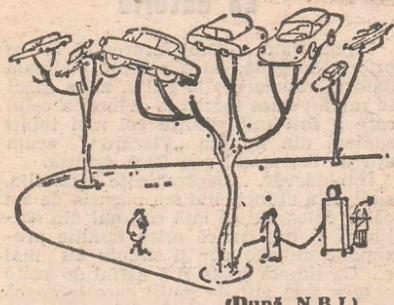
Ca și în alte câteva cazuri, am zăbovit mai mult înainte de a mă referi la subiectul de față. Mai întâi am ezitat știind cît preț pune o anumite parte a presei străine pe subiectele sau știrile de scandal. Chiar dacă, în final, afirmațiile ei se dovedesc neîntemeiate, vă imaginați cite numere apar cu articole ce mențin viu interesul în jurul problemei respective și implicit față de publicația căutată astfel de cititori. Apoi, ezitam fiind vorba de fotbal, domeniu în care, nu scriu nimic nou, ca și în politică și în dragoste, toată lumea are idei și opinii. În sfîrșit, am tot amînat să mă refer la acest subiect pentru că urma ca și echipa noastră să joace cu naționala țării respective și n-aș fi vrut să se creadă că, într-un fel sau altul, pregătesc psihologic epilogul meciului: în caz că ne era defavorabil, firește, adversarii ar fi recurs la medicamentul miracol etc.; în eventualitatea că ne era convenabil, firește, echipa cealaltă n-a mai apelat la medicamentul miracol din cauza campaniei din presa ei etc., etc.

Azi însă, voi aborda acest delicat subiect deși știu că doi dintre cei mai distinși comentatori de fotbal de la noi nu cred în el fie pentru că ar fi vorba de „un nonsens“, fie pentru că, de regulă, chiar și în fotbal meritele marilor învingători se pun la îndoială. Pe mine, aici, mă interesează lucrul în sine ca și faptul că italienii au apărut în chiar țara marilor învingători de la Mundial '82, Espana. Așadar, la nici două luni de la faimoasa primire făcută componenților vestitei squadra azzurra ațit pe aeroportul Leonardo da Vinci, cît și în toată Roma, ziarul „La Repubblica“ se întreabă ce rol a jucat acel medicament numit carnitina sau carnitina (carnetina ar însemna bucătică de carne). Afirmația nu se pierde, nu este ignorată mai ales că toți își amintesc de prestația de-a dreptul lamentabilă (calificativul aparține întregii presei italiene) în cele trei meciuri ale primului tur a echipei italiene care le terminase — pe toate — la egalitate, avînd golaveraj 2-2 și calificîndu-se, prin hazard, în fața Camerunului (tot 3 puncte dar golaveraj 1-1). Din investigațiile presei din peninsula rezultă că squadra azzurra ar fi apelat la carnitina abia din turul al doilea. Adică de cînd a intervenit spectaculoasa schimbare la față? Cum n-am cercetat personal, mă mărginesc să transcriu ce înseamnă acest carnitina. Specialiștii italieni susțin că este vorba de o mică moleculă prezentă în mușchi și care poate fi recreată pe cale sintetică. Folosirea acestui medicament — creație a unor cercetări întreprinse în urmă cu douăzeci de ani de un biolog de la Universitatea din Padova, profesorul Noris Sili-prandi — determină creșterea capacității de rezistență a atletilor dar nu și puterea lor.

Da, este adevărat, după fiecare meci se făcea controlul antidoping dar tot la fel de adevărat este că această carnitina încă nu e catalogată ca drog și nu se află deci pe lista produselor de acest fel înghițite de unii fotbalisți. Și totuși se vorbește de efectele sale deosebite iar scandalul carnitinei nu este unul iscat de dragul izolîtului, mai ales cînd se pune la îndoială o reușită de excepție. La noi există o vorbă și eu cred în ea chiar și în acest caz: nu iese fum fără foc. O scriu acum, cînd văd că, după Mundial, squadra azzurra nici nu convinge și nici nu acceptă că și în sport nu există perenitate.

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

(După N.B.I.)

Armeleucid și fără să tragă!

Congresul mondial al alimentației — 55 de milioane de oameni mor de foame în fiecare an. Un miliard de oameni, adică un sfert din populația planetei, suferă de malnutriție. 200 de milioane de oameni devin surdomuți sau deficienți mintali din lipsa hranei corespunzătoare. 250 milioane de copii orbesc în fiecare an din lipsa alimentelor bogate în vitamina A.

Marco Panella, liderul Partidului Radical Italian: „Cum se pot investi atâtea sute de miliarde de dolari pe an pentru înarmare în loc să se utilizeze această adevărată hemoragie financiară pentru combaterea foametei?”

Zestrea lui Marte

● Cheltuielile militare însumează circa 650 miliarde dolari pe an. Forțele armate ale mapamondului au ajuns la 25 milioane militari activi, 16 000 de rachete nucleare, 60 000 de focosae nucleare, 38 000 de arme nucleare tactice, 100 000 de tancuri, 40 000 de avioane de luptă și bombardament, 10 000 de nave. (Anuar SIPRI)

● Puterea explozivă a armamentului nuclear din Europa este echivalentă cu 108 000 bombe tip Hiroșima.

● Țările lumii consacră apărării aproape 6 la sută din resursele lor globale, dar acest efort este reparat inegal („Defense Nationale”).

● 32 de țări ale lumii cheltuiesc mai mulți bani pe arme decât pentru educație și sănătate la un loc. („Organizația pentru stabilirea priorităților mondiale”, S.U.A.)

● În lume sînt mai mulți soldați decât cadre didactice.

Dezarmarea, sursă a bunăstării

● În situația actuală, a unei pronunțate stări de eroziune a economiilor capitaliste, de datorii uriașe ale țărilor lumii a treia, singura soluție rațională este de a se ajunge la o concertare privind proiectele de redresare, de reconstrucție mondială. (Pierre Galand, secretarul general al asociației belgiene „Concertare, pace, dezvoltare”)

● Cheltuielile militare în calitatea lor de stimulent economic reprezintă de fapt o enormă risipă. Deși sînt apreciate ca

sursă de noi locuri de muncă, ele se numără printre cele mai puțin eficiente dintre toate cheltuielile. Bugetele Pentagonului constituie una din principalele cauze ale enormelor deficite federale. Cu fiecare miliard de dolari transferat din industria militară în cea civilă s-ar putea crea 14 000 noi locuri de muncă. Problema reconversiei nu se pune atît în termeni tehnici cit, mai ales, în termeni politici. Fiecare miliard de dolari transferat învățămîntului creează

30 000 de locuri de muncă în plus. („Forum du développement”)

● 50 de miliarde de dolari ar fi de ajuns pentru a lansa un plan mondial, prin intermediul unui efort inteligent de solidaritate planetară, permițînd o luptă eficientă împotriva crizei economice. Risipa irațională provocată de acumularea de arme este o sinucidere. (Pierre Soudreau, politolog francez)

Eradicarea analfabetismului costă 1,5 miliarde dolari

Hrană pentru toți copiii lumii 4 „ „

Dezvoltarea agriculturii în lumea a treia 3,5 „ „

Eradicarea bolilor infecțioase 1,0 „ „

Total 10,0 „ „

(Studiu O.N.U.)

Simple coincidențe?

● În S.U.A., unde nivelul cheltuielilor militare a ajuns la aproape 200 miliarde dolari în 1982, numărul șomerilor a depășit 11 000 000, afectînd peste 10 la sută din populația activă.

● În Anglia, în momentul în care s-a trecut la înlocuirea rachetelor nucleare „Poseidon” cu altele mai moderne, „Tri-

dent”, bugetul militar a sporit cu 6 miliarde lire sterline. Șomajul a cuprins 14,3 la sută din populația activă, lăsînd pe drumuri 3,3 milioane de oameni.

● În țările Pieței comune, care au majorat bugetele militare cu 3 la sută pe an, numărul șomerilor trece de 12 milioane.

Lumea a treia — cap de listă

● Între 1977 și 1980, primele 25 de țări importatoare de arme erau țări în curs de dezvoltare. Ele au cheltuit 34 miliarde dolari pentru cumpărarea de arme în timp ce restul țărilor lumii doar 5,7 miliarde. Primele 6 locuri pe lista celor mai serioase importatoare de arme sînt ocupate de Iran (3,4 miliarde), Arabia Saudită (3,1), Iordania (2,6), Siria (2,3), Irak (2,2) și Libia (2).

(„Mejdunarodnaia Politika”)

● Brazilia și Israelul sînt principalii producători de arme ai lumii a treia.

● Țările africane și-au sporit de 21 de ori cheltuielile militare în ultimii 9 ani. Unele dintre ele alocă înarmărilor între 30 și 47 la sută din produsul național brut.

● Din cele 56 de state membre ale O.N.U., care produc arme principale, 24 sînt țări în curs de dezvoltare.

(Agenția americană pentru controlul armamentelor și dezarmare)

Înarmările = SĂRĂCIE

Tunuri în loc de unt, aceasta este inflația. („New York Times”)

● Cheltuielile militare au un efect dezastruos pentru economie. O țară care cheltuiește anual sute de miliarde pentru a întreține o armată de oameni care nu produc nimic util, ci doar enorme cantități de armament neproductiv, nu poate asigura prosperitatea națiunii sale. Salariile plătite acestor oameni fac să crească cererea în sectorul civil și, întrucît ei nu contribuie la o majorare adecvată a producției de bunuri civile, prețurile cresc. (Richard J. Barnett, Institutul american pentru studii politice)

● Anul trecut, în S.U.A., bugetul militar care s-a ridicat la 134 miliarde dolari a provocat — țînînd seama de felul în care ar fi putut fi folosiți acești bani în scopuri productive — o pierdere de 1 520 000 locuri de muncă.

Cursa morții

povestită de două victime ale experiențelor nucleare

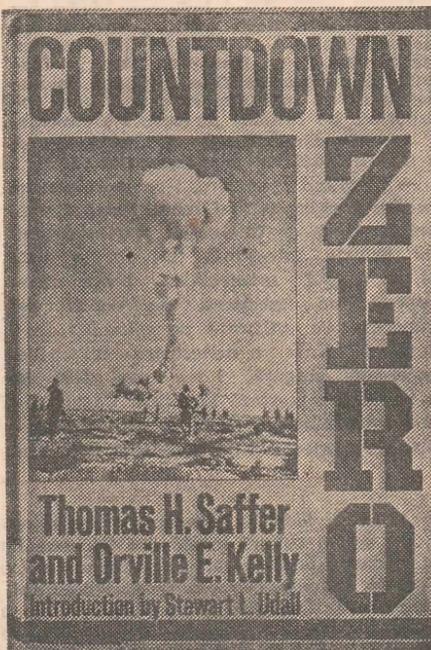
Așa cum era de așteptat, anul 1982 a fost bogat în lucrări științifice apărute în diverse țări ale lumii cu privire la problema dezarmării și lupta împotriva unui posibil cataclism generat de folosirea armei nucleare. Inegale ca valoare, lucrările consacrate dezarmării sînt unite prin numitorul comun al strădănilor colective a popoarelor lumii de a apăra dreptul fundamental al oamenilor și al națiunilor la viață și la pace. Între asemenea lucrări se înscrie și volumul „Numărătoare inversă pînă la zero” semnat de Thomas H. Saffer și Orville E. Kelly și apărut recent la New York (*). Autorii cărții sînt doi „veterani atomici” — pentru a folosi terminologia lucrării — care au servit în forțele armate ale S.U.A., au fost supuși radiațiilor nucleare ale experimentărilor bombei atomice întreprinse de guvernul american și fac parte din categoria, foarte numeroasă, a victimelor experiențelor nucleare care suferă de cancer incurabil sau de alte maladii care nu au putut fi diagnosticate.

Volumul se deschide cu un citat din Albert Einstein, care afirmă că „Diviziunea atomului a schimbat totul, cu excepția modului nostru de gîndire și, în felul acesta, ne îndreptăm spre o catastrofă fără precedent”.

După ce fac o prezentare tehnică a modului în care sînt organizate experiențele cu arma nucleară, citînd, între altele, declarația unui ofițer american care își asigură trupele că vor avea privilegiul de a observa „exact cele văzute de supraviețuitorii Hiroșimei”, autorii își informează cititorii că personalul militar american era „decontaminat” după fiecare explozie nucleară. Gradul de contaminare nu va fi cunoscut niciodată. Nici măcar persoanele care aveau obligația profesională de a proceda la „decontaminarea” participanților la pregătirea unei explozii nucleare nu erau sigure de ceea ce făceau. Dealtfel, utilitatea experiențelor nucleare cu destinație militară este pusă

* Thomas H. Saffer and Orville E. Kelly, Countdown Zero, New York, G.P. Putnam's Sons, 1982, 352 p.

sub semnul întrebării în modul cel mai categoric. Un militar american se întreabă, fără a eluda esența problemei, de ce guvernul S.U.A. a decis să arunce în aer țara (to blow up the country) și să distrugă patria? (destroy our homeland). Firește, încercările guvernamentale de a răspunde la această întrebare sînt departe de a convinge. Primele victime ale experimentării bombei atomice s-au recrutat din rîndul forțelor armate ale S.U.A. Acest fapt este de necontestat. Iar autorii

reproduc un amar adevăr, reamintînd dictonul „atomic” american: „Ne-am întîlnit inamicul, iar inamicul sîntem noi”. Exemplele citate de autori privind moartea sau maladiile care au secerat numeroși „martori” ai experiențelor nucleare sînt impresionante. Paraliza totală sau orbirea parțială fac parte din efectele frecvente pe care experiențele amintite

le-au avut asupra participanților. În acest context, apare în întregul ei dramatism întrebarea unui copil: „Vreau să știu. Vreau să știu dacă experiențele nucleare mi-au ucis mama”. Iar Jess Clark, un „veteran atomic”, formulează, pentru o posibilă antologie a groazei, aforismul: „Radiațiile atomice nu duc la prietenii; ele creează doar inamici”. Dar dacă, în teorie, politicienii angajați în procesul decizional nu pot contesta adevărul trist al morții, în practică ei nu se disting prin acțiuni care să pună capăt cursei înarmării nucleare. De aceea, autorii găsesc potrivit să reamintească o declarație a președintelui american John F. Kennedy, din iulie 1963, în care, anunțînd nașterea americană despre faptul că guvernul S.U.A. a decis să pună capăt experiențelor nucleare în atmosferă, sublinia că „pierderea chiar și a unei singure vieți omeneste sau malformația chiar și a unui singur copil... trebuie să ne preocupe pe toți”. Acest considerent umanist nu a fost însă întărit prin fapte în ultimele decenii. Victimele s-au înmulțit. O dată cu ele a crescut însă și intensitatea mișcării împotriva cursei înarmării nucleare. „Veteranii atomici” s-au împus ca cea mai vie acuzație împotriva nuclearismului. Reluînd terminologia autorilor, acești veterani sînt ostatici inocenți, intermițați „într-o țară a nimănui” plină de controverse între tehnicienii militari și cei civili. Tragedia pe care o trăiesc acești oameni nu poate fi evaluată de cei care i-au supus „jocului morții” (death games). De aceea, autorii apelează din nou la avertismentul dat cu mulți ani în urmă de Albert Einstein care punea în lumină o sarcină de mare însemnătate politică și practică, arătînd: „Popoarele trebuie să ia ele însele inițiativa de a se îngrijii ca să nu mai fie trimise niciodată la abator. A aștepta ocrotire din partea guvernelor este o nebunie”.

În numele dreptului la viață, autorii pledează pentru dreptul la adevăr. Poporul american nu trebuie ținut în ignoranță în ceea ce privește efectele mortale ale radiațiilor nucleare. Urgența trezirii la adevăr nu mai poate fi contestată. Peste 30 000 de arme nucleare „dorm în arsenalele” S.U.A., așteaptă pe rampele de lansare ale rachetelor sau în „pîn-tecele” bombardierelor și submarinelor. Acest armament nuclear constituie „cea

mai mare amenințare pentru supraviețuirea speței umane în istoria sa”. Convinși de dimensiunile monstruoase ale pericolului nuclear, autorii subliniază că popoarele trebuie să fie prevenite asupra faptului că orice ființă umană riscă să devină un „veteran atomic”, dacă goana pentru obținerea și menținerea supremației nucleare va rămîne „neînfrînată” (unchecked). Deși trecutul nu poate fi schimbat, remarcă autorii, se poate învăța din experiența trecutului, astfel încît tragedia „veteranilor atomici” să nu se repete. Acest avertisment final nu poate rămîne fără ecou.

Încă din 1970, pe ordinea de zi a Adunării Generale a O.N.U. a fost înscrisă, la inițiativa României, un punct privind consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și efectele sale profund dăunătoare asupra păcii și securității în lume. În continuarea și dezvoltarea acestei inițiative, la cea de-a 37-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. a fost adoptată o rezoluție propusă de România în care este exprimată profunda preocupare față de înarmările nucleare, față de viteza alarmantă a creșterii cheltuielilor militare și față de programele militare care antrenează o pierdere colosală de resurse prețioase, care ar trebui folosite pentru ridicarea nivelului de viață al tuturor popoarelor și pentru soluționarea problemelor care confruntă țările în curs de dezvoltare pe planul dezvoltării economice și sociale. În documentul amintit este reafirmată necesitatea ca toate guvernele și popoarele să fie informate despre situația existentă în domeniul cursei înarmărilor și al dezarmării și să înțeleagă această situație. În conformitate cu rezoluția elaborată de țara noastră, Adunarea Generală a O.N.U. a decis să mențină în atenția sa constantă punctul amintit privind consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și efectele sale profund dăunătoare asupra păcii și securității în lume. Este o inițiativă care se întindează pe concepția umanistă a țării noastre care militează activ pentru promovarea și ocrotirea dreptului fundamental al oamenilor și al națiunilor la viață și la pace, ca valori supreme inalienabile ale umanității.

IOAN VOICU

Manifestând un deosebit interes față de terapia anticanceră a doctorului Mihai Leontopol și dorind să afle detalii cu privire la ea, 6 medici italieni s-au deplasat, săptămîna trecută, la București. Ei au luat legătura cu oncologul român și au vizitat secția condusă de acesta în cadrul Centrului medical de fonaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L., după care, înaintea plecării spre țară, au acceptat, cu amabilitate, să ne împărtășească impresiile lor. Înainte de a da cuvîntul celor mai avizați dintre ei, să notăm că grupul a fost format din doctorii Marcello Rossi (pneumolog), Giuliano Angotzi (medicina muncii), Biagio Ricco (generalist), Metella Refini (pneumolog), Rodolfo Amati (medicina muncii) și Roberto Filippini (neurochirurg), primii 4 din Siena, ceilalți 2 din Pescara.

— V-am ruga, doctore Marcello Rossi, să ne explicați motivul pentru care, alături de colegii dumneavoastră, vă găsiți la București.

— Am venit cu un scop precis: să luăm legătura cu doctorul Leontopol.

— Ce v-a determinat?

— Încă din Italia, am descoperit în terapia doctorului Leontopol o rază de speranță în lupta împotriva cancerului. Am făcut drumul până aici spre a ne convinge și, sint fericit să afirm, ne-am convins. În secția pe care o conduce, Mihai Leontopol ne-a arătat câteva lucruri extraordinare.

— Ne-ar interesa să știm cum ați aflat dumneavoastră, în Italia, despre activitatea compatriotului nostru.

— Inițial, grație cazului Adrianei Tuțuianu, o româncă stabilită, prin căsătorie, în Italia. În urma unui cancer de sin, pentru care a fost operată în urmă cu 4 ani, signora Tuțuianu a făcut metastaze pulmonare. S-a prezentat la clinica în care lucrez, la Spitalul „Achille Scavo” din Siena, și am constatat cu toții, utilizînd cele mai moderne mijloace de investigație, starea ei foarte gravă: slăbise enorm, avea dificultăți respiratorii la cel mai mic efort, abia se mai putea deplasa. În plus, radiografiile evidențiau, fără putință de contrazicere, invadarea cu metastaze a ambilor plămîni. Ele erau prezente și pe scintigrafia osoasă, limpeză. Probabil că existau și metastaze hepatice.

— O clipă. Dumneavoastră, doctore Rossi, v-ați numărat printre cei care au tratat-o pe Adriana Tuțuianu?

— Da. Dacă vorbesc, o fac în deplină cunoștință de cauză.

— Vă mulțumim și vă rugăm să continuați.

— În fața acestei situații fără leșire, bolnava a hotărît să revină în România. Români, ca și italienii, au o vorbă: fiecare vrea să moară în patul lui. Pentru Adriana nu mai exista nici o salvare și noi am înțeles gestul ei de a pleca. Multă vreme n-am aflat nimic despre ea și am fost siguri că s-a prăpădit. Surprinzător însă, ni s-a spus, după un timp, că e bine, datorită tratamentului unui medic român, Mihai Leontopol. Cînd s-a întors în Italia, în octombrie 1981, am rămas cu toții uimiți. În primul moment, nu ne-a venit să credem: Adriana era pe picioare, arăta bine, se îngrășase. Am supus-o, firește, unui prim control și am observat că metastazele pulmonare erau net diminuate, iar oasele, și ele atacate de cancer, începeau să se refacă. Repetate, controalele au demonstrat permanenta regresie a maladiei, iar ultimul dintre ele, efectuat în noiembrie 1982, a constatat dispariția completă a metastazelor pulmonare și osoase. Adriana și-a reluat lucrul și duce, azi, o viață absolut normală.

— Așadar, ea a fost vindecată de cancer, da?

— Exact. Fără tratamentul doctorului Leontopol, ea ar fi trebuit să moară demult.

— Să stabilim o chestiune, doctore Rossi. E sigur că Adriana Tuțuianu a avut cancer?

— Indiscutabil. Cum vă văd și cum mă vedeți. Nu poate exista nici un dubiu în această privință. Dealtfel, colegul meu Biagio Ricco, aici de față, a trăit o experiență asemănătoare. V-ar putea-o povesti.

— Poftiți, doctore Ricco, aveți cuvîntul.

— Una din pacientele mele, Silvia Giubbilei, de 47 de ani, din Siena, a fost operată în 1980 de adenocarcinom rectal. La începutul lui 1982, a acuzat dureri și

oboseală, slăbind de pe o zi pe alta. I-am făcut, în aprilie, un set complet de analize: radiografiile pulmonare, cit și scintigrafia hepatică, au arătat metastaze. Erau prinși și plămîni, și ficatul. Am dirijat-o, în vederea operației, către un chirurg. Silvia a fost deschisă și, constatîndu-se că e plină de metastaze, a fost închisă. Chirurgii nu i-au dat nici o speranță, mai ales după citirea biopsiei: 10—15 zile de

Șase medici italieni veniți la București pentru produsul „L”

„Terapia doctorului Leontopol reprezintă un cîștig important în bătălia contra cancerului”

viață! Exact în aceeași perioadă, cînd Silvia își trăia ultimele zile, a trebuit să plec, din motive familiale, în Statele Unite. Fac o paranteză: fratele meu, de 32 de ani, suferă de leucemie, am umblat și umbliu în toată lumea ca să-l salvez, am intrat în contact cu toți marii profesori ai lumii, m-am apucat eu însumi de hematologie. Șanse sint, dar puține. De ce spun asta? Pentru că, tot călătorînd, tot vizitînd clinici de renume din Statele Unite, Franța, Italia etc., sint la curent cu ultimele noutăți în materie de cancer.

— Cînd v-ați întors din America?

— După cîteva luni, în aprilie 1982. Credeam, să fiu iertat, că Silvia Giubbilei nu mai e.

— Dînsa însă trăia!

— Exact. Cînd s-a prezentat la mine, am simțit nevoia să mă așez: era alt om! Se îngrășase 15 kilograme, dispneea îi dispăruse, nu mai avea nici o durere! M-am minunat, dar nu m-am mulțumit cu cele văzute, am trecut la o investigație amănunțită. Am supus-o unui control obiectiv, stratigrafii, ecografii etc. Am constatat reducerea substanțială a metastazelor pulmonare și refacerea completă a ficatului. Acesta era integru, fără nici o zonă atinsă. Femeia și-a reluat activitatea și viața ei e, în prezent, normală.

— N-ați întrebato ce tratament a urmat în tot acest răstimp?

— Ba da și mi-a răspuns: am luat medicamentul unui doctor român, Mihai Leontopol.

— A mai folosit, în paralel, și alte medicamente?

— Nu. Nu cred.

— Doctore Ricco, se impune o întrebare: cum a aflat Silvia Giubbilei despre terapia lui Leontopol?

— Probabil că de la Adriana Tuțuianu. Cazul acesteia a făcut multă vilvă la Siena și chiar în întreaga Italie. Doctorul Rossi a tratat, cu mostre din medicamentul „L”, mai mulți bolnavi. El e mai în măsură să vorbească.

— Vi vom ruga pe doctorul Rossi să revină, pînă atunci însă ne-ar interesa, în cel mai înalt grad, părerea dumneavoastră. Care e?

— E greu, desigur, să dai un verdict după un singur caz. El însă, ca și ceea ce mi-a fost dat să văd, ieri, în clinica lui Mihai Leontopol, nu mai înseamnă vorbe, ci fapte. Cazuistica lui Leontopol e impresionantă și, în același timp, șocantă. Termenul acesta nu-i tocmai medical, dar sint silit să-l utilizez. Am văzut, însofite de documente inatacabile, cancere pulmonare, ale aparatului urinar vindecate. Restitutio ad integrum. N-aș putea preciza ce e, timpul va decide, dar ceva e, o siguranță. Trebuie cercetat, trebuie studiat. E o obligație nu doar a lui Leontopol, ci a noastră, a tuturor medicilor. Cînd îți se oferă un cancer vindecat te îndoiești. E o rețineră, dacă vrei, firească. Cînd îți se oferă însă atîtea și atîtea cazuri, numai doctorul Rossi cunoaște citeva, nu mai ai dreptul să pui la îndoială nimic. Trebuie să te apuci de lucru. Cît mai repede, cu cît mai multe mijloace, căci timpul nu mai înseamnă, cum se spune, bani, ci înseamnă viață. Leontopol merită sprijinit, el face lucruri extraordinare, ne vor ierta bolnavii pe noi, cei care știm și stăm cu mîinile încrucișate?! Acesta e și motivul pentru care, în grup, ne-am deplasat la București: pentru a pune la punct, dacă va fi posibil, o colaborare cu doctorul Leontopol. Considerăm că, de pe urma ei, omenirea va avea mult de cîștigat.

— Chiar așa?

— Vi se pare o vorbă mare, nu? Vă rog să înțelegeți: nu e. Pașii făcuți de Leontopol în lupta împotriva cancerului trebuie neîntîrziat continuați. Problema aceasta nu mai e, repet, doar a lui, e a întregii medicine. E momentul ca doctorii, fie ei români, fie ei italieni, fie ei americani, fie ei japonezi etc., să se unească. Îi obligă cauza și, concret, îi obligă realizările lui Mihai Leontopol.

— Credem că aveți dreptate, doctore Ricco, patosul dumneavoastră ni se pare justificat. Mulțumindu-vă, să-i

astfel de situații, eficace. Boala se tot agrava și, în luna mai, tomografia computerizată a evidențiat o formațiune tumorală pe pancreas și o întinsă metastază hepatică. În 6 iunie 1982, am apelat la medicamentul lui Leontopol, iar în iulie, cu ocazia vizitei oncologului român în Italia, doctorul Leontopol l-a consultat pe tata, în spital. Tata arăta rău, ne împăcasem cu gîndul că-l vom pierde.

— Și?

— Treptat, treptat, a început să se pună pe picioare. După un timp, a părăsit spitalul și, azi, lucrează ca orice om.

— Ce spun analizele?

— În 2 decembrie, examenul radiografic a scos în evidență calcifierea tumorii pe pancreas. Metastaza de la ficat a dispărut. Starea biologică e normală, tata s-a îngrășat cu 8 kilograme.

— Lăsînd partea sentimentală a lucrurilor, v-am ruga, doctore Rossi, să ne spuneți care e specialitatea dumneavoastră?

— Am o experiență de 7 ani în sfera tumorilor pulmonare.

— Încă o lămurire: ați mai avut ocazia să vedeți, în acești 7 ani, ameliorări și vindecări ca acelea ce însoțesc terapia doctorului Leontopol?

— Nu, n-am mai văzut. După tratamentul clasic, toate cancerele despre care am vorbit, inclusiv cel al tatălui meu, ar fi însemnat condamnarea bolnavilor. Dar aceste cazuri nu sint singurele. Un altul, pe care l-aș numi extraordinar, e cel al lui Rinaldo Leonini: un carcinom microcelular, diagnosticat după toate regulile, radiologic, bronhoscopic, histopatologic, s-a vindecat în numai două luni. Analizele lui Leonini sint, azi, curate, omul parcă nici n-a fost bolnav! Alt caz: Angelo Giannini, de 54 de ani. În martie 1982, Giannini a fost operat de adenocarcinom la plămîniul sting. A făcut, imediat, o fistulă bronhopulmonară și, redeschis, i s-au decelat metastaze și la plămîniul drept. Starea bolnavului era extrem de critică, dovedă că slăbise 20 de kilograme.

— Cum se prezintă el azi?

— Fistula s-a închis, iar metastazele de la plămîniul drept sint pe cale de dispariție. Apetitul i-a revenit, bolnavul a luat în greutate 10 kilograme. Duce o viață normală.

— Doctore, cazurile pe care le-ați relatat sint cazuri despre care ați auzit sau sint cazuri pe care le-ați urmărit personal?

— Sint cazuri pe care le-am urmărit personal, pas cu pas. Mă declar răspunzător pentru tot ce-am afirmat pînă acum.

— Care ar fi concluzia?

— Din experiența pe care am acumulat-o în aceste 5—6 luni sint în măsură să susțin că produsul doctorului Leontopol e activ în multe forme de tumori. Nu în toate probabil, dar în metastaze pulmonare, în adenocarcinoame, da. Pentru o judecată obiectivă mai e, desigur, nevoie de timp, dar cîteva concluzii se impun: „L” e extrem de eficace cînd formațiunea tumorală are dimensiuni reduse, nu are efecte toxice etc. Cred că sintem în preajma unei mari descoperiri, pe care avem obligația s-o sprijinim cu toate mijloacele.

— Vă cerem scuze, doctore, dar s-a produs în urmă cu mulți ani un 18 chiar, acum ați aflat dumneavoastră de ea!

— Da, așa e mai corect spus. Ce-am constatat? Toți bolnavii care au primit medicamentul „L” și-au ameliorat atît echilibrul biologic, cît și starea generală. În primul sens, probele de laborator aduc dovezi inatacabile. Apoi, apetitul crește, se pun la loc kilogramele pierdute etc., etc. O spun cu toată responsabilitatea: terapia doctorului Leontopol reprezintă un cîștig important în bătălia contra cancerului. Descoperitorul ei va trebui însă ajutat, de aceea urmărim o colaborare cît mai strînsă, imediată, cu doctorul Leontopol. Experiența lui unică poate fi de mare folos oncologiei mondiale.

— O ultimă întrebare, doctore Rossi. Ați vizitat clinica în care lucrează Leontopol, cu ce impresii ați plecat de acolo?

— M-am convins de ceea ce, în linia mari, știam: că descoperirea lui Leontopol înseamnă un uriaș pas înainte. Colegii mei, mai puțin avizați, au rămas uimiți văzînd regresii și chiar dispariții totale ale tumorilor în formațiuni primare sau metastazice păstrate în timp. Pînă la 10 ani.

— Ne înțelegăm cuvîntul: documentația științifică însoțind cazurile văzute vi s-a părut concludentă?

— Totul e limpede: fol de observație, buletine anatomopatologice, imagini radiografice și așa mai departe. În aceste condiții, vom reveni în Italia ca partizani ai unei idei extrem de prețioase și îndrăznețe, terapia doctorului Mihai Leontopol. O armă de care oncologii de pretutindeni trebuie să beneficieze cît mai repede.

VIDIU IOANŢOIA ■

Flacăra. Redacția, București, Piața Scintei 1; căsuța poștală 3312, cod. 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Tudor Octavian, Mihai Pelin, I.D. Goia, Dumitru Eliade, Dorin Sălăjan) — 14 57; 25 66; Secția cultură învățămînt (Nicolae Grigore Mărășanu, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu) — 26 00, 25 60; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) — 25 58, 21 30; Secția știință, urgențe, cenoacu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanțoia, Liviu Timbus, Cici Iordache, Dan Birlădeanu, Constantin Balaciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, George Cușnărenu, Elena Ghera, Vasile Măneacu, Constantin Dragomir, Sorin Postolache) 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42; Secretar responsabil de redacție Nicolae CRISTACHE — 17 60 10 interior 25 50; Redactor șef adjunct — Nicolae ARSENIU — 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef — 17 60 10 interior 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU